

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2018–2019)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2019

Statsbudsjettet

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2018–2019)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2019

Statsbudsjettet

Innhold

1	Hovedtrekk og prioriteringer i budsjettet for 2019	7	3.2.3	Overføringer fra andre (postene 50–89)	41
1.1	Hovedtrekk	7	3.2.4	Tilbakebetalinger mv., utenom petroleumsvirksomheten (postene 90–99)	42
1.2	Regjeringens prioriteringer i 2019	8			
2	Nærmere om budsjettforslaget	13	3.3	Gruppering av budsjettets utgifter	43
2.1	Hovedtall i budsjettet	13	3.3.1	Driftsutgifter (postene 1–29)	43
2.2	Statsbudsjettets inntekter og utgifter utenom petroleumsvirksomhet og lånetransaksjoner .	14	3.3.2	Nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)	45
2.2.1	Inntekter	16	3.3.3	Overføringer til andre (postene 50–89)	45
2.2.2	Utgifter	16	3.3.4	Utlån, statsgjeld mv., utenom petroleumsvirksomhet (postene 90–99)	46
2.3	Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov	16	3.4	Petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter, utenom lånetransaksjoner	47
2.4	Oversikt over utgifter under de ulike departementene	17	3.4.1	Oversikt over petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter ...	47
2.4.1	Innledning	17	3.4.2	Statens pensjonsfond	48
2.4.2	Utenriksdepartementet	18	3.5	Oppsummering. Saldering av statsbudsjettet og finansieringsbehov	49
2.4.3	Kunnskapsdepartementet	19			
2.4.4	Kulturdepartementet	20	4	Utviklingstrekk på utvalgte områder i perioden 2009–2019	51
2.4.5	Justis- og beredskapsdepartementet	21	4.1	Innledning	51
2.4.6	Kommunal- og moderniseringsdepartementet	22	4.2	Samlet utgiftsvekst	51
2.4.7	Arbeids- og sosialdepartementet ..	24	4.3	Realvekst i utgiftene på utvalgte politikkområder	51
2.4.8	Helse- og omsorgsdepartementet	26	4.4	Realvekst i folketrygdens utgifter	54
2.4.9	Barne- og likestillingsdepartementet	27	4.5	Bevilgninger til forskning over statsbudsjettet	57
2.4.10	Nærings- og fiskeridepartementet	28	5	Budsjettkonsekvenser 2020–2022	59
2.4.11	Landbruks- og matdepartementet	29	5.1	Bakgrunn	59
2.4.12	Samferdselsdepartementet	29	5.2	Beregning av flerårige budsjettkonsekvenser	59
2.4.13	Klima- og miljødepartementet	31	5.3	Budsjettkonsekvenser 2020–2022	60
2.4.14	Finansdepartementet	31	5.4	Handlingsrommet i de nærmeste årene	66
2.4.15	Forsvarsdepartementet	32	5.5	Planlagte satsinger og ambisjoner	67
2.4.16	Olje- og energidepartementet	33	6	Gjennomføringen av inneværende års budsjett	69
2.4.17	Ymse utgifter og inntekter	34	6.1	Anslag på regnskap for 2018	69
2.5	Folketrygdens utgifter og inntekter	34	6.1.1	Statsbudsjettets inntekter	69
2.5.1	Folketrygdens finansieringsbehov	36	6.1.2	Statsbudsjettets utgifter	69
2.6	Forslag til vedtak	36			
3	Budsjettets inntekter og utgifter etter art	37			
3.1	Budsjettets samlede inntekter og utgifter	37			
3.2	Gruppering av statsbudsjettets inntekter	38			
3.2.1	Driftsinntekter (postene 1–29)	38			
3.2.2	Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)	40			

6.1.3	Folketrygdens inntekter, utgifter og finansieringsbehov	70
6.1.4	Petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter	71
6.1.5	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	72
6.2	Statsregnskapet medregnet folketrygden for første halvår 2018	73
6.2.1	Statsbudsjettets inntekter og utgifter	73
6.2.2	Petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter	73
6.2.3	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	74
7	Statens lånebehov	75
7.1	Fullmakt til å ta opp statslån o.a. ..	75
7.2	Sammensetningen av statsgjelden	75
7.3	Statens lånebehov og behovet for lånefullmakter i 2019	76
7.3.1	Fullmakt til å ta opp langsiktige lån i 2019	77
7.3.2	Fullmakt til å ta opp kortsiktige markedslån i 2019	77
7.3.3	Fullmakt til å ta opp andre kortsiktige lån i 2019 mv.	77
8	Omtale av særskilte saker	78
8.1	Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen	78
8.1.1	Bakgrunn	78
8.1.2	Produktivitetsvekst i samfunnet ...	78
8.1.3	Insentiv til effektivisering i staten	78
8.1.4	Innhenting av produktivitetsgevinster gir økt handlingsrom til prioriterte formål	78
8.1.5	Omfordeling i budsjettprosessen .	79
8.1.6	Erfaringer	79
8.2	Områdegjennomganger	80
8.3	Tydeliggjøring av innholdet i mellomværendet med statskassen	80

Forslag til vedtak om statsbudsjettet for budsjettåret 2019	83
Det kongelige hus	84
Regjering	84
Stortinget og underliggende institusjoner	84
Høyesterett	85
Utenriksdepartementet	85
Kunnskapsdepartementet	88
Kulturdepartementet	92
Justis- og beredskapsdepartementet	95

Kommunal- og moderniseringsdepartementet	99
Arbeids- og sosialdepartementet	103
Helse- og omsorgsdepartementet	106
Barne- og likestillingsdepartementet	110
Nærings- og fiskeridepartementet	113
Landbruks- og matdepartementet	115
Samferdselsdepartementet	118
Klima- og miljødepartementet	121
Finansdepartementet	124
Forsvarsdepartementet	125
Olje- og energidepartementet	126
Ymse	128
Statsbankene	128
Statlig petroleumsvirksomhet	129
Statens forretningsdrift	129
Folketrygden	130
Statens pensjonsfond utland	132
Inntekter under departementene	133
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet ...	143
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.	144
Skatter og avgifter	144
Renter og utbytte mv.	147
Folketrygden	148
Statens pensjonsfond utland	148
Statslånemidler	148

Vedlegg 1

Oversikt over utgifter og inntekter i statsbudsjettet for budsjetterminen 2019	194

Vedlegg 2

Statsbudsjettet	196

Vedlegg 3

Bevilgningsregnskapet	206

Vedlegg 4

Virksomheter med særskilte fullmakter (nettobudsjetterte forvaltningsorganer)	210

Vedlegg 5

Bestillingsfullmakt, tilsagnsfullmakt og garantifullmakt	216

Tabelloversikt

Tabell 2.1 Hovedtall i statsbudsjettet og Statens pensjonsfond utenom lånetransaksjoner 14 Tabell 2.2 Statsbudsjettets inntekter og utgifter utenom petroleumsvirksomhet og lånetransaksjoner 15 Tabell 2.3 Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov 17 Tabell 2.4 Folketrygdens utgifter 34 Tabell 3.1 Statsbudsjettets inntekter 38 Tabell 3.2 Statsbudsjettets utgifter 38 Tabell 3.3 Driftsinntekter (postene 1–29) .. 39 Tabell 3.4 Renter, avskrivninger og avsetninger til investeringsformål i 2019 for statens forretningsdrift 40 Tabell 3.5 Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30–49) 40 Tabell 3.6 Overføringer fra andre (postene 50–89) 41 Tabell 3.7 Utbytte fra statlig eide selskaper 42 Tabell 3.8 Tilbakebetalinger mv., utenom petroleumsvirksomhet (postene 90–99) 43 Tabell 3.9 Driftsutgifter (postene 1–29) 44 Tabell 3.10 Nybygg, anlegg mv. (postene 30–49) 45 Tabell 3.11 Overføringer til andre (postene 50–89) 46 Tabell 3.12 Utlån, statsgjeld mv., utenom petroleumsvirksomhet (postene 90–99) 47 Tabell 3.13 Inntekter fra petroleumsvirksomheten 47 Tabell 3.14 Utgifter til petroleumsvirksomheten 48 Tabell 3.15 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten 48 Tabell 3.16 Statens pensjonsfond. Inntekter og utgifter 2018–2019 49 Tabell 3.17 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov 50 Tabell 4.1 Utviklingen på utvalgte politikkområder 2009–2019. Nominelle tall i mrd. kroner og gjennomsnittlig årlig realvekst 52 Tabell 4.2 Utviklingen i folketrygdens utgifter etter stønadstype 2009–2019. I nominelle mrd. kroner og gjennomsnittlig årlig realvekst 55	Tabell 4.3 Bevilgninger til FoU over statsbudsjettet. I nominelle mrd. kroner og gjennomsnittlig årlig realvekst 57 Tabell 4.4 Bevilgninger til FoU over statsbudsjettet fordelt på departement. Mill. kroner. 58 Tabell 5.1 Flerårige budsjettkonsekvenser, endringer i forhold til Gul bok 2019, utgifter og inntekter 60 Tabell 5.2 Flerårige budsjettkonsekvenser fordelt på drift, investeringer og overføringer 2020–2022. Endringer i forhold til Gul bok 2019 61 Tabell 5.3 Flerårige budsjettkonsekvenser, utgifter 2020–2022. Endringer i forhold til Gul bok 2019 61 Tabell 6.1 Statsbudsjettets inntekter 69 Tabell 6.2 Statsbudsjettets utgifter 70 Tabell 6.3 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten 71 Tabell 6.4 Statens pensjonsfond. Inntekter og utgifter 2018 72 Tabell 6.5 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov 72 Tabell 6.6 Statsbudsjettets inntekter 73 Tabell 6.7 Statsbudsjettets utgifter 73 Tabell 6.8 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten 74 Tabell 6.9 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov 74 Tabell 7.1 Sammensetningen av statsgjelden (i mill. kroner) 75 Tabell 7.2 Statens finansieringsbehov i 2018 og 2019 (i mrd. kroner) 76 Tabell 7.3 Fullmakt til å ta opp statslån i 2019 (i mill. kroner) 76
Vedlegg 2	
	Tabell 2.1 Hovedtallene i statsbudsjettet for perioden 2013–2019 196 Tabell 2.2 Samlede utgifter etter departement 2013–2019 197 Tabell 2.3 Driftsutgifter (postene 1–29) etter departement 2013–2019 198 Tabell 2.4 Nybygg, anlegg mv. (postene 30–49) etter departement 2013–2019 199 Tabell 2.5 Overføringer til andre (postene 50–89) etter departement 2013–2019 200

Tabell 2.6	Utlån, gjeldsavdrag mv. (postene 90–99) etter departement 2013–2019	201
Tabell 2.7	Skatter og avgifter i perioden 2013–2019	202
Tabell 2.8	Samlede inntekter i perioden 2013–2019	203
Tabell 2.9	Vedtatt budsjett 2018 (des. 2017). Utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer	204
Tabell 2.10	Forslag for 2019. Utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer	205

Vedlegg 3

Tabell 3.1	Utgifter og inntekter i bevilgningsregnskapet per 1. halvår 2018	206

Tabell 3.2	Bevilgningsregnskapet for 1. halvår 2017 og 2018	208

Vedlegg 4

Tabell 4.1	Utgifter og inntekter fordelt etter art	210
Tabell 4.2	Inntekter etter inntektskilde	212
Tabell 4.3	Forholdet mellom kontantbeholdning, påløpte kostnader og avsetninger pr. 31.12	213
Tabell 4.4	Oversikt over nettobudsjetterte virksomheter	215

Vedlegg 5

Tabell 5.1	Oversikt over bestillingsfullmakter og tilsagnsfullmakter	216

Figuroversikt

Figur 4.1	Reell, underliggende utgiftsvekst på statsbudsjettet, prosentvis vekst	51	Figur 4.3	Realvekst i utgiftene til utvalgte formål 2009–2019. Indeksert slik at 2009=100	56
Figur 4.2	Utgifter til helse, samferdselsformål og forsvarsmål i 2019, mrd. kroner	53	Figur 4.4	Andel av anslåtte utgifter til folketrygden i 2019	57

Oversikt over bokser

Boks 2.1	Veksten i statsbudsjettets utgifter	16	Boks 4.1	Datagrunnlaget for beregningene	52
Boks 3.1	Statsbudsjettets inndeling	37			

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2018–2019)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2019

Statsbudsjettet

*Tilråding fra Finansdepartementet 28. september 2018,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Hovedtrekk og prioriteringer i budsjettet for 2019

1.1 Hovedtrekk

Den 17. januar ble regjeringen Solberg utvidet ved at Venstre gikk inn i regjeringen. Den utvidede regjeringen Solberg baserer sin politikk på Jeløya-plattformen av 14. januar 2018. Norge er et land med store muligheter. Høy arbeidsinnsats og høy produktivitet er grunnlaget for høy verdiskaping i hele landet. Regjeringen baserer sin økonomiske politikk på at verdier må skapes før de kan deles. Regjeringen vil føre en ansvarlig økonomisk politikk, der den offentlige pengebruken tilpasses situasjonen i økonomien innenfor handlingsregelens rammer. Den økte bruken av oljepenger skal vris i retning av investeringer i kunnskap og infrastruktur, samt vekstfremmende skattelettelser.

Verdien av vår fremtidige arbeidsinnsats utgjør den største delen av nasjonalformuen. Regjeringen vil derfor prioritere å styrke arbeidslinjen og investere i kompetanseheving. Regjerin-

gen har som mål å sikre høy sysselsetting og lav ledighet.

Skattesystemet må være vekstfremmende og legge til rette for styrket konkurransekraft og at det skapes flere nye og lønnsomme arbeidsplasser. Regjeringen legger vekt på at skattereformen følges opp i tråd med enigheten i Stortinget.

Vi må bruke de gode tidene til å sikre et bærekraftig velferdssamfunn og et tryggere Norge. Effektiv ressursbruk innebærer både å gjøre tingene riktig og å prioritere de riktige formålene. Det blir stadig viktigere å gjennomgå offentlig ressursbruk og tilstrebe bedre bruk av skattebetalerens penger.

Omstillingen av norsk økonomi må fortsette slik at vi når klimamålene og får flere ben å stå på i fremtiden. Etter kraftig økning i bruken av oljeinntekter i årene etter oljeprisfallet, har regjeringen i de siste budsjettene lagt vekt på å normalisere finanspolitikken, etter hvert som veksten i norsk økonomi har tatt seg opp. Det er nå en god

økonomisk utvikling i hele landet. Budsjettet for 2019 har en nøytral innretning for å legge til rette for at veksten nå kan komme i næringslivet og for å unngå å legge press på konkurranseutsatt sektor. I regjeringens forslag til budsjett for 2019 er bruken av oljeinntekter på 231,2 mrd. kroner, som tilsvarer 2,7 pst. av kapitalen i Statens pensjonsfond utland.

Hovedlinjer i den økonomiske politikken og utsiktene for norsk økonomi er nærmere omtalt i Meld. St. 1 (2018–2019) *Nasjonalbudsjettet 2019*.

I tråd med regjeringens politiske plattform prioriteres i budsjettet for 2019 tiltak for å omstille norsk økonomi for å skape nye arbeidsplasser og sikre flere ben å stå på, oppfylle Norges klimaforpliktelser, skape et inkluderende arbeidsliv, sikre gode velferdsordninger, redusere fattigdom og gjennomføre et integreringsløft. Regjeringen prioriterer også tiltak for å bekjempe kriminalitet, styrke beredskapen og øke Norges forsvarsevne.

1.2 Regjeringens prioriteringer i 2019

Omstille norsk økonomi

Å omstille norsk økonomi for å skape vekst, nye arbeidsplasser og sikre flere ben å stå på, står sentralt i regjeringens økonomiske politikk. Det er en hovedprioritet i skatte- og avgiftspolitikken. Hensynet til bedriftenes konkurransevne er en viktig grunn til at det nå er riktig å holde igjen på bruken av oljeinntekter, og at regjeringen foreslår et nøytralt budsjettopplegg for 2019. Bedret konkurransevne gir det viktigste bidraget til omstilling i norsk økonomi, ved å øke lønnsomheten i det private næringslivet og gjøre det mer attraktivt å investere i bedrifter som møter internasjonal konkurranse.

Høy produktivitet gjør at levestandarden i Norge er blant de høyeste i verden. Det siste tiåret har produktiviteten i Norge og andre vestlige økonomier økt saktere enn før. Produktivitetsveksten her hjemme har likevel vært høyere enn i mange europeiske land, og ser nå ut til å ta seg noe opp.

At vi lykkes med å få stadig mer ut av de ressursene vi bruker, er det viktigste grunnlaget for økt levestandard og gode velferdsordninger. Samtidig vil en god omstillingsevne bidra til at norske virksomheter står bedre rustet til å møte internasjonal konkurranse. Omstilling sikres ikke først og fremst gjennom enkelttiltak i de årlige budsjettforslagene, men gjennom langsiktig arbeid

med å skape gode, generelle rammebetingelser. Regjeringen vil føre en fremtidsrettet næringspolitikk som legger til rette for verdiskapning og vekst i privat sektor, lønnsomme arbeidsplasser og omstilling av norsk næringsliv.

Budsjettforslaget legger til rette for at størstedelen av de nye arbeidsplassene kommer i private bedrifter. Regjeringen prioriterer utbygging av vei og bane i hele landet, forskning, innovasjon og kompetanse.

Regjeringen viderefører den sterke satsingen på veier, jernbane og kollektivtrafikk. Bedre mulighet for rask og effektiv transport støtter oppunder den nødvendige omstillingen og skaper en enklere hverdag for folk flest og næringsliv.

Kunnskap, forskning og utvikling bidrar til et mer konkurransedyktig næringsliv og til å skape nye, vekstkraftige næringer. Regjeringen legger frem en revidert langtidsplan for forskning og høyere utdanning samtidig med statsbudsjettet for 2019. Her lanseres tre nye opptrappingsplaner på totalt 1,5 mrd. kroner i perioden 2019–2022, hvorav 800 mill. kroner skal gå til et teknologiløft og 450 mill. kroner til FoU for fornyelse og omstilling i næringslivet.

Både Produktivitetskommissjonen og OECD har pekt på at økt produktivitet kan oppnås gjennom strukturreformer som styrker næringslivets vekstmuligheter, og tiltak for å effektivisere offentlig sektor. Skattereformen, med redusert skattesats på alminnelig inntekt for selskap og personer, gjør det mer lønnsomt å investere i Norge. Det fremmer økonomisk vekst, letter omstilling og skaper nye arbeidsplasser. Regjeringen vil modernisere offentlig sektor slik at velferdsordningene kan videreføres. Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen føres videre og vil frigjøre ressurser til prioriterte formål. Flere omfattende reformer er besluttet for å få bedre tjenester og mer ut av ressursene i offentlig sektor, herunder kommunereform, regionreform, jernbanereform, politireform, reform av universitets- og høyskolesektoren og etablering av selskapet Nye Veier AS. Arbeidet med reformer som bidrar til bedre bruk av samfunnets ressurser både i privat og offentlig sektor, fortsetter.

For å trygge velferden vil regjeringen fortsette moderniseringen og effektiviseringen av offentlig sektor. Det bidrar til et bærekraftig velferdssamfunn. I statsbudsjettet forsterkes arbeidet med innovasjon og digitaliseringen av offentlig sektor. Målet er å skape en enklere hverdag for innbyggerne og få mer velferd ut av hver skattekrone.

Oppfylle Norges klimaforpliktelser

Klimaendringer er en av vår tids hovedutfordringer. Regjeringen fører en ambisiøs klima- og miljøpolitikk. Klimautfordringen kan bare løses gjennom et globalt samarbeid, men også Norge må redusere egne utslipp. Regjeringen vil at Norge skal være en pådriver i det internasjonale klimaarbeidet og vil forsterke klimaforliket.

Norges klimaforpliktelse for 2030 er å bidra med minst 40 pst. utslippsreduksjon sammenlignet med 1990. Vi er i dialog med EU om en avtale om felles oppfyllelse av utslippsmålet. Regjeringen vil bruke mulighetene i EU-rammeverket for å oppfylle norske klimaforpliktelser i ikke-kvotepliktig sektor, men samtidig ha ambisjon om å ta så mye som mulig av forpliktelsen nasjonalt.

I budsjettet for 2019 foreslår regjeringen tiltak for å redusere klimagassutslippene både på kort og lang sikt. Det foreslås en betydelig satsing på klimavennlige transportløsninger. Bevilgningene til investeringer, drift og vedlikehold på jernbane foreslås økt med 2 mrd. kroner. Videre foreslår regjeringen nær en dobling av utgiftene til statlig delfinansiering av store kollektivprosjekter i de fire største byene.

Norge finansierer en rekke klimatiltak utenfor egne grenser, blant annet innen fornybar energi, tiltak som reduserer avskoging av tropisk skog og klimatilpasning i utviklingsland. Tiltakene bidrar til å redusere de globale utslippene av klimagasser. Denne typen støtte og samarbeid er en sentral del av det eksisterende rammeverket under FNs klimakonvensjon og oppfølgingen av Parisavtalen. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til klima- og miljørettet bistand, herunder fornybar energi, klima- og skogsatsingen og arbeidet mot marin forsøpling, med over 1 mrd. kroner.

Regjeringen foreslår å øke overføringen til Enova. Enova er et viktig virkemiddel for utvikling og bruk av ny klimateknologi og støtter blant annet null- og lavutslippsløsninger innen skipsfarten og landtransporten. Tiltak som gir størst utslippsreduksjon i ikke-kvotepliktig sektor skal prioriteres.

Regjeringen har opprettet investeringsselskapet Nysnø Klimainvesteringer AS (tidligere Fornybar AS). Selskapets formål er å bidra til utslippsreduksjoner ved å investere i ny klimateknologi. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til selskapet med 200 mill. kroner i 2019.

Arbeidet med CO₂-håndtering skal bidra til å utvikle og demonstrere kostnadseffektiv teknologi for fangst og lagring av CO₂ med et spredningspotensiale. Regjeringen foreslår å videre-

føre satsingen på forskning og demonstrasjon, herunder drift av Teknologisenter for CO₂-fangst på Mongstad. Planleggingen av fullskala CO₂-håndtering fortsetter, og det foreslås å støtte forprosjektering av fangst, transport og lager.

Utslippene av klimagasser anslås å avta med i overkant av 7 mill. tonn CO₂-ekvivalenter frem mot 2030, ved en fremskriving av dagens politikk. Det aller meste av nedgangen ventes å komme i ikke-kvotepliktige utslipp, der utslippene anslås å gå ned med 5¼ mill. tonn fra 2017 til 2030.

Skape et inkluderende arbeidsliv

Regjeringen vil legge til rette for at flest mulig skal kunne delta i arbeidslivet. For den enkelte betyr det å ha en jobb både stabil inntekt, personlig utvikling og deltakelse på en sosial arena. Samtidig er gode fellesfinansierte velferdsordninger avhengige av balanse mellom hvor mange som bidrar til inntektene og hvor mange som mottar. At mange står utenfor arbeidslivet, er derfor en utfordring både for den enkelte og for samfunnet.

Regjeringen vil bruke oppgangen i norsk økonomi aktivt for å inkludere flere i arbeidslivet. Når flere bedrifter etterspør mer arbeidskraft, må vi inkludere flere som står utenfor og som ønsker å delta i arbeidslivet. Derfor har regjeringen tatt initiativ til en inkluderingsdugnad. I budsjettet foreslår regjeringen 125 mill. kroner til tiltak som støtter opp under denne dugnaden. Det er en stor arbeidskraftreserve i utenforskapet som skal mobiliseres. Gjennom felles innsats fra offentlige og private aktører er målet å få flere med nedsatt funksjonsevne og/eller hull i CV-en over i faste, ordinære jobber. I Jeløya-plattformen er det satt som mål at minst 5 pst. av nyansatte i staten skal være personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en. Inkluderingsdugnaden retter innsatsen mot støtte til arbeidsgivere som ansetter fra dugnadens målgrupper, å kvalifisere flere til arbeid, samt en kombinasjon av helse- og arbeidsrettet oppfølging, særlig for personer med psykiske helse- eller rusproblemer.

Personer med nedsatt arbeidsevne, ungdom, innvandrere fra land utenfor EØS-området og personer som har stått lenge uten arbeid, er grupper som er særlig prioritert for deltakelse i arbeidsmarkedstiltak. Flere personer med rusproblemer skal tilbys tiltaksplass. Bevilgningen til varig tilrettelagt arbeid foreslås økt.

Et sikkert og seriøst arbeidsliv bidrar til å skape et mer inkluderende arbeidsliv gjennom å sikre trygge rammer for arbeidstakere og arbeidsgivere. Regjeringen vil gjøre det enklere for de

seriøse arbeidslivsaktørene, og bekjempe arbeidslivskriminalitet. Innsatsen mot arbeidslivskriminalitet styrkes.

Høy produktivitet krever en arbeidsstyrke med høy kompetanse. Regjeringen har satt i gang en rekke tiltak for å bedre kvaliteten i skolen. Innsatsen har blant annet vært rettet mot at elevene skal få best mulig opplæring tidlig i skoleløpet, og at frafall skal forebygges. Det fremmes en særskilt innsats for å øke kvaliteten i yrkesfagene. Regjeringen vil fortsette satsingen på kompetansehevingstiltak for ansatte i barnehage og skole. Flere voksne har fått rett til videregående opplæring, og voksne har fått lettere tilgang til fleksibel opplæring som kan kombineres med arbeid. Innsatsen for voksne foreslås økt ytterligere i 2019, både på grunnskolenivå og for videregående opplæring.

Arbeidslivet endrer seg, og kravene til kompetanse øker. Den teknologiske utviklingen utfordrer eksisterende arbeidsplasser og den enkeltes kompetanse, men skaper også muligheter for hjemflagging av arbeidsplasser. Regjeringen vil gjennomføre en kompetansereform for å hindre at arbeidstakere faller ut av arbeidslivet. Målet er at ingen går ut på dato eller slutter i jobben på grunn av manglende kompetanse. Reformen skal bedre tilgangen på etter- og videreutdanning. To viktige tiltak er utvikling av fleksible videreutdannings-tilbud innenfor teknologi og digitale løsninger og bransjeprogram rettet mot bransjer som er særlig berørt av digitalisering, automatisering og omstilling.

Sikre gode velferdsordninger

Regjeringen vil opprettholde og videreutvikle gode velferdsordninger og velferdstjenester. Gode velferdstjenester bidrar til å utjevne forskjeller og er viktig for den enkeltes mulighet til å lykkes, uansett bakgrunn. Gode velferds- og inntektssikringsordninger er viktige både for arbeidslivets omstillingsevne og for den enkelte. Velferdsordningene må stimulere til arbeid, samtidig som de som ikke kan delta i arbeidslivet pga. helse eller alder skal være sikret inntekt.

Velferdstjenestene styrkes gjennom regjeringens budsjettforslag. Vi vil investere i sykehus, raskere behandling og bedre eldreomsorg. Det vil forbedre velferden i kommunene og styrke det sosiale sikkerhetsnettet at vi prioriterer rusomsorg, psykisk helse og innsats mot fattigdom. Sykehusene får 1 350 mill. kroner i økte driftsbevilgninger for å legge til rette for økt pasientbehandling og korte ventetider. Kommunesekto-

ren, som leverer viktige velferdstjenester, får en realvekst i sine frie inntekter på 2,6 mrd. kroner. Det legger til rette for at kommunene og fylkeskommunene kan tilby flere og bedre tjenester.

Det legges til rette for å gi tilskudd til 1 500 heldøgns omsorgsplasser og 450 dagaktivitetsplasser til hjemmeboende personer med demens. Regjeringen vil også videreføre og utvide forsøket med statlig finansiering av omsorgstjenestene. Helsetjenestetilbudet innen rus og psykisk helse styrkes betydelig, blant annet ved å øke rekrutteringen av psykologer til kommunene med 120 nye årsverk. Regjeringen følger også opp eldrefor-*men Leve hele livet*, der målet er å fremme kommunenes evne til omstilling og kvalitetsforbedring i den kommunale helse- og omsorgstjenesten.

Regjeringen vil legge frem en ny nasjonal helse- og sykehusplan høsten 2019. Målet er å kunne levere pasientenes helsetjenester på en måte som er bærekraftig også i årene fremover. Bedre samhandling, bruk av teknologi og utvikling av kompetanse vil være sentrale temaer.

For å opprettholde bærekraften i sentrale velferdsordninger må flere delta i arbeidslivet og være yrkesaktive lenger. Det forutsetter en forsterket arbeidslinje og krav til aktivitet i velferdsordningene. Samtidig skal man opprettholde tilpassede inntektssikringsordninger for grupper som ikke kan delta i arbeidsmarkedet. Regjeringen har også gjort flere justeringer i inntektssikringsordningene for å motvirke passive stønadsforløp og tilrettelegge for overgang til arbeid. Innføring av aktivitetsplikt for unge sosialhjelpsmottakere og omleggingen av arbeidsavklaringspenger er eksempler på dette.

Hovedgrepene i pensjonsreformen er økt økonomisk bærekraft og sterkere insentiver til arbeid. I mars 2018 ble det inngått avtale med partene i arbeidslivet om omlegging av offentlig tjenstepensjon og AFP i offentlig sektor. Omleggingen vil bedre insentivene til å stå lenger i arbeid. Avtalen følges opp med forslag til lovendringer.

Regjeringen satser på videreutvikling av velferdsordningene gjennom å modernisere offentlig sektor. Arbeids- og velferdsetatens IKT-løsninger moderniseres for å utvikle gode selvbetjeningsløsninger for brukerne, gi innsyn i egen sak og muligheter for digital kommunikasjon med forvaltningen. Dette bidrar til gode brukeropplevelser, kortere saksbehandlingstid og økt kvalitet i ytelsesforvaltningen. Samtidig frigjøres ressurser for å forsterke oppfølgingen av brukere med behov for arbeidsrettet oppfølging.

Redusere fattigdom

Norge er blant OECD-landene med minst økonomisk ulikhet. Inntekt, livskvalitet og levekår er jevnt fordelt i Norge. Forekomsten av vedvarende lavinntekt er forholdsvis liten. Personer på lavinntektsgrensen har et høyere inntektsnivå i Norge enn i mange andre land, og konsekvensene av lavinntekt dempes av det offentlige tjenestetilbudet. Å leve med lav inntekt kan likevel være en krevende situasjon som kan påvirke helse, utdanning og sosialt liv. Oppvekst i familier med lavinntekt kan begrense valgmuligheter og øke faren for utenforskap og utfordringer senere i livet.

Regjeringens førsteprioritet i velferdspolitikken er å bekjempe fattigdom, særlig blant barnefamilier, slik at færre faller utenfor. Gjennom de siste årenes budsjetter har regjeringen styrket den nasjonale tilskuddsordningen mot barnefattigdom. I 2019 foreslår regjeringen å øke bevilgningen for å igangsette et pilotprosjekt for å dekke individuelle utgifter ved deltaking i organisert aktivitet for barn fra lavinntektsfamilier og til ferietiltak for barn og foreldre fra samme gruppe.

For å motvirke fattigdom og lavinntekt på lengre sikt må utdanningssystemet gi barn og unge kompetanse til å møte morgendagens arbeidsliv. I budsjettet for 2019 foreslår regjeringen at tilskuddet til oppfølgings- og losfunksjoner rettet mot ungdom som står i fare for å falle ut av utdanningsløpet, økes med 20 mill. kroner. Regjeringen foreslår også 46 mill. kroner til å utvide ordningen med gratis kjernetid i barnehage til å gjelde to-åringer, samt 9 mill. kroner for å få flere barn i utsatte byområder til å gå i barnehage. I statsbudsjettet for 2019 foreslår regjeringen å styrke tilskuddsordningen rettet mot områdesatsinger i byer med 20 mill. kroner. For å hjelpe husstander med lave inntekter og høye bostøtter foreslår regjeringen å øke bostøtten til barnefamilier og andre store husstander med 60 mill. kroner.

Å legge til rette for deltagelse i arbeidslivet står sentralt i arbeidet mot fattigdom og lavinntekt. Bruk av aktivitetskrav i inntektssikringsordningene kan bidra til færre passive mottakere og styrke arbeidsinsentivene. Regjeringen har tatt initiativ til en inkluderingsdugnad for å bidra til at flere kommer i arbeid. Ved å senke marginalskatten på arbeid ytterligere gjør regjeringen det litt mer lønnsomt å arbeide mer. Samtidig bidrar skattesystemet direkte til omfordeling. Regjeringens skattepolitikk kjennetegnes av vekstfremmende lettelse som brede grupper av befolkningen har fått ta del i. Om lag halvparten av personskattelet-

telsene i 2019 går til de med bruttoinntekt under 600 000 kroner.

Regjeringen tar sikte på å legge frem en stortingsmelding om ulikhet og sosial bærekraft rundt årsskiftet 2018/2019.

Bærekraftsmålene markerer en global dugnad for utryddelse av ekstrem fattigdom. Internasjonalt vil regjeringen fremme økonomisk vekst og bekjempe fattigdom gjennom økt satsing på næringsutvikling, landbruk og fornybar energi. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til bistand med til sammen 2,5 mrd. kroner i 2019.

Gjennomføre et integreringsløft

Regjeringen er i gang med et integreringsløft og vil gjennomføre en helhetlig reform av integreringsfeltet for å få raskere og bedre resultater. Særlig er det viktig at vi lykkes bedre med integreringen i arbeidslivet. Det er sentralt både for den enkelte og for bærekraften i våre velferdsordninger.

Selv om mye går i riktig retning, er det fortsatt vesentlige utfordringer på integreringsområdet. Innvandrere har mindre formell kompetanse og lavere sysselsetting enn resten av befolkningen. Innvandrere skårer gjennomsnittlig lavere på levekårsvariabler, og for mange opplever negativ sosial kontroll. Enkelte utsatte byområder har utfordringer som blant annet knytter seg til mangelfull integrering.

Det tas sikte på å legge frem en integreringsstrategi mot slutten av 2018 som skal gi tydelig retning for integreringsarbeidet fremover. Hovedmålet er å øke innvandreres deltagelse i arbeids- og samfunnsliv. For å øke måloppnåelsen er det viktig med en helhetlig og samordnet innsats, og strategien berører flere departementers ansvarsområder. Strategiens innsatsområder skal omfatte kvalifisering og utdanning, arbeid, hverdagsintegrering og negativ sosial kontroll.

En viktig del av strategien er å vurdere hvordan de samlede ressursene på integreringsområdet kan innrettes mest mulig effektivt for å oppnå de ønskede resultatene. Regjeringen foreslår til sammen 420 mill. kroner til en rekke tiltak som skal bidra til integreringsløftet i 2019. Det foreslås blant annet utvikling av moduler i introduksjonsprogrammet, områdesatsinger i Oslo, kompetansetiltak for lærere i norskopplæringen, forsøk med bruk av økonomiske insentiver i introduksjonsprogrammet og videreutvikling av Jobbsjansen. Utvidelse av ordningen med gratis kjernetid i barnehage til også å gjelde to-åringer, er et annet forslag som kan fremme integrering. Det samme

gjelder økt tilskudd til tiltak og prosjekter på kulturområdet som skal stimulere til mangfold og integrering.

Trygghet og beredskap

Regjeringen arbeider for et tryggere samfunn. Budsjettforslaget prioriterer tiltak for å bekjempe kriminalitet, styrke beredskapen og øke Norges forsvarsevne. Regjeringen følger opp langtidsplanen for forsvarssektoren (LTP) med å foreslå en økning på 2,8 mrd. kroner til LTP-formål. Dette vil blant annet gå til økt aktivitet i Forsvaret, investeringer i nye ubåter, nye overvåkingsfly og nytt artilleri til Hæren, økt ambisjon for landmakten og forsert anskaffelse av nye kystvaktfartøyer.

Byggingen av politiets nasjonale beredskaps-senter fortsetter. Senteret vil bidra til økt beredskap og gi en raskere og mer koordinert respons fra politiet når hendelser oppstår. I løpet av 2019 vil tre nye politihelikoptre være på plass. Regjeringen foreslår også økt bevilgning til objektsikring i forsvarssektoren ved å fremskynde flere planlagte sikringsprosjekter til 2019 samt mer øving i Heimevernet.

Budsjettforslaget legger opp til bedre sikring av politiets og Politiets sikkerhetstjenestes (PST)

skjermingsverdige objekter. Politidirektoratet har utarbeidet en helhetlig plan for objektsikring. Regjeringen følger opp ved å foreslå økte midler samt å etablere to sikrede datasentre for justissektoren. I tillegg vil byggingen av politiets beredskaps-senter innebære sikring av fire av politiets skjermingsverdige objekter.

Regjeringen foreslår å legge til rette for fortsatt økt politidekning. Budsjettforslaget bidrar til ansettelse av nyutdannede fra Politihøgskolen i 2019 samt til å dekke helårsvirkningen av ansettelsene av nyutdannede i 2018.

For å øke innsatsen mot gjeng- og ungdomskriminalitet, særlig i Oslo, foreslår regjeringen å øke bevilgningen til politiet og konfliktrådene. Videre vil regjeringen styrke barnevernets innsats mot ungdomskriminalitet.

Budsjettforslaget legger opp til økt innsats på IKT-sikkerhet. Bevilgningen foreslås økt til PST og Nasjonal sikkerhetsmyndighet. Regjeringen foreslår også å øke den nasjonale forskningen innen kryptologi, digital sikkerhet og beredskap.

I løpet av 2018 vil de seks første nye redningshelikoptrene være mottatt, og det er forventet levering av ytterligere seks helikoptre i 2019.

2 Nærmere om budsjettforslaget

2.1 Hovedtall i budsjettet

Det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet

Bruken av oljeinntekter over statsbudsjettet måles ved *det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet*. I beregningen korrigeres det blant annet for virkningene av økonomiske svingninger på skatter, avgifter, renter og arbeidsledighetstrygd. Endringen i dette underskuddet som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge er et forenklet mål på budsjettets virkning på økonomien. Regjeringens budsjettforslag for 2019 innebærer et strukturelt, oljekorrigerede underskudd på 231,2 mrd. kroner. Anslaget for det strukturelle, oljekorrigerede underskuddet som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge holdes dermed uendret. Det betyr at budsjettet virker nøytralt på aktiviteten i økonomien. Målt som andel av anslått kapital i Statens pensjonsfond utland ved inngangen til 2019 utgjør underskuddet 2,7 pst.

Den reelle, underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter fra 2018 til 2019 anslås til 1,3 pst.

Det oljekorrigerede budsjettunderskuddet og Statens pensjonsfond

Det *oljekorrigerede budsjettunderskuddet* anslås til 232,5 mrd. kroner i 2019. Dette underskuddet motsvares av en overføring fra Statens pensjonsfond utland, slik at statsbudsjettet er i balanse. Forskjellen mellom det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet og det oljekorrigerede budsjettunderskuddet er nærmere redegjort for i Nasjonalbudsjettet 2019.

Det samlede overskuddet på statsbudsjettet og i Statens pensjonsfond anslås til 279 mrd. kroner i 2019. Overskuddet består av statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten fratrukket overføringen til statsbudsjettet for å dekke det oljekorrigerede budsjettunderskuddet, samt rente- og utbytteinntekter mv. i Statens pensjonsfond utland og Statens pensjonsfond Norge.

Den samlede kapitalen i Statens pensjonsfond ved utgangen av 2019 anslås til 9 462 mrd. kroner. Av dette er 9 195 mrd. kroner i Statens pensjonsfond utland, mens 267 mrd. kroner er i Statens pensjonsfond Norge. Utenlandsdelen av fondet anslås å øke med 495 mrd. kroner i 2019, fra en anslått kapital på 8 700 mrd. kroner ved utgangen av 2018.

Tabell 2.1 Hovedtall i statsbudsjettet og Statens pensjonsfond utenom lånetransaksjoner

		Mrd. kroner		
		Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
A	Statsbudsjettets inntekter i alt	1 255,7	1 430,4	13,9
A.1	Inntekter fra petroleumsvirksomhet	208,0	312,8	50,4
A.2	Inntekter utenom petroleumsvirksomhet	1 047,6	1 117,6	6,7
B	Statsbudsjettets utgifter i alt	1 328,0	1 377,1	3,7
B.1	Utgifter til petroleumsvirksomhet	25,0	27,0	8,0
B.2	Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	1 303,0	1 350,1	3,6
=	Overskudd i statsbudsjettet før overføring til Statens pensjonsfond utland (A-B)	-72,3	53,3	-173,7
-	Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet (A.1-B.1), overføres til Statens pensjonsfond utland	183,0	285,8	56,1
=	Statsbudsjettets oljekorrigerede overskudd (A.2-B.2)	-255,4	-232,5	-9,0
+	Overført fra Statens pensjonsfond utland	255,4	232,5	-9,0
=	Statsbudsjettets overskudd	0,0	0,0	-
+	Netto avsatt i Statens pensjonsfond utland	-72,3	53,3	-173,7
+	Rente- og utbytteinntekter mv. i Statens pensjonsfond	213,6	225,7	5,7
=	Samlet overskudd i statsbudsjettet og Statens pensjonsfond	141,3	279,0	97,5

Kilde: Finansdepartementet

2.2 Statsbudsjettets inntekter og utgifter utenom petroleumsvirksomhet og lånetransaksjoner

Tabell 2.2 viser statsbudsjettets inntekter og utgifter når petroleumsvirksomheten og lånetransaksjoner holdes utenom.

Tabell 2.2 Statsbudsjettets inntekter og utgifter utenom petroleumsvirksomhet og lånetransaksjoner

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
Statsbudsjettets inntekter (utenom petroleum)	1 047,6	1 117,6	6,7
Sum skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	973,9	1 031,3	5,9
<i>Skatt på formue og inntekt</i>	<i>246,8</i>	<i>267,4</i>	<i>8,3</i>
<i>Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift</i>	<i>326,8</i>	<i>342,5</i>	<i>4,8</i>
<i>Merverdiavgift</i>	<i>291,5</i>	<i>310,0</i>	<i>6,3</i>
<i>Avgifter på tobakk og alkohol</i>	<i>20,9</i>	<i>20,8</i>	<i>-0,5</i>
<i>Avgifter på motorvogner</i>	<i>24,8</i>	<i>25,8</i>	<i>4,0</i>
<i>Elektrisitetsavgift</i>	<i>11,1</i>	<i>11,0</i>	<i>-0,9</i>
<i>Tollinntekter</i>	<i>3,5</i>	<i>3,3</i>	<i>-4,3</i>
<i>Andre avgifter</i>	<i>48,5</i>	<i>50,5</i>	<i>4,1</i>
Renter og aksjeutbytte	30,6	38,0	24,0
Inntekter av statens forretningsdrift	2,5	3,0	19,5
Andre inntekter	40,6	45,3	11,7
Statsbudsjettets utgifter (utenom petroleum)	1 303,0	1 350,1	3,6
Sum folketrygden	470,7	478,3	1,6
<i>Alderspensjon</i>	<i>223,1</i>	<i>232,1</i>	<i>4,1</i>
<i>Sykepenges</i>	<i>42,6</i>	<i>42,0</i>	<i>-1,4</i>
<i>Øvrige sosiale formål</i>	<i>137,5</i>	<i>140,6</i>	<i>2,2</i>
<i>Helsetjenester</i>	<i>32,0</i>	<i>31,8</i>	<i>-0,5</i>
<i>Foreldrepenges</i>	<i>21,2</i>	<i>20,4</i>	<i>-4,0</i>
<i>Arbeidsliv</i>	<i>14,2</i>	<i>11,3</i>	<i>-20,7</i>
Rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner	164,7	171,6	4,2
Regionale helseforetak	147,7	159,2	7,7
Transport og kommunikasjon	67,1	72,6	8,1
Forsvar	54,9	59,0	7,3
Høyere utdanning og fagskoler	38,7	40,1	3,5
Offisiell utviklingshjelp ¹	33,8	36,2	7,0
Politi og påtalemyndighet	20,2	21,5	6,6
Barnetrygd og kontantstøtte	16,8	16,6	-1,1
Jordbruksavtalen	15,1	15,9	5,4
Renter på statsgjeld	8,9	10,5	18,2
Andre utgifter	264,3	268,7	1,7
Oljekorrigert overskudd	-255,4	-232,5	-9,0

¹ Den ODA-godkjente offisielle utviklingshjelpen inkluderer i tillegg midler til Norfund (grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland), midler til Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur (AIIB), enkelte bistandsmidler under Kunnskapsdepartementet, samt Riksrevisjonens bistandsutgifter og utgifter til merverdiavgift til bistandsformål (som budsjetteres under Finansdepartementet).

2.2.1 Inntekter

De største inntektene kommer fra skatter og avgifter fra Fastlands-Norge. Samlede skatter og avgifter til statskassen fra Fastlands-Norge anslås å utgjøre 1 031,3 mrd. kroner i 2019. De største bidragene kommer fra skatter på inntekt og formue, trygdeavgift og arbeidsgiveravgift til folketrygden, merverdiavgift og øvrige særavgifter medregnet tollinntekter.

Anslagene for skatter og avgifter for 2019 tar utgangspunkt i reviderte anslag for 2018, hvor ny informasjon om utviklingen i innbetalte skatter og avgifter er innarbeidet. I tillegg er anslagene basert på vekstforutsetningene for blant annet sysselsetting, etterspørsel, lønninger og priser som er lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet 2019. Det er også tatt hensyn til virkningene av forslaget til skatte- og avgiftsopplegg og kommunale og fylkeskommunale skattører.

Regjeringens forslag til budsjett inneholder nye skatte- og avgiftslettelser i 2019 på om lag 1,1 mrd. kroner påløpt og 1,7 mrd. kroner bokført. I tillegg kommer helårsvirkningen av skatte- og avgiftslettelsene i 2018 på 2,2 mrd. kroner bokført.

Skatte- og avgiftsopplegget for 2019 er nærmere omtalt i Prop. 1 LS (2018–2019) *Skatter, avgifter og toll 2019*.

Inntekter utenom skatter og avgifter består i hovedsak av utbytteinntekter, renteinntekter og salgs- og leieinntekter. Det vises til nærmere omtale i kapittel 3.

2.2.2 Utgifter

De største utgiftene gjelder folketrygdens ytelser som til sammen anslås til 478,3 mrd. kroner i 2019. Andre større utgifter er rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner, overføringene til de regionale helseforetakene og utgifter til investeringer og drift innen transport og kommunikasjon. En vesentlig del av øvrige utgifter er driftsutgifter i store etater som NAV, Forsvaret og politi og påtalemyndighet, statlige byggeprosjekter, overføringer til universitets- og høyskolesektoren og ulike tilskudd til private.

Utgiftene på statsbudsjettet omtales nærmere under hvert departement i avsnitt 2.4. Folketrygdens utgifter omtales nærmere i avsnitt 2.5.

Boks 2.1 Veksten i statsbudsjettets utgifter

Statsbudsjettets underliggende, reelle utgiftsvekst anslås til 17 mrd. 2019-kroner, som tilsvarer 1,3 pst. Det er betydelig lavere enn gjennomsnittet siden 2001. Den nominelle utgiftsveksten er anslått til 4,0 pst., som er om lag på linje med trendveksten i fastlandsøkonomien. Prisveksten i statsbudsjettets utgifter anslås til 2,7 pst.

Ved beregningen av den underliggende utgiftsveksten holdes utgifter til statlig petroleumsvirksomhet, dagpenger og renter utenom. I tillegg korrigeres det for enkelte regnskapsmessige forhold og ekstraordinære endringer.

Utviklingen på utvalgte utgiftsområder over tid er nærmere omtalt i kapittel 4.

2.3 Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov

Staten lånefinansierer ikke utgifter til drift, investeringer eller overføringer til private, kommuner og fylkeskommuner. Det oljekorrigerede budsjettunderskuddet, hvor disse utgiftene inngår, finansieres av en overføring fra Statens pensjonsfond utland. Statsbudsjettet gjøres dermed opp i balanse før lånetransaksjoner.

Statens lånetransaksjoner omfatter blant annet utlån til husholdninger og næringsliv, salg og kjøp av aksjer og innskudd i foretak og fond. Investeringer i selskaper regnes som lånetransaksjoner dersom forventet avkastning minst tilsvarer avkastningen på alternative plasseringer. Lånetransaksjoner inngår ikke i det oljekorrigerede budsjettunderskuddet.

Tabell 2.3 Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
<i>Lånetransaksjoner utenom petroleumsvirksomhet</i>			
Utlån, aksjetegning mv.	102,9	112,9	9,8
- Tilbakebetalinger	165,3	112,3	-32,1
- Statsbudsjettets overskudd	0,0	0,0	-
= Netto finansieringsbehov	-62,5	0,6	-101,0
+ Gjeldsavdrag	0,0	76,5	-
= Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov	-62,5	77,1	-223,5

Kilde: Finansdepartementet

Forskjellen mellom nye utlån mv. og tilbakebetalinger gir staten et brutto finansieringsbehov som anslås til 77,1 mrd. kroner i 2019. Statens *faktiske* lånebehov og forslag om lånefullmakter kan avvike fra finansieringsbehovet som fremgår av tabell 2.3. Ved forslag om opptak av statlige lån og lånefullmakter korrigeres det for enkelte lånetransaksjoner som inngår i finansieringsbehovet, men ikke har likviditetseffekt. Dette gjelder blant annet opprettelse av og endringer i fond som er avsatt for fremtidige tilskudd. Samtidig påvirker enkelte poster på statsbudsjettet ikke likviditeten i pengemarkedet direkte, selv om de påvirker balansen på statsbudsjettet og størrelsen på statens kontantbeholdning. Det gjelder blant annet renter og overføringer fra Norges Bank. Når det korrigeres for disse størrelsene, anslås statens likviditetsjusterte finansieringsbehov i 2019 til om lag 91 mrd. kroner.

Lånetransaksjoner og finansieringsbehov omtales nærmere i kapittel 3, mens statens faktiske lånebehov og forslag om lånefullmakter omtales i kapittel 7.

2.4 Oversikt over utgifter under de ulike departementene

2.4.1 Innledning

I denne delen omtales hovedtrekkene i utgiftene per departement. Tabellene viser utgiftene etter programområde og programkategori i Saldert budsjett 2018 og forslaget for 2019. Tallene for de to årene er ikke i alle tilfeller fullt ut sammenlignbare. For eksempel vil overføring av oppgaver mellom departementene, og tilsvarende overføring av bevilgninger, gi en endring i bevilgningsrammene, uten at det er en reell omprioritering mellom formål.

I tabellene oppgis Saldert budsjett 2018 som bevilgningsnivå i 2018. Tilleggsbevilgninger i første halvår 2018 er derfor ikke inkludert i tallene for 2018. I den grad tilleggsbevilgninger i første halvår 2018 er ført videre i 2019-budsjettet, vil tabellen vise en økt bevilgning fra 2018 til 2019. Det vil for eksempel gjelde virkningen av lønnsoppgjøret i staten våren 2018, som ikke var fordelt til departementene i Saldert budsjett 2018. Helårsvirkningen av lønnsoppgjøret i staten i 2018 er imidlertid innarbeidet i forslaget til budsjett for 2019.

2.4.2 Utenriksdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
<i>Programområde 02 Utenriksforvaltning</i>			
02.00 Administrasjon av utenrikspolitikken	2 386,3	2 370,0	-0,7
02.10 Utenriksformål	3 479,9	4 979,2	43,1
Sum før lånetransaksjoner	5 866,3	7 349,2	25,3
Lånetransaksjoner	190,4	190,4	0,0
Sum Utenriksforvaltning	6 056,6	7 539,5	24,5
<i>Programområde 03 Internasjonal bistand</i>			
03.00 Forvaltning av utviklingssamarbeidet ¹	1 939,4	2 255,0	16,3
03.10 Utviklingssamarbeidet ¹	28 874,3	30 740,1	6,5
Sum før lånetransaksjoner	30 813,7	32 955,1	7,1
Lånetransaksjoner	1 265,6	1 406,3	11,1
Sum Internasjonal bistand	32 079,3	34 401,3	7,2
Sum Utenriksdepartementet	38 135,9	41 940,9	10,0

¹ I 2019-budsjettet er programområde 03 Internasjonal bistand inndelt i to programkategorier, mot tidligere fire. Beløpet i kolonnen Saldert budsjett 2018 for ny programkategori 03.00 Forvaltning av utviklingssamarbeidet er bevilgningen i Saldert budsjett 2018 under tidligere programkategori 03.00 Administrasjon av utviklingshjelpen. Beløpet i kolonnen Saldert budsjett 2018 for ny programkategori 03.10 Utviklingssamarbeidet er summen av bevilgningene i Saldert budsjett 2018 under tidligere programkategori 03.10 Bilateral bistand, programkategori 03.20 Globale ordninger og programkategori 03.30 Multilateral bistand.

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Utenriksdepartementet:

- helse og utdanning
- næringsutvikling, landbruk og fornybar energi
- klima, miljø og hav
- humanitær bistand

Norges ledende rolle i arbeidet med å fremme *helse og utdanning* ligger fast, og bevilgningene foreslås ytterligere økt i 2019. Innsatsen innen seksuell og reproduktiv helse og rettigheter samt den globale koalisjonen mot epidemier er sentrale prioriteringer på helseområdet. Norges arbeid med utdanning følger fem hovedspor: finansiering av utdanning, kvalitet og læring, utdanning i krise og konflikt, jenters utdanning og yrkesfaglig opplæring.

Bærekraftsmålene markerer en global dugnad for utryddelse av ekstrem fattigdom. Tilgang til ren energi er en forutsetning for nesten alle bærekraftsmålene. Regjeringen vil fremme økonomisk vekst og bekjempe fattigdom gjennom økt bistand til *næringsutvikling, landbruk og fornybar energi*.

Konsekvensene av klimaendringer og øvrige miljøproblemer utgjør noen av de største truslene mot bærekraftig utvikling. *Klima, miljø og hav* er derfor blant regjeringens hovedsatsingsområder for internasjonalt utviklingsarbeid. Norsk innsats innen klima og miljø skal i hovedsak gå til finansiering av utslippsreduksjoner og klimatilpasnings tiltak. Regjeringen vil prioritere forebygging av klima- og naturkatastrofer og støtte internasjonalt miljøsam arbeid. Videre foreslår regjeringen en betydelig økning av innsatsen mot marin forsøpling.

Behovet for *humanitær bistand* er betydelig som følge av krig og konflikter. Det legges vekt på å nå sårbare grupper som barn og personer med nedsatt funksjonsevne. Videre er utdanning i kriser og konflikt et sentralt satsingsområde. Norge vil i fireårsperioden 2016–2019 bidra med om lag 10 mrd. kroner i humanitær og annen bistand til Syria og nabolandene.

Regjeringen foreslår et samlet bistandsbudsjett på 37,8 mrd. kroner, en økning på 2,5 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2018. Dette tilsvarer

1 pst. av anslått bruttonasjonalinntekt (BNI). Foruten ODA-godkjente formål under Utenriksdepartementet omfatter bistandsrammen klima- og skogsatsingen under Klima- og miljødepartemen-

tet, utgifter til merverdiavgift og Riksrevisjonens bistandsutgifter under Finansdepartementet samt noe forskning under Kunnskapsdepartementet.

2.4.3 Kunnskapsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
<i>Programområde 07 Kunnskapsformål</i>			
07.10 Administrasjon	379,1	442,3	16,7
07.20 Grunnopplæringen	12 121,2	12 532,1	3,4
07.30 Barnehager	705,8	831,1	17,8
07.40 Høyere yrkesfaglig utdanning	719,4	796,8	10,8
07.50 Kompetansepolitikk og livslang læring	2 155,8	2 378,6	10,3
07.60 Høyere utdanning	37 971,2	39 254,5	3,4
07.70 Forskning	7 789,0	8 056,4	3,4
07.80 Utdanningsfinansiering	12 910,6	13 530,0	4,8
07.90 Integrering og mangfold	0,0	13 580,9	-
Sum før lånetransaksjoner	74 752,0	91 402,7	22,3
Lånetransaksjoner	27 218,1	28 584,1	5,0
Sum Kunnskapsdepartementet	101 970,1	119 986,8	17,7

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Kunnskapsdepartementet:

- tidlig innsats i barnehage og skole
- kompetansereformen
- revidert langtidsplan for forskning og høyere utdanning
- integreringsløft

Regjeringen prioriterer *tidlig innsats i barnehage og skole*. Det foreslås 102,8 mill. kroner til kommunale og private barnehager i forbindelse med bemanningsnormen i barnehagene. Midlene blir gitt som et øremerket tilskudd i perioden 2018–2020. Det foreslås også å inkludere toåringer i familier med lav inntekt i ordningen med gratis kjernetid i barnehage. Regjeringen vil fortsette satsingen på kompetansehevingstiltak for ansatte i barnehage og skole ved å sette i gang nye kull i arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning (ABLU) og tilleggstudanning i barnehagepedagogikk (TIB). Regjeringen vil ha flere lærerspesialister i skolen.

Lærernormen ble innført høsten 2018 og trappes opp høsten 2019. I 2018 har kommunene til sammen fått over 1,4 mrd. kroner til økt lærertetthet og finansiering av normen. Regjeringen foreslår at bevilgningen videreføres i 2019. I tillegg er 200 mill. kroner av veksten i kommunenes frie inntekter grunngitt med en særskilt satsing på tidlig innsats i skolen.

Regjeringen foreslår totalt 30 mill. kroner til nye tiltak for yrkesfagene. Det omfatter tiltak for å heve kvaliteten på faget yrkesfaglig fordypning, kompetanseheving og forskning som skal bidra til økt kvalitet i yrkesfagene.

Regjeringen vil gjennomføre en *kompetansereform* slik at arbeidstakere ikke faller ut av arbeidslivet. Regjeringen foreslår økte bevilgninger på 130 mill. kroner til reformen. To viktige tiltak er utvikling av fleksible videreutdanningstilbud innenfor teknologi og digitale løsninger og bransjeprogram rettet mot bransjer som er særlig berørt av digitalisering, automatisering og omstilling. I tillegg foreslår regjeringen å utvide forsø-

kene med modulstrukturert opplæring for voksne på grunnskolenivå og i utvalgte lærefag i fag- og yrkesopplæringen. Modulstrukturering innebærer opplæring i en eller flere mindre enheter som avsluttes med en dokumentert vurdering. Regjeringen foreslår også å utvide Kompetansepluss-programmet for at flere skal få opplæring i grunnleggende ferdigheter og økt utdanningsstøtte for voksne som tar videregående opplæring.

Regjeringen legger frem *revidert langtidsplan for forskning og høyere utdanning* samtidig med statsbudsjettet for 2019. Langtidsplanen skal revideres hvert fjerde år, og i 2018 var det fire år siden første langtidsplan ble lagt frem. I den reviderte langtidsplanen lanserer regjeringen tre nye opptrappingsplaner på totalt 1,5 mrd. kroner i perioden 2019–2022. Av det samlede målet skal 800 mill. kroner gå til et teknologiløft, 450 mill. kroner til FoU for fornyelse og omstilling i næringslivet og 250 mill. kroner til kvalitet i høyere utdanning.

Prioriteringer i revidert langtidsplan følges opp over budsjettene til Kunnskapsdepartementet

og øvrige departementer. I 2019 foreslår regjeringen totalt 1,2 mrd. kroner for å følge opp planen. Av dette er totalt 481 mill. kroner knyttet til de tre opptrappingsplanene.

Regjeringen er i gang med et *integreringsløft* og vil mot slutten av 2018 legge frem en ny strategi for integreringsarbeidet. En viktig del av dette arbeidet er å vurdere hvordan de samlede ressursene på integreringsområdet kan innrettes mer effektivt for å oppnå målsettingen om økt deltagelse i arbeids- og samfunnsnivå blant innvandrere. Regjeringen foreslår til sammen om lag 420 mill. kroner til en rekke tiltak som skal bidra til integreringsløftet fra 2019. På Kunnskapsdepartementets område inkluderer dette blant annet utvikling av moduler i introduksjonsprogrammet, områdesatsinger i Oslo, kompetansetiltak for lærere i norskopplæringen, forsøk med bruk av økonomiske insentiv i introduksjonsprogrammet og økt bevilgning til Jobbsjansen.

2.4.4 Kulturdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
<i>Programområde 08 Kulturformål</i>			
08.10 Administrasjon	171,8	170,0	-1,0
08.15 Frivillighetsformål	1 682,9	1 830,0	8,7
08.20 Kulturformål	8 213,6	8 533,4	3,9
08.30 Medieformål m.m.	1 488,8	1 547,6	4,0
08.40 Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn	2 630,7	2 747,5	4,4
Sum Kulturdepartementet	14 187,7	14 828,4	4,5

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Kulturdepartementet:

- frivillig sektor
- museer og kulturbygg
- mangfolds- og integreringstiltak
- språk- og litteraturformål

Regjeringen har som mål at innbyggere over hele landet får mulighet til å oppleve et rikt og mangfoldig kulturliv. I budsjettforslaget inngår økte tilskudd til en lang rekke virksomheter, herunder frivillige organisasjoner, kunst og kultur, film-

formål, medieaktører og tros- og livssynssamfunn. I tillegg kommer søkbare stipend-, vederlags- og tilskuddsordninger som er innrettet mot hele bredden av norsk kunst- og kulturliv.

Regjeringen vektlegger gode støtteordninger for *frivillig sektor*. Bevilgningen til merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner foreslås økt med 134 mill. kroner til 1,6 mrd. kroner.

Budsjettforslaget inneholder et samlet tilskudd på 1,8 mrd. kroner til *museer* og visuell kunst. Regjeringen foreslår å øke tilskuddet til Nasjonalmuseet med 186 mill. kroner i forbin-

delse med innflytting og prøvedrift i nybygget på Vestbanen. Videre foreslår regjeringen en bevilgning på 286 mill. kroner til Nasjonale *kulturbygg* i 2019, og 772 mill. kroner i tilsagnsfullmakt til prosjekter som vil ferdigstilles i senere år. Det gir rom for oppstart av 18 nye prosjekter med god geografisk spredning.

Regjeringen foreslår ulike *mangfolds- og integreringstiltak* på kulturområdet. Satsingen inngår i regjeringens integreringsløft.

Språk og litteratur er en viktig del av norsk kulturarv. Norge skal i 2019 være hovedland under bokmessen i Frankfurt. Regjeringen vil bruke 30 mill. kroner av spilleoverskuddet fra Norsk Tipping til markering av Bokåret 2019 i Norge. Videre foreslås 10 mill. kroner bevilget til ulike tiltak for barne- og ungdomslitteratur.

2.4.5 Justis- og beredskapsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
<i>Programområde 06 Justissektoren</i>			
06.10 Administrasjon	561,2	561,8	0,1
06.20 Rettsvesen	2 904,1	2 988,1	2,9
06.30 Kriminalomsorg	5 125,8	5 025,2	-2,0
06.40 Politi og påtalemyndighet	20 176,5	21 503,7	6,6
06.50 Redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap	4 935,0	5 660,0	14,7
06.60 Andre virksomheter	1 638,6	1 655,5	1,0
06.70 Fri rettshjelp, erstatninger, konfliktråd m.m.	1 614,7	1 515,2	-6,2
06.80 Svalbardbudsjettet	238,4	360,5	51,2
06.90 Beskyttelse og innvandring	2 996,3	2 312,6	-22,8
06.95 Integrering og mangfold	17 323,4	0,0	-100
Sum Justis- og beredskapsdepartementet	57 513,9	41 582,6	-27,7

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Justis- og beredskapsdepartementet:

- objektsikkerhet
- IKT-sikkerhet
- beredskap i politiet
- innsats mot gjeng- og ungdomskriminalitet
- en mer tilpasset kriminalomsorg

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til *objektsikring* i politiet og Politiets sikkerhetstjeneste (PST) og til sikrede datahaller for justissektoren. Bevilgningen følger opp, og forserer enkelttiltak i, Politidirektoratets helhetlige plan for å sikre skjermingsverdige objekter i politiet i tråd med sikkerhetsloven og forskrift om objektsikkerhet.

Regjeringen foreslår økt innsats på *IKT-sikkerhet*. PST foreslås tilført midler til arbeidet mot

cybertrusler og hybride trusler. Bevilgningen til Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) foreslås økt, slik at NSM kan teste sikkerheten i samfunnskritisk digital infrastruktur. Videre foreslår regjeringen å øke den nasjonale forskningen innen kryptologi, digital sikkerhet og beredskap gjennom Simula@UiB og programmene under Forskningsrådet, IKTPLUSS og SAMRISK.

Budsjettforslaget legger til rette for økt *beredskap i politiet*. Forslaget innebærer midler til ansettelse av nyutdannede fra Politihøgskolen i 2019 samt midler til helårsvirkningen av ansettelse av nyutdannede i 2018. Videre foreslår regjeringen å øke bevilgningen til bygging av politiets nasjonale beredskapssenter og til politiets innsats mot arbeidslivskriminalitet. I løpet av 2019 skal tre

nye politihelikoptre være på plass, og bevilgningen foreslås også økt som følge av dette.

For å øke *innsatsen mot gjeng- og ungdomskriminalitet*, særlig i Oslo, foreslår regjeringen å øke bevilgningen til politiet og konfliktrådene. Videre vil regjeringen styrke barnevernets innsats mot ungdomskriminalitet, ved å foreslå økt bevilgning under Barne- og likestillingsdepartementet. Målet er rask og tett oppfølging av unge som har utført alvorlig eller gjentakende kriminalitet.

Regjeringen foreslår å legge til rette for en *mer tilpasset kriminalomsorg*. Det er et mål å redusere bruken av isolasjon av psykisk syke innsatte og styrke tilbudet til innsatte med rusproblemer. Regjeringen foreslår å etablere en nasjonal forsterket fellesskapsavdeling ved Ila fengsel og forvaringsanstalt for innsatte med sterkt aggressiv

atferd og psykiske lidelser. Videre foreslås det å prøve ut en ny modell for avrusning ved Bjørgvin fengsel.

Strukturen i kriminalomsorgen må tilpasses fremtidige behov. Det er overkapasitet av fengselsplasser med lavere sikkerhet. Dette skyldes blant annet at straffegjennomføringen i større grad skjer gjennom bruk av fotlenke med elektronisk kontroll. Flere av fengslene har også store vedlikeholdsbehov og er lite egnet for fremtidig fengselsdrift. I budsjettforslaget legger regjeringen opp til å legge ned fengselsplasser med overkapasitet. Behovet for fengselsplasser med høyt sikkerhetsnivå dekkes blant annet gjennom etablering av nytt fengsel i Agder, som ventes ferdigstilt i midten av 2020.

2.4.6 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
<i>Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner</i>			
00.10 Det kongelige hus	357,3	433,9	21,4
Sum Konstitusjonelle institusjoner	357,3	433,9	21,4
<i>Programområde 13 Statsforvaltning og kommunesektoren mv.</i>			
13.00 Administrasjon	1 588,9	1 740,5	9,5
13.25 Fylkesmannsembetene	2 000,8	2 055,8	2,8
13.30 Statlige byggeprosjekter og eiendomsforvaltning	6 277,2	6 725,2	7,1
13.40 Forvaltningsutvikling og IT-politikk	650,6	715,6	10,0
13.45 Personvern	56,4	60,0	6,4
13.50 Distrikts- og regionalpolitikk	1 419,0	1 196,1	-15,7
13.60 Samiske formål	337,6	518,6	53,6
13.67 Nasjonale minoriteter	40,7	48,5	19,2
13.70 Kommunesektoren mv.	174 962,7	182 162,0	4,1
13.80 Bolig, bomiljø og bygg	4 767,1	4 862,9	2,0
13.90 Planlegging, byutvikling og geodata	1 269,3	1 242,4	-2,1
Sum før lånetransaksjoner	193 370,2	201 327,7	4,1
Lånetransaksjoner	15 030,0	14 330,0	-4,7
Sum Statsforvaltning og kommunesektoren mv.	208 400,2	215 657,7	3,5
Sum Kommunal- og moderniseringsdepartementet	208 757,6	216 091,6	3,5

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Kommunal- og moderniseringsdepartementet:

- levende lokaldemokrati
- en enklere hverdag
- trygge og gode boforhold

Kommunesektoren har hatt god inntektsvekst de siste årene, og har et godt økonomisk fundament. En god og forutsigbar kommuneøkonomi er avgjørende for et godt og stabilt tjenestetilbud til innbyggerne. For å bidra til et *levende lokaldemokrati* og styrke det kommunale velferdstilbudet, legger regjeringens budsjettforslag til rette for at kommunene og fylkeskommunene kan tilby flere og bedre tjenester.

Regjeringen foreslår en realvekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2019 på om lag 1,9 mrd. kroner. Realveksten i frie inntekter anslås til om lag 2,6 mrd. kroner. Veksten er regnet fra anslått inntektsnivå for 2018 etter Stortingets behandling av Revidert nasjonalbudsjett 2018.

Regjeringen foreslår at veksten i frie inntekter på om lag 2,6 mrd. kroner i sin helhet tildeles kommunene. Av veksten begrunnes 300 mill. kroner med tiltak under Helse- og omsorgsdepartementet, hvorav 200 mill. kroner til opptrappingsplanen på rusfeltet og 100 mill. kroner til opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering. Videre begrunnes 200 mill. kroner med tidlig innsats i skolen. Innenfor rammen av fylkeskommunenes frie inntekter økes midlene som gis med en særskilt fordeling til opprusting og fornying av fylkesveinettet med 100 mill. kroner.

For å bidra til en *enklere hverdag* fortsetter regjeringen arbeidet med å fornye, forenkle og forbedre offentlig sektor. Det skal legges til rette for innovasjon, omstilling og digitalisering. Regjeringen foreslår blant annet å doble bevilgningen til StimuLab fra 10 til 20 mill. kroner. Ordningen skal stimulere til innovasjon og tjenestedesign i offentlig sektor.

Regjeringen foreslår i overkant av 1,7 mrd. kroner til nye IT- og digitaliseringstiltak i 2019. På

Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett foreslås det blant annet 127 mill. kroner til medfinansieringsordningen for digitaliseringsprosjekter.

Arbeidet med å forenkle og digitalisere plan- og byggesaksprosessene fortsetter i 2019. Det skal blant annet utvikles digitale søknads- og saksbehandlingssystemer for byggesaker. I forbindelse med moderniseringen av Husbankens IKT-systemer skal det utvikles et nytt forvaltnings- og saksbehandlingssystem for lån og tilskudd.

Trygge og gode boforhold er viktig for å bekjempe fattigdom. Regjeringen foreslår å øke bostøtten for barnefamilier og andre store husholdninger med 60 mill. kroner. Det foreslås også å øke bevilgningene til områdesatsinger i storbyene. Regjeringen foreslår en låneramme for Husbanken på 16 mrd. kroner.

Byggeaktiviteten i statlige byggeprosjekter opprettholdes på et høyt nivå også i 2019. De to store byggeprosjektene Campus Ås og nytt nasjonalmuseum på Vestbanen videreføres med forslag om en samlet bevilgning på om lag 2,3 mrd. kroner. Videre foreslås oppstart av Saemien Sijte (sørsamisk museum og kultursenter) og energiløsning i regjeringskvartalet samt forsterket fellesskapsavdeling ved Ila fengsel og forvaringsanstalt.

Regjeringen forsetter å vri den regional- og distriktpolitiske innsatsen i retning av generelle virkemidler. Bevilgningene over programkategori 13.50 foreslås redusert med 223 mill. kroner. Dette gir rom for økte bevilgninger til samferdsel og andre næringsrettede tiltak som vil bidra til å styrke vekstkraften i hele landet.

Regjeringen og Sametinget har blitt enige om at det fra 2019 etableres en ny budsjettordning, hvor de årlige overføringene til Sametinget i hovedsak samles under én post. Sametinget vil med dette få større handlingsrom til å prioritere mellom ulike virkemidler.

2.4.7 Arbeids- og sosialdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
<i>Programområde 09 Arbeid og sosiale formål</i>			
09.00 Administrasjon	486,3	488,5	0,5
09.10 Administrasjon av arbeids- og velferdspolitikken	12 556,1	12 550,6	0,0
09.20 Tiltak for bedre levekår mv.	339,6	363,4	7,0
09.30 Arbeidsmarked	9 018,0	8 962,0	-0,6
09.40 Arbeidsmiljø og sikkerhet	1 084,2	1 126,2	3,9
09.50 Pensjoner mv. under Statens pensjonskasse	5 119,9	3 047,4	-40,5
09.60 Kontantytelser	2 831,0	3 090,0	9,1
Sum før lånetransaksjoner	31 435,1	29 628,1	-5,7
Lånetransaksjoner	3 400,0	5 900,0	73,5
Sum Arbeid og sosiale formål	34 835,1	35 528,1	2,0
<i>Programområde 29 Sosiale formål, folketrygden</i>			
29.20 Enslige forsørgere	3 175,3	2 905,9	-8,5
29.50 Inntektssikring ved sykdom, arbeidsavklaring og uførhet	164 576,7	167 445,3	1,7
29.60 Kompensasjon for merutgifter for nedsatt funksjonsevne mv.	10 207,9	10 131,4	-0,8
29.70 Alderdom	223 060,0	232 098,0	4,1
29.80 Forsørgertap mv.	2 206,3	2 181,3	-1,1
Sum Sosiale formål, folketrygden	403 226,2	414 761,8	2,9
<i>Programområde 33 Arbeidsliv, folketrygden</i>			
33.30 Arbeidsliv	14 143,0	11 197,0	-20,8
Sum Arbeidsliv, folketrygden	14 143,0	11 197,0	-20,8
Sum Arbeids- og sosialdepartementet	452 204,3	461 486,9	2,1

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Arbeids- og sosialdepartementet:

- økt sysselsettingsgrad
- et mer inkluderende arbeidsliv
- gode velferdsordninger

Veksten i folketrygdens stønadsordninger står for hoveddelen av utgiftsøkningene på Arbeids- og sosialdepartementets budsjettområder. Se nærmere omtale i avsnitt 2.5.

For å bidra til *økt sysselsetting*, lav ledighet og god mobilitet, tilpasses de arbeidsmarkedspoli-

tiske virkemidlene situasjonen på arbeidsmarkedet. Det går nå klart bedre i norsk økonomi, og etterspørselen etter arbeidskraft øker markert. Veksten i sysselsettingen det siste året har ført til lavere arbeidsledighet. Utsiktene for arbeidsmarkedet i 2019 tilsier at tiltaksomfanget nå kan reduseres. Regjeringen foreslår derfor en reduksjon i bevilgningen til arbeidsmarkedstiltak for 2019. Bevilgningen gir rom for et fortsatt godt tilbud til personer med nedsatt arbeidsevne og andre utsatte grupper.

Ungdom, innvandrere fra land utenfor EØS-området og personer som har stått lenge uten arbeid er grupper som er særlig prioritert for deltakelse i arbeidsmarkedstiltak. For å tilby flere personer med rusproblemer tiltaksplass, er det i regjeringens forslag innarbeidet en bevilgningsøkning på 20 mill. kroner. Det foreslås også å øke bevilgningen til varig tilrettelagt arbeid (VTA) med 22,5 mill. kroner i 2019, slik at flere brukere som har behov for en tiltaksplass innenfor VTA skal få tilbud om det.

Som følge av den bedre arbeidsmarkeds-situasjonen foreslår regjeringen å gå tilbake til hovedregelen i permitteringsregelverket om en maksimal periode med fritak fra lønnsplikt på opp til 26 uker for nye tilfeller.

Regjeringen ønsker *et mer inkluderende arbeidsliv*. Regjeringen har tatt initiativ til en inkluderingsdugnad for å få flere som står utenfor arbeidslivet, inn i arbeid. Se nærmere omtale i kapittel 1. Innenfor Arbeids- og sosialdepartementets områder foreslås det bl.a. 25,2 mill. kroner til markedskontaktfunksjonen i Arbeids- og velferds-etaten og 50 mill. kroner til individuell jobbstøtte. Regjeringen vil også gjøre endringer i ordningen med lønnstilskudd og i opplæringstiltakene for å legge til rette for en enklere og mer effektiv bruk av virkemidlene. Innenfor rammen for arbeidsmarkedstiltakene tas det sikte på økt bruk av lønnstilskudd i 2019.

En aktiv politikk mot arbeidslivskriminalitet er nødvendig for å opprettholde et sikkert og seriøst arbeidsliv og hindre at seriøse virksomheter taper i konkurransen mot useriøse. Arbeidslivskriminalitet er blitt mer krevende å bekjempe. Økt kapasitet og mulighet til blant annet bedre informasjonsdeling i det tverretatlige samarbeidet er en viktig forutsetning for at etatene skal kunne jobbe mer effektivt. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til a-krimsentrene med 20 mill. kroner til bl.a. tek-

nologistøtte, ut fra etatenes felles vurdering av hvor innsatsen gir størst effekt.

Gode velferdsordninger må målrettes og utformes slik at de gir gode insentiver til inntektsgivende arbeid for de som helt eller delvis kan arbeide. Digitalisering bidrar til å effektivisere og brukerorientere forvaltningen. Arbeidet med å modernisere Arbeids- og velferdsforvaltningens IKT-systemer fortsetter for å gi brukerne bedre tjenester og for å sikre en effektiv forvaltning med god kvalitet. Gjennom moderniseringen frigjøres ressurser som kan benyttes til bedre oppfølging av de som trenger bistand til å komme i arbeid. Prosjekt 3 i IKT-moderniseringen av Arbeids- og velferdsstaten foreslås startet opp i 2019 med utvikling av nye løsninger for sykepengene, pleiepengene, omsorgspenge og svangerskapspenge. Regjeringen foreslår 423,5 mill. kroner til Prosjekt 3 i 2019.

Bevilgningen til Statens pensjonskasse foreslås økt med 50 mill. kroner til IKT-utvikling, bl.a. til implementering av nye regler for samordning av offentlig tjenstepensjon med ny alderspensjon fra folketrygden (samordningsreglene).

Regjeringen foreslår endringer i grunnstønad til personer som har ekstrautgifter til fordyret kosthold til glutenfri diett. På bakgrunn av en ny kartlegging av ekstrautgifter til glutenfri kost foreslås satsen for grunnstønad til personer med cøliaki redusert, slik at stønaden i større grad reflekterer faktiske ekstrautgifter. For personer med non-cøliaki glutenintoleranse faller stønaden bort. Endringene er anslått å gi innsparinger på til sammen 410 mill. kroner i 2019. Det innføres samtidig en standardsats for ekstrautgifter for personer med hyperkinetiske forstyrrelser (ADHD og hyperaktivitet mv.), mens det for personer med psoriasis og atopisk eksem foretas en oppmykning av stønadspraksis. Disse endringene er til sammen ventet å gi merutgifter i størrelsesorden 17 mill. kroner i 2019.

2.4.8 Helse- og omsorgsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
<i>Programområde 10 Helse og omsorg</i>			
10.00 Helse- og omsorgsdepartementet mv.	835,3	1 147,7	37,4
10.10 Folkehelse mv.	791,7	851,7	7,6
10.30 Spesialisthelsetjenester	148 073,5	159 573,7	7,8
10.40 Sentral helseforvaltning	3 941,1	3 991,7	1,3
10.60 Helse- og omsorgstjenester i kommunene	11 324,1	12 115,0	7,0
10.70 Tannhelse	314,1	327,5	4,3
10.80 Kunnskap og kompetanse	671,7	747,8	11,3
Sum Helse og omsorg	165 951,5	178 755,1	7,7
<i>Programområde 30 Helsetjenester, folketrygden</i>			
30.10 Spesialisthelsetjenester mv.	5 723,0	5 800,3	1,4
30.50 Legehjelp, legemidler mv.	26 016,0	25 792,7	-0,9
30.90 Andre helsetiltak	247,8	244,0	-1,5
Sum Helsetjenester, folketrygden	31 986,8	31 837,0	-0,5
Sum Helse- og omsorgsdepartementet	197 938,3	210 592,1	6,4

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Helse- og omsorgsdepartementet:

- behandle flere pasienter i sykehusene og øke investeringene
- bedre kvaliteten og øke kapasiteten i omsorgstjenestene
- forlenge og utvide forsøket med statlig finansiering av omsorgstjenestene
- styrke rusfeltet

Regjeringen prioriterer å *behandle flere pasienter i sykehusene*. Det foreslås å øke driftsbevilgningene til sykehusene med 1 350 mill. kroner i 2019. Dette tilsvarer en aktivitetsvekst på om lag 1,7 pst. Det legges dermed til rette for en fortsatt høy vekst som overstiger kostnader som følger av demografi, og som gir rom for mer pasientbehandling, økte medisinkostnader og økte investeringer. Det foreslås til sammen 495 mill. kroner i økt lån og tilskudd til nye store byggeprosjekter i 2019, herunder til nye sykehus i Hammerfest og Narvik og etablering av protonsentre i Oslo og Bergen. I tillegg foreslår regjeringen 575 mill. kro-

ner i lån og tilskudd til Helseplattformen. Helseplattformen skal etablere et felles pasientadministrativt system og en elektronisk pasientjournaløsning for spesialisthelsetjenesten og kommunene i Midt-Norge. Det er første gang det etableres en felles løsning for kommunehelsetjeneste og spesialisthelsetjeneste, fastleger og avtalespesialister.

Regjeringen legger til rette for *bedre kvalitet og økt kapasitet i omsorgstjenestene*. Bevilgningene til investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser foreslås økt med 130,8 mill. kroner. Det vil dekke første års utbetaling av tilskudd til om lag 1 500 heldøgns omsorgsplasser, med en tilsagnsramme på om lag 2,6 mrd. kroner. Budsjettforslaget legger videre til rette for om lag 450 flere dagaktivitetsplasser for hjemmeboende personer med demens i 2019, og en forhøyet tilskuddssats for disse plassene fra 30 til 50 pst. av anslåtte kostnader. I tillegg foreslår regjeringen 48 mill. kroner til gjennomføring av eldrereformen *Leve hele livet*, der målet er å fremme kommunenes evne til omstilling og kvalitetsforbedring i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Regjeringen vil eta-

blere et nasjonalt eldre-, pasient- og brukerombud, der også tannhelse inngår som nytt ansvarsområde.

Regjeringen foreslår å *forlenge og utvide forsøket med statlig finansiering av omsorgstjenestene*. I 2020 vil tre av kommunene som allerede deltar i forsøket slå seg sammen med fire andre kommuner. Disse fire kommunene vil få tilbud om å delta i forsøket fra 1.7.2019. Regjeringen legger opp til å utvide forsøket med seks nye kommuner fra 2020, med sikte på oppstart senest andre halvår 2020.

Regjeringen foreslår 281 mill. kroner til *opptrappingsplanen for rusfeltet*, hvorav 200 mill. kroner gjennom veksten i kommunenes frie inntekter

og 81 mill. kroner til tilskudd til utleieboliger, jobbstøtte og opprettelse av en pilot for avrusing i fengsel.

Regjeringen foreslår 46 mill. kroner til innføring av ny spesialistutdanning i allmennmedisin fra 1. mars 2019. Videre foreslås det ytterligere 25 mill. kroner til å øke rekrutteringen til og stabiliteten i allmennelegetjenesten. Det foreslås også 50 mill. til rekruttering av psykologer i kommunene, tilsvarende 120 nye årsverk. Regjeringen legger slik til rette for at alle kommuner kan motta tilskudd til å rekruttere psykolog, før lovplikten til å ha slik kompetanse trer i kraft i 2020.

2.4.9 Barne- og likestillingsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
<i>Programområde 11 Barn og likestilling</i>			
11.00 Administrasjon	160,8	160,9	0,0
11.10 Familie og oppvekst	18 284,3	18 185,7	-0,5
11.20 Barnevernet	8 489,2	8 667,4	2,1
11.30 Forbrukerpolitikk	230,5	233,0	1,1
11.40 Likestilling og ikke-diskriminering	385,7	395,7	2,6
Sum Barn og likestilling	27 550,5	27 642,6	0,3
<i>Programområde 28 Foreldrepenger, folketrygden</i>			
28.50 Stønad ved fødsel og adopsjon	21 234,0	20 378,0	-4,0
Sum Foreldrepenger, folketrygden	21 234,0	20 378,0	-4,0
Sum Barne- og likestillingsdepartementet	48 784,5	48 020,6	-1,6

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Barne- og likestillingsdepartementet:

- arbeid mot vold og overgrep
- innsats for barn i familier med vedvarende lavinntekt
- digitalt løft for det kommunale barnevernet
- innsats rettet mot unge kriminelle
- styrket tilsyn og veiledning på digitalområdet

Regjeringen vil øke innsatsen for å forebygge og *bekjempe vold og overgrep*. Den samlede satsingen fra Saldert budsjett 2018 til oppfølgingen av tiltak i *Opptrappingsplan mot vold og overgrep (2017–2021)* videreføres i 2019 med om lag 825 mill. kroner. I 2019 foreslår regjeringen å øke bevilgnin-

gene med ytterligere 67 mill. kroner. På Barne- og likestillingsdepartementet sitt område prioriteres det foreldrestøttende arbeidet, særlig rettet mot foreldre med innvandrerbakgrunn, og støtteverktøy som gjør det lettere å oppdage og følge opp utsatte barn og unge. Forslag på andre departementers budsjetter omfatter blant annet å videreutvikle behandlingstilbudet for personer dømt for seksuelle overgrep.

Regjeringen trapper opp innsatsen rettet mot barn som vokser opp i *familier med vedvarende lavinntekt* med 181 mill. kroner, blant annet til tilskuddsordningene *Støtte til oppfølgings- og losfunksjoner for ungdom* og *Nasjonale tilskuddsordning mot barnefattigdom*. Bevilgningsøkningen til den

nasjonale tilskuddsordningen mot barnefattigdom skal finansiere et pilotprosjekt for å dekke individuelle utgifter ved deltaging i organiserte aktiviteter for barn fra lavinntektsfamilier og ferietiltak for barn og foreldre fra samme gruppe. Forslag på andre departementers områder inkluderer blant annet gratis kjernetid i barnehager for toåringer fra familier med lav inntekt, styrket bostøtte og områdesatsinger.

I 2019 starter regjeringen arbeidet med et *digitalt løft for det kommunale barnevernet* for å øke effektiviteten og kvaliteten i barnevernets saksbehandling. Regjeringen foreslår 30 mill. kroner til

prosjektet DigiBarnevern. Regjeringen vil også styrke barnevernet i Oslo sitt *arbeid rettet mot unge kriminelle*. Midlene skal brukes til å styrke samarbeidet mellom barnevernet og lokalt politi og øke bruken av tiltak rettet mot unge med alvorlige atferdsvansker.

Digitale medier gir nye muligheter for forbrukerne. Samtidig utfordres forbrukerrettighetene av nye former for markedsføring og handel med personopplysninger. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til Forbrukertilsynet med 6 mill. kroner i 2019 til arbeidet med tilsyn og veiledning på digitalområdet.

2.4.10 Nærings- og fiskeridepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
<i>Programområde 17 Nærings- og fiskeriformål</i>			
17.10 Forvaltning og rammebetingelser	5 307,9	6 022,5	13,5
17.20 Forskning og innovasjon	7 876,5	8 213,0	4,3
17.30 Markedsadgang og eksport	213,6	207,1	-3,1
17.40 Statlig eierskap	136,1	162,9	19,8
Sum før lånetransaksjoner	13 534,1	14 605,4	7,9
Lånetransaksjoner	55 779,3	62 533,5	12,1
Sum Nærings- og fiskeriformål	69 313,4	77 138,9	11,3
<i>Programområde 33 Arbeidsliv, folketrygden</i>			
33.40 Arbeidsliv	85,0	85,0	0,0
Sum Arbeidsliv, folketrygden	85,0	85,0	0,0
Sum Nærings- og fiskeridepartementet	69 398,4	77 223,9	11,3

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Nærings- og fiskeridepartementet:

- næringsrettet forskning og innovasjon
- opprydding og sikring av atomanlegg
- investeringskapital til Nysnø Klimainvesteringer AS

Regjeringen vil prioritere *næringsrettet forskning og innovasjon* for å legge til rette for langsiktig konkurransekraft, omstillingsevne og stimulere til vekst i privat, konkurranseutsatt næringsliv.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til forskningsprogrammer som bidrar til omstilling i bredden av næringslivet, herunder Brukerstyrt innovasjonsarena og muliggjørende teknologier

som IKT, nanoteknologi og bioteknologi. Som ledd i regjeringens langtidsplan for forskning, foreslås det å øke basisbevilgningen til de teknisk-industrielle instituttene. Dette skal gi instituttene mulighet til å øke sin langsiktige kunnskapsoppbygging. For å utløse mer kapital til innovative prosjekter i næringslivet foreslår regjeringen å øke rammen for Innovasjon Norges innovasjonslånordning.

Høye ambisjoner om vekst i marine næringer og økt aktivitet langs kysten gir økt behov for kunnskap. Regjeringen foreslår økte bevilgninger til kunnskapsinnhenting om tilstanden i havet («havets helse») samt til havteknologi og maritim innovasjon.

For å sørge for fremdrift i arbeidet med *opp-rydding og sikring av atomanlegg* foreslår regjeringen bevilgninger på til sammen 280 mill. kroner. Dette skal gå til å planlegge nedbygging av Hal-denreaktoren, beholde nasjonal kompetanse om reaktoren og opprettholde nødvendig sikring ved atomanleggene.

Regjeringen foreslår at det bevilges 400 mill. kroner i *investeringskapital til Nysnø klimainvesteringer AS*. Selskapet skal i hovedsak rette investeringsinnsatsen mot ny klimateknologi i overgangen fra teknologiutvikling til kommersialisering og prioritere lav- og nullutslippsløsninger.

2.4.11 Landbruks- og matdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
<i>Programområde 15 Landbruk og mat</i>			
15.00 Administrasjon m.m.	168,5	180,3	7,0
15.10 Matpolitikk	1 438,0	1 465,4	1,9
15.20 Forskning, innovasjon og kunnskapsutvikling	839,7	820,1	-2,3
15.30 Næringsutvikling, ressursforvaltning og miljøtiltak	16 133,8	17 022,1	5,5
Sum Landbruks- og matdepartementet	18 580,0	19 487,8	4,9

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Landbruks- og matdepartementet:

- økt matproduksjon
- flytte årsverk i Landbruksdirektoratet fra Oslo til Steinkjer
- forskning på økt klimabidrag fra skogen

Innretningen av virkemidlene over jordbruksavtalen skal bidra til *økt matproduksjon*. Som følge av jordbruksavtalen for 2018–2019 foreslås det 770 mill. kroner i økt budsjettstøtte. Årets avtale gir grunnlag for en inntektsvekst for jordbruket på 3,5 pst. per årsverk fra 2018 til 2019. Avtalen innebærer blant annet en vesentlig bedring av økono-

mien i kornproduksjonen og frukt- og grøntsektoren samt bedre muligheter for markedsregulering.

Landbruksdirektoratet skal *flytte 30 årsverk fra Oslo til Steinkjer*. Regjeringen foreslår å øke Landbruksdirektoratets budsjett for å håndtere de økte utgiftene flyttingen vil medføre.

Regjeringen foreslår å bevilge 25 mill. kroner til *forskning på økt klimabidrag fra skogen*. Målet med satsingen er å øke verdiskapingen basert på fornybart skogsråstoff og gi mer kunnskap om forvaltning av skogsarealene for størst mulig klimagevinst.

2.4.12 Samferdselsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
<i>Programområde 21 Innenlands transport</i>			
21.10 Administrasjon m.m.	585,9	509,0	-13,1
21.20 Luftfartsformål	1 063,6	1 055,0	-0,8
21.30 Veiformål	35 447,9	37 128,7	4,7
21.40 Særskilte transporttiltak	3 676,0	3 983,0	8,4

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
21.50 Jernbaneformål	23 492,8	26 411,8	12,4
21.60 Kystforvaltning	2 622,6	2 695,6	2,8
Sum Innenlands transport	66 888,7	71 783,1	7,3
<i>Programområde 22 Post og telekommunikasjoner</i>			
22.10 Post og telekommunikasjoner	805,1	1 291,2	60,4
Sum Post og telekommunikasjoner	805,1	1 291,2	60,4
Sum Samferdselsdepartementet	67 693,8	73 074,3	7,9

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Samferdselsdepartementet:

- et bedre togtilbud
- utbygging av veiprojekter i alle landsdeler
- viktige kollektivprosjekter i de største byene
- trygghet langs kysten
- tilrettelegging for tidlig introduksjon av 5G mobilt bredbånd

Regjeringen legger opp til fortsatt å prioritere samferdselsformål, tilpasset det årlige handlingsrommet i budsjettene, i tråd med Nasjonal transportplan 2018–2029. Til formål under transportplanen foreslås bevilgningene økt med om lag 2,4 mrd. kroner målt i 2019-priser sammenlignet med 2018.

Regjeringen prioriterer *et bedre togtilbud*. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til utbygging og planlegging av InterCity-strekningene på jernbanen med 1,1 mrd. kroner. I budsjettforslaget legger regjeringen opp til oppstart av de gjenstående indre InterCity-prosjektene på Vestfoldbanen, dvs. Nykirke–Barkåker og Drammen–Kobbervikdalen. Prosjektene vil gi kortere reisetid og flere avganger mellom Oslo og Tønsberg. Regjeringen foreslår blant annet også midler til planlegging av indre InterCity på Østfoldbanen.

Regjeringen foreslår å videreføre prosjektet for nytt signalsystem på jernbane (ERTMS) samt å fase inn elleve nye tog på Vossebanen og Østlandet. Regjeringen foreslår å utbetale tilskudd til NSB AS og Mantena AS i forbindelse med at selskapene melder seg ut av Statens pensjonskasse.

Regjeringen prioriterer *utbygging av veiprojekter i alle landsdeler*. Det foreslås oppstart av et nytt

skredsikringsprosjekt på rv. 5 Kjønesfjorden i Sogn og Fjordane og midler til forberedende arbeider på rv. 555 Sotrasambandet i Hordaland og parseller på E10/rv. 80 i Nordland og Troms, E18 i Akershus og E39 i Møre og Romsdal og Trøndelag. Budsjettforslaget innebærer at vedlikeholdsetterslepet for vei reduseres. Regjeringen foreslår et tilskudd til Nye Veier AS på om lag 5,4 mrd. kroner, i tråd med fullmakt fra Stortinget. Dette gir betydelig aktivitet i selskapet i 2019.

Regjeringen foreslår å øke tilskuddet til *viktige kollektivtransportprosjekter i de fire største byområdene* med 747 mill. kroner. Budsjettforslaget omfatter tilskudd til Fornebubanen i Oslo og Akershus, Metrobussen i Trondheim, Bybanen til Fyllingsdalen i Bergen og Bussveien på Nord-Jæren. Den statlige delfinansieringen utgjør et betydelig bidrag for å nå nullvekstmålet i de fire største byområdene, slik at veksten i persontransport tas med sykkel, gange eller kollektivtransport.

Regjeringen fremmer *trygghet langs kysten*. Budsjettforslaget inneholder midler til å prosjektere tildekking av ubåten U-864 og forurenset havbunn utenfor Fedje. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til vedlikehold og fornying innenfor kystforvaltningen, og det foreslås oppstart av farledsprosjektene innseiling Vannavalen i Troms og innseiling Ålesund.

Regjeringen tilrettelegger for *tidlig introduksjon av 5G mobilt bredbånd*. Regjeringen foreslår å bevilge 150 mill. kroner til tidlig frigjøring av frekvensene på 700 MHz-båndet, som skal brukes til neste generasjons mobilt bredbånd og bedre mobilnett i Norge.

2.4.13 Klima- og miljødepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
<i>Programområde 12 Klima og miljø</i>			
12.10 Fellesoppgaver, forskning, internasjonalt arbeid m.m.	1 991,1	2 159,0	8,4
12.20 Klima, naturmangfold og forurensning	4 406,8	7 354,0	66,9
12.30 Kulturminner og kulturmiljø	782,7	809,0	3,4
12.60 Nord- og polarområdene	391,5	422,9	8,0
12.70 Internasjonalt klimaarbeid	3 128,5	3 385,4	8,2
Sum Klima- og miljødepartementet	10 700,7	14 130,3	32,1

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Klima- og miljødepartementet:

- utslippsreduksjoner i ikke-kvotepliktig sektor
- tiltak mot marin plastforsøpling
- tiltak mot avskoging

Regjeringen foreslår å øke overføringen til Enova. Midlene skal prioriteres til tiltak som gir størst *utslippsreduksjoner i ikke-kvotepliktig sektor*. Enova støtter blant annet null- og lavutslippsløsninger innen skipsfarten og landtransporten. For å støtte arbeidet med å utvikle klimavennlige løsninger for ulike fartøyskategorier foreslår regjeringen å øke

bevilgningen til det offentlig-private samarbeidet Grønt kystfartsprogram.

Regjeringen vil at Norge skal ta en viktig rolle internasjonalt i arbeidet mot *marin forsøpling*. Regjeringen prioriterer både forebygging og opprydding av plastforsøpling, herunder forskning på marin forsøpling og spredning av mikroplast.

Bevilgningen til klima- og skogsatsingen foreslås økt med 200 mill. kroner for å investere i infrastruktur som gjør data om *avskogingen* i regnskogsområder tilgjengelig for offentligheten. Det tidsavgrensede prosjektet skal gjøre det lettere å avdekke skogkriminalitet.

2.4.14 Finansdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
<i>Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner</i>			
00.30 Regjering	406,1	431,6	6,3
00.40 Stortinget og underliggende institusjoner	2 449,2	2 332,1	-4,8
Sum Konstitusjonelle institusjoner	2 855,3	2 763,7	-3,2
<i>Programområde 23 Finansadministrasjon</i>			
23.10 Finansadministrasjon	1 340,5	1 433,2	6,9
23.20 Skatte-, avgifts- og tolladministrasjon	8 317,9	8 565,2	3,0
23.30 Offisiell statistikk	826,7	866,4	4,8
23.40 Andre formål	32 098,6	33 380,0	4,0
Sum Finansadministrasjon	42 583,7	44 244,8	3,9

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
<i>Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.</i>			
24.10 Statsgjeld, renter og avdrag mv.	8 915,4	10 532,9	18,1
24.20 Statlige fordringer, avsetninger mv.	10,0	0,0	-100,0
Sum før lånetransaksjoner	8 925,4	10 532,9	18,0
Lånetransaksjoner	0,0	76 515,0	-
Sum Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.	8 925,4	87 047,9	875,3
Sum Finansdepartementet	54 364,4	134 056,4	146,6

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Finansdepartementet:

- digitale løsninger i Skatteetaten
- digitale løsninger i Tolletaten
- økt kapasitet i Finanstilsynet

Budsjettforslaget legger til rette for at arbeidet med utvikling av gode og effektive *digitale løsninger i Skatteetaten* kan fortsette. Flere nye IT-systemer ventes verdigstilt i 2019, herunder for avgiftsforvaltningen og for forskuddsutskriving og skatteberegning. Frem mot 2021 fortsetter utviklingen av en ny dialogbasert skattemelding – SIRIUS. Målet med SIRIUS er å forenkle rapporteringen for næringsliv, lønnstakere og pensjonister samt å spare utgifter og arbeid for Skatteetaten. I 2019 starter utviklingen av et nytt IT-system for merverdiavgift. Det skal legge til rette for bedre

etterlevelse av regelverket og mer effektive løsninger for både næringslivet og Skatteetaten.

Det legges tilrette for utvikling av *digitale løsninger i Tolletaten*. Ny prosedyre for deklarerings og automatisk fortolling av varer på grensen (ekspressfortolling) skal redusere næringslivets transportkostnader. Nye digitale støttesystemer har som mål å gjøre Tolletatens kontroll med vareførselen bedre og mer treffsikker. Flere grenseoverganger vil få kamera med skiltgjenkjenning.

Økt kapasitet i Finanstilsynet. Nytt og komplekst regelverk for finansnæringen krever betydelig ressursinnsats fra Finanstilsynet. Også nye tilsynsområder og -objekter bidrar til å øke ressursbehovet. Bevilgningsøkningen til tilsynet i 2018 foreslås videreført med helårseffekt for 2019. Finanstilsynet er fullt ut selvfinansiert, hovedsakelig gjennom avgifter fra tilsynsobjektene.

2.4.15 Forsvarsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
<i>Programområde 04 Militært forsvar</i>			
04.10 Militært forsvar mv.	54 945,2	58 953,5	7,3
Sum Forsvarsdepartementet	54 945,2	58 953,5	7,3

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Forsvarsdepartementet:

- økte investeringer, inkludert i kystvaktfartøyer og kampluftvern
- økt aktivitet og beredskap
- objektsikring
- nye kampfly med baseløsning

Regjeringen følger opp langtidsplanen for forsvarssektoren (LTP) ved å foreslå en bevilgningsøkning på om lag 2,8 mrd. kroner til LTP-formål. Dette vil blant annet øke investeringene, herunder til forsert anskaffelse av tre nye havgående kystvaktfartøyer og kampluftvern i Hæren. Utbetalningene til materiellinvesteringer og nødvendig infrastruktur foreslås betydelig økt.

Budsjettforslaget vil gi økt aktivitet og beredskap i Forsvaret. Det legges opp til mer trening i

Hæren, Sjøforsvaret, Luftforsvaret og Heimevernet. Regjeringen foreslår også økte midler til objektsikring i forsvarssektoren. Nivået på Norges bidrag til internasjonale operasjoner videreføres på om lag samme nivå som i 2018.

Samlet foreslår regjeringen å bevilge om lag 8 mrd. kroner til anskaffelse av kampfly med baseløsning i 2019. Dette er i tråd med planen for anskaffelsen.

Regjeringens forslag fortsetter å legge til rette for en langsiktig og bærekraftig utvikling av forsvarsstrukturen med en reell balanse mellom oppgaver, struktur og økonomi. Forslaget vektlegger overvåkning, tilstedeværelse og suverenitetshevdelse i nordområdene og legger til rette for en gradvis bedring av Forsvarets operative evne.

2.4.16 Olje- og energidepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
<i>Programområde 18 Olje- og energiformål</i>			
18.00 Administrasjon	246,9	243,3	-1,4
18.10 Petroleum	25 827,0	27 863,7	7,9
18.20 Energi og vannressurser ¹	3 795,6	1 101,1	-71,0
18.30 Forskning og næringsutvikling	815,2	845,5	3,7
18.40 CO ₂ -håndtering	507,7	669,5	31,9
Sum før lånetransaksjoner	31 192,4	30 723,1	-1,5
Lånetransaksjoner	1 900,0	0,0	-100,0
Sum Olje- og energidepartementet	33 092,4	30 723,1	-7,2

¹ Reduksjonen under 18.20 Energi og vannressurser må ses i sammenheng med at eierskapsansvaret for Enova og Klima- og energifondet er overført fra Olje- og energidepartementet til Klima- og miljødepartementet fra 1. mai 2018.

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Olje- og energidepartementet:

- geologisk kartlegging i Barentshavet nord
- energi- og petroleumsforskning
- CO₂-håndtering

Regjeringen foreslår midler til geologisk kartlegging av kontinentalsokkelen i regi av Oljedirektoratet. Forslaget innebærer innsamling av 3D-seismikk av en grenseoverskridende struktur på delelinjen mot Russland i den nordre delen av Barentshavet.

Økt støtte til energi- og petroleumsforskning skal bidra til langsiktig verdiskaping og effektiv og bærekraftig utnyttelse av norske naturressurser.

Arbeidet med CO₂-håndtering skal bidra til å utvikle og demonstrere kostnadseffektiv teknologi for fangst og lagring av CO₂ med et spredningspotensial. Regjeringen foreslår å videreføre satsingen på CO₂-håndtering, herunder forskning og demonstrasjon under CLIMIT-programmet, videre drift av Teknologisenter for CO₂-fangst på Mongstad og videre arbeid med planlegging av fullskala CO₂-håndtering.

2.4.17 Ymse utgifter og inntekter

Det foreslås bevilget 4 350 mill. kroner under kap. 2309 Tilfeldige utgifter. Bevilgningen står som motpost til tilleggsbevilgninger knyttet til blant annet forhandlinger hvor staten er part, herunder til lønnsoppgjøret for statsansatte og takstforhandlinger for privatpraktiserende leger, fysioterapeuter og psykologer, og til uforutsette utgifter.

På kap. 5309 Tilfeldige inntekter foreslås det bevilget 300 mill. kroner. Dette gjelder enkelte mindre, uforutsette inntekter som ikke inngår på andre inntektskapitler i statsbudsjettet.

2.5 Folketrygdens utgifter og inntekter

Regjeringens samlede forslag til utgifter under alle folketrygdens programområder for 2019 er på 478,3 mrd. kroner. Det er en økning på 7,6 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2018. Det forventes nå lavere utgifter under folketrygden i 2018 enn anslått i Saldert budsjett 2018. Sammenlignet med anslag på regnskap 2018 innebærer regjeringens forslag en økning på 17,1 mrd. kroner. Utgiftsanslaget for 2019 inkluderer effekten av anslått økning på 3,25 pst. i folketrygdens gjennomsnittlige grunnbeløp (G) fra 2018 til 2019 på 9,8 mrd. kroner. Budsjettallene fordelt på programkategorier fremgår av hovedtabellene under de ulike departementene tidligere i dette kapitlet.

Tabell 2.4 Folketrygdens utgifter

					Mill. kroner
		Saldert	Anslag på	Forslag	Endring Saldert
Programområde		budsjett 2018	regnskap 2018	2019	budsjett 2018 til forslag 2019 i pst.
28	Foreldrepenger, folketrygden	21 234,0	20 193,0	20 378,0	-4,0
29	Sosiale formål, folketrygden	403 226,2	397 745,0	414 761,8	2,9
	<i>Sykepenger</i>	42 626,4	40 155,4	42 043,7	-1,4
	<i>Arbeidsavklaringspenger</i>	35 494,3	33 550,0	32 324,6	-8,9
	<i>Uføretrygd</i>	86 456,0	87 817,0	93 077,0	7,7
	<i>Alderspensjon</i>	223 060,0	220 970,0	232 098,0	4,1
	<i>Annet</i>	15 589,5	15 252,6	15 218,6	-2,4
30	Helsetjenester, folketrygden	31 986,8	31 415,0	31 837,0	-0,5
33	Arbeidsliv, folketrygden	14 228,0	11 770,0	11 282,0	-20,7
Sum		470 675,0	461 123,0	478 258,8	1,6

Kilde: Finansdepartementet

Programområde 28 Foreldrepenger, folketrygden
Stønadsordningene under dette programområdet skal kompensere for inntektsbortfall i forbindelse med fødsel og adopsjon og sikre økonomisk støtte til foreldre som ikke har opptjent rett til foreldrepenger. Programområdet omfatter foreldrepenger til yrkesaktive, engangsstønad ved fødsel og adopsjon og feriepenger av foreldrepenger mv. Barne- og likestillingsdepartementet har ansvaret for programområdet.

Utgiftsanslaget for 2019 bygger på at antallet barn i aldersgruppen som kan gi rett til foreldre-

penger vil være lavere enn i 2018. Det antas videre at opptjeningsgrunnlaget for foreldre som mottar foreldrepenger øker noe mer enn lønnsveksten.

Programområde 29 Sosiale formål, folketrygden

Programområdet omfatter ordninger som skal kompensere for inntektsbortfall ved sykdom og uførhet (sykepenger, arbeidsavklaringspenger og uføretrygd), pensjoner (alderspensjon og etterlattepensjon), stønader til enslige forsørgere, stønader og hjelpemidler til personer med nedsatt funksjonsevne og enkelte andre formål. Arbeids- og

sosialdepartementet har ansvar for programområdet. Økningen fra Saldert budsjett 2018 er på 11,5 mrd. kroner. Økningen skyldes både flere mottakere av alderspensjon og uføretrygd og effekten av økning i gjennomsnittlig G. Færre mottakere av arbeidsavklaringspenger og lavere forventede utgifter i 2018 enn anslått i Saldert budsjett 2018 virker i motsatt retning. Økningen fra anslag på regnskap 2018 er på 17,0 mrd. kroner. Nedenfor gjennomgås utviklingen fra 2018 til 2019 på de største utgiftsområdene.

Sykepenger

Forslaget innebærer en reduksjon sammenlignet med Saldert budsjett 2018. Dette skyldes at utgiftene for 2018 nå anslås lavere enn i Saldert budsjett 2018. Til grunn for Saldert budsjett 2018 lå en forutsetning om nullvekst i det trygdefinansierte sykefraværet per sysselsatt fra 2017 til 2018. På bakgrunn av utviklingen hittil i år forventes det en reduksjon i det trygdefinansierte sykefraværet fra 2017 til 2018 på 4 pst. Videre er lønnsvekstanslaget nedjustert og sysselsettingsveksten oppjustert sammenlignet med det som lå til grunn for Saldert budsjett 2018. For 2019 legges det til grunn nullvekst i det trygdefinansierte sykefraværet, sammenlignet med det gjennomsnittlige nivået i 2018. Utgiftsveksten fra anslag på regnskap 2018 til 2019 skyldes derfor i hovedsak forventet lønns- og sysselsettingsvekst. I tillegg bidrar utvidelser i pleiepengeordningen til å øke utgiftene i 2019 med om lag 150 mill. kroner.

Arbeidsavklaringspenger

Det forventes færre mottakere av arbeidsavklaringspenger (AAP) i både 2018 og 2019. Færre mottakere skyldes i hovedsak økt overgang til uføretrygd, men også økt avgang til annet enn uføretrygd og lavere tilgang til AAP. Anslaget for gjennomsnittlig antall mottakere er 127 200 i 2019, mot om lag 134 700 i 2018. Reduksjonen i antall mottakere i 2019 bidrar isolert sett til å redusere utgiftsanslaget med om lag 1,8 mrd. kroner. Effekten av økt gjennomsnittlig G fra 2018 til 2019 bidrar til å øke utgiftene i 2019 med anslagsvis 995 mill. kroner.

Uføretrygd

Ved utgangen av juni 2018 var det registrert 332 100 mottakere av uføretrygd. Utviklingen i antall mottakere er preget av høy tilgang fra arbeidsavklaringspenger, samt noe lavere avgang

til alderspensjon enn tidligere år. Gjennomsnittlig antall mottakere forventes å øke med om lag 9 500 i 2018 og om lag 9 000 i 2019. Om lag 2,4 mrd. kroner av utgiftsveksten fra anslag på regnskap 2018 til foreslått bevilgning 2019 skyldes veksten i antall mottakere i 2019. Effekten av økt gjennomsnittlig G fra 2018 til 2019 bidrar til å øke utgiftene med om lag 2,9 mrd. kroner i 2019.

Alderspensjon

Utgiftene til alderspensjon øker i hovedsak fordi det blir flere alderspensjonister. Fra 2018 til 2019 anslås det at gjennomsnittlig antall mottakere av alderspensjon vil øke med 22 250, til om lag 950 000 personer. I anslaget for 2019 er effekten av trygdeoppjøret i 2018 anslått å utgjøre om lag 5,8 mrd. kroner.

Etter at fleksibelt uttak av alderspensjon ble innført i 2011, steg antall mottakere av alderspensjon under 67 år raskt. Denne veksten har siden vært avtakende og ventes å flate ut fra 2017. Selv om mange tar ut alderspensjon, har yrkesaktiviteten i aldersgruppen over 60 år økt i perioden 2010–2018, og mange kombinerer arbeid og uttak av alderspensjon. Over tid påvirkes utgiftene til alderspensjon i liten grad av fleksibelt uttak, siden tidlig uttak gir en lavere årlig pensjon for den enkelte.

Programområde 30 Helsetjenester, folketrygden

Programområdet omfatter folketrygdens bidrag til finansiering av helsetjenester, herunder lege- og psykologhjelp, fysioterapi samt legemidler og medisinsk forbruksmateriell på blå resept. Helse- og omsorgsdepartementet har ansvar for programområdet.

Forslaget innebærer en reduksjon i utgiftene med om lag 150 mill. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2018. Nedgangen må sees i sammenheng med at finansieringsansvaret for legemidler for netto om lag 1 140 mill. kroner er foreslått overført til de regionale helseforetakene fra 2019. Videre er anslagene for 2018 redusert med om lag 850 mill. kroner etter saldert budsjett. Anslagene for 2019 tar utgangspunkt i dette lavere anslåtte utgiftsnivået for 2018. Sammenlignet med anslag på regnskap for 2018 øker utgiftene til helseresfusjoner under folketrygden med i overkant av 400 mill. kroner. Utgiftsøkningen skyldes blant annet økte utgifter til legemidler, egenandelstak 1 og refusjon til allmennlegehjelp.

Refusjon av legemidler på blå resept er den største utgiften på stønadsbudsjettet for helsetje-

nester, med et utgiftsanslag på om lag 9,5 mrd. kroner for 2019. Sammenlignet med Saldert budsjett 2018 har utgiftene blitt redusert med 685 mill. kroner. Bakgrunnen for det reduserte anslaget er et lavere anslag for refusjon av legemidler i 2018, samt at ansvaret for enkelte legemidler har blitt overført til de regionale helseforetakene. Ser man bort fra denne overføringen anslås utgiftene til refusjon av legemidler på blå resept å øke med om lag 770 mill. kroner sammenlignet med anslag på regnskap for 2018. Veksten skyldes både volumvekst og nye og dyrere legemidler.

I 2017 ble det utstedt i underkant av 1,3 millioner frikort under egenandelstak 1-ordningen og i underkant av 0,3 millioner frikort under tak 2-ordningen. Anslaget for utgifter til egenandelstak 1 øker med om lag 150 mill. kroner til 5,25 mrd. kroner i 2019 sammenlignet med Saldert budsjett 2018. Anslaget for egenandelstak 2 reduseres med om lag 75 mill. kroner til 1,01 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2018.

Egenandelene justeres samlet i tråd med forventet prisvekst, tilsvarende om lag 101 mill. kroner i 2019 ut over helårseffekten av vedtatte egenandelsøkninger fra 1. juli 2018. For 2019 foreslås det å øke tak 1 med 87 kroner. En del av økningen av tak 1 går til å dekke kostnader knyttet til at barn som pårørende skal få rett til dekning av reise- og oppholdsutgifter fra 2019. Tak 2 foreslås økt med 60 kroner. Forslagene innebærer samlet sett om lag reelt uendret nivå på egenandelene for helsetjenester fra 2018 til 2019.

Programområde 33 Arbeidsliv, folketrygden

Programområdet omfatter dagpenger ved arbeidsledighet, statsgaranti for lønnskrav ved konkurs og stønad ved arbeidsledighet for fiskere og fangstmenn. Arbeids- og sosialdepartementet har ansvar for programområdet, med unntak av ett kapittel, som ligger under Nærings- og fiskeridepartementets ansvarsområde. Dagpenger ved arbeidsledighet utgjør den største utgiftsposten under dette programområdet. Det var i gjennomsnitt 65 900 dagpengemottakere i 2017. I første halvår av 2018 var det i gjennomsnitt 57 800 dagpengemottakere.

Dagpengebevilgningen i Saldert budsjett 2018 var om lag 13,4 mrd. kroner. Grunnet utviklingen på arbeidsmarkedet er anslåtte utgifter i 2018 nå på 10,8 mrd. kroner. For 2019 foreslås en dagpengebevilgning på 10,3 mrd. kroner. Reduksjonen i utgifter fra 2018 til 2019 skyldes primært den positive utviklingen på arbeidsmarkedet og færre dag-

pengemottakere. Reduksjonen må også ses i sammenheng med regjeringens forslag til endringer i dagpengeordningen, jf. nærmere omtale Prop. 1 S (2018–2019) for Arbeids- og sosialdepartementet.

2.5.1 Folketrygdens finansieringsbehov

Folketrygdens utgifter inngår i budsjettet på linje med andre utgifter, men er på inntektssiden formelt knyttet til de store avgiftsordningene (arbeidsgiveravgift og trygdeavgift) og enkelte gebyrer og refusjoner mv., jf. folketrygdloven 28. februar 1997 nr. 19, del VIII, Finansielle bestemmelser.

Folketrygdens inntekter i 2019 anslås til 345,2 mrd. kroner, med følgende hovedelementer: Trygdeavgift på 150,7 mrd. kroner (jf. kap. 5700, post 71), arbeidsgiveravgift på 191,8 mrd. kroner (jf. kap. 5700, post 72), samt enkelte mindre inntekter på til sammen 2,7 mrd. kroner (vederlag, gebyrer, ulike refusjoner, dividende mv., jf. kapitlene 5701, 5704 og 5705). Utgiftene utgjør til sammen 478,3 mrd. kroner.

Differansen mellom folketrygdens utgifter og inntekter innebærer et beregnet finansieringsbehov for folketrygden i 2019 på 133,1 mrd. kroner. En del av dekningen av folketrygdens utgifter skal skje gjennom tilskudd fra staten, dvs. uten henvisning til de store avgiftsordningene eller andre spesifikerte inntekter, jf. folketrygdloven § 23-10 tredje ledd. Utgiftene som dekkes ved direkte overføringer fra staten er anslått til 18,7 mrd. kroner for 2019, jf. romertallsvedtak II, Folketrygden.

2.6 Forslag til vedtak

De forslag til vedtak som legges frem i denne proposisjonen, er i de fleste tilfeller nærmere omtalt i Prop. 1 S for de enkelte departementene. Enkelte bevilgningsforslag blir bare omtalt i denne proposisjonen. Det gjelder blant annet bevilgningene til kap. 2309 Tilfeldige utgifter og kap. 5309 Tilfeldige inntekter, som omtales i avsnitt 2.4.17. Renter og avskrivninger fra statens forretningsdrift under kapitlene 5491 og 5603 omtales i avsnitt 3.2. Overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland, som bevilges på kapitlene 2800 og 5800 i statsbudsjettet, omtales i avsnitt 3.4.

Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov dekkes gjennom lån bevilget på kap. 5999, jf. avsnitt 3.5.

3 Budsjettets inntekter og utgifter etter art

3.1 Budsjettets samlede inntekter og utgifter

Dette kapitlet gir en oversikt over statsbudsjettets inntekter og utgifter, gruppert etter art, jf. boks 3.1.

Boks 3.1 Statsbudsjettets inndeling

Statsbudsjettet blir inndelt i kapitler som igjen er inndelt i poster, jf. § 4 i bevilgningsreglementet. Stortingets bevilgningsvedtak gjelder beløpet under den enkelte post. Kapitlene nummereres fortløpende i nummerserier for de ulike departementene. Nummereringen av postene følger et fast mønster hvor postnummeret angir hva slags type inntekt eller utgift det er tale om. Bevilgningsreglementet krever at inntektene og utgiftene skal inndeles i fire avdelinger. Dette skjer ved å inndele postnummerseriene i følgende avdelinger etter art:

Inntekter

1. Salg av varer og tjenester: Postene 1–29
2. Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv.: Postene 30–49
3. Overføringer fra andre: Postene 50–89
4. Tilbakebetalinger mv.: Postene 90–99

Utgifter

1. Statens egne driftsutgifter: Postene 1–29
2. Nybygg, anlegg mv.: Postene 30–49
3. Overføringer til andre: Postene 50–89
4. Utlån, statsgjeld mv.: Postene 90–99

De samlede inntektsbevilgningene i statsbudsjettet for 2019 er anslått til 1 775,2 mrd. kroner. Dette inkluderer petroleumsvirksomheten, lånetransaksjoner og overføringen fra Statens pensjonsfond

utland for å dekke det oljekorrigerte budsjettunderskuddet. Holdes disse utenom, anslås inntektene i 2019 til 1 117,6 mrd. kroner.

Tabell 3.1 Statsbudsjettets inntekter

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
Salg av varer og tjenester (Driftsinntekter) (postene 1–29)	93,7	131,7	40,6
Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)	25,2	25,5	1,1
Overføringer fra andre (postene 50–89)	1 392,1	1 505,7	8,2
Tilbakebetalinger mv. (postene 90–99)	167,2	112,3	-32,8
Sum inntekter	1 678,3	1 775,2	5,8

Kilde: Finansdepartementet

Forslaget til utgiftsbevilgninger i statsbudsjettet for 2019 utgjør samlet sett 1 852,4 mrd. kroner, medregnet petroleumsvirksomhet, overføring til Statens pensjonsfond utland og lånetransaksjoner. Sammenlignet med Saldert budsjett 2018 økes de samlede utgiftene med 236,5 mrd. kroner. Holdes

petroleumsvirksomheten, overføringen til Statens pensjonsfond utland og lånetransaksjoner utenom, foreslås det utgifter på 1 350,1 mrd. kroner. Dette er en økning fra Saldert budsjett 2018 på 47,1 mrd. kroner.

Tabell 3.2 Statsbudsjettets utgifter

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
Driftsutgifter (postene 1–29)	172,3	176,4	2,4
Nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)	71,7	76,2	6,4
Overføringer til andre (postene 50–89)	1 267,1	1 410,3	11,3
Utlån, gjeldsavdrag mv. (postene 90–99)	104,8	189,5	80,8
Sum utgifter	1 615,8	1 852,4	14,6

Kilde: Finansdepartementet

3.2 Gruppering av statsbudsjettets inntekter

3.2.1 Driftsinntekter (postene 1–29)

I regjeringens budsjettforslag for 2019 utgjør driftsinntekter til sammen 131,7 mrd. kroner, jf. tabell 3.3.

Tabell 3.3 Driftsinntekter (postene 1–29)

	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Mrd. kroner Endring i pst.
Statens petroleumsvirksomhet	76,9	107,9	40,3
Andre driftsinntekter	16,8	23,8	42,1
Sum driftsinntekter	93,7	131,7	40,6

Kilde: Finansdepartementet

Driftsinntekter fra statens petroleumsvirksomhet utgjør hoveddelen av de samlede driftsinntektene. Petroleumsvirksomheten omtales nærmere i avsnitt 3.4.

I tillegg benyttes postene 1–29 på statsbudsjettets inntektsside for inntekter fra salg av varer og tjenester, for eksempel:

- salg av materiell, publikasjoner og andre varer
- utleie av materiell, bygninger og anlegg
- oppdrag
- gebyrer
- tilfeldige inntekter

Økningen i driftsinntekter utenom petroleumsvirksomhet skyldes i stor grad at det for 2019 budsjetteres med 6,7 mrd. kroner i inntekter fra salg av klimakvoter, mens det ikke ble budsjettert med slike inntekter i Saldert budsjett 2018.

Statens forretningsdrift

Statens forretningsdrift vil i 2019 bestå av virksomheten under forvaltningsbedriftene Statsbygg, Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK), Statens pensjonskasse og NVE Anlegg. Det budsjetteres med nær 3 mrd. kroner i inntekter under disse virksomhetene i 2019. Inntektsbevilningene under statens forretningsdrift omfatter flere inntektsarter, men omtales samlet nedenfor.

Det samlede avskrivningsbeløpet for den statlige forretningsdriften føres under kap. 5491 Avskrivning på statens kapital i statens forret-

ningsdrift. Avskrivningene beregnes på grunnlag av bokført kapital per 31. desember året før budsjettåret. Det benyttes et lineært avskrivningssystem, der avskrivningstiden for ulike avskrivningsobjekter varierer med forventet levetid. Ved salg av eiendommer i Statsbygg avskrives også bokført verdi av eiendommene. Avskrivningene utgiftsføres under hver enkelt virksomhets driftsbudsjett. Avskrivningene beløper seg totalt til 1 574,4 mill. kroner i 2019.

Renter av statens kapital i forretningsdriften tas samlet til inntekt under kap. 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift. Grunnlaget for renteberegningen er bedriftenes brutto investeringer fratrukket avskrivninger og bedriftenes egne avsetninger til investeringsformål. Rentesaften for netto investeringsbidrag det enkelte år tilsvarer gjennomsnittlig rente på 5-års statsobligasjoner i 12-månedersperioden frem til 30. september året før budsjettåret. Renter av statens kapital i forretningsdriften foreslås budsjettert med 93,5 mill. kroner i 2019.

Avsetning til investeringsformål tas til inntekt under hver enkelt virksomhet som foretar slike avsetninger. Avsetningen utgjør en del av kontantoverskuddet fra driften som benyttes til å finansiere investeringer. Det aktuelle beløpet utgiftsføres på driftsbudsjettet under hver enkelt forvaltningsbedrift før driftsresultatet fastsettes, og avsetningene må derfor også føres opp på statsbudsjettets inntektsside. Samlede avsetninger til investeringsformål i 2019 er 1 298,6 mill. kroner.

Tabell 3.4 Renter, avskrivninger og avsetninger til investeringsformål i 2019 for statens forretningsdrift

	Avskrivninger	Renter	Mill. kroner
			Avsetninger til investeringsformål
Statsbygg	1 442,8	93,0	1 243,0
Statens pensjonskasse	127,1	0,3	55,6
NVE Anlegg	4,5	0,2	0,0
Sum	1 574,4	93,5	1 298,6

Kilde: Finansdepartementet

I tabell 3.4 er inntekter på statsbudsjettet under statens forretningsdrift splittet opp. I tillegg til tallene nevnt i tabellen er det også enkelte andre inntekter under forretningsdriften. Dette gjelder tilbakeføring fra gamle ordninger under GIEK og inntekter fra salg av utstyr og eiendom på til sammen 14,9 mill. kroner.

Beregning av rente for mellomværende med statskassen

Forvaltningsbedriftenes mellomværende med statskassen kan betraktes som en bruks- og kassakredittkonto for håndtering av kortsiktige likviditetssvingninger. For samtlige virksomheter under statens forretningsdrift skal det beregnes

renter av mellomværende med statskassen. Renten er knyttet opp mot renten på statssertifikater etter en nærmere bestemt beregningsregel, slik at den reflekterer rentenivået i Norge.

Kap. 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift, post 81 Renter av mellomregnskapet, budsjetteres ikke.

3.2.2 Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)

Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. er på 25,5 mrd. kroner i budsjettforslaget for 2019. Det er inntektene i forbindelse med nybygg, anlegg mv. i statens petroleumsvirksomhet som utgjør størstedelen av disse inntektene.

Tabell 3.5 Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
Statens petroleumsvirksomhet	22,2	22,1	-0,5
Andre inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv.	3,0	3,4	12,7
Sum inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv.	25,2	25,5	1,1

Kilde: Finansdepartementet

Inntektspostene 30–49 deles i to grupper.

Postene fra 30 til 39 inneholder inntektsbevilgninger under statens forretningsdrift, herunder avskrivninger på statens kapital i statens forretningsdrift, avsetninger til investeringsformål, overføringer fra bedriftenes egne fond og andre fond, samt andre inntekter av statens forretningsdrift i forbindelse med bygg og anlegg, jf. omtalen ovenfor. Inntektene fra statens forretningsdrift i forbindelse med nybygg og anlegg mv. utgjør 2,9 mrd. kroner. I tillegg til statens forretningsdrift er det budsjettert med enkelte husleieinntekter

under Landbruks- og matdepartementet på til sammen 19 mill. kroner på postene 30-39.

Post 30 brukes også for avskrivninger under kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten. Det foreslås inntekter på 22,1 mrd. kroner på denne posten i 2019.

Postene fra 40 til 49 gjelder salg av fast eiendom og tilskudd og refusjoner i forbindelse med statens bygge- og anleggsarbeider fra statlige særregnskap, kommuner og andre. Samlet utgjør disse inntektene 0,5 mrd. kroner i 2019. Salg av

eiendom i forsvarssektoren utgjør den største inntektsposten.

3.2.3 Overføringer fra andre (postene 50–89)

Inntektspostene 50–89 på statsbudsjettets inntektsside deles inn i følgende undergrupper:

- Postene fra 50 til 59 nyttes til overføringer fra andre statlige regnskaper, for eksempel statlige fond.

- Postene fra 60 til 69 omfatter overføringer fra kommunesektorens forvaltningsbudsjetter.
- Postene fra 70 til 79 brukes til statsskatt på formue og inntekt, avgifter på omsetning, produksjon og driftsmidler, dokumenter, spill og andre fiskalavgifter.
- Under postene fra 80 til 84 føres renteinntekter, mens utbytte på aksjer, bøter, erstatninger, tilbakebetaling av gitte tilskudd mv. budsjetteres på postene 85–89.

Tabell 3.6 Overføringer fra andre (postene 50–89)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
<i>Postene 50–59</i>			
Overføring fra Statens pensjonsfond utland	255,4	232,5	-9,0
Øvrige overføringer fra andre statsregnskap	0,0	0,0	-37,5
Sum overføringer fra andre statsregnskap	255,4	232,5	-9,0
<i>Postene 60–69</i>			
Overføringer fra kommunesektoren	1,5	1,4	-2,4
<i>Postene 70–79</i>			
Inntekter under postene 70–79	1 066,6	1 196,1	12,1
<i>Postene 80–89</i>			
Renter, utbytte mv.	68,6	75,6	10,2
Sum overføringer fra andre (postene 50–89)	1 392,1	1 505,7	8,2

Kilde: Finansdepartementet

Overføringen fra Statens pensjonsfond utland for å dekke det oljekorrigerte budsjettunderskuddet reduseres med 22,9 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2018. For postene 70–79 øker inntektene med 129,5 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2018 til budsjettforslaget for 2019, mens inntektene på postene 80–89 øker med 7 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2018 til budsjettforslaget for 2019.

Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge

Samlede skatter og avgifter til statskassen fra Fastlands-Norge anslås å utgjøre 1 031,3 mrd. kroner i 2019. De største bidragene kommer fra skatter på inntekt og formue, trygdeavgift og arbeidsgiveravgift til folketrygden, merverdiavgift og øvrige særavgifter medregnet tollinntekter.

Skatte- og avgiftsanslagene for 2019 tar utgangspunkt i reviderte anslag for 2018, hvor ny informasjon om utviklingen i innbetalte skatter og avgifter er innarbeidet. I tillegg er anslagene basert på vekstforutsetningene for blant annet sysselsetting, etterspørsel, lønninger og priser som er lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet 2019. Det er også tatt hensyn til virkningene av forslaget til skatte- og avgiftsopplegg og kommunale og fylkeskommunale skattører.

Regjeringens forslag til budsjett inneholder nye skatte- og avgiftslettelser i 2019 på om lag 1,1 mrd. kroner påløpt og 1,7 mrd. kroner bokført. I tillegg kommer helårsvirkningen av skatte- og avgiftslettelsene i 2018 på 2,2 mrd. kroner bokført. Skatte- og avgiftsopplegget for 2019 er nærmere omtalt i Prop. 1 LS (2018–2019) *Skatter, avgifter og toll 2019*.

Utbytte

Regjeringen foreslår samlede utbytteinntekter på 39,6 mrd. kroner i 2019. Av dette gjelder 16,6 mrd. kroner utbytte fra Equinor ASA, som inngår i kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten. Regjeringens forslag innebærer en økning i de samlede utbytteinntektene på 6,6 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2018.

Samlet utbytte fra selskaper under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning anslås til 21,1 mrd. kroner. Dette er en økning på 4,1 mrd.

kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2018. Andre store utbytteinntekter kommer fra Avinor, Kommunalbanken, Statnett og NSB, hvor utbytene anslås å øke med til sammen 0,5 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2018.

Det er i tråd med vanlig praksis ikke laget egne anslag på utbytte fra de børsnoterte selskapene i 2019, men teknisk videreført utbetalt utbytte per aksje i 2018.

Tabell 3.7 viser saldert budsjett for utbytte fra de enkelte selskapene i 2018 og forslag i 2019.

Tabell 3.7 Utbytte fra statlig eide selskaper

			Mill. kroner		
Kap.	Post	Selskap	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
5656	85	Selskaper under Nærings- og fiskeridepartementet ¹	16 962,2	21 085,5	24,3
5685	85	Equinor ASA	14 544,0	16 620,0	14,3
5622	85	Avinor AS	232,0	512,5	120,9
5616	85	Kommunalbanken AS	443,0	481,0	8,6
5680	85	Statnett SF	336,0	443,0	31,8
5611	85	NSB AS	150,0	225,0	50,0
5692	85	Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank	112,2	112,7	0,4
5625	85	Innovasjon Norge/Lavrisikolåneordningen	125,0	100,0	-20,0
5631	85/86	AS Vinmonopolet	70,9	41,2	-41,9
5652	85	Statskog SF	26,0	24,8	-4,8
5693	85	Folketrygdfondet	0,6	0,6	0,0
Sum utbytte			33 001,9	39 646,3	20,1

¹ Norsk Hydro ASA, Yara International ASA, Telenor ASA, Kongsberg Gruppen ASA, DNB ASA, Entra ASA, Statkraft SF, Argentum Fondsinvesteringer AS, Mesta AS, Nammo AS, Flytoget AS, Electronic Chart Centre AS, Ambita AS, Baneservice AS, Posten AS og Veterinærmedisinsk Oppdragssenter AS.

Kilde: Finansdepartementet

3.2.4 Tilbakebetalinger mv., utenom petroleumsvirksomheten (postene 90–99)

Postene 90–99 på statsbudsjettets inntektsside inneholder avdrag på lån fra staten, salg av statens

aksjer og obligasjoner, samt opptak av lån. Postene beskriver endringer i sammensetningen av statens formue som fremkommer i statens kapitalregnskap.

Tabell 3.8 Tilbakebetalinger mv., utenom petroleumsvirksomhet (postene 90–99)

	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Mrd. kroner Endring i pst.
Statsbankene	82,8	92,2	11,4
Andre tilbakebetalinger	82,6	20,1	-75,7
Sum tilbakebetalinger, utenom petroleumsvirksomhet	165,3	112,3	-32,1

Kilde: Finansdepartementet

Tilbakebetalingene (utenom petroleumsvirksomhet) anslås til 112,3 mrd. kroner i 2019. Dette er en reduksjon på 53 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2018. Reduksjonen skyldes blant annet at det for 2018 er inntektsført 67,8 mrd. kroner i tilbakeføring av kapital fra fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging, mens det ikke budsjetteres med en slik tilbakeføring i 2019. Videre reduseres tilbakebetalinger under boliglansordningen i Statens pensjonskasse med 2,7 mrd. kroner. I motsatt retning trekker blant annet økte avdrag på utestående fordringer under Innovasjon Norge med 5,1 mrd. kroner og økte avdrag på utestående fordringer under eksportfinansieringsordningen som forvaltes av Eksportkreditt Norge AS med 2,3 mrd. kroner. For 2019 er det også budsjettert med tilbakebetalinger på 8 mrd. kroner fra avdrag på egenbeholdning av statsobligasjoner. Siden det ikke er ble budsjettert med tilsvarende inntekter i Saldert budsjett 2018, bidrar dette til å øke de samlede tilbakebetalingene.

3.3 Gruppering av budsjettets utgifter

3.3.1 Driftsutgifter (postene 1–29)

Driftsutgifter budsjetteres over postene 1–29. Driftsutgiftene omfatter lønn til statsansatte og kjøp av varer og tjenester til statlige virksomheter, i tillegg til statens forretningsdrift. Det blir ikke bevilget driftsutgifter og driftsinntekter for statsaksjeselskap, statsforetak og statlige virksomheter som er omgjort til stiftelser, ettersom disse ikke er inkludert i statsbudsjettet. Det bevilges heller ikke driftsutgifter på postene 1–29 for statlige nettobudsjetterte virksomheter eller helseforetak. Samtidig er det enkelte utgifter som budsjetteres over postene 1–29 som har mer karakter av overføringer enn av drift. Dette gjelder blant annet pensjoner til statsansatte mv.

I forslaget til statsbudsjett for 2019 utgjør driftsutgiftene samlet sett 176,4 mrd. kroner. Tabell 3.9 gir en oversikt over de største utgiftsområdene. Tabellen viser at store etater som Arbeids- og velferdsetaten, Statens vegvesen og politi og påtalemyndighet, samt etatene i forsvarssektoren, står for de største driftsutgiftene.

Tabell 3.9 Driftsutgifter (postene 1–29)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
Forsvar	35,7	37,2	4,2
Politi og påtalemyndighet	19,2	20,1	4,3
Andre store direktorater mv. ¹	17,3	17,6	2,2
Statens vegvesen	12,7	14,9	16,7
Arbeids- og velferdsetaten	11,6	11,7	1,4
Departementene og Statsministerens kontor	9,0	9,4	3,8
Skatte,- avgifts- og tolladministrasjon	8,1	8,4	3,0
Barnevernet	7,1	7,2	1,5
Kriminalomsorg	5,0	4,9	-2,5
Rettsvesen	2,9	3,0	2,9
Statens pensjonskasse	4,9	2,8	-43,8
Utlendingsdirektoratet	2,0	1,6	-23,4
Statens forretningsdrift	-0,5	-0,4	-20,9
Andre driftsutgifter	37,1	38,1	2,8
Sum driftsutgifter	172,3	176,4	2,4

¹ Inkluderer Utdanningsdirektoratet, DSB, DSS, Difi, Statens kartverk, Arbeidstilsynet, Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet, Brønnøysundregistrene, Havforskningsinstituttet, Mattilsynet, Jernbanedirektoratet, Kystverket, Miljødirektoratet, DFØ, SSB, Oljedirektoratet og NVE.

Kilde: Finansdepartementet

I regjeringens budsjettforslag utgjør forsvarssektorens driftsutgifter 21,1 pst. av de samlede driftsutgiftene. Med forslagene til økte driftsutgifter til politi og påtalemyndighet, vil disse stå for 11,4 pst. av de samlede driftsutgiftene. Driftsutgiftene til Statens vegvesen vil med regjeringens budsjettforslag utgjøre 8,4 pst. av de samlede driftsutgiftene.

Mesteparten av utgiftene under Statens pensjonskasse i tabellen er utgifter til pensjoner til statsansatte mv. som dekkes etter lov om Statens pensjonskasse. Det resterende omfatter blant annet arbeidsgiveravgift til folketrygden for arbeidsgiverdelen av pensjonsinnskuddet mv., samt erstatningsutbetalinger under forsikringsordningene og utgifter til særskilte pensjoner fra statskassen. Driftsresultatet til Statens pensjonskasse inngår i driftsresultatet til statens forretningsdrift i tabellen.

Driftsresultatet til statens forretningsdrift skal i henhold til bevilgningsreglementet føres opp i statsbudsjettets utgiftsdel. Denne bestemmelsen

omfatter forvaltningsbedriftene under budsjettkapitlene 2445–2490. Driftsresultatet består av de ulike forvaltningsbedriftenes driftsinntekter fratrukket driftsutgifter, avskrivninger, renter og eventuelle avsetninger til reguleringsfond. Driftsresultatet føres på post 24. Brutto driftsinntekter i statens forretningsdrift tas inn i budsjettet på underpost som et negativt beløp, siden de føres på budsjettets utgiftsside. Et negativt tall for statens forretningsdrift i tabell 3.9 betyr dermed at det er et netto driftsoverskudd. Unntaket fra bruttoprinsippet gjelder bare driftsbudsjettet. For investeringsutgifter, tilskudd mv., følges bruttoprinsippet for føringer i statsbudsjettet også for forretningsdriften. Disse beløpene inngår i oversiktene over de ulike utgiftsartene nedenfor.

Selv om alle investeringer i forretningsdriften blir utgiftsført brutto, blir renter av statens kapital beregnet som om statens netto investeringsbidrag skulle være et lån fra statskassen, og det foretas avskrivninger på grunnlag av bokført kapital. Avskrivninger og renter blir ført som underposter

på post 24, og det samlede avskrivnings- og rentebeløp for den samlede forretningsdriften tas til inntekt på statsbudsjettets inntektsside, jf. nærmere omtale av forretningsdriften i avsnitt 3.2.1.

3.3.2 Nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)

Utgiftene til investeringer budsjetteres på postene 30–49, og omfatter nybygg og anlegg, vedlikehold, ombygginger og utstyrsanskaffelser som er

så betydelige at de har karakter av investering. Bevilgningene på postene 30–49 gir imidlertid ikke et fullstendig uttrykk for statens samlede investeringsaktivitet, ettersom blant annet investeringer i helseforetakene, Nye Veier AS og Bane NOR SF finansieres med tilskudd over statsbudsjettet. Videre finansieres deler av veiutbyggingene med bompenger som ikke budsjetteres på statsbudsjettet.

Tabell 3.10 Nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
Statens petroleumsvirksomhet	25,0	27,0	8,0
Forsvar	17,6	20,1	13,9
Statens vegvesen	15,1	13,8	-8,6
Statsbygg	4,3	4,4	3,3
Redningshelikoptertjenesten	2,5	3,1	23,1
Bygg utenfor husleieordningen	2,4	2,6	9,1
Andre investeringsbevilgninger	4,7	5,2	9,9
Sum investeringer	71,7	76,2	6,4

Kilde: Finansdepartementet

Størstedelen av statens investeringer foretas innenfor petroleumsvirksomheten, forsvarssektoren og samferdselssektoren. I tillegg utgjør de statlige byggebevilgningene en stor del av investeringene. Dersom investeringer innenfor petroleumsvirksomheten holdes utenom, økes utgiftene på postene 30–49 med til sammen 2,6 mrd. kroner, eller 5,5 pst., fra Saldert budsjett 2018 til budsjettforslaget for 2019.

3.3.3 Overføringer til andre (postene 50–89)

Overføringer til andre budsjetteres på postene 50–89 i statsbudsjettet. Bevilgninger i denne kate-

gorien utgjør over $\frac{3}{4}$ av de totale bevilgningene på utgiftssiden. Overføringen til Statens pensjonsfond utland og overføringene under folketrygden utgjør hoveddelen av disse bevilgningene.

Overføringene deles inn i tre faste undergrupper:

- Overføringer til andre statsregnskap: Postene 50–59
- Overføringer til kommuneforvaltningen: Postene 60–69
- Andre overføringer: Postene 70–89

Tabell 3.11 Overføringer til andre (postene 50–89)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
<i>Postene 50–59</i>			
Overføring til Statens pensjonsfond utland	183,0	285,8	56,1
Øvrige overføringer til andre statsregnskap (nettobudsjetterte virksomheter, fond mv.)	60,3	63,2	4,9
Sum overføringer til andre statsregnskap	243,3	349,1	43,5
<i>Postene 60–69</i>			
Rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner	164,7	171,6	4,2
Øvrige overføringer til kommuneforvaltningen	71,1	70,7	-0,6
Sum overføringer til kommuneforvaltningen	235,8	242,3	2,7
<i>Postene 70–89</i>			
Folketrygden	470,3	477,8	1,6
Øvrige overføringer	317,7	341,1	7,4
Sum andre overføringer	788,0	818,9	3,9
Sum overføringer til andre (postene 50–89)	1 267,1	1 410,3	11,3

Kilde: Finansdepartementet

Den største bevilgningen på 50-postene er overføringen fra statsbudsjettet til Statens pensjonsfond utland. Denne overføringen tilsvarer statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten.

Postene 50–59 brukes også til overføringer til statlige institusjoner hvor drifts- og investeringsutgifter gis som en netto bevilgning. Slike institusjoner er underlagt departemental instruksjonsmyndighet og defineres ikke som selvstendige rettssubjekter. Blant annet er Norges forskningsråd, universitetene og de statlige høyskolene nettobudsjetterte virksomheter. Det vises til vedlegg 4 for nærmere oversikt over den samlede aktiviteten i disse virksomhetene og spesifikasjon av kontantbeholdningen i virksomhetene.

Overføringer til statlige fond eller avsetningskonti i Norges Bank budsjetteres også på overføringspostene til andre statsregnskap (postene 50–59). Når Stortinget har vedtatt en bevilgning, overfører det aktuelle departement midlene til fondet, og utbetaling fra fondene skjer dels i budsjettåret og dels i påfølgende år.

Postene 60–69 omfatter overføring til kommunenes og fylkeskommunenes forvaltningsbudsjetter. Overføringer til kommunesektoren gis dels som rammetilskudd over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett og dels som øre-

merkede tilskudd som bevilges over flere departementers budsjetter. Kommunesektoren har i tillegg inntekter fra blant annet skatter og gebyrer.

Utgiftspostene 70–89 omfatter overføringer til private, for eksempel husholdninger, organisasjoner, private bedrifter mv. I budsjettforslaget for 2019 er nær 60 pst. av bevilgningene på disse postene utgifter under folketrygden. Postene omfatter også overføringer til statlige foretak som er organisert som selvstendige rettssubjekter. Dette gjelder blant annet tilskudd til de regionale helseforetakene, Nye Veier AS og Bane NOR SF. Øvrige overføringer til private inkluderer et bredt spekter av ordninger som er forskjellige med hensyn til målgrupper, formål og bevilgningsstørrelse. Eksempler på slike overføringer er barne-trygd, kontantstøtte, AFP-tilskudd, tilskudd til internasjonale organisasjoner, bistandsmidler og renter på innenlandsk statsgjeld.

3.3.4 Utlån, statsgjeld mv., utenom petroleumsvirksomhet (postene 90–99)

Postene 90–99 på statsbudsjettets utgiftsside inneholder bevilgninger som endrer sammensetningen av statens formue i kapitalregnskapet. De

største postene i 2018 gjelder utlån mv. til statsbankene og avdrag på statsgjeld. Lån mv. til statsbankene i tabell 3.12 omfatter utlån gjennom Husbanken og Statens lånekasse for utdanning, samt

lån til Innovasjon Norge og SIVA. Utlån under eksportfinansieringsordningen som forvaltes av Eksportkreditt Norge AS, er også medregnet her.

Tabell 3.12 Utlån, statsgjeld mv., utenom petroleumsvirksomhet (postene 90–99)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
Lån mv. til statsbankene	97,9	104,8	7,1
Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	3,4	5,9	73,5
Avdrag innenlandsk statsgjeld	0,0	76,5	-
Andre lånetransaksjoner	1,6	2,2	37,2
Sum utlån, statsgjeld mv., utenom petroleumsvirksomhet	102,9	189,5	84,1

Kilde: Finansdepartementet

Samlet øker utgiftene på postene 90–99 (utenom petroleumsvirksomhet) med 86,6 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2018. Dette skyldes hovedsakelig at det for 2019 budsjetteres med avdrag på statsgjeld, mens det ikke ble budsjettert med slike avdrag i Saldert budsjett 2018. Når avdrag på statsgjeld holdes utenom, øker samlede utlån mv. med 10,1 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2018.

3.4 Petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter, utenom lånetransaksjoner

3.4.1 Oversikt over petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter

Inntektene fra petroleumsvirksomheten omfatter skatt og avgift på utvinning, aksjeutbytte fra Equinor ASA og inntekter fra SDØE. Inntektene fra SDØE omfatter i hovedsak driftsresultat, kalkulatoriske avskrivninger og renter.

Tabell 3.13 Inntekter fra petroleumsvirksomheten

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
SDØE – driftsresultat	76,9	107,9	40,3
SDØE – avskrivninger og renter	25,5	25,0	-2,0
Skatt og avgift på utvinning, inkl. CO ₂ -avgift og NO _x -avgift	91,1	163,3	79,2
Aksjeutbytte fra Equinor ASA	14,5	16,6	14,3
Sum inntekter fra petroleumsvirksomheten	208,0	312,8	50,4

Kilde: Finansdepartementet

Driftsresultat fra SDØE er anslått til 107,9 mrd. kroner for 2019. Det er en økning på 31 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2018. Mens det i Nasjonalbudsjettet 2018 var lagt til grunn en gjennomsnittlig oljepris på 438 kroner per fat i 2018, legges det

nå til grunn en forventet pris på 578 kroner per fat i 2018 og 583 kroner i 2019 målt i løpende priser.

De kalkulatoriske størrelsene avskrivninger og renter inngår som utgifter ved beregningen av SDØEs driftsresultat, samtidig som de føres som inntekter på egne poster. På denne måten skiller

man ut den delen av driftsinntektene som dekker avskrivning av investeringer og finansieringskostnadene ved investeringene.

Betalte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten anslås til 163,3 mrd. kroner i 2019. Dette er 72,2 mrd. kroner høyere enn i Saldert budsjett 2018 og 39,7 mrd. kroner høyere enn i anslag på regnskap for 2018. Påløpte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten anslås til 154,5 mrd. kroner i 2018 og 172,0 mrd. kroner i 2019. Forskjellen mellom betalte skatter og påløpte skatter har blant annet sammenheng med reglene om innbetaling av terminskatt. Disse gjør at det er et etterslep i betalte skatter i forhold til påløpte skatter.

Det budsjetterte utbyttet som utbetales i 2019 fra Equinor ASA på 16,6 mrd. kroner er en teknisk fremskriving av siste utbytteutbetaling fra selskapet (utbyttet for fjerde kvartal 2017). Equinor utbetaler utbytte fire ganger i året. I løpet av et kalenderår utbetales utbyttet for tredje og fjerde kvartal fra året før, samt første og andre kvartal i inneværende år. Equinors utbytteaksjeprogram ble avsluttet etter tredje kvartal 2017. I 2019 budsjetteres det dermed kun med kontantutbytte.

Utgiftene til petroleumsvirksomheten i 2018 og 2019 består av Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomhetens (SDØEs) andel av investeringene på norsk kontinentalsokkel, jf. tabell 3.14.

Tabell 3.14 Utgifter til petroleumsvirksomheten

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
SDØE – investeringer	25,0	27,0	8,0
Øvrige utgifter	0,0	0,0	-
Sum utgifter til petroleumsvirksomheten	25,0	27,0	8,0

Kilde: Finansdepartementet

SDØEs andel av investeringene på sokkelen i 2018 forventes å bli 27,0 mrd. kroner. Dette er en økning på 2 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2018.

Statens samlede netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten er summen av inntekter fra petroleumsvirksomheten fratrukket utgiftene.

Tabell 3.15 viser hvordan netto kontantstrøm fremkommer. Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten er anslått til 285,8 mrd. kroner i 2019. Dette er 102,8 mrd. kroner høyere enn i Saldert budsjett 2018.

Tabell 3.15 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
Inntekter SDØE	102,4	132,9	29,8
- Utgifter SDØE	25,0	27,0	8,0
+ Skatt og avgift på utvinning, inkl. CO ₂ -avgift og NO _x -avgift	91,1	163,3	79,2
+ Aksjeutbytte fra Equinor ASA	14,5	16,6	14,3
= Netto kontantstrøm	183,0	285,8	56,1

Kilde: Finansdepartementet

3.4.2 Statens pensjonsfond

Statens pensjonsfond består av Statens pensjonsfond utland og Statens pensjonsfond Norge. Statens samlede netto kontantstrøm fra petrole-

umsvirksomheten overføres i sin helhet fra statsbudsjettets utgiftsside på kap. 2800 til Statens pensjonsfond utland. Sammen med avkastningen på Statens pensjonsfonds kapital utgjør denne overføringen fondets samlede inntekter.

Deler av fondets inntekter brukes til å dekke det oljekorrigerte underskuddet, og overføres fra Statens pensjonsfond utland til statsbudsjettets inntektsside. Det blir dermed avsatt midler i utenlandsdelen av Statens pensjonsfond dersom overføringen fra fondet til statsbudsjettet er lavere enn netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten.

Grunnkapitalen i Statens pensjonsfond Norge stammer i hovedsak fra overskudd på trygderegnskapene etter innføringen av folketrygden i 1967 og frem til slutten av 1970-tallet. Avkastningen av midlene i Statens pensjonsfond Norge overføres ikke til statskassen, men legges løpende til denne delen av fondet.

Anslagene på overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland vil bli endret i løpet av bud-

sjetåret, basert på oppdaterte anslag på kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten og statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd. Tilbakeføringen fra fondet for 2019 vil bli endelig fastsatt ut fra anslag på statsregnskapet i forbindelse med nysalderingen av budsjettet i desember 2019. Det følger av lov om Statens pensjonsfond at statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten i sin helhet skal overføres til fondet. Denne overføringen fastlegges dermed endelig ut fra regnskapsførte netto petroleumsinntekter som fremkommer først etter terminavslutning. Det innebærer at det vil kunne være avvik mellom den budsjetterte overføringen i nysalderingen og regnskapet.

Tabell 3.16 Statens pensjonsfond. Inntekter og utgifter 2018–2019

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet	183,0	285,8	56,1
- Overført til statskassen	255,4	232,5	-9,0
+ Rente- og utbytteinntekter mv.	213,6	225,7	5,7
= Overskudd i Statens pensjonsfond	141,3	279,0	97,5
Memo:			
Anslått kapital i Statens pensjonsfond per 31.12.2018 (målt til markedsverdi)		8 953 mrd. kroner	
Hvorav utlandsdelen utgjør		8 700 mrd. kroner	

Kilde: Finansdepartementet

Verdien i Statens pensjonsfond anslås til 8 953 mrd. kroner ved utgangen av 2018, mens anslaget for verdien ved utgangen av 2019 er på 9 462 mrd. kroner. Utlandsdelen av Statens pensjonsfond anslås til 8 700 mrd. kroner ved utgangen av 2018 og 9 195 mrd. kroner ved utgangen av 2019.

3.5 Oppsummering. Saldering av statsbudsjettet og finansieringsbehov

Statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd finansieres av en overføring fra Statens pensjonsfond utland. Statsbudsjettet gjøres dermed opp i balanse før lånetransaksjoner. Statsbudsjettets finansieringsbehov bestemmes derfor av differan-

sen mellom utlån mv. og tilbakebetalinger og bevilges over kap. 5999 Statslånemidler, post 90. Brutto finansieringsbehov anslås til 77,1 mrd. kroner i 2019. Bevilgningen til statslånemidler er en saldering av statsbudsjettets inntekter og utgifter medregnet lånetransaksjoner. Ved nysalderingen om høsten gjøres det et endelig vedtak om statslånemidler. Ved årsavslutningen blir statsregnskapet gjort opp, og det blir foretatt en endelig årsavslutningsrapportering slik at kap. 5999 viser bruttofinansieringsbehovet slik det fremkommer i regnskapet. Brutto finansieringsbehov vil kunne avvike fra budsjettvedtaket i forbindelse med nysalderingen om høsten som følge av at det endelige regnskapet på de enkelte budsjettpostene vil kunne avvike noe fra de vedtatte bevilgningene.

Tabell 3.17 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

		Mrd. kroner		
Inntekter/utgifter/balanse		Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019	Endring i pst.
1.	Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføring fra Statens pensjonsfond utland)	1 255,7	1 430,4	13,9
2.	Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)	1 511,0	1 662,9	10,1
3.	Overskudd før lånetransaksjoner, før overføring fra Statens pensjonsfond utland (1-2)	-255,4	-232,5	-9,0
4.	Overføring fra Statens pensjonsfond utland	255,4	232,5	-9,0
5.	Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	0,0	0,0	-
6.	Utlån, gjeldsavdrag mv., medregnet petroleum ¹	104,8	189,5	80,8
7.	Tilbakebetalinger mv., medregnet petroleum ¹	167,2	112,3	-32,8
8.	Utlån mv., netto (6-7)	-62,5	77,1	-223,5
9.	Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8-5)	-62,5	77,1	-223,5

¹ Innenfor petroleumsvirksomheten ble det for 2018 budsjettet med både utgifts- og inntektsbevilgninger knyttet til verdien av aksjer som staten mottar gjennom Statoils/Equinors utbytteaksjeprogram. Gjennom utbytteaksjeprogrammet ble det lagt opp til at staten skulle avstå fra 1,9 mrd. kroner i kontantutbytte. Utbytteaksjene staten skulle motta i stedet for kontanter ble budsjettet på en inntektspost og motsvar av en utgiftsbevilgning til å tegne nyutstedte aksjer i Statoil/Equinor. Det er ikke budsjettet med slike utgifts- og inntektsbevilgninger for 2019.

Kilde: Finansdepartementet

Statens *faktiske* lånebehov og forslag om lånefullmakter kan avvike fra finansieringsbehovet som fremgår av tabell 3.17. Ved forslag om opptak av statlige lån og lånefullmakter korrigeres det for enkelte lånetransaksjoner som inngår i finansieringsbehovet, men ikke har likviditetseffekt. Dette gjelder blant annet opprettelse av og endringer i fond som er avsatt for fremtidige tilskudd. Samtidig påvirker enkelte poster på statsbudsjettet ikke likviditeten i pengemarkedet direkte, selv om de

påvirker balansen på statsbudsjettet og størrelsen på statens kontantbeholdning. Det gjelder blant annet renter og overføringer fra Norges Bank. Når det korrigeres for disse størrelsene, anslås statens likviditetsjusterte finansieringsbehov i 2019 til om lag 91 mrd. kroner.

Det vises til nærmere omtale av statens faktiske lånebehov og forslag om lånefullmakter i kapittel 7.

4 Utviklingstrekk på utvalgte områder i perioden 2009–2019

4.1 Innledning

I dette kapitlet presenteres realvekst for utvalgte politikkområder i perioden 2009–2019. Beregningene av realvekst gir uttrykk for ressursbruken på utgiftssiden i budsjettet, og viser utviklingen i bevilgningene til politikkområder over tid, korrigert for prisstigning og endret oppgavefordeling. Det gis en oversikt over realveksten i bevilgningene til helse, samferdsel, forsvar, folketrygden og forskning i perioden.

Endringer i utgiftene følger både av nye prioriteringer og tidligere vedtak. Utgiftsveksten kan følge av demografiske endringer og lovfestede forpliktelser. Eksempler på dette er utgifter til pensjons- og trygdeutbetalinger.

På noen områder kan det over tid være store forbedringer i tjenesteproduksjonen uten økt ressursbruk. Økt produktivitet kan både bidra til at flere tjenester blir produsert og til økt kvalitet. Slike forbedringer er imidlertid vanskelige å måle i forvaltningen. Beregningene av realvekst gir dermed ikke et fullstendig bilde av resultatet av politikken på områdene.

Beregningene tar utgangspunkt i historiske regnskapstall, anslag på regnskap for 2018 og forslag til budsjett for 2019. Det er i hovedsak korrigert for endringer i statsbudsjettets inndeling og oppgaveoverføringer.

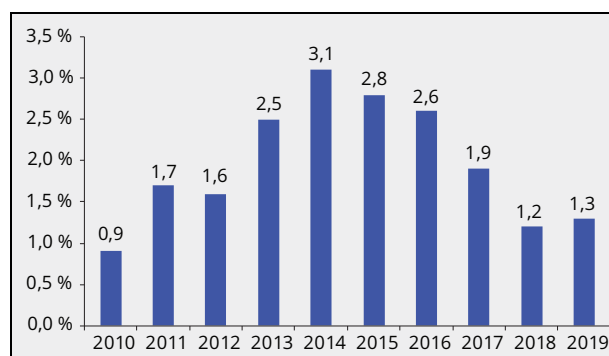
4.2 Samlet utgiftsvekst

Figur 4.1 viser den samlede realveksten i statsbudsjettets utgifter (medregnet folketrygden)

siste ti år. Tabell 4.1 viser årlig gjennomsnittlig realvekst for periodene 2009–2013 og 2013–2018.

Den forholdsvis lave utgiftsveksten i 2010 må ses i sammenheng med de finanspolitiske tiltakene i 2009 for å motvirke finanskrisen og det markerte tilbakeslaget i internasjonal økonomi. Dette ga et ekstraordinært høyt utgiftsnivå i 2009.

Etter en periode med relativt høy utgiftsvekst for noen år tilbake, er nå den reelle, underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter fra 2018 til 2019 nede i 1,3 pst., som er på nivå med veksten fra 2017 til 2018.

Figur 4.1 Reell, underliggende utgiftsvekst på statsbudsjettet, prosentvis vekst.

Kilde: Finansdepartementet, Statistisk sentralbyrå

4.3 Realvekst i utgiftene på utvalgte politikkområder

Tabell 4.1 viser årlig realvekst i prosent innenfor noen utvalgte politikkområder, samt den underliggende utgiftsveksten i statsbudsjettet. Figur 4.2 viser utgiftenes størrelse i 2019. Folketrygden omtales i avsnitt 4.4.

Tabell 4.1 Utviklingen på utvalgte politikkområder 2009–2019.¹ Nominelle tall i mrd. kroner og gjennomsnittlig årlig realvekst

Politikkområde	Nominell verdi				Gjennomsnittlig årlig realvekst		
	2009	2013	2018	2019	2009–2013	2013–2018	2018–2019
<i>Helse</i>							
- Spesialisthelsetjenesten	95,8	117,1	149,7	160,1	1,5 %	2,2 %	4,0 %
- Andre helseformål	8,9	10,4	18,4	19,3	1,1 %	8,9 %	2,4 %
<i>Samferdselsformål</i>							
- Vei- og jernbaneformål	24,0	36,3	57,5	63,6	7,7 %	7,2 %	4,4 %
- Andre samferdselsformål	4,6	5,9	8,9	9,3	3,3 %	5,1 %	1,6 %
<i>Forsvarsformål</i>	32,3	36,3	49,7	52,9	-0,7 %	3,7 %	3,9 %
<i>Underliggende utgiftsvekst i statsbudsjettet, samlet</i>					1,7 %	2,3 %	1,3 %

¹ Tallene fra 2009 til 2017 er fra statsregnskapet, anslag på regnskap for 2018 ved fremleggelsen av statsbudsjettet 2019 og forslag til budsjett for 2019.

Kilde: Finansdepartementet

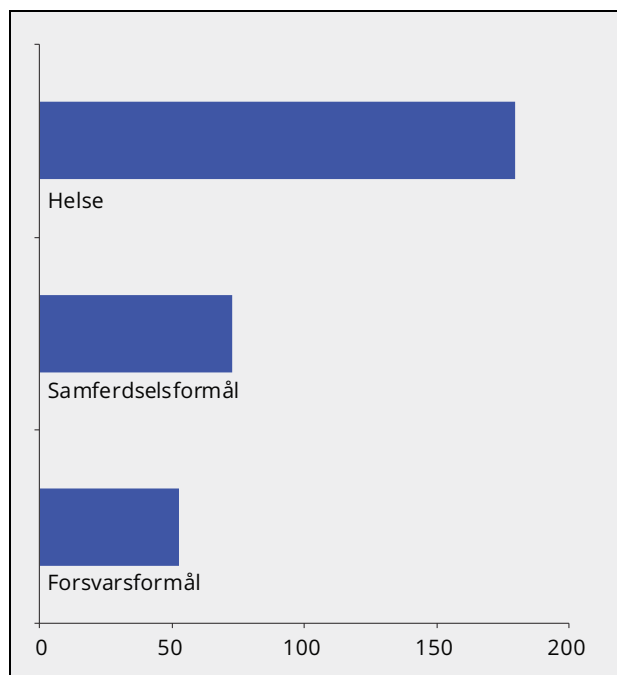
Boks 4.1 Datagrunnlaget for beregningene

Det er foretatt flere korreksjoner for at dataene skal bli sammenlignbare mellom år. Det gjelder f.eks. overgang til bruttobudsjettering og omdanning av statlige virksomheter. Merverdiavgiftsreformen i 2015 innebærer at statlig betaling av merverdiavgift utgiftsføres på et sentralt samlekapittel, i stedet for under den enkelte utgiftsposten. Fra og med 2017 har de fleste statlige virksomheter som ikke tidligere betalte pensjonspremie, betalt en sjablongmessig beregnet pensjonspremie til Statens pensjonskasse. Bevilgningene i tidligere år er korrigert for omleggingen slik at realveksten mellom år ikke skal påvirkes av reformen. Korreksjonene medfører at det for politikkområdene ikke er samsvar mellom de tallene som er brukt her, og de som finnes i andre publikasjoner.

Alle beløp er oppgitt i nominelle priser. For årene 2009–2017 er det tatt utgangspunkt i regnskapstall, mens 2018-tallene er budsjettets stilling inkludert tilleggsbevilgninger hittil i år samt forventede tilleggsbevilgninger i høst. For 2018 er virkningen av lønnsoppgjøret for staten våren 2018 fordelt. Lånetransaksjoner er i sin helhet holdt utenfor beregningene.

Realveksten er beregnet ved hjelp av prisindekser fra Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene og Statistisk sentralbyrå, blant annet fra nasjonalregnskapet. Disse prisindeksene er valgt for å gi et best mulig uttrykk for utgiftsveksten på politikkområdene. Prisindeksene som er benyttet i beregningene gjelder for relativt brede grupper som statlig lønn, andre driftsutgifter, investeringer og overføring til kommuneforvaltningen og private, og vil således ikke være presise for enkeltområder der lønns- og prisveksten avviker fra andre områder i staten. Tallene for realvekst vil i disse tilfellene ikke gi et fullt ut dekkende uttrykk for ressursinnsatsen de enkelte år målt i faste priser.

Realveksten er beregnet basert på bruken av innsatsfaktorer i de enkelte statlige virksomheter. Den årlige veksten i statlige virksomheters produktivitet vil dermed ikke være reflektert i realveksten presentert i dette kapitlet.

Figur 4.2 Utgifter til helse, samferdselsformål og forsvarsformål i 2019, mrd. kroner

Kilde: Finansdepartementet

Helse

Bevilgningene til *spesialisthelsetjenesten* anslås å øke med 4,0 pst. fra 2018 til 2019, når en korrigerer for overføring av finansieringsansvaret for utvalgte legemidler fra folketrygden i 2019. Det er særlig økte investeringer som bidrar til å øke veksten. Tallene omfatter bevilgninger til investeringslån, som helseforetakene tilbakebetaler over tid. Disse bevilgningene varierer mye fra år til år, blant annet avhengig av fremdriften i tidligere igangsatte prosjekter. Betaling av avdrag på investeringslån er trukket fra de samlede utgiftene i tabell 4.1. Holdes investeringslån utenfor, er veksten på området 2,3 pst.

Veksten i bevilgninger til spesialisthelsetjenesten er korrigert for endret ansvarsfordeling mellom sykehusene og kommuneforvaltningen i forbindelse med Samhandlingsreformen i 2012, og avviklingen av ordningen med kommunal medfinansiering i 2015. Samtidig er bevilgningen i 2009 på 7,3 mrd. kroner for å dekke opparbeidede driftskreditter i perioden 2002 til 2008 holdt utenfor beregningene. I perioden fra 2009 har helseforetakene overtatt ansvar for finansieringen av enkelte legemidler fra folketrygden, og regjeringen foreslår å overføre ytterligere legemidler i 2019. Det er korrigert for dette i realvekstberegningene.

Området *Andre helseformål* består av tiltak for folkehelsen, helseforvaltning, støtte til helse- og omsorgstjenester i kommunene, tannhelse og oppbygging av kunnskap og kompetanse. Fra 2018 til 2019 kan veksten på 2,4 pst. i stor grad tilskrives økt aktivitet innen e-helse, samt en vekst i øremerkede kommunale tilskudd. For perioden 2013 til 2018 forventes en gjennomsnittlig årlig realvekst på 8,9 pst. En av årsakene til den sterke veksten i denne perioden er utbetaling av investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser i kommunene.

Samferdsel

Utgiftene til *vei- og jernbaneformål* har hatt en gjennomsnittlig realvekst per år på 7,5 pst. fra 2009 til 2018. Fra 2018 til 2019 anslås det en realvekst på 4,4 pst., hovedsakelig som følge av økte utgifter til vedlikehold og investering i jernbane og engangsutgifter knyttet til pensjon. Den årlige gjennomsnittlige realveksten i vei- og jernbaneformål på 7,2 pst. fra 2013 til 2018 skyldes økte bevilgninger til drift, vedlikehold og utbygging, herunder etablering av Nye Veier AS, som var operativt fra 2016. Bevilgningsøkningen til vei-formål i 2013 som gjelder kompensasjon for opphevelsen av veifritaket i merverdiavgiftsloven fra 1. januar 2013, er korrigert for i beregningene. Det er også korrigert for oppgaveendringer i forbindelse med forvaltningsreformen, der fylkeskommunene fra og med 2010 overtok ansvaret for en del av det statlige veinettet.

Den gjennomsnittlige årlige realveksten til *andre samferdselsformål* enn vei- og jernbaneformål har vært på 4,3 pst. fra 2009 til 2018, mens økningen fra 2018 til 2019 er på 1,6 pst.

Forsvar

Utgiftene til *forsvarsformål* anslås å øke reelt med 3,9 pst. fra 2018 til 2019. Veksten skyldes økte bevilgninger til investeringer i nye ubåter, maritime patruljefly og informasjonsinfrastruktur. I tillegg kommer økte bevilgninger til øving, trening, vedlikehold og anskaffelse av reservedeler i forsvarsgrenene, økt bevilgning til objektsikring og anskaffelse av nye kystvaktfartøy. Samtidig videreføres de høye bevilgningene til kampflyanskaffelsen fra 2018 til 2019. Utgiftene til forsvarsformål anslås å øke med 3,7 pst. gjennomsnittlig per år fra 2013 til 2018. Økningen skyldes i hovedsak økte bevilgninger til kampflyanskaffelsen med baseløsning. I tabell 4.1 er det korrigert for store engangsutgifter i 2018 som følge av at Norge er

vertsnasjon for NATO-øvelsen Trident Juncture. Slike utgifter til vertslandsstøtte refunderes av de andre deltakernasjonene. Det er også korrigert for innføring av bruttobudsjettering av Forsvarsbygg fra 2011. Utgifter til redningshelikoptre bevilges delvis over Forsvarsdepartementets budsjett, men er holdt utenfor forsvarsformål slik det er angitt i tabellen.

4.4 Realvekst i folketrygdens utgifter

Utviklingen i folketrygdens utgifter vises i tabell 4.2, delt inn etter stønadstype. Dagpenger mv. er ikke inkludert i tabellen.

For sykepenger og foreldrepenger fremkommer realveksten ved at utgiftene justeres for lønnsutviklingen. Utgiftene til arbeidsavklaringspenger, uføretrygd, enslige forsørgere og etterlatte justeres for utviklingen i folketrygdens grunnbeløp (G), mens utgiftene til alderspensjon etter 2011 justeres med en lavere sats¹ som følge av at de fleste pensjoner under utbetaling reguleres med G fratrukket 0,75 pst. Lavere regulering av alderspensjoner gjør at veksten i de nominelle utgiftene er lavere enn den ellers ville vært. Realveksten viser imidlertid ikke effekten av at alderspensjon reguleres med en lavere sats enn f.eks. arbeidsavklaringspenger og uføretrygd. Andre helseformål er justert med dels konsumprisindeksen og dels lønnsvekst. For legemidler² er det i utgangspunktet lagt til grunn at den observerte prisstigningen gjenspeiler en kvalitetsforbedring, slik at de nominelle tallene gir et dekkende uttrykk for realveksten. Øvrige stønader er justert med konsumprisindeksen.

Realveksten viser endringer i utgiftene som ikke skyldes generell prisvekst og annen regulering av folketrygdens ytelser. Endringer i sykepengeutgiftene skyldes blant annet endringer i det trygdefinansierte sykefraværet og antall sysselsatte. Realveksten i utgifter til alderspensjon skyldes en økning i antall pensjonister og at nye pensjonister i gjennomsnitt kan ha høyere pensjon enn de som faller fra. For uføretrygd og andre

stønader illustrerer realveksten hovedsakelig endringer i antall mottakere. Realveksten i legemidler skyldes økt volum, kvalitetsforbedringer og den internasjonale markedsutviklingen.

Samlet sett har det vært en realvekst i folketrygdens utgifter hvert år siden 2009. Utgiftsveksten i disse rettighetsbaserte ordningene har begrenset handlingsrommet i budsjettpolitikken i betydelig grad, og dette forventes å gjelde også i de kommende årene ved en videreføring av dagens regelverk.

Sykepenger

Etter en betydelig økning i det trygdefinansierte sykefraværet i 2009 og foregående år, ble fraværet lavere i perioden 2010 til 2012. Fra 2013 og frem til 2015 var det trygdefinansierte sykefraværet per sysselsatt relativt stabilt, for så å bli redusert med 3,4 pst. fra 2015 til 2016 og 1,7 pst. fra 2016 til 2017. Utviklingen så langt i år viser en nedgang i det trygdefinansierte sykefraværet per sysselsatt i forhold til 2017, og det legges derfor til grunn en reduksjon i det trygdefinansierte sykefraværet fra 2017 til 2018 på 4 pst. For 2019 legges det til grunn nullvekst. Veksten i sykepengeutgiftene påvirkes også av endringer i sysselsettingen. Det har vært sysselsettingsvekst i alle årene, med unntak av en svak nedgang i 2009–2010. Realveksten i folketrygdens sykepengeutgifter anslås til 1,4 pst. fra 2018 til 2019.

Arbeidsavklaringspenger

Fra og med 1. mars 2010 ble rehabiliteringspenger, attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad erstattet av den nye ytelsen arbeidsavklaringspenger. I 2010 var realveksten 7,0 pst. Veksten antas å være knyttet til overgangen til nytt regelverk. I 2011 flatet veksten noe ut, og fra 2012 har det vært en årlig nedgang i utgiftene som følge av færre mottakere av arbeidsavklaringspenger. For 2018 ventes en fortsatt nedgang i antall mottakere av arbeidsavklaringspenger. Dette skyldes i hovedsak økt overgang til uføretrygd, men også økt overgang til annet enn uføretrygd og redusert tilgang til arbeidsavklaringspenger. Realveksten i folketrygdens utgifter til arbeidsavklaringspenger anslås til -6,7 pst. fra 2018 til 2019.

¹ Utgifter til alderspensjon justeres med G fratrukket 0,7 pst. som følge av at satsene for minste pensjonsnivå reguleres med en høyere sats enn andre pensjoner under utbetaling.

² Resten av kap. 2751 (dvs. post 71 Legeerklæring og post 72 Medisinsk forbruksmaterie) er justert med KPI.

Tabell 4.2 Utviklingen i folketrygdens utgifter etter stønadstype¹ 2009–2019. I nominelle mrd. kroner og gjennomsnittlig årlig realvekst.²

	Nominell verdi				Gjennomsnittlig årlig realvekst		
	2009	2013	2018	2019	2009–2013	2013–2018	2018–2019
Stønadsutgifter							
Sykepenges	36,3	36,6	40,2	42,0	-3,6 %	-0,7 %	1,4 %
Arbeidsavklaringspenges	30,5	36,5	33,6	32,3	0,5 %	-4,2 %	-6,7 %
Uføretrygd	59,5	71,6	87,8	93,1	0,7 %	1,5 %	2,7 %
Alderspensjon	112,8	164,6	221,0	232,1	6,2 %	4,1 %	2,4 %
Enslige forsørgere	3,6	3,7	2,6	2,7	-3,5 %	-8,7 %	-2,1 %
Foreldrepenges	13,9	17,1	19,8	20,4	1,4 %	0,3 %	-0,2 %
Legemidler mv.	8,8	9,2	12,4	13,0	0,9 %	5,7 %	5,1 %
Andre helseformål	11,4	14,3	17,9	18,7	2,5 %	2,1 %	1,6 %
Annet ³	11,2	11,2	12,4	12,3	-2,0 %	-0,5 %	-2,1 %
Sum	287,9	364,7	447,6	466,6	2,4 %	1,9 %	1,5 %

¹ Det er korrigert for større tekniske endringer i perioden. F.eks. er utgiftene til uførepensjon i 2014 og tidligere år justert slik at de er sammenlignbare med bruttoutgiftene til ny uføretrygd fra 2015. Utgiftene til legemidler mv. er korrigert for overføring av legemidler til helseforetakene.

² Stønadsutgiftene følger hovedsakelig kapittelstrukturen i statsbudsjettet, med følgende unntak: Enslige forsørgere omfatter kap. 2620 Stønad til enslig mor eller far, men bidragsforskott er korrigert for inntekter fra bidragspliktige. Legemidler mv. omfatter i tillegg til kap. 2751, deler av kap. 2752 (refusjon egenbetaling blåreseptmedisiner). Andre helseformål omfatter programområde 30 Stønad ved helsetjenester, unntatt ovennevnte utgifter under kap. 2751 og kap. 2752.

³ Annet består av kap. 2661 Grunn- og hjelpstønad, hjelpemidler mv., kap. 2680 Etterlatte og kap. 2686 Stønad ved gravferd.

Kilde: Finansdepartementet

Uføretrygd

Utgiftene til uføretrygd³ følger i stor grad utviklingen i antall mottakere. De første årene etter 2009 var utviklingen i antall uføre om lag i tråd med den demografiske utviklingen. I 2013 falt antall mottakere av uføretrygd noe da mange uføre nådde pensjonsalder. Siden 2014 har det vært en økning i antall mottakere. Dette har særlig sammenheng med høy tilgang til uføretrygd fra arbeidsavklaringspenges, og at noen færre uføre har nådd pensjonsalder enn i tidligere år. I 2019 forventes fortsatt vekst i antall mottakere. Økningen skyldes blant annet at overgangen fra arbeidsavklaringspenges til uføretrygd også i 2019 antas å bli relativt høy. Realveksten i folketrygdens utgifter til uføretrygd anslås til 2,7 pst. fra 2018 til 2019.

Alderspensjon

Fra 2011 ble det mulig å ta ut alderspensjon fra 62 år, mot 67 år tidligere. Mange valgte å ta ut alderspensjon før 67 år, og dette bidro til at utgiftene til alderspensjon økte sterkt fra 2011 og de påfølgende årene. Den årlige veksten i antall alderspensjonister under 67 år har vært avtakende og ventes å flate ut fra 2017. Utgiftene til alderspensjon vil likevel øke betydelig også i årene som kommer, hovedsakelig som følge av at det blir flere alderspensjonister over 67 år. I 2019 anslås realveksten i folketrygdens utgifter til alderspensjon til 2,4 pst.

Enslige forsørgere

Utgiftene til enslige forsørgere og etterlatte har vært reelt avtakende i hele perioden. Nedgangen kan ha sammenheng med økt barnehagedekning, at flere har delt omsorg og at regelverket for å motta overgangsstønad har blitt strammet inn (etter 2011) og gjort mer arbeidsrettet. Real-

³ Ved innføringen av uførereformen 1. januar 2015 endret ytelsen navn fra uførepensjon til uføretrygd.

veksten i folketrygdens utgifter til enslige forsørgerere anslås til -2,1 pst. fra 2018 til 2019.

Foreldrepenger

Det var realvekst i utgiftene til foreldrepenger i perioden 2010–2015. Dette skyldtes blant annet flere utvidelser av foreldrepengeordningen og økt yrkesdeltakelse blant mødre. Opptjeningsgrunnlaget for foreldre, og dermed også utbetalingene per familie, har også økt mer enn den generelle lønnsveksten. Fra 2016 har det vært en realnedgang i utgiftene til foreldrepenger, hovedsakelig på grunn av lave fødselstall. Realveksten i folketrygdens utgifter til foreldrepenger anslås til -0,2 pst. fra 2018 til 2019.

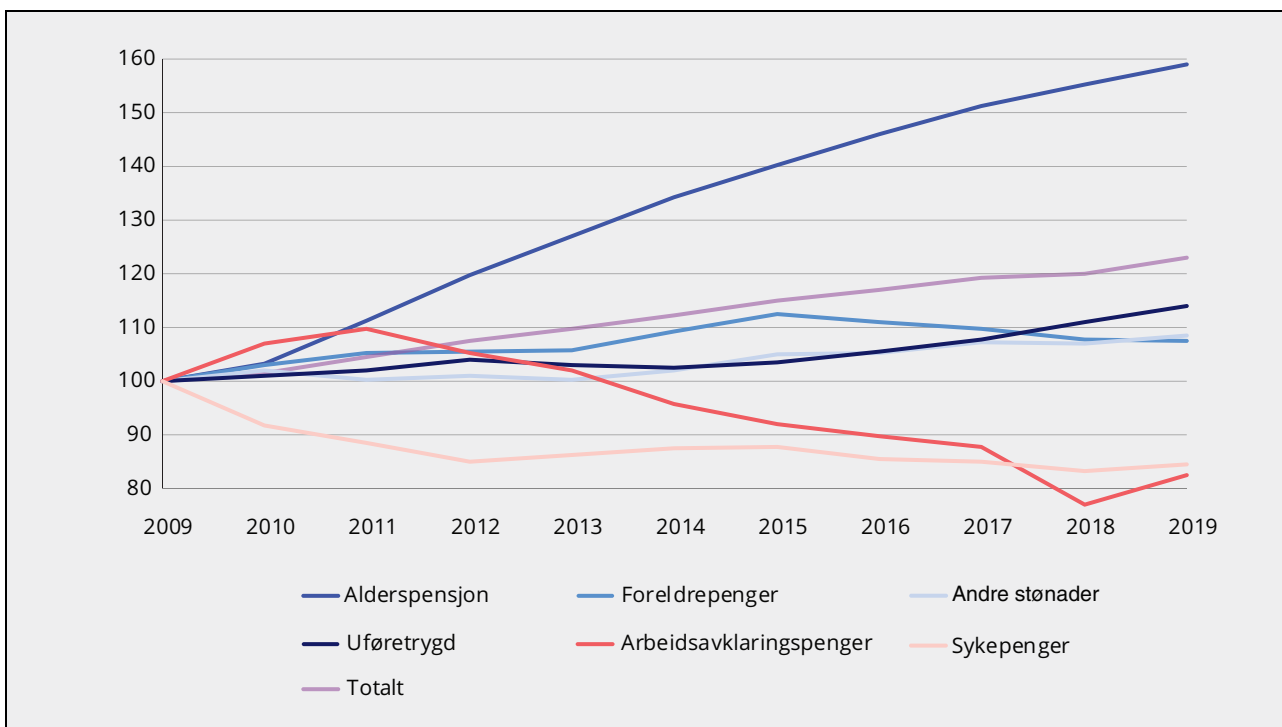
Legemidler mv.

Det har vært en gjennomgående høy underliggende volumvekst de siste årene. Ulike prisregu-

lerende tiltak har bidratt til å dempe veksten i utgiftene til legemidler. Blant annet har årlig maksimalprisregulering av reseptpliktige legemidler og trinnprismodellen for generiske legemidler gitt innsparinger. Fra 2014 har derimot en svekket norsk krone gitt noe merutgifter ved maksimalprisreguleringen. Realveksten er korrigert for at finansieringsansvaret for enkelte legemidler som forskrives av spesialisthelsetjenesten er overført til de regionale helseforetakene de senere årene. Det anslås en realvekst på 5,1 pst. i folketrygdens utgifter til legemidler mv. fra 2018 til 2019.

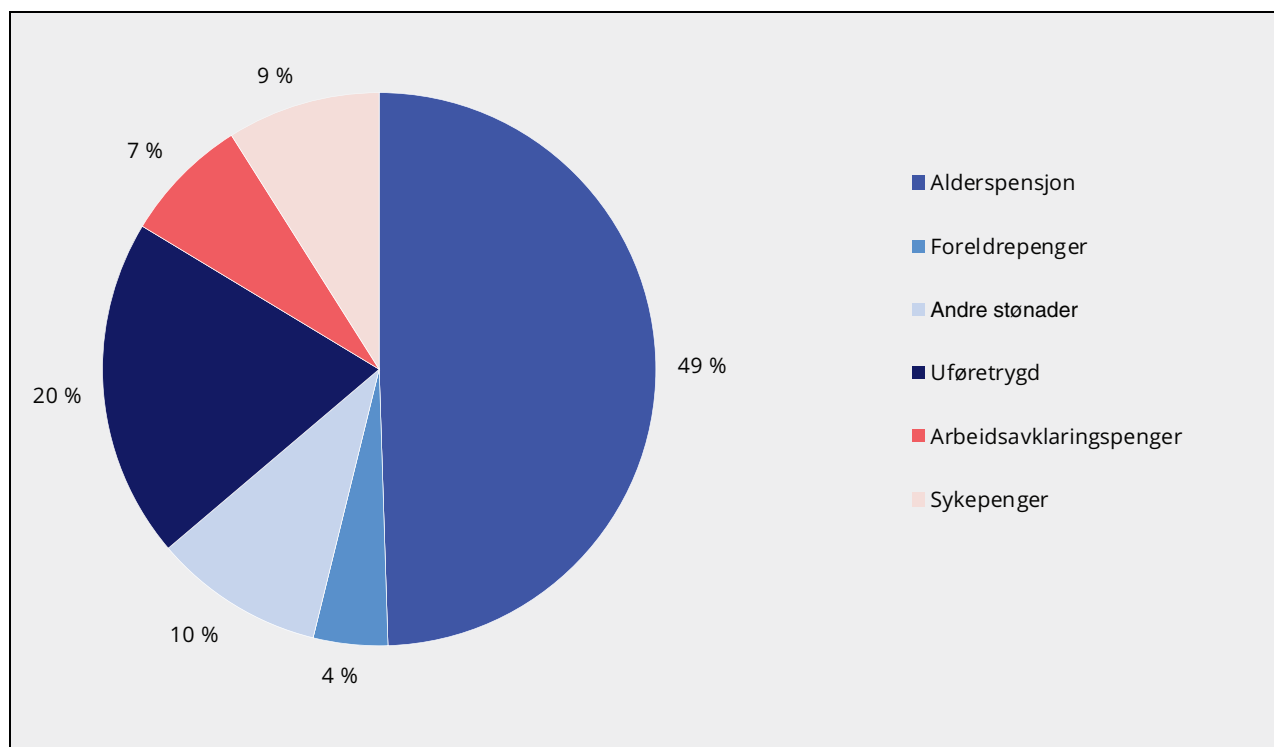
Andre helseformål

Utgiftene til andre helseformål har økt gjennom perioden, men vekstraten har variert. Veksten er særlig knyttet til refusjon for legetjenester og refusjon av egenandeler ut over tak 1. Det anslås en realvekst på 1,6 pst. i utgiftene til andre helseformål fra 2018 til 2019.

Figur 4.3 Realvekst i utgiftene til utvalgte formål 2009–2019. Indeksert slik at 2009=100.

Kilde: Finansdepartementet

Figur 4.4 Andel av anslåtte utgifter til folketrygden i 2019

Kilde: Finansdepartementet

4.5 Bevilgninger til forskning over statsbudsjettet

Foreløpige anslag tilsier at den offentlige innsatsen i forskning og utvikling er på 41,6 mrd. kroner i 2019 når Skattefunn inkluderes. Dette utgjør 1,14 pst. av anslått BNP i 2019. De samlede bevilgningene til forskning og utvikling er anslått til 37,1 mrd. kroner ekskl. Skattefunn, tilsvarende 1,02 pst. av anslått BNP.

Utgiftene til forskning og utvikling er anslått å øke nominelt med 1,4 mrd. kroner fra 2018 til 2019. Økningen fordeler seg over flere departementers budsjetter. En stor del er over Kunn-

skapsdepartementets budsjett, og skal blant annet gå til muliggjørende- og industrielle teknologier. Over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett øker bevilgningene som følge av blant annet økt basisbevilgning til teknisk-industrielle institutter, økt finansiering av forskningsbasert omstilling i bredden av næringslivet, og forskning på tilstanden i havet (havets helse). Under øvrige departementer øker bevilgningene til blant annet helseanalyseplattformen, forskning på miljøvennlige energiteknologier og forskning på marin plastforsøpling. Samtidig trekkes FoU-bevilgningene noe ned av blant annet en forsinkelse av nytt kystforskningsfartøy.

Tabell 4.3 Bevilgninger til FoU over statsbudsjettet. I nominelle mrd. kroner og gjennomsnittlig årlig realvekst.

	Nominell verdi				Gjennomsnittlig årlig realvekst		
	2009	2013	2018	2019	2009–2013	2013–2018	2018–2019
Stønadsutgifter ¹							
Bevilgninger til FoU over statsbudsjettet	21,2	26,4	35,6	37,1	2,4 %	3,2 %	1,2 %

¹ Provenytap som følge av Skattefunnordningen er ikke inkludert i beregningene

Tabell 4.4 viser anslaget for bevilgningene til FoU over statsbudsjettet fordelt på departement. Tallene er usikre. Totalt budsjett er alle utgifter utenom overføringer til folketrygden, Statens pensjonsfond utland og brutto låne- og avdragstrans-

aksjoner. NIFU legger frem endelige tall for FoU-bevilgningene i juni 2019. De foreløpige anslagene for 2019 tar utgangspunkt i FoU-andelene fra statsbudsjettanalysen for 2018.

Tabell 4.4 Bevilgninger til FoU over statsbudsjettet fordelt på departement. Mill. kroner.

Departement ¹	Saldert budsjett 2018	Forslag 2019	Endring 2018–2019	Reell endring 2017–2018	Prosentandel av totalt budsjett
Arbeids- og sosialdepartementet	320	328	8	-1	1,1
Barne- og likestillingsdepartementet	165	168	3	-1	0,6
Finansdepartementet	146	154	8	4	0,3
Forsvarsdepartementet	1 225	1 258	33	-	2,1
Helse- og omsorgsdepartementet	4 984	5 338	354	218	3,0
Justis- og beredskapsdepartementet	121	122	1	-2	0,3
Klima- og miljødepartementet	1 035	1 078	43	15	7,6
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	1 137	1 150	13	-18	0,6
Kulturdepartementet	210	223	13	7	1,5
Kunnskapsdepartementet	18 157	18 847	690	195	24,2
Landbruks- og matdepartementet	814	836	22	-	4,3
Nærings- og fiskeridepartementet	3 888	3 982	94	-12	33,3
Olje- og energidepartementet	925	963	38	13	3,1
Samferdselsdepartementet	372	385	13	3	0,5
Statsbankene	577	581	4	-12	3,5
Utenriksdepartementet	1 558	1 647	89	47	4,1
Totalt	35 634	37 060	1 426	456	4,1

¹ Provenytap som følge av Skattefunnordningen er ikke inkludert i beregningene.

5 Budsjettkonsekvenser 2020–2022

5.1 Bakgrunn

Fremskrivingene for perioden 2020–2022 skal gi et realistisk bilde av konsekvensene for kommende års budsjetter av regjeringens forslag til statsbudsjett for 2019.

Hensikten med fremskrivingene er å legge til rette for prioritering av utgifter og inntekter, i tråd med politiske mål og økonomiske utsikter. Sammen med forventet utvikling i skatte- og avgiftsinntektene og avkastningen fra Statens pensjonsfond utland, gir fremskrivingene et grunnlag for å vurdere handlingsrommet i budsjettpolitikken de nærmeste årene.

Eventuelle nye satsinger og videre opptrapping av eksisterende planer må innpasses innenfor handlingsrommet. Politiske ambisjoner om fremtidige satsinger, mål og varslede tiltak som ikke er en del av regjeringens budsjettforslag for 2019, omfattes ikke direkte av budsjettfremskrivingene. Dette omfatter blant annet oppfølging av Nasjonal transportplan, Langtidsplanen for forsvarssektoren og byggeprosjekter som er under planlegging. Denne type ambisjoner oppsummeres i avsnitt 5.5. Til sammen kan de legge betydelige bindinger på handlingsrommet i fremtidige budsjetter.

5.2 Beregning av flerårige budsjettkonsekvenser

Budsjettfremskrivingene skal være helhetlige. Større endringer i utgifter og inntekter i perioden 2020–2022 vurderes for alle poster i statsbudsjettet.

Det legges til grunn følgende prinsipper:

- Utgifter til regelstyrte ordninger fremskrives i tråd med regelverket, inkludert forslag til regelverksendringer i dette budsjettet.
- Utgifter til store, igangsatte investeringer fremskrives i takt med fremdriftsplanen.
- På områder der enkeltinvesteringer inngår i en større investeringsramme, videreføres rammen uendret.

- Det tas høyde for engangsutgifter og -inntekter i forslaget for neste år.
- Tiltak som settes i gang i løpet av budsjettåret fremskrives med helårsvirkningen.
- Øvrige utgifter og inntekter videreføres i hovedsak uendret.

Alle tall i tabellene nedenfor er endringer i 2020–2022 sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett for 2019, målt i 2019-kroner.

Nedenfor gis det en nærmere omtale av elementene som inngår i fremskrivingene av flerårige budsjettkonsekvenser.

Regelstyrte ordninger

Utgifter til regelstyrte ordninger er definert ved at utgiftene følger av et regelverk og ikke en fastsatt budsjetttramme. Bevilgningene har gjerne stikkordet «overslagsbevilgning». Utgifter under folketrygden utgjør en vesentlig del. Andre store ordninger hvor utbetalingene følger av regelverket, er barnetrygd, utdanningsstøtte gjennom Statens lånekasse for utdanning og pensjonsutbetalinger fra Statens pensjonskasse.

De regelstyrte utgiftene fremskrives på grunnlag av forventninger om utbetalingene forutsatt uendret regelverk og forventet demografisk utvikling. Konsekvenser av regelverksendringer som foreslås i budsjetteringsåret, innarbeides også.

Investeringer

Som investeringer regnes bevilgninger under postgruppen 30–49. De største er investeringer i riksveier, jernbane, forsvarsmateriell i Forsvaret og bygg i regi av Statsbygg. Investeringer i petroleumssektoren er holdt utenfor.

Mange investeringer går over flere år. Utgiftene kan variere betydelig. Ofte vil vedtak om å sette i gang et nytt byggeprosjekt bety et begrenset bevilgningsbehov det første året og vesentlig økte bevilgninger senere år.

Byggeprosjekter med en vedtatt kostnadsramme justeres som hovedregel etter forventet fremdrift i prosjektene. Dette gjelder også andre

investeringsprosjekter som finansieres over statsbudsjettet, for eksempel IT-prosjekter. For investeringer i vei og jernbane som inngår i Nasjonal transportplan 2018–2029, og investeringer forsvarsmateriell, er det lagt til grunn at investeringsrammene videreføres uendret.

Investeringene på postene 30–49 gir ikke et fullstendig uttrykk for statens samlede investeringsaktivitet. Investeringer i helseforetakene, Nye Veier og Bane NOR finansieres for eksempel med tilskudd over statsbudsjettet, mens deler av veiutbyggingen finansieres med bompenger utenfor statsbudsjettet.

Engangseffekter og helårsvirkninger

Salg av eiendommer, innbetaling fra fond, auksjonering av konsesjoner og ekstraordinære utbyttebetalinger kan gi store inntekter som normalt

ikke kan videreføres til senere år. Det er tatt hensyn til større engangseffekter i fremskrivingene.

Enkelte nye tiltak iverksettes i løpet av budsjettåret, slik at budsjetteffekten påfølgende år blir større. Et eksempel på dette kan være utdannings tiltak som skal følge skoleåret med oppstart i august, og som får helårsvirkning året etter. For andre ordninger kan innfasingen vare over flere år.

5.3 Budsjettkonsekvenser 2020–2022

Oppsummering

Tabellene 5.1 og 5.2 oppsummerer fremskrivingene av utgiftene. Tabellene viser konsekvensene for 2020, 2021 og 2022 av regjeringens forslag til budsjett for 2019.

Tabell 5.1 Flerårige budsjettkonsekvenser, endringer i forhold til Gul bok 2019, utgifter og inntekter¹

	Mill. 2019-kroner		
	2020	2021	2022
Folketrygden	8 511	17 825	27 238
Økte utgifter utenom folketrygden	2 122	-4 652	-12 484
Lavere inntekter utenom skatter, avgifter mv.	5 639	5 639	5 639
Sum økte utgifter og reduserte inntekter	16 272	18 813	20 393

¹ Dagpenger, petroleumsvirksomhet, renter og lånetransaksjoner er holdt utenom.

Kilde: Finansdepartementet

Fremskrivingene viser at utgiftene øker kraftig og inntektene utenom skatter og avgifter reduseres betydelig de nærmeste årene. I 2020 svekker dette isolert sett budsjettbalansen med over 16 mrd. kroner sammenlignet med budsjettforslaget for 2019. Det er særlig økte utgifter under folketrygden og bortfall av engangsinntekter fra salg av klimavoter i 2019 som forklarer budsjettsvek-

kelsen. Utenom folketrygden øker utgiftene til EØS-finansieringsordningene og investeringslån til helseforetakene mye, mens utgiftene til kampflyanskaffelsen samt til bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere går ned. Videre i perioden reduseres utgiftene utenom folketrygden i takt med at prosjekter og tiltak ferdigstilles.

Tabell 5.2 Flerårige budsjettkonsekvenser fordelt på drift, investeringer og overføringer 2020–2022.¹
Endringer i forhold til Gul bok 2019

	Mill. 2019-kroner		
	2020	2021	2022
Driftsutgifter	1 245	972	670
Nybygg, anlegg	-3 144	-8 418	-9 235
Overføringer til andre mv.	12 532	20 619	23 319
Sum	10 633	13 173	14 754

¹ Dagpenger, petroleumsvirksomhet, renter og lånetransaksjoner er holdt utenom.

Kilde: Finansdepartementet

I tabell 5.2 er fremskrivingene fordelt på drift, investeringer (nybygg, anlegg) og overføringer til andre. Driftsutgifter knyttet til midlertidige prosjekter fases ut, mens utgiftene til Statens pensjonskasse, politiet og kjøp av klimavoter øker.

Som i tidligere år går investeringene betydelig ned gjennom perioden. Dette skyldes at mange vedtatte prosjekter er i ferd med å ferdigstilles.

Dette gjelder igangsatte byggeprosjekter, redningshelikopteranskaffelsen, nye kampfly til Forsvaret og IKT-prosjekter. Normalt vil en imidlertid sette i gang nye investeringsprosjekter i årene fremover som trekker utgiftene opp igjen, jf. omtale i avsnitt 5.5. Utgiftsveksten under *Overføringer til andre mv.* skyldes i all hovedsak vekst i folketrygdens utgifter.

Tabell 5.3 Flerårige budsjettkonsekvenser, utgifter 2020–2022.¹ Endringer i forhold til Gul bok 2019

	Mill. 2019-kroner		
	2020	2021	2022
<i>Utenriksdepartementet</i>	<i>1 776</i>	<i>2 447</i>	<i>2 447</i>
EØS-finansieringsordningene 2014–2021	954	1 319	1 319
Den norske finansieringsordningen 2014–2021	822	1 128	1 128
<i>Kunnskapsdepartementet</i>	<i>-2 530</i>	<i>-5 037</i>	<i>-6 187</i>
Tilskudd til bemanningsnorm i barnehage	-	-103	-103
EUs utdannings- og ungdomsprogram	69	-457	-656
Universiteter og høyskoler	149	238	265
Finansiering av femte året i lærerutdanning	-	113	224
Statens lånekasse for utdanning	184	319	713
Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	-2 931	-5 147	-6 630
<i>Justis- og beredskapsdepartementet</i>	<i>-170</i>	<i>-3 567</i>	<i>-3 760</i>
Redningshelikoptre	-440	-2 962	-3 095
Politiets nasjonale beredskapssenter	-40	-785	-815
Politihelikoptre	-235	-235	-235
Nyutdannede fra Politihøgskolen	150	150	150
Nytt fengsel i Agder	390	334	334
Etablering av sikrede datasentre	6	-68	-100

Tabell 5.3 fortsetter

	Mill. 2019-kroner		
	2020	2021	2022
<i>Kommunal- og moderniseringsdepartementet</i>	16	-1 628	-749
Byggeprosjekter utenfor husleieordningen	-679	-575	-761
Brukerutstyrsprosjekter	220	-489	-523
Statsbygg, prosjektering	-190	-190	-190
Statsbygg, ordinære byggeprosjekter	-1 133	-1 996	-1 805
Statsbygg, brukerfinansierte byggeprosjekter	41	-213	-213
Kompensasjon bortfall eiendomsskatt	71	142	213
Kommunereform	840	-	-
Ressurskrevende tjenester	846	1 692	2 529
<i>Arbeids- og sosialdepartementet</i>	7 890	15 545	23 567
Avtalefestet pensjon (AFP)	210	430	630
Alderspensjon mv.	6 000	12 319	18 781
Uføretrygd	1 727	3 184	3 871
Sykepenges	560	900	1 160
Arbeidsavklaringspenger	-1 360	-1 875	-1 755
Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.	40	245	455
Tilskudd til Statens pensjonskasse	713	873	1 010
IKT-modernisering i Nav	-	-424	-424
Andre endringer	-	-108	-162
<i>Helse- og omsorgsdepartementet</i>	4 379	5 594	2 286
Folketrygdens helseutgifter	1 544	3 160	4 878
Tilskudd til protonsentre, Oslo og Bergen	216	216	-15
Investeringslån til helseforetakene	2 880	3 418	71
Investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser	-261	-1 199	-2 648
<i>Samferdselsdepartementet</i>	-680	-1 094	-1 167
Engangsutbetaling for frekvenser i 2019	-150	-150	-150
Kjøp av persontransport med tog, redusert leie	-	-112	-113
NSB og Mantena, engangstilskudd ved utmelding av SPK	-704	-704	-704
Kystverket, tildekking av ubåten ved Fedje	275	-30	-30
Mantena, tilskudd til overgangsordning	-101	-99	-170
<i>Klima- og miljødepartementet</i>	932	1 567	-638
CO ₂ -kompensasjonsordningen for industrien	802	1 324	-538
Kjøp av klimakvoter	130	243	-100

Tabell 5.3 fortsetter

	Mill. 2019-kroner		
	2020	2021	2022
<i>Finansdepartementet</i>	223	378	556
Skatteetaten, IKT-prosjekter	-183	-294	-359
Tolletaten, IKT-prosjekter	106	72	15
Merverdiavgiftskompensasjon til kommunene	300	600	900
<i>Forsvarsdepartementet</i>	-1 028	-856	-1 425
Nye kampfly	-1 028	-856	-1 425
<i>Olje- og energidepartementet</i>	-175	-175	-175
Fullskala CO ₂ -håndtering	-175	-175	-175
<i>Totalsum, utgifter</i>	10 633	13 173	14 754

¹ Dagpenger, petroleumsvirksomhet, renter og lånetransaksjoner er holdt utenom.
Kilde: Finansdepartementet

Nedenfor omtales nærmere de største og viktigste sakene som fremkommer i tabellen.

EØS-finansieringsordningene

Utbetalingene under EØS-finansieringsordningene øker betydelig frem mot 2021. Ordningene er fremdeles i en oppstartsperiode og forhandlingene med enkelte land er ennå ikke slutførte.

Tilskudd til bemanningsnorm i barnehage

I forbindelse med forliket om revidert nasjonalbudsjett 2018 vedtok Stortinget å opprette et øremerket tilskudd for 2018 og de to kommende budsjettårene på 100 mill. kroner til bemanningsnormen i barnehagen. Tilskuddet avvikles i 2021.

EUs utdannings- og ungdomsprogram

Utgiftene til EUs utdannings- og ungdomsprogram øker i 2020 som følge av en planlagt årlig økning i kontingenten til Erasmus+ utover i programperioden (2014–2020). Programperioden avsluttes i 2020, men i 2021 er det anslått at det vil være noe etterbetaling av tilsagn fra siste del av perioden.

Finansiering av femte året i lærerutdanning

Studenter som ble tatt opp til de nye femårige grunnskolelærerutdanningene vil fullføre utdanningen i 2022. Behovet for midler til å finansiere

det femte studieåret slår ut høsten 2021 for de studentene som hadde oppstart høsten 2017.

Statens lånekasse for utdanning

Utgiftene under Statens lånekasse for utdanning forventes å øke gjennom hele perioden. Dette skyldes økt renteanslag og opprettingen av nye studieplasser. Regjeringens forslag om at en andel av omgjøring fra lån til stipend skal knyttes til gradsavlegging trekker isolert sett utgiftene noe ned. Nye studieplasser øker også overføringene til universitets- og høyskolesektoren som følge av økt resultatbasert uttelling.

Integrering

Utgiftene på integreringsområdet forventes betydelig redusert i årene fremover fordi effekten av de økte asylankomstene høsten 2015 avtar. De fleste av asylsøkerne som kom i 2015 og som senere har fått innvilget opphold, er nå bosatt i en kommune. Mange vil også i løpet av perioden 2012–2022 ha vært bosatt tilstrekkelig lenge til at utgiftene til integreringstilskudd og tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap reduseres eller opphører. Til grunn for anslagene ligger en årlig ankomstprognose på henholdsvis 2 000 og 3 000 ordinære asylsøkere i 2018 og 2019. Til sammenligning kom det mer enn 31 000 asylsøkere til Norge i 2015, og om lag 3 500 i hhv. 2016 og 2017.

Redningshelikoptre

I løpet av 2018 er de seks første nye redningshelikoptrene mottatt, og det er betydelige engangsutgifter knyttet til dette. Utgiftene til anskaffelsen forventes å nå en topp i 2019, med levering av ytterligere seks helikoptre og betydelige utgifter til oppgradering av baser og landingsplasser ved sykehus. Utgiftene ventes å falle markert fra og med 2021.

Politiet

Utgiftene til etablering av politiets nasjonale beredskapssenter reduseres noe i 2020. Etter hvert som prosjektet ferdigstilles, reduseres investeringsutgiftene ytterligere. Anskaffelsen av tre nye politihelikoptre fullføres i 2019, og utgiftene til formålet reduseres derfor i 2020. Det legges til rette for ansettelse av nyutdannede fra Politihøgskolen i 2019. Helårsvirkning av ansettelsene øker utgiftene i 2020.

Nytt fengsel i Agder

Utgiftene under kriminalomsorgen reduseres i 2019 som følge av at avtalen med Nederland om leie av fengselsplasser ikke foreslås videreført. I påfølgende år vil utgiftene øke som følge av at nytt fengsel i Agder planlegges tatt i bruk medio 2020. Investeringskostnadene til bygging av fengselet ligger under Statsbygg.

Etablering av sikrede datasentre for justissektoren

Regjeringen foreslår å etablere to sikrede datasentre for justissektoren. Utgiftene til investeringer øker noe i 2020. Etter hvert som investeringene fullføres, reduseres utgiftene.

Byggeprosjekter

Det er satt i gang mange nye byggeprosjekter de siste årene, og det samlede bevilgningsnivået til byggeprosjekter er høyt. Innenfor Statsbyggs nåværende portefølje av byggeprosjekter reduseres utgiftene fra 2019 til 2020 og årene fremover ettersom flere bygg ferdigstilles, herunder NMBU Campus Ås og det nye Nasjonalmuseet. I beregningene er det ikke tatt høyde for at det pågår forprosjektering av flere nye store byggeprosjekter som kan gi betydelige utgifter fremover. Nytt regjeringskvartal, rehabilitering av Nationaltheatret, nytt universitetsmuseum i Tromsø og nytt klinikkbygg for Odontologisk

fakultet ved Universitetet i Oslo er eksempler på prosjekter i forprosjektfasen.

Kompensasjon for bortfall av eiendomsskatt

Det foreslås å kompensere kommunene for bortfall av inntekter som følge av endringer i eiendomsskatten. Kompensasjon fases inn over sju år f.o.m. 2019 og øker med om lag 70 mill. kroner per år til et samlet beløp på 500 mill. kroner fra 2025.

Kommunereform

Staten utbetaler reformstøtte til kommuner som slår seg sammen i reformperioden for kommunereformen. Reformstøtten utbetales til den nye kommunen etter sammenslåingen. Bevilgningen vil øke i 2020 i forbindelse med at en rekke kommunesammenslåinger trer i kraft.

Ressurskrevende tjenester

Overføringer til kommunene gjennom toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester forventes å øke med om lag 0,8 mrd. kroner per år som følge av vekst i både antall brukere og kostnad per bruker. Anslagene er basert på samme årlige vekst som gjennomsnittet de siste fire årene (2014–2017).

Utgiftsveksten i folketrygden

Utgiftene til folketrygdens regelstyrte stønadsordninger eksklusive dagpenger mv., forventes å øke med gjennomsnittlig om lag 9 mrd. kroner hvert år i treårsperioden 2020–2022, tilsvarende en samlet vekst på om lag 27 mrd. kroner.

Veksten drives først og fremst av økte utgifter til alderspensjon. Utbetalingene til alderspensjon anslås å øke med om lag 19 mrd. kroner i løpet av treårsperioden. Økningen skyldes i hovedsak at antall alderspensjonister øker.

Utgiftene til sykepenger ventes å øke med 1,2 mrd. kroner i løpet av treårsperioden som følge av økt sysselsetting. Det legges til grunn en stabil utvikling i det trygdefinansierte sykefraværet. Utgiftene til arbeidsavklaringspenger ventes å reduseres med 1,8 mrd. kroner i treårsperioden. Nedgangen skyldes blant annet at det forventes færre mottakere ved inngangen til 2020 enn gjennomsnittet for 2019. I tillegg forventes det en ytterligere nedgang i 2020 og 2021 som følge av innstramminger i perioden det kan gis unntak fra maksimal stønadsperiode.

Utgiftene til uføretrygd ventes å øke med 3,9 mrd. kroner i løpet av treårsperioden. Fremskrivninger basert på den demografiske utviklingen, gitt konstante uttaksrater i hver aldersgruppe, tilsier fortsatt vekst i antall uføre frem til 2022. I tillegg forventes det økninger i 2020 og 2021 som følge av innstramminger i regelverket for arbeidsavklaringspenger.

Utgiftene til hjelpemidler ventes å øke med om lag 0,5 mrd. kroner i løpet av treårsperioden, blant annet grunnet demografisk utvikling. I motsatt retning trekker utgiftene til etterlattepensjoner som ventes å reduseres med 0,3 mrd. kroner i løpet av perioden.

Basert på utviklingen de siste årene, anslås den underliggende veksten i folketrygdens utgifter under Helse- og omsorgsdepartementets å øke med nærmere 5 mrd. kroner frem til 2022. Det er særlig utgifter til legemidler som forventes å øke i perioden.

Avtalefestet pensjon (AFP)

Statens tilskudd til AFP i privat sektor ventes å øke betydelig i årene fremover. Det skyldes fortsatt høy vekst i antall mottakere fordi AFP-ordningen i privat sektor fortsatt er under innfasing.

Tilskudd til Statens pensjonskasse

Tilskuddet til pensjoner mv. under Statens pensjonskasse (SPK) ventes å øke i takt med at det blir flere pensjonister. I tillegg øker tilskuddet fra 2019 til 2020 fordi økt solvenspremie (som skal dekke forskjellen mellom forventet og nødvendig avkastning for AS/ASA) reduserer behovet for statstilskudd i 2019, men ikke i årene etter.

IKT-modernisering i Arbeids- og velferdsetaten

Prosjekt 3 i IKT-moderniseringen i Arbeids- og velferdsetaten starter opp i 2019, jf. nærmere omtale i Prop. 1 S (2018–2019) for Arbeids- og sosialdepartementet. Prosjektet skal etter planen avsluttes i 2020.

Investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser

Kommuner som får tilsagn om investeringstilskudd til heldøgnsomsorgsplasser mottar tilskudd over en femårsperiode. Kommunene mottar hoveddelen av tilskuddene to til tre år etter at tilsagn er gitt, dvs. i 2021 og 2022 for tilsagn gitt i 2019. Nye tilsagn i 2019 bidrar isolert sett til å øke

utgiftene i årene fremover. Etter hvert som prosjektene ferdigstilles, vil utgiftene bli redusert. Tidligere gitte tilsagn til prosjekter som blir ferdigstilt, forklarer utgiftsreduksjonen fra 2020 til 2022.

Investeringer i de regionale helseforetakene

Investeringer i helseforetakene finansieres gjennom basisbevilgningene til de regionale helseforetakene, samt investeringslån. De siste årene har det kommet flere investeringsprosjekter i helseforetakene inn i ordningen med statlige investeringslån. I 2019 foreslår regjeringen nye investeringslån til nye sykehus i Hammerfest og Narvik, Helseplattformen i Midt-Norge og senter for protonbehandling i Oslo og Bergen. For etablering av protonsenters har Stortinget i tillegg vedtatt en særskilt tilskuddsordning. Utbetalingene de kommende årene vil følge fremdriften i prosjektene som nå er inne i ordningen. Anslaget for utgiftene til investeringslån vil over tid motsvares av inntekter når lånene betales tilbake.

Engangsutgifter til pensjon og frekvenser på samferdselsområdet

Det foreslås engangsutgifter i 2019 for å kunne åpne for frekvenser til fremtidig 5G mobilnett og for å gi tilskudd til NSB AS og Mantena AS. Tilskuddene til NSB AS og Mantena AS utbetales i tilknytning til at selskapene meldes ut av Statens pensjonskasse ved engangsoppgjør.

Overgangsordning for eldre arbeidstagere i Mantena AS

Det er lagt opp til å utbetale tilskudd over fire år til en overgangsordning for eldre arbeidstagere i Mantena AS som ikke får videreført medlemskapet i Statens pensjonskasse.

Tildekking av ubåten ved Fedje

Det foreslås en bestillingsfullmakt for en kontrakt om tildekking av ubåten U-864 utenfor Fedje i 2020. Utgiftene til prosjektering og tildekking faller bort etter 2020.

Kjøp av klimavoter

Utgiftene til kjøp av klimavoter øker frem til 2021. Økningen gjelder inngåtte kontrakter om kjøp av kvoter frem til og med dette året.

CO₂-kompensasjonsordningen

Utgiftene til CO₂-kompensasjonsordningen er ventet å øke betydelig i årene frem mot 2021, hovedsakelig som følge av høyere forventet kvotepris. Innretning av kompensasjonsordningen for perioden etter 2021 er ikke besluttet, og utgiftene i 2022 er derfor satt til null.

IKT-prosjekter i Tolletaten og Skatteetaten

Det pågår flere IKT-prosjekter i Skatteetaten, blant annet modernisering av folkeregisteret og prosjektet System for avgiftsforvaltning (SAFIR), som etter planen skal ferdigstilles de neste årene. Etter som prosjektene ferdigstilles, vil utgiftene også reduseres. Regjeringen foreslår også å starte opp et prosjekt for å utvikle digitalisert systemstøtte for kontrollområdet i Tolletaten.

Nye kampfly – midlertidig økning

I Langtidsplanen for forsvarssektoren er det lagt til grunn at det frem mot 2024 skal anskaffes inntil 52 nye F-35 kampfly. Det er samtidig lagt til grunn en midlertidig bevilgningsøkning på 22–28 mrd. kroner (2012-priser) samlet over anskaffelsesperioden. Stortinget har tidligere gitt bestillingsfullmakt for totalt 40 kampfly for levering i perioden 2015–2022. Behovet for midlertidig bevilgningsøkning på Forsvarsdepartementets budsjett til kampflyanskaffelsen nådde et toppunkt i 2017, og reduseres gradvis fra 2018 og fremover.

Fullskala CO₂-håndtering

Forprosjekteringen av fangstanleggene til Norcem og Fortum Oslo Varme og transport- og lagerløsningene til Equinor, Shell og Total ferdigstilles etter planen i løpet av 2019.

Inntekter

Salg av klimavoter

Norge forventes å slutte seg til den felleseuropeiske auksjonsplattformen for EUs kvotesystem i 2019. Arbeidet med tilknytning til auksjonsplattformen har tatt lengre tid enn planlagt. Det har derfor bygget seg opp en større beholdning av klimavoter som skulle vært solgt i tidligere år. Salget av oppsparte kvoter gir betydelige engangsinntekter i 2019. Fra 2020 reduseres antallet kvoter som skal selges, med et tilhørende bortfall av inntekter sammenlignet med 2019.

5.4 Handlingsrommet i de nærmeste årene

Skatte- og avgiftsinntektene forventes å øke over tid som følge av vekst i skattegrunnlagene (gitt uendret skatte- og avgiftssystem). For de nærmeste årene anslås den underliggende veksten i skatte- og avgiftsinntektene å styrke budsjettet med om lag 14,5 mrd. 2019-kroner per år. Anslaget har blitt satt litt ned de siste årene, noe som blant annet må ses i sammenheng med en vedvarende svak utvikling i bilavgiftene.

Regjeringens forslag til budsjett innebærer nye bokførte skatte- og avgiftslettelser på 1,7 mrd. kroner i 2019. Blant annet settes selskapsskattesatsen ned fra 23 til 22 pst. I tillegg kommer helårsvirkningen av skatte- og avgiftslettelsene i 2018 på 2,2 mrd. kroner bokført. Helårsvirkningen av skatteopplegget i 2019 styrker balansen med 1,3 mrd. kroner bokført i 2020, i hovedsak som følge av at grunnlagsutvidelsene i selskapsskatten får bokført virkning i 2020.

Bruken av olje- og fondsinntekter har økt markert siden 2001 og blitt en stadig viktigere finansieringskilde i de årlige statsbudsjettene. Nesten 13 pst. av utgiftene i offentlig forvaltning finansieres fra Statens pensjonsfond utland. Nå står vi overfor en ny fase i finanspolitikken. Fremover venter vi lavere vekst i Statens pensjonsfond utland, og rommet for ytterligere økt bruk av oljeinntekter er dermed svært begrenset. Dersom det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet vokser i takt med verdiskapingen i fastlandsøkonomien, gir det en økning i bruken av fondsinntekter på rundt 2 mrd. 2019-kroner i året de neste tre årene. Budsjettpolitikken på mellomlang sikt er nærmere omtalt i Meld. St. 1 (2018–2019) *Nasjonalbudsjettet 2019*.

Tallene i dette kapitlet viser at økte utgifter og reduserte inntekter utenom skatter og avgifter samlet svekker budsjettbalansen med over 16 mrd. kroner fra 2019 til 2020. Fra 2020 til 2021 svekkes budsjettbalansen ytterligere med i overkant av 2 mrd. kroner. Anslagene er usikre, og usikkerheten øker utover i perioden.

Fremskrivningene viser de fremtidige konsekvensene av regjeringens budsjettforslag for 2019. Effektiviseringsiltak som øker handlingsrommet, slik som videreføring av avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen, er ikke tatt med i fremskrivningene. Reformen frigjør årlig rundt 1,7 mrd. kroner til prioriterte formål i regjeringens forslag til statsbudsjett. Fremskrivningene omfatter heller ikke eventuelle utgiftsøkninger blant annet for helse- og omsorgstjenester som følge av at det blir

flere eldre. Det er heller ikke tatt hensyn til opptrappingsplaner og oppfølging av varslede satsinger som ikke er en del av regjeringens budsjettforslag for 2019. Flere av disse, slik som Nasjonal transportplan og Langtidsplanen for forsvarssektoren, innebærer i sum vesentlige bindinger på handlingsrommet i fremtidige budsjetter. Planlagte satsinger og ambisjoner er nærmere omtalt i avsnitt 5.5.

Det samlede handlingsrommet i budsjettet i årene fremover er usikkert og avhenger av politiske beslutninger, men vil trolig være mindre enn i årene vi har bak oss.

5.5 Planlagte satsinger og ambisjoner

Flere langsiktige planer, mål og byggeprosjekter vil kreve økte budsjetter de nærmeste årene. Hvis disse realiseres, blir de samlede kostnadene større enn det anslåtte handlingsrommet som følger av vekst i inntektene. Det betyr at planene ikke kan finansieres av vekst alene, det kan bli nødvendig å redusere andre utgifter for å gi rom for satsingene og ambisjonene. I tillegg kan det oppstå nye politiske tiltak i budsjettene eller behov for å håndtere større utgifter som er vanskelige å forutse, som for eksempel det store antall asylkomster i 2015 og finanskrisen i 2009.

Utgiftsvekst til befolkningsendringer

Flere eldre gir økt behov for helse- og omsorgstjenester, og behovet øker med gjennomsnittsalderen i befolkningen. Gruppen som er eldre enn 80 år, vil øke mye raskere fremover: De siste ti årene har det i gjennomsnitt blitt om lag 400 flere personer i denne gruppen hvert år. I årene 2019–2022 blir det i gjennomsnitt 4 400 flere hvert år – og veksttakten tiltar. Aldring bidrar til å øke demografikostnadene i helseforetakene og kommunene. Dette motvirkes til en viss grad av lavere forventet antall fødsler og innvandring. Endringene i befolkningen samlet anslås å bidra til å øke kostnadene i helseforetak og kommuner med om lag 3 mrd. kroner årlig de nærmeste årene.

Planlagte satsinger

Nasjonal transportplan

Meld. St. 33 (2016–2017) *Nasjonal transportplan 2018–2029* legger opp til en ramme for statlige midler på 933 mrd. kroner i årene 2018–2029, i til-

legg til 131 mrd. kroner i bompenger (prinsnivå 2017). I budsjettet for 2019 er utgiftene til NTP-formål foreslått økt reelt med 2,4 mrd. kroner. Midler til NTP-formål i de enkelte budsjettår vil bli tilpasset det samlede økonomiske opplegget innenfor rammene som følger av handlingsregelen og tilstanden i norsk økonomi for øvrig. Endringer i handlingsrommet, i prosjektenes kostnader eller utgifter på andre samfunnsområder vil kunne påvirke innfasing og gjennomføring av planen.

Forsvarssektoren

Som følge av Stortingets behandling av langtidsplanen for forsvarssektoren legger regjeringen opp til at forsvarsrammen i løpet av planperioden gradvis økes til et nivå i 2020 som ligger om lag 8 mrd. 2018-kroner over budsjettbanen som lå til grunn ved inngangen til langtidsplanen for 2017–2020. Denne budsjettbanen har vært referansen i det videre arbeidet med oppfølging av planen.

Byggeprosjekter

De siste årene har staten satt i verk en rekke nye byggeprosjekter. Bevilgningene til byggeprosjekter i regi av Statsbygg er økt fra om lag 3 mrd. kroner i 2014 til forslag om 6,7 mrd. kroner i 2019. Det største prosjektet er nytt bygg for livsvitenenskap ved Universitet i Oslo, med en kostnadsramme på 5,8 mrd. 2019-kroner. I tillegg er flere store byggeprosjekter under prosjektering, blant annet nytt regjeringskvartal, rehabilitering av Nationaltheatret og flere prosjekter i universitets- og høyskolesektoren. Utgifter ved faktisk gjennomføring av slike bygg etter prosjektering må antas å være omfattende, men er krevende å anslå nøyaktig nå.

Store sykehusprosjekter finansieres delvis gjennom investeringslån. Omfanget av helseforetakenes investeringslån har økt de siste årene. I 2014 ble det bevilget 1,6 mrd. kroner. I 2019 legger regjeringen opp til 5,6 mrd. kroner i samlet lån til helseforetakene, blant annet til nye sykehus og til Helseplattformen i Midt-Norge. Også på sykehusområdet foreligger det planer om betydelige investeringer i årene som kommer, blant annet til nytt regionsykehus på Gaustad i Oslo.

Bevilgningene til byggeprosjekter og investeringslån til helseforetakene har de siste årene økt med i størrelsesorden 1–3 mrd. kroner årlig. Dette er et nettotall som både inkluderer prosjekter som ferdigstilles og nye prosjekter.

FoU-bevilgninger – 1 pst. av BNP

Regjeringen har en ambisjon om å øke den offentlige forskningsinnsatsen ut over 1 pst. av BNP i en omstillingsfase, jf. Meld. St. 4 (2018–2019) *Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2019–2028*. I 2019 ligger samlede FoU-bevilgninger anslagsvis 0,7 mrd. kroner over 1 pst. av BNP. Kostnaden ved å videreføre en FoU-innsats på 1 pst. av BNP anslås til om lag 0,7 mrd. 2019-kroner årlig over tid.

I revidert langtidsplan for forskning og høyere utdanning lanserer regjeringen tallfestede opptrappingsplaner på til sammen 1,5 mrd. kroner i

perioden 2019–2022, hvor av om lag 0,5 mrd. kroner inngår i budsjettforslaget for 2019. Oppfølging av disse vil bidra til målet om offentlig FoU-innsats som andel av BNP.

Bistand – 1 pst. av BNI

Ved behandlingen av 2017-budsjettet vedtok Stortinget følgende: «Stortinget ber regjeringen avsette 1 pst. av BNI til bistand i de årlige budsjetter.» Hvis man antar at BNI vokser i takt med BNP for Fastlands-Norge, innebærer det at bistandsbudsjettet må øke med anslagsvis 0,8 mrd. 2019-kroner årlig.

6 Gjennomføringen av inneværende års budsjett

Kapitlet gir en oversikt over gjennomføringen av inneværende års budsjett basert på anslag på regnskap for 2018. I tillegg gis det en oversikt over statsregnskapet per 30. juni 2018.

6.1 Anslag på regnskap for 2018

6.1.1 Statsbudsjettets inntekter

De samlede inntektene på statsbudsjettet for 2018 anslås nå til 1 768 mrd. kroner medregnet lånetransaksjoner, petroleumsvirksomheten og overføringen fra Statens pensjonsfond utland, jf. tabell 6.1. Økningen fra Saldert budsjett 2018 kan i stor grad tilskrives økte anslag for inntekter fra petroleumsvirksomheten.

Inntekter utenom lånetransaksjoner, petroleumsvirksomheten og overføringen fra Statens pensjonsfond utland anslås nå å bli 1 063,1 mrd. kroner i 2018. Dette er 15,5 mrd. kroner høyere enn i Saldert budsjett 2018. Økningen skyldes

blant annet at anslagene for skatter og avgifter fra Fastlands-Norge er økt med 4,3 mrd. kroner. De oppdaterte tallene for 2018 er basert på en gjennomgang av statistikken for innbetalte skatter og avgifter hittil i år, samt nye anslag for blant annet sysselsetting, etterspørsel og lønns- og prisvekst. Anslaget for direkte skatter og folketrygdavgifter er økt med til sammen 1,1 mrd. kroner. Inntektene fra merverdiavgiften er økt med 2,5 mrd. kroner, mens øvrige avgifter og tollinntekter samlet sett er økt med 0,7 mrd. kroner.

Anslagene for renteinntekter er økt, og disse anslås nå 2 mrd. kroner høyere enn i Saldert budsjett 2018.

Inntekter utenom lånetransaksjoner, petroleumsvirksomhet, overføring fra Statens pensjonsfond, skatter, avgifter og renter anslås nå knapt 9,3 mrd. kroner høyere enn i Saldert budsjett 2018. Dette skyldes blant annet høyere utbytteinntekter og inntekter fra salg fra oppdrettskonsesjoner enn tidligere lagt til grunn.

Tabell 6.1 Statsbudsjettets inntekter

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Endring fra Saldert budsjett 2018	Anslag på regnskap 2018
Salg av varer og tjenester (Driftsinntekter) (postene 1–29)	93,7	44,9	138,5
Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)	25,2	4,1	29,3
Overføringer fra andre (postene 50–89)	1 392,1	21,8	1 414,0
Tilbakebetalinger mv. (postene 90–99)	167,2	18,9	186,2
Sum inntekter	1 678,3	89,7	1 768,0

Kilde: Finansdepartementet

6.1.2 Statsbudsjettets utgifter

Anslag på regnskap for utgiftsbevilgningene i statsbudsjettet utgjør nå 1 707,3 mrd. kroner for 2018, jf. tabell 6.2. Da er lånetransaksjoner, petroleumsvirksomheten og overføringen til Statens

pensjonsfond utland medregnet. Økningen fra Saldert budsjett 2018 skyldes blant annet at anslaget for overføringen til Statens pensjonsfond utland er betydelig økt.

Når lånetransaksjoner, petroleumsvirksomheten og overføringen til Statens pensjonsfond

utland holdes utenom, anslås utgiftene i 2018 til 1 297,8 mill. kroner. Dette er 5,1 mrd. kroner lavere enn i Saldert budsjett 2018.

Tabell 6.2 Statsbudsjettets utgifter

	Saldert budsjett 2018	Endring fra Saldert budsjett 2018	Mrd. kroner Anslag på regnskap 2018
Driftsutgifter (postene 1–29)	172,3	0,2	172,4
Nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)	71,7	1,0	72,6
Overføringer til andre (postene 50–89)	1 267,1	69,6	1 336,7
Utlån, gjeldsavdrag mv. (postene 90–99)	104,8	20,7	125,5
Sum utgifter	1 615,8	91,5	1 707,3

Kilde: Finansdepartementet

Utgiftene ble økt med 0,1 mrd. kroner ved behandlingen av en proposisjon som ble fremmet før RNB 2018, jf. Prop. 44 S (2017–2018). Også i forbindelse med RNB 2018 foreslo regjeringen utgiftsøkninger på flere områder. Det ble blant annet foreslått økte vederlag til kommuner og fylkeskommuner for oppdrettskonsesjoner (2,4 mrd. kroner), økte utgifter under Statens lånekasse for utdanning (0,4 mrd. kroner) og økte utgifter forbundet med Stortingets byggeprosjekt (0,4 mrd. kroner). Det ble også foreslått økt kompensasjon for ulønnsomme posttjenester (0,3 mrd. kroner), økte utgifter til bolig- og infrastrukturtiltak på Svalbard (0,3 mrd. kroner) og økte utgifter mot tilsvarende økte inntekter under Forsvarsdepartementet (0,3 mrd. kroner).

I motsatt retning trakk anslagene for utgifter under folketrygden ekskl. dagpenger mv., som ble satt ned med 5 mrd. kroner i forbindelse med RNB 2018. Videre ble anslaget for dagpenger satt ned med 1,7 mrd. kroner. Det ble også foreslått utgiftsreduksjoner som følge av oppdaterte anslag på innvandrings- og integreringsområdet. Videre ble blant annet bevilgningen til redningshelikopteranskaffelsen foreslått redusert.

I anslag på regnskap for 2018 er renteutgiftene 0,3 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2018. Videre reduseres anslaget for utgifter til dagpenger med 0,8 mrd. kroner sammenlignet med anslaget til RNB 2018, som innebærer en reduksjon fra Saldert budsjett 2018 på 2,5 mrd. kroner. I anslag på regnskap er det videre tatt høyde for Stortingets behandling av RNB 2018,

samt forslag om bevilgningsendringer våren 2018 som ble fremmet etter RNB 2018. Det er videre innarbeidet oppdaterte anslag på enkelte områder, blant annet for utgiftene under folketrygden ekskl. dagpenger mv.

I Saldert budsjett 2018 ble det bevilget 4,5 mrd. kroner under kap. 2309 Tilfeldige utgifter. I forbindelse med Stortingets behandling av RNB 2018 ble bevilgningen redusert med 0,2 mrd. kroner. I anslag på regnskap er det lagt til grunn at bevilgningene til lønnsoppgjøret i staten mv. dekkes ved reduksjon av bevilgningen under dette kapitlet. I nysalderingsproposisjonen som fremmes senere i høst, vil det bli gjort rede for fordelingen av lønnsoppgjøret på kapittel og post, og fremmet forslag om nedsettelse av bevilgningen under kap. 2309.

6.1.3 Folketrygdens inntekter, utgifter og finansieringsbehov

Folketrygdens inntekter og utgifter medregnes i statsbudsjettet. Folketrygdens finansieringsbehov, som fremkommer ved at folketrygdens inntekter bare delvis finansierer folketrygdens utgifter, dekkes ved et statstilskudd fastsatt gjennom et eget vedtak. Ved salderingen av statsbudsjettet for 2018 samtykket Stortinget i at finansieringsbehovet ble dekket.

I nysalderingsproposisjonen som legges frem senere i høst vil det bli fremmet forslag til vedtak om folketrygdens finansieringsbehov i 2018 basert på anslagsendringer mv. gjennom året.

6.1.4 Petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter

Oversikt over petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter

Petroleumsvirksomhetens inntekter fratrukket utgifter gir netto kontantstrøm fra virksomheten.

Hva som inngår i petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter er fastsatt i § 3 i lov om Statens pensjonsfond.

Tabell 6.3 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Endring fra Saldert budsjett 2018	Anslag på regnskap 2018
Inntekter SDØE	102,4	43,4	145,8
- Utgifter SDØE	25,0	0,0	25,0
+ Skatt og avgift på utvinning, inkl. CO ₂ -avgift og NO _x -avgift	91,1	32,5	123,6
+ Aksjeutbytte fra Equinor ASA	14,5	0,0	14,5
= Netto kontantstrøm	183,0	75,9	258,9

Kilde: Finansdepartementet

Petroleumsinntekter

Inntektene fra SDØE omfatter i hovedsak driftsresultat, kalkulatoriske avskrivninger og renter. Inntektene anslås til 145,8 mrd. kroner i 2018, hvilket innebærer en økning på 43,4 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2018. Videre omfatter inntektene fra petroleumsvirksomheten skatt og avgift på utvinning, samt aksjeutbytte fra Equinor ASA. Betalte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten anslås nå til 123,6 mrd. kroner, som er 32,5 mrd. kroner høyere enn anslaget i Saldert budsjett 2018.

Petroleumsutgifter

Utgiftene til petroleumsvirksomhet består av andelen av investeringer på sokkelen som dekkes av SDØE og utgifter knyttet til disponering av innretninger på sokkelen.

Utgiftene til petroleumsvirksomheten anslås til 25 mrd. kroner i 2018. Anslaget er dermed ikke endret fra Saldert budsjett 2018.

Statens pensjonsfond

Statens pensjonsfond består av Statens pensjonsfond utland og Statens pensjonsfond Norge. Stats-

budsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten overføres i sin helhet til Statens pensjonsfond utland. Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten i 2018 anslås å bli 258,9 mrd. kroner. Det er 75,9 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2018.

Overføringen fra Statens pensjonsfond utland til å dekke statsbudsjettets oljekorrigerte budsjettunderskudd er i Saldert budsjett 2018 satt til 255,4 mrd. kroner. Det oljekorrigerte budsjettunderskuddet for 2018 anslås nå til 234,7 mrd. kroner, som er en reduksjon på 20,7 mrd. kroner.

Anslaget for det oljekorrigerte budsjettunderskuddet i 2018 er fortsatt usikkert. I nysalderingsproposisjonen vil det bli lagt frem oppdaterte anslag for det oljekorrigerte budsjettunderskuddet i 2018 og eventuelt fremmet forslag om endret overføring fra Statens pensjonsfond utland til statsbudsjettet i 2018.

Kapitalen i Statens pensjonsfond utland anslås til 8 700 mrd. kroner ved utløpet av 2018, mens kapitalen i Statens pensjonsfond Norge anslås til 253 mrd. kroner. Samlet anslås dermed kapitalen i Statens pensjonsfond til 8 953 mrd. kroner ved utløpet av 2018.

Tabell 6.4 Statens pensjonsfond. Inntekter og utgifter 2018

	Saldert budsjett 2018	Endring fra Saldert budsjett 2018	Mrd. kroner Anslag på regnskap 2018
Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet	183,0	75,9	258,9
- Overført til statskassen	255,4	-20,7	234,7
+ Rente- og utbytteinntekter mv.	213,6	-0,2	213,4
= Overskudd i Statens pensjonsfond	141,3	96,4	237,6

Kilde: Finansdepartementet

6.1.5 Oppsummering, Saldering og finansieringsbehov

Statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd finansieres av en overføring fra Statens pensjonsfond utland. Statsbudsjettet gjøres dermed opp i balanse før lånetransaksjoner. Statsbudsjettets finansieringsbehov bestemmes således av differansen mellom utlån mv. og tilbakebetalinger. I Saldert budsjett 2018 ble brutto finansieringsbe-

hov anslått til -62,5 mrd. kroner. Brutto finansieringsbehov anslås nå til -60,6 mrd. kroner. Endringen fra saldert budsjett skyldes at det i forbindelse med RNB 2018 ble foreslått endringer som hovedsakelig gjaldt økte utgifter og inntekter knyttet til statsgjeld (20 mrd. kroner), samt økte utlån (0,9 mrd. kroner) og reduserte tilbakebetalinger (1,3 mrd. kroner) under boliglansordningen i Statens pensjonskasse.

Tabell 6.5 Oppsummering, Saldering og finansieringsbehov

Inntekter/utgifter/balanse	Saldert budsjett 2018	Endring fra Saldert budsjett 2018	Mrd. kroner Anslag på regnskap 2018
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføring fra Statens pensjonsfond utland)	1 255,7	91,4	1 347,1
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)	1 511,0	70,8	1 581,8
3. Overskudd før lånetransaksjoner, før overføring fra Statens pensjonsfond utland (1-2)	-255,4	20,7	-234,7
4. Overføring fra Statens pensjonsfond utland	255,4	-20,7	234,7
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	0,0	0,0	0,0
6. Utlån, gjeldsavdrag mv., medregnet petroleum	104,8	20,7	125,5
7. Tilbakebetalinger mv., medregnet petroleum	167,2	18,9	186,2
8. Utlån mv., netto (6-7)	-62,5	1,8	-60,6
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8-5)	-62,5	1,8	-60,6

Kilde: Finansdepartementet

6.2 Statsregnskapet medregnet folketrygden for første halvår 2018

Dette avsnittet gir en oversikt over statsregnskapet per 30. juni 2018. Regnskapstallene er sammenstilt med Saldert budsjett 2018. Tabellene i avsnittet viser også hvor stor andel av bevilgningen i Saldert budsjett 2018 som er regnskapsført. Endrede anslag og bevilgningsendringer vedtatt etter at budsjettet ble saldert i Stortinget i fjor høst, inngår således ikke i beregningene av hvil-

ken andel av bevilgningene som nå er regnskapsført.

6.2.1 Statsbudsjettets inntekter og utgifter

Statsregnskapet viser at det er regnskapsført inntekter på til sammen 814,9 mrd. kroner i perioden 1. januar – 30. juni 2018. Det tilsvarer 48,6 pst. av budsjetterte inntekter. Tabell 6.6 viser hvordan inntektene fordeler seg etter art.

Tabell 6.6 Statsbudsjettets inntekter

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Regnskap per 30.06.2018	Regnskap i pst. av bevilgning
Salg av varer og tjenester (Driftsinntekter) (postene 1–29)	93,7	62,2	66,4
Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)	25,2	12,2	48,3
Overføringer fra andre (postene 50–89)	1 392,1	602,8	43,3
Tilbakebetalinger mv. (postene 90–99)	167,2	137,8	82,4
Sum inntekter	1 678,3	814,9	48,6

Kilde: Finansdepartementet

Per 30. juni 2018 er det regnskapsført utgifter på til sammen 759,9 mrd. kroner. Det utgjør 47 pst.

av bevilgningene. Tabell 6.7 viser hvordan beløpet fordeler seg på utgiftsarter.

Tabell 6.7 Statsbudsjettets utgifter

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2018	Regnskap per 30.06.2018	Regnskap i pst. av bevilgning
Driftsutgifter (postene 1–29)	172,3	79,0	45,9
Nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)	71,7	30,7	42,9
Overføringer til andre (postene 50–89)	1 267,1	566,5	44,7
Utlån, gjeldsavdrag mv. (postene 90–99)	104,8	83,6	79,8
Sum utgifter	1 615,8	759,9	47,0

Kilde: Finansdepartementet

6.2.2 Petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter

Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten utgjør 109,9 mrd. kroner i perioden 1. januar – 30.

juni 2018. Det tilsvarer 60,1 pst. av netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten slik denne ble anslått i Saldert budsjett 2018.

Tabell 6.8 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten

	Saldert budsjett 2018	Regnskap per 30.06.2018	Mrd. kroner Regnskap i pst. av bevilgning
Inntekter SDØE	102,4	66,1	64,5
- Utgifter SDØE	25,0	10,8	43,2
+ Skatt og avgift på utvinning, inkl. CO ₂ -avgift og NO _x -avgift	91,1	48,4	53,1
+ Aksjeutbytte fra Equinor ASA	14,5	6,3	43,1
= Netto kontantstrøm	183,0	109,9	60,1

Kilde: Finansdepartementet

6.2.3 Oppsummering, Saldering og finansieringsbehov

detaljer vedrørende statsregnskapet for første halvår 2018 vises det til tabellene i vedlegg 3.

Regnskapet per 30. juni 2018 viser et brutto finansieringsbehov på -54,1 mrd. kroner. For nærmere

Tabell 6.9 Oppsummering, Saldering og finansieringsbehov

Inntekter/utgifter/balanse	Saldert budsjett 2018	Regnskap per 30.06.2018	Mrd. kroner Regnskap i pst. av bevilgning
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføring fra Statens pensjonsfond utland)	1 255,7	677,2	53,9
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)	1 511,0	676,3	44,8
3. Overskudd før lånetransaksjoner, før overføring fra Statens pensjonsfond utland (1-2)	-255,4	0,9	-0,4
4. Overføring fra Statens pensjonsfond utland	255,4	-0,9 ¹	-0,4
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	0,0	0,0	-
6. Utlån, gjeldsavdrag mv., medregnet petroleum	104,8	83,6	79,8
7. Tilbakebetalinger mv., medregnet petroleum	167,2	137,8	82,4
8. Utlån mv., netto (6-7)	-62,5	-54,1	86,7
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8-5)	-62,5	-54,1	86,7

¹ Teknisk satt til å motsvare overskudd før lånetransaksjoner, før overføring fra Statens pensjonsfond utland. Overføring fra Statens pensjonsfond utland blir endelig fastsatt og ført i forbindelse med nysalderingen av 2018-budsjettet.

Kilde: Finansdepartementet

7 Statens lånebehov

7.1 Fullmakt til å ta opp statslån o.a.

Statens lånebehov for 2019 følger av forslaget til statsbudsjett for 2019. Det blir lagt opp til at finansieringsbehovet i hovedsak blir dekket ved opptak av nye, langsiktige lån innenlands. Av hensyn til markedet for statspapirer legges det normalt opp til å søke å jevne ut den langsiktige opplåningen over flere år. For 2019 er det foreslått en fullmakt på 75 mrd. kroner for opptak av nye, langsiktige lån.

Statens kortsiktige opplåning i markedet skjer ved salg av statskasseveksler, som er papirer med løpetid på inntil tolv måneder. For 2019 er det foreslått en ramme på 125 mrd. kroner for utestående volum i kortsiktige markedslån. Det er samme ramme som i 2018.

For andre kortsiktige lån ber regjeringen om en fullmakt der det ikke blir satt noen konkret

beløpsgrense. Regjeringen ber i tillegg om at den generelle fullmakten til å inngå rentebytteavtaler og tilsvarende derivatavtaler blir videreført. Dette er omtalt nærmere i avsnitt 7.3, og forslagene er sammenfattet i tabell 7.3.

Det vises også til generell omtale av statsgjeldsforvaltningen i Meld. St. 1 (2018–2019) *Nasjonalbudsjettet 2019*. Dersom Stortinget vedtar de fullmaktene det her bes om, vil Finansdepartementet gi Norges Bank fullmakt til å dekke lånebehovet og eventuelt inngå derivatavtaler.

7.2 Sammensetningen av statsgjelden

Tabell 7.1 viser størrelsen på og sammensetningen av statens bruttogjeld ved utgangen av de to siste årene og første halvår i 2018.

Tabell 7.1 Sammensetningen av statsgjelden (i mill. kroner)

	31.12.16	31.12.17	30.06.18
Langsiktige lån ¹	382 959	390 000	399 515
Kortsiktige markedspapirer ²	76 000	74 000	74 000
Andre kortsiktige lån ³	56 658	58 047	51 241
Statsgjelden	515 617	522 047	524 756
Memo:			
Rentebytteavtaler			59 500

¹ Lån med lengre løpetid enn ett år.

² Lån med løpetid inntil ett år.

³ Kontolån fra statsinstitusjoner mv.

Kilde: Finansdepartementet.

Statsgjelden består av langsiktige lån, kortsiktige markedspapirer og andre kortsiktige lån. Staten dekker normalt behovet for langsiktig finansiering ved å selge statsobligasjoner i det innenlandske markedet gjennom auksjoner. Den kortsiktige opplåningen i markedet skjer gjennom salg av statskasseveksler i auksjoner. Statskasseveksler

er omsettelige lån uten kupongrente, hvor avkastningen er knyttet til underkursen de blir lagt ut til. Andre, kortsiktige lån omfatter alminnelige kontolån fra statsinstitusjoner og statlige fond, samt eventuelle kontolån fra institusjoner som i særskilte tilfeller kan pålegges å plassere overskuddslikviditet som kontolån til staten.

7.3 Statens lånebehov og behovet for lånefullmakter i 2019

I tråd med lov om Statens pensjonsfond blir det oljekorrigerte underskuddet på statsbudsjettet foreslått dekket ved en overføring fra Statens pensjonsfond utland. Avdrag på statsgjelden, netto

utlån og kapitalinnskudd til statsbankene mv. blir dekket ved nye låneopptak og/eller ved å trekke på statens kontantbeholdning. Staten har ut fra forslaget i denne proposisjonen et brutto finansieringsbehov på 77,1 mrd. kroner i 2019, jf. tabell 7.2.

Tabell 7.2 Statens finansieringsbehov i 2018 og 2019 (i mrd. kroner)

	Saldert budsjett 2018	Gul bok 2019
A Oljekorrigert overskudd på statsbudsjettet	-255,4	-232,5
B Overført fra Statens pensjonsfond utland	255,4	232,5
C Overskudd før lånetransaksjoner (A + B)	0,0	0,0
D Utlån, aksjetegning mv., netto	-62,5	0,6
E Statens netto finansieringsbehov (D – C)	-62,5	0,6
F Gjeldsavdrag ¹	0,0	76,5
Statens brutto finansieringsbehov (E + F)	-62,5	77,1

¹ Dette gjelder avdrag på langsiktige statslån.

Kilde: Finansdepartementet

Når en vurderer statens lånebehov i markedet, tar Finansdepartementet normalt utgangspunkt i statens finansieringsbehov, jf. tabell 7.2. Videre tas det hensyn til virkningen av statens transaksjoner på likviditeten i pengemarkedet. Pengemarkedet blir tilført likviditet når staten betaler avdrag på gjelden eller øker netto utlån fra statsbankene, mens opptak av statslån inndrar likviditet fra markedet. Det er et mål at statens transaksjoner over tid ikke skal endre den samlede likviditeten i pengemarkedet.

Siden underskuddet på statsbudsjettet blir dekket ved en overføring fra Statens pensjonsfond utland, påvirker ikke statsbudsjettet likviditeten i pengemarkedet. Samtidig påvirker enkelte poster på statsbudsjettet ikke likviditeten i pengemarkedet direkte, selv om de påvirker balansen på statsbudsjettet og størrelsen på statens kontantbehold-

ning. Det gjelder blant annet renter og overføringer fra Norges Bank. Når statens kapitaltransaksjoner samlet sett ikke skal påvirke likviditeten i pengemarkedet, må det korrigeres for slike poster. Det må også korrigeres for enkelte lånetransaksjoner som inngår i finansieringsbehovet, men som ikke har likviditetseffekt, som innskudd i fond. For 2019 er det samlet sett beregnet at disse postene vil øke behovet for likviditetsinndragning med om lag 14 mrd. kroner netto. Et likviditetsjustert finansieringsbehov blir dermed på om lag 91 mrd. kroner.

Tabell 7.3 gir en samlet oversikt over gjeldende lånefullmakter for 2018 og forslag til nye fullmakter for 2019. I tillegg ber regjeringen om at fullmakten til å inngå rentebytteavtaler og tilsvarende derivatavtaler blir videreført.

Tabell 7.3 Fullmakt til å ta opp statslån i 2019 (i mill. kroner)

	Fullmakt for 2018	Utnyttet per 30.06.18	Forslag til fullmakt for 2019
Nye langsiktige lån	75 000	37 000	75 000
Kortsiktige markedslån	125 000	74 000	125 000
Andre kortsiktige lån	Ubegrenset	51 241	Ubegrenset

Kilde: Finansdepartementet

7.3.1 Fullmakt til å ta opp langsiktige lån i 2019

Statens lånebehov blir dekket ved å ta opp nye, langsiktige lån innenlands. Finansdepartementet legger normalt opp til å søke å jevne ut opptakene av langsiktige lån. Formålet er at store svingninger i finansieringsbehovet fra ett år til det neste ikke skal slå ut tilsvarende på opplåningstakten. I 2019 forfaller et langsiktig obligasjonslån med utestående volum per 1. september på 76,5 mrd. kroner. Det tas sikte på å finansiere om lag halvparten av dette forfallet i løpet av 2018. En slik strategi vil innebære at behovet for nye langsiktige lån i 2019 blir om lag 40 mrd. kroner lavere enn det som følger direkte av det likviditetsjusterte finansieringsbehovet. Samtidig forsøker staten å jevne ut låneopptakene fra år til år. Et samlet anslag på opplåningen i 2019 blir om lag 50 mrd. kroner.

For å ta hensyn til usikkerhet og at det ikke er ønskelig at fullmakten blir for liten, er det ønskelig med en lånefullmakt som er noe høyere enn planlagt opplåning. Regjeringen ber på denne bakgrunn om at fullmakten for 2019 til å ta opp nye langsiktige lån innenlands blir satt til 75 mrd. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak. Dette tilsvarer fullmakten for 2018.

7.3.2 Fullmakt til å ta opp kortsiktige markedslån i 2019

Fullmakten under kortsiktige markedslån er utformet som en ramme for maksimalt utestående beløp. Regjeringen ber om at fullmakten til å ha

utestående kortsiktige markedslån blir satt til 125 mrd. kroner i 2019, jf. forslag til romertallsvedtak. Dette tilsvarer fullmakten for 2018.

7.3.3 Fullmakt til å ta opp andre kortsiktige lån i 2019 mv.

Fullmakten for andre kortsiktige lån omfatter alminnelige kontolån fra statsinstitusjoner og statlige fond og eventuelle kontolån fra institusjoner som kan pålegges å plassere overskuddslikviditet som kontolån til staten. Fullmakten omfatter også eventuelle plasseringer som er gitt som sikkerhet fra motparter i rentebytteavtaler. Størstedelen av andre kortsiktige lån er innskudd fra operatørbanken for skattebetalingsordningen.

Lånene under denne fullmakten er gjeld av en slik karakter at en ikke bør fastsette en beløpsgrense. Det foreslås at Finansdepartementet for 2019 får fullmakt til å ta imot slike plasseringer som kontolån uten at det blir satt en beløpsgrense, jf. forslag til romertallsvedtak. Da unngår en at staten må avvise innskudd fordi fullmakten ikke er stor nok.

I gjeldsforvaltningen brukes rentebytteavtaler for å styre rentebindingen på gjelden sammenlignet med det som følger direkte av en strategi der opplåningen spres på løpetider fra null til ti år. Rentebytteavtaler gir staten fleksibilitet til å endre den gjennomsnittlige rentebindingen på gjeldsporteføljen uten at selve opplåningen blir endret. Det bes om fullmakt til å inngå rentebytteavtaler og tilsvarende derivatavtaler i 2019, jf. forslag til romertallsvedtak.

8 Omtale av særskilte saker

8.1 Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen

8.1.1 Bakgrunn

Regjeringen bygger sin politikk på en effektiv bruk av fellesskapets ressurser. For å hente ut dette potensialet må det stilles klare, forutsigbare krav om mindre byråkrati og mer igjen for skattebetalernes penger. Regjeringen innførte derfor fra budsjettåret 2015 avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE-reformen) som en fast del av budsjettarbeidet. I Jeløya-plattformen viser regjeringen til at offentlig sektor må vise omstillingsevne og -vilje, og at tiltak for å effektivisere og avbyråkratisere offentlig sektor må gjennomføres. Reformen gir insentiver til mer effektiv statlig drift og skaper handlingsrom til å finansiere satsinger, blant annet på viktige områder som trygghet og beredskap, helse, samferdsel og kunnskap.

8.1.2 Produktivitetsvekst i samfunnet

Produktivitetsvekst er viktig for velstandsøkningen i samfunnet. På samme måte som i næringslivet er det årlig en produktivitetsvekst i offentlig forvaltning. Produktivitetsvekst innebærer at virksomhetene produserer de samme tjenestene og yter den samme servicen til litt lavere kostnad år for år. Produktivitetsveksten i offentlig forvaltning kan komme gjennom økt kvantum (eksempelvis behandling av flere saker eller utførelse av flere kontroller), økt kvalitet på tjenestene eller lavere kostnader (eksempelvis færre årsverk).

Produktivitetskommisjonens første rapport Produktivitet – grunnlag for vekst og velferd (NOU 2015:1) peker blant annet på teknologisk utvikling som en sentral årsak til vekst i produktiviteten. Mer kvalifisert arbeidskraft, bedre ledelse og bedre organisering av arbeidet er også drivkrefter for produktivitetsutviklingen både i offentlig og privat sektor.

Produktivitetskommisjonen anbefalte at det gis en tydelig overordnet «marsjordre» om løpende innovasjon i organisering, teknologibruk

og tjenesteytelser, og at gevinster hentes ut og gir rom for nye satsinger. OECD har i flere rapporter anbefalt Norge å innføre en årlig ordning i budsjettprosessen som henter inn produktivetsgevinster i statlig forvaltning. Dette gjøres også i andre nordiske land.

8.1.3 Insentiv til effektivisering i staten

Reformen gir et desentralt ansvar for å effektivisere og et viktig insentiv for statlige virksomheter og virksomhetsledere til å gjennomføre systematisk effektiviseringsarbeid. Reformen kan dermed sees på som en forutsigbar forventning til langsiktig arbeid for en mer effektiv statlig drift, som etterlyst av Produktivitetskommisjonen.

Ledelsen og de ansatte i virksomhetene kan påvirke produktivetsveksten i offentlig forvaltning. Virksomhetsledere må være sitt ansvar bevisst for å gjennomføre nødvendige strukturelle endringer og kontinuerlige forbedringer. For å oppnå en varig effekt må arbeidet være en del av en planlagt prosess. Virksomhetene må se effektiviseringsarbeidet i et flerårig perspektiv i samarbeid med overordnet departement i etatsstyringsdialogen, og utnytte sitt handlingsrom til å gjennomføre fornuftige effektiviseringstiltak.

8.1.4 Innhenting av produktivetsgevinster gir økt handlingsrom til prioriterte formål

Reformen stiller krav om effektiv bruk av ressurser, henter inn gevinster fra produktivetsveksten og bidrar årlig til økt rom for nye prioriterte tiltak i statsbudsjettet. Virksomhetene får ikke beholde alle effektivetsgevinstene selv. Det kan ses på som et skjerpet krav til effektivisering, men er i hovedsak et spørsmål om hvem som skal disponere gevinstene. Det er rimelig at deler av gevinstene hentes ut av virksomhetene slik at det kan gjøres en politisk vurdering av hvordan ressursene skal fordeles på prioriterte områder.

Når innhenting av gevinster fra produktivetsveksten skjer på en systematisk og forutsigbar måte, kan virksomhetene planlegge effektivise-

ringsarbeidet over flere år i samarbeid med sitt departement. For virksomheter som driver et systematisk effektiviseringsarbeid, er det ikke urealistisk med gevinster som overstiger det som hentes inn gjennom ABE-reformen.

Reformen omfatter alle statlige virksomheter som mottar driftsbevilgninger over statsbudsjettet på postene 01–29. Nettobudsjetterte virksomheter som universiteter, høyskoler og forskningsinstitusjoner er også inkludert i reformen. I tillegg er spesialisthelsetjenestene omfattet. For spesialisthelsetjenesten innrettes reformen i 2019 slik at den legger til rette for at helseforetakene kan gjennomføre nødvendige investeringer og anskaffelser. Driftsresultatene i statlig forretningsdrift holdes utenfor.

Driftsutgiftene til departementer og etater hvor deler av virksomheten finansieres av gebyrer, er inkludert. For disse virksomhetene stilles det krav om at tiltak for mindre byråkrati og mer igjen for pengene skal komme publikum til gode.

Reformen omfatter også sektorer som er politisk prioritert. Det er ikke mindre viktig å sikre effektiv ressursbruk i prioriterte sektorer. Også virksomheter og sektorer som pålegges nye tiltak eller får nye oppgaver omfattes altså av reformen. I den grad statlige virksomheter får nye oppdrag og oppgaver av vesentlig omfang, vil virksomhetene få tilført ressurser slik at de skal være i stand til å gjennomføre de nye oppgavene.

Noen få driftsposter er holdt utenfor beregningene, i hovedsak poster hvor en ikke kan forvente at en produktivitetsvekst vil bli realisert. Det gjelder blant annet tilskudd til pensjoner og utbetaling av ventelønn.

Produktivitetsvekst i offentlig sektor er vanskelig å måle. Veksten i produktivitet vil variere mellom ulike tjenesteområder og virksomheter og over tid. Basert bl.a. på beregninger fra SSB ble det i forbindelse med innføringen av ABE-reformen i 2015 lagt til grunn en årlig produktivitetsvekst på rundt 0,5 pst. ABE-reformen frigjør årlig om lag 1,7 mrd. kroner til prioriterte formål i regjeringens forslag til statsbudsjett. Bidragene fra reformen har vært viktige for å finansiere tiltak som Stortinget har vedtatt de senere årene.

8.1.5 Omfordeling i budsjettprosessen

Arbeidet med regjeringens forslag til statsbudsjett bygger på rammebudsjettering der den enkelte statsråd i stor grad kan omfordele bevilgningene innenfor egen sektor. Rammene for hver sektor settes tidlig i budsjettprosessen. Hver statsråd kan så omprioritere mellom virksomhetene på en

effektiv måte etter behov. Det overlates i stor grad til de enkelte virksomhetene å avgjøre hvordan ABE-gevinstene skal tas ut.

Det er driftsbevilgningene i saldert budsjett forrige år som legges til grunn for beregningene av hvor mye departementenes rammer skal reduseres med i ABE-reformen. Dette bidrar til forutsigbarhet i arbeidet med å fastsette rammer for statlige virksomheter i årene fremover. En forutsigbar sats gjør også at virksomhetene kan innrette seg slik at effektivisering skjer uten å redusere kvalitet eller omfang på tilbudene til innbyggerne.

Uttaket i forbindelse med ABE-reformen beregnes på grunnlag av driftsutgiftene under hver enkelt av virksomhetene på departementets ansvarsområde. Den enkelte statsråd kan omfordele mellom virksomhetenes driftsbevilgninger i egen sektor. Eksempelvis vil det kunne oppstå behov for å tilføre økte ressurser til en virksomhet ett år, slik at virksomheten kan gjennomføre effektiviseringstiltak som gir gevinster senere år.

At en virksomhet i staten har bidratt til gevinstuttaket gjennom ABE-reformen, utelukker ikke at virksomheten kan ha behov for å få tilført økte ressurser for å oppnå politiske mål, for eksempel økt produksjon av tjenester.

Hvert departement kan legge langsiktige planer for effektivisering og omfordeling av gevinster i tråd med prioriteringer og gjennomføring av tiltak i sektoren, som en del av styringsdialogen med sine underliggende virksomheter.

Når det gjennomføres reformer eller større strukturendringer for å effektivisere forvaltningen, vil regjeringen ofte forutsette konkrete innsparinger (gevinstrealisering). Dette kommer i tillegg til effektene av kontinuerlige forbedringer i ABE-reformen.

8.1.6 Erfaringer

Direktoratet for forvaltning og ikt (Difi) har i en rapport i 2016 om effektivisering dokumentert at ledere på ulike nivåer i staten oppfatter reformen som et positivt ytre press for å få fart på nødvendig omstilling og effektivisering i egen virksomhet. Dette oppfattes grunnleggende som sunt fordi det vil bidra til at virksomhetens kjerneoppgaver kommer tydeligere frem.

Dersom produktivitetsbidraget settes vesentlig høyere enn den årlige produktivitetsveksten, kan det bidra til redusert tjenesteproduksjon i statsforvaltningen, eventuelt redusert kvalitet på tjenestene. ABE-reduksjonene bør derfor ikke være høyere enn det virksomhetene kan oppnå

gjennom systematisk effektiviseringsarbeid, eksempelvis gjennom økt satsing på IKT. I den grad virksomhetene gjennom sitt systematiske effektiviseringsarbeid klarer å realisere gevinster som overstiger ABE-reduksjonene, legges det til rette for at de kan beholde deler av slike gevinster.

Økte kutt på kort varsel vil i større grad måtte realiseres som «ostehøvelkutt». Slike kutt er mindre forutsigbare enn gevinstuttaket fra ABE-reformen, og det kan være utfordrende for virksomhetene å gjennomføre nye effektiviseringstiltak i tillegg til de tiltakene virksomhetene gjennomfører for å ta ut gevinster i forbindelse med ABE-reformen.

Reformen er en effektiv ordning som krever lite administrasjon. Reformen er også ubyråkratisk ved at det ikke er lagt opp til rapportering på, eller kontroll av, hvordan gevinstene er tatt ut.

Når handlingsrommet i finanspolitikken blir mindre i årene fremover er det viktig at det legges til rette for at reformen kan fortsette å bidra til å finansiere nye satsinger i budsjettene, og at alle statlige virksomheter bidrar. Samtidig som det legges til rette for omfordeling av gevinstene, er det viktig å gi insentiver til effektivisering og handlingsrom til å realisere gevinster.

8.2 Områdegjennomganger

Regjeringen har tatt i bruk områdegjennomganger som et verktøy for systematisk fordypning av utvalgte områder. Områdegjennomganger (på engelsk «spending reviews») benyttes i mange land for å legge til rette for systematisk gjennomgang og forbedring av ressursbruken, og OECD har anbefalt at også Norge tar i bruk dette virkemiddelet.⁴ Flere OECD-publikasjoner har fremhevet at områdegjennomganger kan bidra til en mer systematisk gjennomgang av ressursbruken i en sektor eller virksomhet.

Områdegjennomganger skal legge til rette for å identifisere effektiviseringsgevinster, og for bedre målretting av regler og tiltak. I tillegg kan det identifiseres utgifter som kan nedprioriteres f.eks. fordi ordninger er blitt utdaterte eller har stor overlapp med andre, og mer effektive virkemidler. Det kan være i en sektor, på tvers av sektorer, i enkeltvirksomheter eller på tvers av virksomheter. Formålet er å forberede strukturtiltak som kan gi fremtidig budsjettmessig handlingsrom

og/eller bedre ressursbruk i form av bedre måloppnåelse.

Gjennomgangene er knyttet til den årlige budsjettprosessen, men kan gjelde endringer som ligger lenger frem enn neste års budsjett. Områdegjennomganger erstatter ikke ordinære budsjetttiltak eller annet nødvendig arbeid med strukturtiltak, men er en metodikk som gir mulighet for større fordypning og grundigere vurderinger enn det normalt er rom for innenfor den ordinære budsjettprosessen. Gjennomgangene kan gjennomføres som interne utredninger eller med ekstern bistand, avhengig av tematikk.

For å opparbeide kunnskap og erfaring med bruk av områdegjennomganger har regjeringen lagt vekt på å se på et bredt utvalg av tema og sektorer, og benytte ulike metodikker og kompetansemiljøer. Frem til nå har regjeringen igangsatt åtte områdegjennomganger, hvorav fem er ferdigstilt. Det gjelder gjennomgangene av Norges Forskningsråd, av miljøforvaltningen, av støtteordninger i klimapolitikken, av tilskuddsordninger rettet mot kommunesektoren, og Statens vegvesen. I tillegg er tre nye områdegjennomganger igangsatt av hhv. bygg- og eiendoms politikken i statlig sivil sektor, av aktører og virkemidler for næringsfremme i utlandet, og av det næringsrettede virkemiddelapparatet.

Områdegjennomgangene som har vært gjennomført så langt har bidratt til verdifull innsikt og informasjon om utgiftsområder som kan effektiviseres, målrettes bedre og/eller prioriteres annerledes, og som ikke har vært avdekket tidligere på annen måte. Fremover vil regjeringen derfor iverksette flere områdegjennomganger som kan brukes som beslutningsunderlag for strukturelle endringer i offentlig sektor.

8.3 Tydeliggjøring av innholdet i mellomværendet med statskassen

I Gul bok 2018 ble det informert om forestående høringsprosess med forslag til normering av regler for regnskapsmessig håndtering av mellomværendet med statskassen og for refusjoner mellom statlige virksomheter.

Mellomværendet viser om en statlig virksomhet eller regnskapsførende statlig ordning har penger til gode fra statskassen eller skylder penger til statskassen. Statsbudsjettet og statsregnskapet følger som hovedregel kontantprinsippet. Mellomværendet med statskassen er et uttrykk for enkelte, tillatte unntak fra kontantprinsippet.

⁴ OECD (2013). *Value for Money in Government: Norway 2013*, Value for Money in Government, OECD Publishing, Paris.

Hva som kan inngå i mellomværendet er imidlertid ikke tydelig regulert i økonomiregelverket i dag.

Forslag til normerte regler ble sendt på høring til departementene og Riksrevisjonen høsten 2017. Det ble ved utsendelsen lagt til grunn at med mindre høringen tilsa noe annet, tok man sikte på at oppdaterte retningslinjer skulle fastsettes i 2018.

Direktoratet for økonomistyring har på oppdrag fra Finansdepartementet i 2018 gjennomgått høringssvarene, og har fulgt opp mot departementer og enkeltvirksomheter. Høringen har gitt noen gode, supplerende innspill som det har vært nødvendig å vurdere nærmere før en definerer hva som kan inngå i mellomværendet.

Etter høringen har Finansdepartementet kommet til at iverksettingstidspunktet for regulering av mellomværendet og for refusjoner først bør skje med virkning fra budsjettåret 2020, ettersom det for noen virksomheter vil være behov for enkelte budsjett- og regnskapstekniske tilpasninger. Det vil følgelig være hensiktsmessig med noe tid for implementering.

Finansdepartementet legger opp til å varsle forvaltningen om regelverksendringene i et rundskriv høsten 2018, med sikte på at disse formelt inntas i det statlige økonomiregelverket våren 2019 med virkning fra budsjettåret 2020. Endringene vil ha enkelte mindre budsjettmessige konsekvenser som vil bli innarbeidet og omtalt i budsjettforslaget for 2020.

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under
et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om
statsbudsjettet 2019.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om statsbudsjettet 2019 i samsvar med et vedlagt forslag.

**Forslag
til vedtak om statsbudsjettet for
budsjettåret 2019**

I

Kap. Post		Kroner	Kroner
Utgifter:			
Det kongelige hus			
1	H.M. Kongen og H.M. Dronningen:		
1	Apanasje	12 093 000	
50	Det kongelige hoff	201 139 000	
51	Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff	210 600 000	423 832 000
2	H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen:		
1	Apanasje	10 065 000	10 065 000
	Sum Det kongelige hus		<u>433 897 000</u>
Regjering			
20	Statsministerens kontor:		
1	Driftsutgifter	121 200 000	121 200 000
21	Statsrådet:		
1	Driftsutgifter	190 200 000	190 200 000
24	Regjeringsadvokaten:		
1	Driftsutgifter	106 200 000	
21	Spesielle driftsutgifter	14 000 000	120 200 000
	Sum Regjering		<u>431 600 000</u>
Stortinget og underliggende institusjoner			
41	Stortinget:		
1	Driftsutgifter	956 500 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	412 800 000	
50	Sannhets- og forsoningskommisjonen	8 000 000	
70	Tilskudd til partigruppene	197 000 000	
72	Tilskudd til Det Norske Nobelinstitutt bibliotek	1 500 000	
73	Kontingenter, internasjonale delegasjoner	15 000 000	
74	Reisetilskudd til skoler	5 000 000	1 595 800 000
42	Ombudsmannsnemnda for Forsvaret:		
1	Driftsutgifter	7 300 000	7 300 000
43	Stortingets ombudsman for forvaltningen:		
1	Driftsutgifter	88 900 000	88 900 000
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste:		
1	Driftsutgifter	22 200 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	29 000 000	51 200 000
45	Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter:		
1	Driftsutgifter	25 000 000	25 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
51	Riksrevisjonen:		
1	Driftsutgifter	537 700 000	
75	Internasjonale organisasjoner og nettverk	26 200 000	563 900 000
	Sum Stortinget og underliggende institusjoner		<u>2 332 100 000</u>

Høyesterett

61	Høyesterett:		
1	Driftsutgifter	112 195 000	112 195 000
	Sum Høyesterett		<u>112 195 000</u>

Utenriksdepartementet

Administrasjon av utenrikspolitikken

100	Utenriksdepartementet:		
1	Driftsutgifter	2 274 824 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	13 239 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	21 609 000	
70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	1 085 000	
71	Hjelp til norske borgere i utlandet	184 000	
90	Lån til norske borgere i utlandet	360 000	2 311 301 000
103	Regjeringens representasjon:		
1	Driftsutgifter	49 043 000	49 043 000
104	Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet:		
1	Driftsutgifter	9 991 000	9 991 000
	Sum Administrasjon av utenrikspolitikken		<u>2 370 335 000</u>

Utenriksformål

115	Norgesfremme:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70 og 71</i>	12 912 000	
70	Kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	38 050 000	
71	Næringsfremme, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	7 859 000	58 821 000
116	Internasjonale organisasjoner:		
70	Pliktige bidrag	1 605 201 000	
90	Innskudd i Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur (AIIB)	190 000 000	1 795 201 000
117	EØS-finansieringsordningene:		
77	EØS-finansieringsordningen 2014-2021, <i>kan overføres</i>	1 559 000 000	
78	Den norske finansieringsordningen 2014-2021, <i>kan overføres</i>	1 218 000 000	2 777 000 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
118	Utenrikspolitiske satsinger:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70, 71, 72 og 73</i>	88 532 000	
70	Nordområdetiltak, samarbeid med Russland og atomsikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	325 818 000	
71	Globale sikkerhetsspørsmål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	13 039 000	
72	Nedrustning, ikke-spredning og kjernefysisk sikkerhet mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	32 621 000	
73	Klima, miljøtiltak og hav mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	32 597 000	
74	Forskning, dialog og menneskerettigheter mv.	45 583 000	538 190 000
	Sum Utenriksformål		<u>5 169 212 000</u>

Forvaltning av utviklingssamarbeidet

140	Utenriksdepartementet:		
1	Driftsutgifter	1 573 979 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	151 942 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	31 554 000	1 757 475 000
141	Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad):		
1	Driftsutgifter	279 377 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	22 662 000	302 039 000
144	Norsk senter for utvekslingssamarbeid (Norec):		
1	Driftsutgifter	53 449 000	
70	Uttekslingsordninger, <i>kan overføres</i>	142 000 000	195 449 000
	Sum Forvaltning av utviklingssamarbeidet		<u>2 254 963 000</u>

Utviklingssamarbeidet

150	Humanitær bistand:		
70	Nødhjelp og humanitær bistand, <i>kan overføres</i>	4 716 700 000	
71	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	300 000 000	
72	FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR)	380 000 000	5 396 700 000
151	Fred, sikkerhet og globalt samarbeid:		
70	Fred og forsoning, <i>kan overføres</i>	435 900 000	
71	Globale sikkerhetsspørsmål og nedrustning, <i>kan overføres</i>	332 700 000	
72	Sårbare stater og regioner, <i>kan overføres</i>	705 890 000	
73	FN og globale utfordringer, <i>kan overføres</i>	292 300 000	
74	Pliktige bidrag til FN-organisasjoner mv., <i>kan overføres</i>	276 000 000	2 042 790 000
152	Menneskerettigheter:		
70	Menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	515 157 000	
71	FNs høykommissær for menneskerettigheter (OHCHR), <i>kan overføres</i>	165 000 000	680 157 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
159	Regionbevilgninger:		
70	Midtøsten og Nord-Afrika, <i>kan overføres</i>	472 807 000	
71	Europa og Sentral-Asia, <i>kan overføres</i>	755 674 000	
72	Afghanistan, <i>kan overføres</i>	584 500 000	
75	Afrika, <i>kan overføres</i>	1 015 584 000	
76	Asia, <i>kan overføres</i>	110 328 000	
77	Latin-Amerika, <i>kan overføres</i>	160 350 000	3 099 243 000
160	Helse:		
70	Helse, <i>kan overføres</i>	3 555 186 000	
71	Verdens helseorganisasjon (WHO), <i>kan overføres</i>	200 500 000	
72	FNs aidsprogram (UNAIDS), <i>kan overføres</i>	130 000 000	3 885 686 000
161	Utdanning, forskning og faglig samarbeid:		
70	Utdanning, <i>kan overføres</i>	2 734 456 000	
71	Forskning, <i>kan overføres</i>	192 109 000	
72	Kunnskapsbanken og faglig samarbeid, <i>kan overføres</i>	861 714 000	3 788 279 000
162	Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi:		
70	Næringsutvikling og handel, <i>kan overføres</i>	621 700 000	
71	Matsikkerhet og landbruk, <i>kan overføres</i>	991 966 000	
72	Fornybar energi, <i>kan overføres</i>	1 122 000 000	
73	Det internasjonale finansieringsinstituttet (IFC), <i>kan overføres</i>	75 000 000	
75	NORFUND - tapsavsetning	468 750 000	
95	NORFUND - grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland	1 406 250 000	4 685 666 000
163	Klima, miljø og hav:		
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	37 900 000	
70	Miljø og klima, <i>kan overføres</i>	983 642 000	
71	Hav og marin forsøpling, <i>kan overføres</i>	467 967 000	1 489 509 000
164	Likestilling:		
70	Likestilling, <i>kan overføres</i>	372 219 000	
71	FNs organisasjon for kvinners rettigheter og likestilling (UN Women), <i>kan overføres</i>	100 000 000	
72	FNs befolkningsfond (UNFPA)	530 000 000	1 002 219 000
170	Sivilt samfunn:		
70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	2 078 471 000	2 078 471 000
171	FNs utviklingsarbeid:		
70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	605 000 000	
71	FNs barnefond (UNICEF)	510 000 000	
72	Andre tilskudd (FN), <i>kan overføres</i>	201 700 000	1 316 700 000
172	Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette:		
70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	916 000 000	
71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	687 000 000	
72	Strategisk samarbeid, <i>kan overføres</i>	195 000 000	
73	Gjeldslette, <i>kan overføres</i>	326 500 000	2 124 500 000
179	Flyktningtiltak i Norge:		
21	Spesielle driftsutgifter	556 462 000	556 462 000
	Sum Utviklingssamarbeidet		32 146 382 000
	Sum Utenriksdepartementet		41 940 892 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Kunnskapsdepartementet			
Administrasjon			
200	Kunnskapsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	382 440 000	
21	Spesielle driftsutgifter	16 275 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 939 000	401 654 000
201	Analyse og kunnskapsgrunnlag:		
21	Spesielle driftsutgifter	40 671 000	40 671 000
	Sum Administrasjon		442 325 000
Grunnopplæringen			
220	Utdanningsdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	380 591 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	206 019 000	
70	Tilskudd til læremidler mv., <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 21</i>	68 705 000	655 315 000
221	Foreldreutvalgene for grunnopplæringen og barnehagene:		
1	Driftsutgifter	15 633 000	15 633 000
222	Statlige videregående skoler og fjern- undervisningstjenester:		
1	Driftsutgifter	108 930 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 596 000	110 526 000
225	Tiltak i grunnopplæringen:		
1	Driftsutgifter	23 246 000	
21	Spesielle driftsutgifter	106 749 000	
60	Tilskudd til landslinjer	230 867 000	
63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, <i>kan overføres</i>	71 038 000	
64	Tilskudd til opplæring av barn og unge som søker opphold i Norge	52 991 000	
65	Rentekompensasjon for skole- og svømme- anlegg, <i>kan overføres</i>	274 477 000	
66	Tilskudd til leirskoleopplæring	54 343 000	
67	Tilskudd til opplæring i finsk	8 978 000	
68	Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen	294 663 000	
70	Tilskudd til opplæring av lærlinger, praksis- brevkandidater og lære kandidater med spesielle behov	62 868 000	
74	Prosjekttilskudd	10 195 000	
75	Grunntilskudd	80 787 000	1 271 202 000
226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 146 268 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
22	Videreutdanning for lærere og skoleledere	1 625 098 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	49 000 000	
60	Forskning på tiltak for økt kvalitet i barnehagen og grunnopplæringen	44 229 000	
63	Tidlig innsats i skolen gjennom økt lærer- innsats på 1.-10. trinn	1 538 587 000	
71	Tilskudd til vitensentre	67 075 000	4 470 257 000
227	Tilskudd til særskilte skoler:		
63	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	40 181 000	
78	Tilskudd	164 245 000	204 426 000
228	Tilskudd til frittstående skoler mv.:		
70	Frittstående grunnskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	2 502 183 000	
71	Frittstående videregående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 661 353 000	
72	Frittstående skoler godkjent etter kap. 4 i voksenopplæringsloven, <i>overslagsbevilgning</i>	163 661 000	
73	Frittstående grunnskoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	117 293 000	
74	Frittstående videregående skoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	19 084 000	
75	Frittstående skoler for funksjonshemmede elever, <i>overslagsbevilgning</i>	325 804 000	
76	Andre frittstående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	52 323 000	
77	Den tyske skolen i Oslo, <i>overslagsbevilgning</i>	24 615 000	
78	Kompletterende undervisning	25 325 000	
79	Toppidrett	47 533 000	
81	Elevutveksling til utlandet	2 056 000	
82	Kapitaltilskudd til friskoler, kapital- og husleietilskudd	64 165 000	5 005 395 000
229	Norges grønne fagskole - Vea:		
1	Driftsutgifter	26 781 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 240 000	28 021 000
230	Statlig spesialpedagogisk støttesystem:		
1	Driftsutgifter	714 323 000	
21	Spesielle driftsutgifter	47 449 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	9 504 000	771 276 000
	Sum Grunnopplæringen		12 532 051 000

Barnehager

231	Barnehager:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 51</i>	481 266 000	
51	Forskning, <i>kan nyttes under post 21</i>	8 543 000	
60	Tilskudd til bemanningsnorm i barnehage	102 800 000	
63	Tilskudd til tiltak for å styrke den norsk- språklige utviklingen for minoritetsspråklige barn i barnehage	149 809 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
66	Tilskudd til økt barnehagedeltakelse for minoritetsspråklige barn	20 560 000	
70	Tilskudd for svømming i barnehagene	68 164 000	831 142 000
	Sum Barnehager		<u>831 142 000</u>
Høyere yrkesfaglig utdanning			
240	Fagskoler:		
60	Tilskudd til fagskoler	725 350 000	
61	Utviklingsmidler til fagskoleutdanning	41 864 000	767 214 000
241	Felles tiltak for fagskolesektoren:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	17 031 000	
70	Andre overføringer, <i>kan nyttes under post 21</i>	12 568 000	29 599 000
	Sum Høyere yrkesfaglig utdanning		<u>796 813 000</u>
Kompetansepolitikk og livslang læring			
252	EUs utdannings- og ungdomsprogram:		
70	Tilskudd	656 136 000	656 136 000
253	Folkehøyskoler:		
70	Tilskudd til folkehøyskoler	885 626 000	
71	Tilskudd til Folkehøgskolerådet	5 236 000	
72	Tilskudd til Nordiska folkhögskolan	668 000	891 530 000
254	Tilskudd til voksenopplæring:		
70	Tilskudd til studieforbund	214 524 000	
73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	13 864 000	228 388 000
255	Tilskudd til freds- og menneskerettssentre:		
70	Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter	37 308 000	
71	Falstadsenteret	21 496 000	
72	Stiftelsen Arkivet	15 834 000	
73	Nansen Fredssenter	6 562 000	
74	Narviksenteret	8 539 000	
75	Det europeiske Wergelandsenteret	9 485 000	
76	Raftostiftelsen	5 418 000	104 642 000
256	Kompetanse Norge:		
1	Driftsutgifter	64 258 000	
21	Spesielle driftsutgifter	8 584 000	72 842 000
257	Kompetansepluss:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	5 998 000	
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	171 725 000	177 723 000
258	Tiltak for livslang læring:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	212 844 000	
60	Tilskudd til karriereveiledning	34 525 000	247 369 000
	Sum Kompetansepolitikk og livslang læring		<u>2 378 630 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Høyere utdanning			
260	Universiteter og høyskoler:		
50	Statlige universiteter og høyskoler	35 606 697 000	
70	Private høyskoler	<u>1 564 288 000</u>	37 170 985 000
270	Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter:		
75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	<u>662 779 000</u>	662 779 000
280	Felles enheter:		
1	Driftsutgifter	170 786 000	
21	Spesielle driftsutgifter	10 000	
50	Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning	450 293 000	
51	UNIT - Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning	157 654 000	
71	Tilskudd til UNIS	<u>136 187 000</u>	914 930 000
281	Felles tiltak for universiteter og høyskoler:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	200 742 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	14 282 000	
50	Tilskudd til Norges forskningsråd	234 107 000	
70	Andre overføringer, <i>kan nyttes under post 1</i>	36 309 000	
78	Tilskudd til Universitets- og høgskolerådet	<u>20 321 000</u>	505 761 000
	Sum Høyere utdanning		<u>39 254 455 000</u>

Forskning

284	De nasjonale forskningsetiske komiteene:		
1	Driftsutgifter	<u>18 962 000</u>	18 962 000
285	Norges forskningsråd:		
52	Langsiktig, grunnleggende forskning	1 699 644 000	
53	Sektorovergripende og strategiske satsinger	1 634 642 000	
54	Forskningsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse	751 245 000	
55	Virksomhetskostnader	<u>792 543 000</u>	4 878 074 000
287	Forskningsinstitutter og andre tiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	6 845 000	
53	NUPI	5 020 000	
56	Holbergprisen	16 803 000	
57	Basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter	207 444 000	
60	Regionale forskningsfond, tilskudd til forskning	183 255 000	
71	Tilskudd til andre private institusjoner	48 639 000	
73	Niels Henrik Abels matematikkpris	<u>15 783 000</u>	483 789 000
288	Internasjonale samarbeidstiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	122 140 000	
72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	286 405 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner
73	EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, <i>kan overføres</i>	2 240 253 000	
75	UNESCO-kontingent	22 793 000	
76	UNESCO-formål	4 002 000	2 675 593 000
	Sum Forskning		<u>8 056 418 000</u>

Integrering og mangfold

290	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	264 480 000	264 480 000
291	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	53 815 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	52 224 000	
50	Norges forskningsråd	7 021 000	
60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	8 983 088 000	
61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 283 887 000	
62	Kommunale innvandrertiltak	269 652 000	
70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 224 000	
71	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	117 053 000	
72	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	6 235 000	
73	Tilskudd	14 641 000	11 789 840 000
292	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	62 588 000	
22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	38 591 000	
60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	1 425 376 000	1 526 555 000
	Sum Integrering og mangfold		<u>13 580 875 000</u>
	Sum Kunnskapsdepartementet		<u>77 872 709 000</u>

Kulturdepartementet

Administrasjon

300	Kulturdepartementet:		
1	Driftsutgifter	168 766 000	
21	Spesielle driftsutgifter	1 211 000	169 977 000
	Sum Administrasjon		<u>169 977 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Frivillighetsformål			
315	Frivillighetsformål:		
21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 130 000	
70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	1 557 600 000	
72	Tilskudd til frivillig virksomhet for barn og unge	4 535 000	
75	Herreløs arv til frivillige organisasjoner	3 003 000	
76	Tilskudd til tiltak mot barnefattigdom	10 235 000	
78	Ymse faste tiltak	11 905 000	
79	Til disposisjon	9 040 000	
82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	189 400 000	
86	Tilskudd til internasjonale idretts- arrangementer i Norge	38 120 000	1 829 968 000
	Sum Frivillighetsformål		<u>1 829 968 000</u>
Kulturformål			
320	Norsk kulturråd:		
1	Driftsutgifter	183 116 000	
51	Fond for lyd og bilde	42 810 000	
55	Norsk kulturfond	982 180 000	1 208 106 000
321	Kunstnerformål:		
71	Statsstipend	11 895 000	
73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	193 100 000	
74	Garantiinntekter og langvarige stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	148 430 000	
75	Vederlagsordninger, <i>kan overføres</i>	203 180 000	556 605 000
322	Bygg og offentlige rom:		
1	Driftsutgifter	23 147 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	36 500 000	
50	Kunst i offentlige rom	12 500 000	
70	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	285 600 000	
78	Ymse faste tiltak	3 860 000	361 607 000
323	Musikk og scenekunst:		
1	Driftsutgifter	97 297 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	63 480 000	
22	Forsvarets musikk	47 500 000	
60	Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge	21 620 000	
70	Nasjonale institusjoner	1 505 230 000	
71	Region-/landsdelsinstitusjoner	797 405 000	
73	Region- og distriktsopera	62 085 000	
78	Ymse faste tiltak	322 890 000	2 917 507 000
325	Allmenne kulturformål:		
1	Driftsutgifter	77 610 000	
21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	28 219 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner
	52	Norges forskningsråd	13 785 000
	71	Kultur som næring	62 985 000
	72	Kultursamarbeid i nordområdene	11 555 000
	75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., <i>kan overføres</i>	40 000 000
	78	Ymse faste tiltak	48 215 000
	79	Til disposisjon, <i>kan nyttes under post 1</i>	7 830 000
	82	Nobels Fredssenter	32 030 000
	86	Talentutvikling	36 760 000
			358 989 000
326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål:	
	1	Driftsutgifter	641 287 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	15 635 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	23 855 000
	73	Språkorganisasjoner	26 790 000
	74	Det Norske Samlaget	17 720 000
	75	Tilskudd til ordboksarbeid	9 330 000
	78	Ymse faste tiltak	63 455 000
	80	Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket	52 040 000
			850 112 000
328		Museum og visuell kunst:	
	70	Det nasjonale museumsnettverket	1 741 130 000
	78	Ymse faste tiltak	115 785 000
			1 856 915 000
329		Arkivformål:	
	1	Driftsutgifter	385 311 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	18 975 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	9 030 000
	78	Ymse faste tiltak	10 205 000
		Sum Kulturformål	8 533 362 000

Medieformål m.m.

334		Filmformål m.m.:	
	1	Driftsutgifter	112 055 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 375 000
	50	Filmfondet	520 160 000
	72	Insentivordning for film- og tv-produksjoner, <i>kan overføres</i>	71 360 000
	73	Regional filmsatsing, <i>kan overføres</i>	90 855 000
	75	Internasjonale film- og medieavtaler, <i>kan overføres</i>	18 180 000
	78	Ymse faste tiltak	6 505 000
			825 490 000
335		Medieformål:	
	1	Driftsutgifter	52 042 000
	21	Spesielle driftsutgifter	2 706 000
	70	Kompensasjon til kommersiell allmennkringkasting	135 000 000
	71	Produksjonstilskudd	313 000 000
	72	Innovasjon og utvikling	10 000 000
	73	Medieforskning	22 130 000
	74	Tilskudd til lokale lyd- og bildemedier, <i>kan overføres</i>	19 870 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
75	Tilskudd til samiske aviser	28 770 000	
77	Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	2 190 000	585 708 000
337	Kompensasjon for kopiering til privat bruk:		
70	Kompensasjon	49 170 000	49 170 000
339	Pengespill, lotterier og stiftelser:		
1	Driftsutgifter	78 857 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 415 000	87 272 000
	Sum Medieformål m.m.		<u>1 547 640 000</u>

Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn

340	Den norske kirke:		
70	Rammetilskudd til Den norske kirke	2 114 900 000	
71	Tilskudd til Sjømannskirken - Norsk kirke i utlandet	96 500 000	2 211 400 000
341	Tilskudd til trossamfunn m.m.:		
70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	371 700 000	
78	Ymse faste tiltak	14 510 000	386 210 000
342	Kirkebygg og gravplasser:		
1	Driftsutgifter	68 108 000	
60	Rentekompensasjon - kirkebygg, <i>kan overføres</i>	55 341 000	
70	Tilskudd til sentrale tiltak for kirkebygg og gravplasser	20 470 000	
71	Tilskudd til regionale pilegrimssentre	5 940 000	149 859 000
	Sum Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn		<u>2 747 469 000</u>
	Sum Kulturdepartementet		<u>14 828 416 000</u>

Justis- og beredskapsdepartementet

Administrasjon

400	Justis- og beredskapsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	464 378 000	
23	Spesielle driftsutgifter, forskning, evaluering og kunnskapsinnhenting, <i>kan overføres</i>	30 280 000	
50	Norges forskningsråd	42 551 000	
70	Overføringer til private	10 206 000	
71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	14 427 000	561 842 000
	Sum Administrasjon		<u>561 842 000</u>

Rettsvesen

410	Domstolene:		
1	Driftsutgifter	2 530 629 000	
21	Spesielle driftsutgifter	71 935 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
22	Vernesaker/sideutgifter, jordskiftedomstoler, <i>kan overføres</i>	6 735 000	2 609 299 000
414	Forliksråd og andre domsutgifter:		
1	Driftsutgifter	227 694 000	
21	Spesielle driftsutgifter	38 882 000	266 576 000
	Sum Rettsvesen		<u>2 875 875 000</u>
Kriminalomsorg			
430	Kriminalomsorgen:		
1	Driftsutgifter	4 539 696 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430, post 1</i>	89 648 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	55 442 000	
60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i>	69 000 000	
70	Tilskudd	24 741 000	4 778 527 000
432	Kriminalomsorgens høgskole og utdannings- senter:		
1	Driftsutgifter	246 704 000	246 704 000
	Sum Kriminalomsorg		<u>5 025 231 000</u>
Politi og påtalemyndighet			
440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten:		
1	Driftsutgifter	17 967 648 000	
21	Spesielle driftsutgifter	139 507 000	
22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	9 189 000	
23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	28 163 000	
25	Retur av asylsøkere med avslag og andre utlen- dinger uten lovlig opphold, <i>overslagsbevilgning</i>	128 533 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 184 480 000	
70	Tilskudd	62 383 000	
71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	5 256 000	
73	Tilskudd til EUs grense- og visumfond	184 000 000	19 709 159 000
442	Politihøgskolen:		
1	Driftsutgifter	629 942 000	629 942 000
444	Politiets sikkerhetstjeneste (PST):		
1	Driftsutgifter	890 983 000	890 983 000
445	Den høyere påtalemyndighet:		
1	Driftsutgifter	259 057 000	259 057 000
446	Den militære påtalemyndighet:		
1	Driftsutgifter	8 909 000	8 909 000
448	Grensekommisæreren:		
1	Driftsutgifter	5 636 000	5 636 000
	Sum Politi og påtalemyndighet		<u>21 503 686 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap			
451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap:		
1	Driftsutgifter	760 355 000	
21	Spesielle driftsutgifter	7 407 000	
70	Overføringer til private	6 698 000	774 460 000
452	Sentral krisehåndtering:		
1	Driftsutgifter	26 398 000	26 398 000
453	Sivil klareringsmyndighet:		
1	Driftsutgifter	31 927 000	31 927 000
454	Redningshelikoptertjenesten:		
1	Driftsutgifter	690 652 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 094 510 000	3 785 162 000
455	Redningstjenesten:		
1	Driftsutgifter	109 258 000	
21	Spesielle driftsutgifter	28 202 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 926 000	
71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	55 334 000	
72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	112 713 000	
73	Tilskudd til Redningsselskapet	103 612 000	415 045 000
456	Nød- og beredskapskommunikasjon:		
1	Driftsutgifter	128 755 000	
21	Spesielle driftsutgifter - infrastruktur Nødnett	366 017 000	
22	Spesielle driftsutgifter - tjenester og produkter	97 095 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	35 176 000	627 043 000
	Sum Redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap		5 660 035 000
Andre virksomheter			
460	Spesialenheten for politisaker:		
1	Driftsutgifter	47 451 000	47 451 000
466	Særskilte straffesaksutgifter m.m.:		
1	Driftsutgifter	1 183 838 000	1 183 838 000
467	Norsk Lovtidend:		
1	Driftsutgifter	4 340 000	4 340 000
468	Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker:		
1	Driftsutgifter	17 179 000	17 179 000
469	Vergemålsordningen:		
1	Driftsutgifter	252 675 000	
21	Spesielle driftsutgifter	150 000 000	402 675 000
	Sum Andre virksomheter		1 655 483 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Fri rettshjelp, erstatninger, konfliktråd m.m.			
470	Fri rettshjelp:		
1	Driftsutgifter	605 701 000	
72	Tilskudd til spesielle rettshjelptiltak	56 440 000	662 141 000
471	Statens erstatningsansvar og Stortingets rettfærdsvederlagsordning:		
71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	109 633 000	
72	Erstatning i anledning av straffeforfølgning, <i>overslagsbevilgning</i>	61 433 000	
73	Stortingets rettfærdsvederlagsordning	25 713 000	196 779 000
473	Statens sivilrettsforvaltning:		
1	Driftsutgifter	72 579 000	
70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	300 000 000	372 579 000
474	Konfliktråd:		
1	Driftsutgifter	139 266 000	
60	Tilskudd til kommuner, <i>kan overføres</i>	19 808 000	
70	Tilskudd	12 142 000	171 216 000
475	Bobehandling:		
1	Driftsutgifter	104 851 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 620 000	112 471 000
	Sum Fri rettshjelp, erstatninger, konfliktråd m.m.		1 515 186 000

Svalbardbudsjettet

480	Svalbardbudsjettet:		
50	Tilskudd	360 484 000	360 484 000
	Sum Svalbardbudsjettet		360 484 000

Beskyttelse og innvandring

490	Utlendingsdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	1 028 196 000	
21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak	520 513 000	
22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	14 896 000	
23	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	4 511 000	
30	Ombygginger, ankomstsenter for asylregistrering og mottak, <i>kan overføres</i>	64 827 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	53 201 000	
60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	138 354 000	
70	Stønader til beboere i asylmottak	74 278 000	
71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak, og veiledning for au pairer	14 113 000	
72	Internasjonalt migrasjonsarbeid, og assistert retur og reintegrering i hjemlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	78 469 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, <i>kan nyttes under kap. 291, post 60</i>	11 917 000	
75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	11 337 000	2 014 612 000
491	Utlendingsnemnda:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	291 582 000	
21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, <i>kan nyttes under post 1</i>	6 370 000	297 952 000
	Sum Beskyttelse og innvandring		2 312 564 000
	Sum Justis- og beredskapsdepartementet		41 470 386 000

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Administrasjon

500	Kommunal- og moderniseringsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	398 001 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	82 388 000	
23	Husleie for fellesareal m.m.	24 664 000	
25	Nytt regjeringskvartal, <i>kan overføres</i>	3 980 000	
27	Felles IKT-løsning, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
50	Forskningsprogrammer	94 000 000	
70	Diverse formål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	3 000 000	646 033 000
502	Tariffavtalte avsetninger:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	1 000 000	
70	Kompetanseutvikling mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	16 500 000	
71	Opplæring og utvikling av tillitsvalgte	190 600 000	208 100 000
510	Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon:		
1	Driftsutgifter	625 417 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	59 559 000	
22	Fellesutgifter	130 710 000	
23	22. juli-senteret	12 260 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	49 869 000	
46	Sikringsanlegg og sperresystemer, <i>kan overføres</i>	8 565 000	886 380 000
	Sum Administrasjon		1 740 513 000

Fylkesmannsembetene

525	Fylkesmannsembetene:		
1	Driftsutgifter	1 888 042 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	167 804 000	2 055 846 000
	Sum Fylkesmannsembetene		2 055 846 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Statlige byggeprosjekter og eiendomsforvaltning			
530	Byggeprosjekter utenfor husleieordningen:		
30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	83 172 000	
33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	1 780 400 000	
34	Statens eiendom på Adamstuen, <i>kan overføres</i>	7 500 000	
36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	19 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	563 000 000	2 453 072 000
531	Eiendommer til kongelige formål:		
1	Driftsutgifter	26 765 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	94 683 000	121 448 000
532	Utvikling av Fornebuområdet:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	97 000	
30	Investeringer, <i>kan overføres</i>	6 000 000	6 097 000
533	Eiendommer utenfor husleieordningen:		
1	Driftsutgifter	20 686 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	27 000 000	47 686 000
	Sum Statlige byggeprosjekter og eiendomsforvaltning		2 628 303 000

Forvaltningsutvikling og IT-politikk

540	Direktoratet for forvaltning og IKT:		
1	Driftsutgifter	291 044 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	24 436 000	
22	Bruk av nasjonale felleskomponenter	73 700 000	
23	Utvikling og forvaltning av nasjonale felleskomponenter, <i>kan overføres</i>	107 786 000	
25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter, <i>kan overføres</i>	120 947 000	
26	StimuLab, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
27	Opplæringskontoret OK stat	10 285 000	
71	IT-standardisering	815 000	649 013 000
541	IT-politikk:		
22	Utvikling, gjennomføring og samordning av IT-politikken, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	7 329 000	
70	Forvaltningsutvikling og samordning av IT-politikken, <i>kan nyttes under post 22</i>	8 029 000	15 358 000
542	Internasjonalt IT-samarbeid:		
1	Driftsutgifter	4 795 000	
70	Internasjonale program, <i>kan overføres</i>	46 408 000	51 203 000
	Sum Forvaltningsutvikling og IT-politikk		715 574 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Personvern			
545	Datatilsynet:		
1	Driftsutgifter	57 672 000	57 672 000
546	Personvernnemnda:		
1	Driftsutgifter	2 325 000	2 325 000
	Sum Personvern		59 997 000

Distrikts- og regionalpolitikk

550	Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene:		
62	Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene, <i>kan nyttes under post 64</i>	453 090 000	
64	Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn, <i>kan nyttes under post 62</i>	50 000 000	
70	Bedriftsrettede programmer i distriktene	119 016 000	
73	Merkur-programmet, <i>kan overføres</i>	49 708 000	671 814 000
553	Omstillingsdyktige regioner:		
60	Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse, <i>kan nyttes under post 63 og 65</i>	47 000 000	
63	Grenseregionale Interreg-program, <i>kan nyttes under post 60 og 65</i>	52 736 000	
65	Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet, <i>kan nyttes under post 60 og 63</i>	79 856 000	
74	Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø	281 089 000	
76	Nordisk og europeisk samarbeid, <i>kan overføres</i>	30 870 000	491 551 000
554	Kompetansesenter for distriktsutvikling:		
1	Driftsutgifter	32 753 000	32 753 000
	Sum Distrikts- og regionalpolitikk		1 196 118 000

Samiske formål

560	Samiske formål:		
50	Samisk språk, kultur og samfunnsliv	497 069 000	
51	Divvun	7 234 000	
55	Samisk høyskole	5 223 000	509 526 000
563	Internasjonalt reindriftssenter:		
1	Driftsutgifter	6 393 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 717 000	9 110 000
	Sum Samiske formål		518 636 000

Nasjonale minoriteter

567	Nasjonale minoriteter:		
25	Romanifolket/taterne, <i>kan overføres, kan nyttes under post 75</i>	1 015 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
60	Rom, <i>kan overføres</i>	3 505 000	
70	Nasjonale minoriteter	7 293 000	
72	Det Mosaiske Trossamfund	7 222 000	
73	Kvensk språk og kultur	9 962 000	
74	Kultur- og ressurscenter for norske rom	15 100 000	
75	Romanifolket/taterne, <i>kan overføres, kan nyttes under post 25</i>	4 419 000	48 516 000
	Sum Nasjonale minoriteter		<u>48 516 000</u>

Kommunesektoren mv.

571	Rammetilskudd til kommuner:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	33 639 000	
60	Innbyggertilskudd	131 734 299 000	
61	Distriktstilskudd Sør-Norge	860 407 000	
62	Distriktstilskudd Nord-Norge	2 199 842 000	
64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572, post 64</i>	1 237 000 000	
65	Regionsentertilskudd	200 000 000	
66	Veksttilskudd	231 934 000	
67	Storbytilskudd	508 768 000	137 005 889 000
572	Rammetilskudd til fylkeskommuner:		
60	Innbyggertilskudd	33 566 319 000	
62	Nord-Norge-tilskudd	676 012 000	
64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571, post 64</i>	382 000 000	34 624 331 000
573	Kommunereform:		
60	Kommunesammenslåing	50 000 000	50 000 000
575	Ressurskrevende tjenester:		
60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i>	9 897 112 000	9 897 112 000
577	Tilskudd til de politiske partier:		
1	Driftsutgifter	8 468 000	
70	Sentrale organisasjoner	314 082 000	
71	Kommunale organisasjoner	33 761 000	
73	Fylkesorganisasjoner	73 771 000	
75	Fylkesungdomsorganisasjoner	21 913 000	
76	Sentrale ungdomsorganisasjoner	8 256 000	460 251 000
578	Valgdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	107 745 000	
70	Informasjonstiltak	5 200 000	112 945 000
579	Valgutgifter:		
1	Driftsutgifter	11 469 000	11 469 000
	Sum Kommunesektoren mv.		<u>182 161 997 000</u>

Bolig, bomiljø og bygg

581	Bolig- og bomiljøtiltak:		
70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	2 888 591 000	
75	Etablering og tilpasning av bolig	481 574 000	
76	Utleieboliger, <i>kan overføres</i>	831 464 000	
78	Boligsosiale tiltak, <i>kan overføres</i>	15 587 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
79	Heis og tilstandsvurdering, <i>kan overføres</i>	40 000 000	4 257 216 000
585	Husleietvistutvalget:		
1	Driftsutgifter	29 874 000	29 874 000
587	Direktoratet for byggkvalitet:		
1	Driftsutgifter	105 974 000	
22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling	49 750 000	155 724 000
	Sum Bolig, bomiljø og bygg		<u>4 442 814 000</u>

Planlegging, byutvikling og geodata

590	Planlegging og byutvikling:		
61	Byvekstavtaler, <i>kan overføres</i>	20 686 000	
65	Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	61 274 000	
72	Bolig- og områdeutvikling i byer, <i>kan overføres</i>	14 162 000	
81	Kompetansetiltak, <i>kan overføres</i>	6 725 000	102 847 000
595	Statens kartverk:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21 og 45</i>	899 021 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 01 og 45</i>	217 920 000	
30	Geodesiobservatoriet, <i>kan overføres</i>	22 600 000	1 139 541 000
	Sum Planlegging, byutvikling og geodata		<u>1 242 388 000</u>
	Sum Kommunal- og moderniseringsdepartementet		<u>196 810 702 000</u>

Arbeids- og sosialdepartementet

Administrasjon

600	Arbeids- og sosialdepartementet:		
1	Driftsutgifter	215 613 000	215 613 000
601	Utredningsvirksomhet, forskning m.m.:		
21	Spesielle driftsutgifter	55 100 000	
50	Norges forskningsråd	166 730 000	
70	Tilskudd	34 730 000	
72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.	16 280 000	272 840 000
	Sum Administrasjon		<u>488 453 000</u>

Administrasjon av arbeids- og velferdspolitikken

604	Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 45</i>	71 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	352 500 000	423 500 000
605	Arbeids- og velferdsetaten:		
1	Driftsutgifter	11 657 125 000	
21	Spesielle driftsutgifter	33 320 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner
	22	Forsknings- og utredningsaktiviteter	54 185 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	303 690 000
	606	Trygderetten:	12 048 320 000
	1	Driftsutgifter	78 770 000
		Sum Administrasjon av arbeids- og velferds- politikken	78 770 000
			12 550 590 000

Pensjoner mv. under Statens pensjonskasse

611	Pensjoner av statskassen:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	17 500 000	17 500 000
612	Tilskudd til Statens pensjonskasse:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	4 262 000 000	
22	Sluttoppgjør, <i>overslagsbevilgning</i>	-1 849 000 000	
70	For andre medlemmer av Statens pensjons- kasse, <i>overslagsbevilgning</i>	161 000 000	2 574 000 000
613	Arbeidsgiveravgift til folketrygden:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 000 000	
70	For andre medlemmer av Statens pensjons- kasse, <i>overslagsbevilgning</i>	24 000 000	25 000 000
614	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse:		
1	Driftsutgifter	27 000 000	
70	Tap/avskrivninger	2 000 000	
90	Utlån, <i>overslagsbevilgning</i>	5 900 000 000	5 929 000 000
615	Yrkesskadeforsikring:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	91 000 000	91 000 000
616	Gruppelivsforsikring:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	206 000 000	206 000 000
	Sum Pensjoner mv. under Statens pensjons- kasse		8 842 500 000

Tiltak for bedre levekår mv.

621	Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering:		
21	Spesielle driftsutgifter	80 975 000	
63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	146 750 000	
70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	121 975 000	
74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.	13 735 000	363 435 000
	Sum Tiltak for bedre levekår mv.		363 435 000

Arbeidsmarked

634	Arbeidsmarkedstiltak:		
1	Driftsutgifter	250 000 000	
76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	7 110 545 000	
77	Varig tilrettelagt arbeid, <i>kan overføres</i>	1 459 405 000	
78	Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser	68 120 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
79	Funksjonsassistanse i arbeidslivet	61 920 000	8 949 990 000
635	Ventelønn:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	12 000 000	12 000 000
	Sum Arbeidsmarked		8 961 990 000

Arbeidsmiljø og sikkerhet

640	Arbeidstilsynet:		
1	Driftsutgifter	639 500 000	
21	Spesielle driftsutgifter, regionale verneombud	11 800 000	
45	Større utstyranskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 900 000	656 200 000
642	Petroleumstilsynet:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	284 500 000	
21	Spesielle driftsutgifter	29 400 000	
45	Større utstyranskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 700 000	315 600 000
643	Statens arbeidsmiljøinstitutt:		
50	Statstilskudd	124 875 000	124 875 000
646	Pionerdykkere i Nordsjøen:		
72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	3 300 000	3 300 000
648	Arbeidsretten, Riksmekleren m.m.:		
1	Driftsutgifter	19 700 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	1 600 000	
70	Tilskudd til faglig utvikling	2 000 000	23 300 000
649	Treparts bransjeprogrammer:		
21	Spesielle driftsutgifter - Treparts bransje- programmer	2 900 000	2 900 000
	Sum Arbeidsmiljø og sikkerhet		1 126 175 000

Kontantytelser

660	Krigspensjon:		
70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	59 000 000	
71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	159 000 000	218 000 000
664	Pensjonstrygden for sjømenn:		
70	Tilskudd	37 000 000	37 000 000
666	Avtalefestet pensjon (AFP):		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	2 490 000 000	2 490 000 000
667	Supplerende stønad til personer over 67 år:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	345 000 000	345 000 000
	Sum Kontantytelser		3 090 000 000
	Sum Arbeids- og sosialdepartementet		35 423 143 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Helse- og omsorgsdepartementet			
Helse- og omsorgsdepartementet mv.			
700	Helse- og omsorgsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	240 961 000	240 961 000
701	E-helse, helseregistre mv.:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	488 181 000	
70	Norsk Helsennett SF	140 526 000	
71	Medisinske kvalitetsregistre	38 866 000	667 573 000
702	Beredskap:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	24 762 000	
70	Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	3 897 000	28 659 000
703	Internasjonalt samarbeid:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 115 000	
71	Internasjonale organisasjoner	43 717 000	51 832 000
704	Helsearkivet:		
1	Driftsutgifter	38 700 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	46 000 000	84 700 000
709	Pasient- og brukerombud:		
1	Driftsutgifter	74 021 000	74 021 000
	Sum Helse- og omsorgsdepartementet mv.		<u>1 147 746 000</u>
Folkehelse mv.			
710	Vaksiner mv.:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	336 375 000	336 375 000
712	Bioteknologirådet:		
1	Driftsutgifter	9 762 000	9 762 000
714	Folkehelse:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70, 74 og 79</i>	147 098 000	
60	Kommunale tiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	98 013 000	
70	Rusmiddeltiltak mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	120 477 000	
74	Skolefrukt mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	20 568 000	
79	Andre tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	49 135 000	435 291 000
717	Legemiddeltiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 836 000	
70	Tilskudd	58 451 000	70 287 000
	Sum Folkehelse mv.		<u>851 715 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Spesialisthelsetjenester			
732	Regionale helseforetak:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	59 710 000	
70	Særskilte tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 72, 73, 74 og 75</i>	828 059 000	
71	Kvalitetsbasert finansiering, <i>kan overføres</i>	552 116 000	
72	Basisbevilgning Helse Sør-Øst RHF, <i>kan overføres</i>	53 579 738 000	
73	Basisbevilgning Helse Vest RHF, <i>kan overføres</i>	18 784 161 000	
74	Basisbevilgning Helse Midt-Norge RHF, <i>kan overføres</i>	14 272 545 000	
75	Basisbevilgning Helse Nord RHF, <i>kan overføres</i>	12 728 492 000	
76	Innsatsstyrt finansiering, <i>overslagsbevilgning</i>	37 843 728 000	
77	Laboratorie- og radiologiske undersøkelser, <i>overslagsbevilgning</i>	3 119 112 000	
78	Forskning og nasjonale kompetansetjenester, <i>kan overføres</i>	1 216 053 000	
80	Kompensasjon for merverdiavgift, <i>overslagsbevilgning</i>	7 030 632 000	
81	Protonsenter, <i>kan overføres</i>	96 723 000	
82	Investeringslån, <i>kan overføres</i>	5 631 381 000	
83	Opptreksrenter for lån f.o.m. 2008, <i>overslagsbevilgning</i>	81 000 000	
86	Driftskreditter	3 359 000 000	159 182 450 000
733	Habilitering og rehabilitering:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	16 842 000	
70	Behandlingsreiser til utlandet	127 954 000	
72	Kjøp av opptrening mv., <i>kan overføres</i>	1 245 000	
79	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	6 341 000	152 382 000
734	Særskilte tilskudd til psykisk helse og rustiltak:		
1	Driftsutgifter	71 349 000	
21	Spesielle driftsutgifter	35 993 000	
70	Hjemhenting ved alvorlig psykisk lidelse mv.	2 784 000	
71	Tvungen omsorg for psykisk utviklingshemmede	85 612 000	
72	Utviklingsområder innen psykisk helsevern og rus	13 141 000	208 879 000
737	Historiske pensjonskostnader:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	30 000 000	30 000 000
	Sum Spesialisthelsetjenester		<u>159 573 711 000</u>

Sentral helseforvaltning

740	Helsedirektoratet:		
1	Driftsutgifter	1 212 918 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	30 421 000	
60	Gjesteinnbyggeroppgjør for fastleger	81 908 000	
70	Helsetjenester i annet EØS-land	50 305 000	1 375 552 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
741	Norsk pasientskadeerstatning:		
1	Driftsutgifter	205 664 000	
70	Advokatutgifter	39 327 000	
71	Særskilte tilskudd	10 304 000	255 295 000
742	Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten:		
1	Driftsutgifter	146 594 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	15 837 000	162 431 000
744	Direktoratet for e-helse:		
1	Driftsutgifter	213 594 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	150 992 000	364 586 000
745	Folkehelseinstituttet:		
1	Driftsutgifter	1 044 831 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	141 489 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 477 000	1 198 797 000
746	Statens legemiddelverk:		
1	Driftsutgifter	288 252 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	30 000 000	318 252 000
747	Statens strålevern:		
1	Driftsutgifter	94 236 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	18 432 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 494 000	117 162 000
748	Statens helsetilsyn:		
1	Driftsutgifter	159 164 000	159 164 000
749	Statens undersøkelseskomisjon for helse- og omsorgstjenesten:		
1	Driftsutgifter	40 433 000	40 433 000
	Sum Sentral helseforvaltning		<u>3 991 672 000</u>

Helse- og omsorgstjenester i kommunene

761	Omsorgstjeneste:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	179 641 000	
60	Kommunale kompetansetiltak, <i>kan overføres</i>	10 125 000	
61	Vertskommuner	934 778 000	
62	Dagaktivitetstilbud, <i>kan overføres</i>	347 998 000	
63	Investeringstilskudd - rehabilitering, <i>kan overføres, kan nyttes under post 69</i>	4 213 357 000	
64	Kompensasjon for renter og avdrag	876 900 000	
65	Forsøk med statlig finansiering av omsorgs- tjenestene, <i>overslagsbevilgning</i>	1 482 840 000	
67	Utviklingstiltak	70 227 000	
68	Kompetanse og innovasjon	398 050 000	
69	Investeringstilskudd - netto tilvekst, <i>kan overføres</i>	65 400 000	
71	Frivillig arbeid mv.	17 500 000	
72	Landsbystiftelsen	81 007 000	
73	Særlige omsorgsbehov	23 975 000	
75	Andre kompetansetiltak	10 944 000	
79	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	112 975 000	8 825 717 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
762	Primærhelsetjeneste:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	119 688 000	
60	Forebyggende helsetjenester	333 458 000	
61	Fengselshelsetjeneste	178 866 000	
63	Allmennlegetjenester	185 723 000	
64	Opptappingsplan habilitering og rehabilitering	88 196 000	
70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	45 048 000	
73	Seksuell helse, <i>kan overføres</i>	56 600 000	
74	Stiftelsen Amatheia	20 969 000	1 028 548 000
765	Psykisk helse og rusarbeid:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	107 523 000	
60	Kommunale tjenester, <i>kan overføres</i>	456 180 000	
62	Rusarbeid, <i>kan overføres</i>	477 360 000	
71	Brukere og pårørende, <i>kan overføres</i>	159 385 000	
72	Frivillig arbeid mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	358 742 000	
73	Utviklingstiltak mv.	154 677 000	
74	Kompetansesentre, <i>kan overføres</i>	308 947 000	
75	Vold og traumatisk stress, <i>kan overføres</i>	219 889 000	2 242 703 000
769	Utredningsvirksomhet mv.:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	14 971 000	
70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	3 020 000	17 991 000
	Sum Helse- og omsorgstjenester i kommunene		<u>12 114 959 000</u>

Tannhelse

770	Tannhelsetjenester:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	35 093 000	
70	Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	292 393 000	327 486 000
	Sum Tannhelse		<u>327 486 000</u>

Kunnskap og kompetanse

780	Forskning:		
50	Norges forskningsråd mv.	336 212 000	336 212 000
781	Forsøk og utvikling mv.:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 79</i>	63 305 000	
79	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	73 570 000	136 875 000
783	Personell:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	106 234 000	
61	Tilskudd til kommuner	142 708 000	
79	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	25 745 000	274 687 000
	Sum Kunnskap og kompetanse		<u>747 774 000</u>
	Sum Helse- og omsorgsdepartementet		<u>178 755 063 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Barne- og likestillingsdepartementet			
Administrasjon			
800	Barne- og likestillingsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	150 743 000	
21	Spesielle driftsutgifter	10 111 000	160 854 000
	Sum Administrasjon		<u>160 854 000</u>
Familie og oppvekst			
840	Tiltak mot vold og overgrep:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70 og kap. 846, post 62</i>	25 888 000	
61	Tilskudd til incest- og voldtektssentre, <i>overslagsbevilgning</i>	98 607 000	
70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv., <i>kan nyttes under post 21 og kap. 858, post 1</i>	78 291 000	
73	Tilskudd til senter for voldsutsatte barn, <i>kan overføres</i>	31 090 000	233 876 000
841	Samliv og konfliktløsning:		
21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse, <i>overslagsbevilgning</i>	11 263 000	
22	Opplæring, forskning, utvikling mv.	7 829 000	
23	Refusjon av utgifter til DNA-analyser, <i>overslagsbevilgning</i>	5 813 000	
70	Tilskudd til samlivstiltak, <i>kan nyttes under kap. 842, post 1 og kap. 858, post 1</i>	10 505 000	35 410 000
842	Familievern:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	343 022 000	
21	Spesielle driftsutgifter	31 068 000	
70	Tilskudd til kirkens familieverntjeneste mv., <i>kan nyttes under post 1</i>	208 461 000	582 551 000
843	Adopsjonsstøtte:		
70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	12 525 000	12 525 000
844	Kontantstøtte:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 800 890 000	1 800 890 000
845	Barnetrygd:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	14 830 000 000	14 830 000 000
846	Familie- og oppveksttiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 50 og post 71</i>	12 650 000	
50	Norges forskningsråd, <i>kan nyttes under post 21</i>	3 218 000	
60	Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i>	36 560 000	
61	Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom, <i>kan nyttes under post 71</i>	291 985 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
62	Utvikling i kommunene	133 229 000	
70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	151 098 000	
71	Utviklings- og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 21</i>	19 860 000	
79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid mv., <i>kan overføres</i>	11 432 000	660 032 000
847	EUs ungdomsprogram:		
1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 431 000	8 431 000
848	Barneombudet:		
1	Driftsutgifter	21 968 000	21 968 000
	Sum Familie og oppvekst		<u>18 185 683 000</u>

Barnevernet

853	Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker:		
1	Driftsutgifter	230 440 000	230 440 000
854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	69 371 000	
22	Barnesakkyndig kommisjon	8 194 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	25 500 000	
50	Forskning og utvikling	17 631 000	
60	Kommunalt barnevern	777 556 000	
61	Utvikling i kommunene	28 671 000	
62	Tilskudd til barnevernsfaglig videreutdanning, <i>kan nyttes under post 72</i>	20 252 000	
71	Utvikling og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 21</i>	28 658 000	
72	Tilskudd til forskning og kompetanseutvikling i barnevernet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	113 765 000	1 089 598 000
855	Statlig forvaltning av barnevernet:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 22 og post 60</i>	3 836 242 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	24 121 000	
22	Kjøp av private barnevernstjenester, <i>kan nyttes under post 1</i>	2 623 089 000	
60	Refusjon av kommunale utgifter til barnevern-tiltak, <i>kan nyttes under post 1</i>	426 801 000	6 910 253 000
856	Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere:		
1	Driftsutgifter	141 429 000	141 429 000
858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 855, post 1</i>	280 076 000	
21	Spesielle driftsutgifter	15 556 000	295 632 000
	Sum Barnevernet		<u>8 667 352 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Forbrukerpolitikk			
860	Forbrukerrådet:		
50	Basisbevilgning	134 924 000	
51	Markedsportaler	20 170 000	155 094 000
862	Stiftelsen Miljømerking i Norge:		
70	Driftstilskudd	10 630 000	10 630 000
865	Forbrukerpolitiske tiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	2 244 000	
50	Forskning og undervisning, <i>kan nyttes under post 21</i>	9 662 000	
70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	1 453 000	
79	EUs rammeprogram for forbrukerpolitikk, <i>kan overføres</i>	6 312 000	19 671 000
867	Sekretariatet for Markedsrådet og Forbrukerklageutvalget:		
1	Driftsutgifter	14 122 000	14 122 000
868	Forbrukertilsynet:		
1	Driftsutgifter	33 485 000	33 485 000
	Sum Forbrukerpolitikk		233 002 000
Likestilling og ikke-diskriminering			
870	Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda:		
1	Driftsutgifter	19 006 000	19 006 000
871	Likestilling og ikke-diskriminering:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	13 868 000	
70	Likestilling mellom kjønn, <i>kan nyttes under post 21</i>	17 977 000	
72	Lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og interkjønn	11 914 000	
73	Likestillingssentre	13 340 000	57 099 000
872	Nedsatt funksjonsevne:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	15 060 000	
70	Funksjonshemmedes organisasjoner	219 358 000	
71	Universell utforming og økt tilgjengelighet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	29 097 000	
72	Funksjonshemmedes levekår og livskvalitet	12 197 000	275 712 000
873	Likestillings- og diskrimineringsombudet:		
50	Basisbevilgning	43 843 000	43 843 000
	Sum Likestilling og ikke-diskriminering		395 660 000
	Sum Barne- og likestillingsdepartementet		27 642 551 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Nærings- og fiskeridepartementet			
Forvaltning og rammebetingelser			
900	Nærings- og fiskeridepartementet:		
1	Driftsutgifter	430 846 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	71 927 000	
22	Trygg håndtering av norsk atomavfall og atomanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 929, post 51</i>	70 000 000	
23	Digital Norway/Toppindustrisenteret AS	2 000 000	
30	Miljøtiltak Søve, <i>kan overføres</i>	21 094 000	
31	Miljøtiltak Svea og Lunckefjell, <i>kan overføres</i>	331 059 000	
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	37 400 000	
71	Miljøtiltak Raufoss	5 200 000	
72	Tilskudd til beredskapsordninger	3 807 000	
73	Tilskudd til Ungt Entreprenørskap	29 944 000	
74	Tilskudd til Visit Svalbard AS	2 315 000	
75	Tilskudd til særskilte prosjekter, <i>kan overføres</i>	8 045 000	
76	Tilskudd til Standard Norge	33 648 000	
77	Tilskudd til sjømattiltak, <i>kan overføres</i>	12 605 000	
78	Tilskudd til Akvariet i Bergen	4 425 000	
81	Tilskudd til nasjonalt program for leverandørutvikling	10 290 000	
83	Tilskudd til Senter for hav og Arktis	5 000 000	1 079 605 000
902	Justervesenet:		
1	Driftsutgifter	120 725 000	
21	Spesielle driftsutgifter	357 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 909 000	129 991 000
903	Norsk akkreditering:		
1	Driftsutgifter	54 100 000	54 100 000
904	Brønnøysundregistrene:		
1	Driftsutgifter	328 430 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	21 275 000	
22	Forvaltning av Altinn-løsningen, <i>kan overføres</i>	225 846 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	160 800 000	736 351 000
905	Norges geologiske undersøkelse:		
1	Driftsutgifter	185 750 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	75 320 000	261 070 000
906	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard:		
1	Driftsutgifter	56 450 000	
30	Sikrings- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	6 998 000	
31	Miljøtiltak Løkken, <i>kan overføres</i>	20 480 000	83 928 000
907	Norsk nukleær dekommisjonering:		
1	Driftsutgifter	23 419 000	23 419 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
909	Tiltak for sysselsetting av sjøfolk:		
73	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk, <i>overslagsbevilgning</i>	2 050 000 000	2 050 000 000
910	Sjøfartsdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	420 750 000	420 750 000
911	Konkurransetilsynet:		
1	Driftsutgifter	110 450 000	110 450 000
912	Klagenemndssekretariatet:		
1	Driftsutgifter	19 550 000	
22	Konkurranssekragenemnda	2 457 000	22 007 000
915	Regelrådet:		
1	Driftsutgifter	11 000 000	11 000 000
917	Fiskeridirektoratet:		
1	Driftsutgifter	404 350 000	
21	Spesielle driftsutgifter	10 934 000	
22	Fiskeriforskning og -overvåking, <i>kan overføres</i>	70 966 000	486 250 000
919	Diverse fiskeriformål:		
60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	519 000 000	
74	Erstatninger, <i>kan overføres</i>	1 900 000	
75	Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene, <i>kan overføres</i>	16 800 000	
76	Tilskudd til fiskeriforskning, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
79	Tilskudd til informasjon om ressurs- forvaltning, <i>kan overføres</i>	864 000	553 564 000
	Sum Forvaltning og rammebetingelser		6 022 485 000

Forskning og innovasjon

920	Norges forskningsråd:		
50	Tilskudd til forskning	2 198 200 000	2 198 200 000
922	Romvirksomhet:		
50	Norsk Romsenter	70 283 000	
70	Kontingent i European Space Agency (ESA)	215 375 000	
71	Internasjonal romvirksomhet	465 250 000	
72	Nasjonale følgemidler, <i>kan overføres</i>	20 992 000	
73	EUs romprogrammer	487 300 000	
74	Nasjonal infrastruktur og tekniske aktiviteter, <i>kan overføres</i>	42 601 000	
95	Egenkapital Space Norway AS	378 500 000	1 680 301 000
923	Havforskningsinstituttet:		
1	Driftsutgifter	639 800 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	405 726 000	
22	Fiskeriforskning og -overvåking, <i>kan overføres</i>	150 530 000	1 196 056 000
924	Internasjonalt samarbeid og utviklings- programmer:		
70	Tilskudd	16 000 000	16 000 000
926	Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy:		
1	Driftsutgifter	184 450 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	85 683 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13 000 000	283 133 000
928	Annen marin forskning og utvikling:		
50	Tilskudd til Veterinærinstituttet	63 805 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
72	Tilskudd til Nofima	100 846 000	164 651 000
929	Institutt for energiteknikk:		
22	Sikring av atomanlegg, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
51	Tilskudd til atomforskning, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 900, post 22</i>	147 000 000	187 000 000
930	Design og arkitektur Norge:		
70	Tilskudd	65 043 000	65 043 000
935	Patentstyret:		
1	Driftsutgifter	258 400 000	258 400 000
936	Klagenemnda for industrielle rettigheter:		
1	Driftsutgifter	8 000 000	8 000 000
	Sum Forskning og innovasjon		<u>6 056 784 000</u>

Markedsadgang og eksport

940	Internasjonaliseringstiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	10 239 000	
73	Støtte ved kapitalvareeksport	81 500 000	91 739 000
	Sum Markedsadgang og eksport		<u>91 739 000</u>

Statlig eierskap

950	Forvaltning av statlig eierskap:		
21	Spesielle driftsutgifter	22 938 000	
52	Risikokapital, Nysnø Klimainvesteringer AS	140 000 000	
90	Kapitalinnskudd, Nysnø Klimainvesteringer AS	260 000 000	422 938 000
	Sum Statlig eierskap		<u>422 938 000</u>
	Sum Nærings- og fiskeridepartementet		<u>12 593 946 000</u>

Landbruks- og matdepartementet

Administrasjon m.m.

1100	Landbruks- og matdepartementet:		
1	Driftsutgifter	161 414 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	15 836 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold - ordinære forvaltningsorganer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	2 720 000	
50	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold - forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	289 000	180 259 000
	Sum Administrasjon m.m.		<u>180 259 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Matpolitikk			
1112	Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet:		
50	Kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap, Veterinærinstituttet	97 976 000	97 976 000
1115	Mattilsynet:		
1	Driftsutgifter	1 349 848 000	
22	Reguleringspremie til kommunale og fylkeskommunale pensjonskasser	13 398 000	
71	Tilskudd til erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	4 200 000	1 367 446 000
	Sum Matpolitikk		<u>1 465 422 000</u>
Forskning, innovasjon og kunnskapsutvikling			
1136	Kunnskapsutvikling m.m.:		
50	Kunnskapsutvikling, formidling og beredskap, Norsk institutt for bioøkonomi	227 909 000	227 909 000
1137	Forskning og innovasjon:		
50	Forskningsaktivitet, Norges forskningsråd	248 878 000	
51	Basisbevilgninger m.m., Norges forskningsråd	178 036 000	
54	Næringsrettet matforskning mv.	158 901 000	
70	Innovasjonsaktivitet mv., <i>kan overføres</i>	3 500 000	
71	Bioøkonomiordningen, <i>kan overføres</i>	2 832 000	592 147 000
	Sum Forskning, innovasjon og kunnskapsutvikling		<u>820 056 000</u>
Næringsutvikling, ressursforvaltning og miljøtiltak			
1138	Støtte til organisasjoner m.m.:		
70	Støtte til organisasjoner	32 500 000	
71	Internasjonalt skogpolitisk samarbeid - organisasjoner og prosesser, <i>kan overføres</i>	1 305 000	
72	Stiftelsen Norsk senter for økologisk landbruk (NORSØK)	7 068 000	40 873 000
1139	Genressurser, miljø- og ressursregistreringer:		
71	Tilskudd til genressursforvaltning og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	29 059 000	29 059 000
1140	Høstbare viltressurser:		
1	Driftsutgifter	16 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter	22 000 000	
23	Jegerprøve m.m., <i>kan overføres</i>	4 500 000	
71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	46 289 000	
75	Organisasjoner - høstbare viltressurser	7 002 000	95 791 000
1142	Landbruksdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	243 702 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 312 000	
50	Arealressurskart	7 715 000	
60	Tilskudd til veterinærdekning	150 471 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
70	Tilskudd til fjellstuer	819 000	
71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	4 524 000	
72	Erstatninger ved ekspropriasjon og leie av rett til reinbeite, <i>overslagsbevilgning</i>	452 000	
73	Tilskudd til erstatninger mv. etter offentlige pålegg i plante- og husdyrproduksjon, <i>overslagsbevilgning</i>	55 610 000	
74	Kompensasjon til dyreeiere som blir pålagt beitenekt	1 000 000	
80	Radioaktivitetstiltak, <i>kan overføres</i>	500 000	471 105 000
1148	Naturskade - erstatninger:		
71	Naturskade - erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	182 600 000	182 600 000
1149	Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket:		
51	Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket	3 506 000	
71	Tilskudd til verdiskapingstiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	92 300 000	
73	Tilskudd til skog-, klima- og energitiltak, <i>kan overføres</i>	38 899 000	134 705 000
1150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	24 033 000	
50	Tilskudd til Landbrukets utviklingsfond (LUF)	1 133 553 000	
70	Markedsregulering, <i>kan overføres</i>	302 062 000	
71	Tilskudd til erstatninger m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	43 000 000	
73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	3 611 045 000	
74	Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	9 024 159 000	
77	Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	264 280 000	
78	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 518 391 000	15 920 523 000
1151	Til gjennomføring av reindriftsavtalen:		
51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	33 900 000	
72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	7 500 000	
75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	79 100 000	
79	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	2 600 000	123 100 000
1161	Myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver på statsgrunn:		
70	Tilskudd til Statskog SFs myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver	14 194 000	
75	Tilskudd til oppsyn i statsallmenninger	10 141 000	24 335 000
	Sum Næringsutvikling, ressursforvaltning og miljøtiltak		17 022 091 000
	Sum Landbruks- og matdepartementet		19 487 828 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Samferdselsdepartementet			
Administrasjon m.m.			
1300	Samferdselsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	194 811 000	
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	42 000 000	
71	Tilskudd til trafikksikkerhetsformål mv.	64 000 000	
72	Tilskudd til samferdselsberedskap	3 000 000	
75	Tilskudd til Norsk Teknisk Museum	7 100 000	
76	Tilbakebetaling NELS-samarbeidet	3 100 000	314 011 000
1301	Forskning og utvikling mv.:		
21	Utredninger vedrørende miljø, trafikk-sikkerhet mv.	16 000 000	
50	Samferdselsforskning, <i>kan overføres</i>	179 000 000	195 000 000
	Sum Administrasjon m.m.		<u>509 011 000</u>
Luftfartsformål			
1310	Flytransport:		
70	Kjøp av innenlandske flyruter, <i>kan overføres</i>	717 400 000	717 400 000
1311	Tilskudd til regionale flyplasser:		
71	Tilskudd til ikke-statlige flyplasser, <i>kan overføres</i>	31 000 000	31 000 000
1313	Luftfartstilsynet:		
1	Driftsutgifter	229 900 000	229 900 000
1314	Statens havarikommisjon for transport:		
1	Driftsutgifter	76 700 000	76 700 000
	Sum Luftfartsformål		<u>1 055 000 000</u>
Veiformål			
1320	Statens vegvesen:		
1	Driftsutgifter	4 334 900 000	
22	Drift og vedlikehold av riksveier, <i>kan overføres, kan nyttes under post 29 og post 30</i>	6 731 800 000	
28	Trafikant- og kjøretøytilsyn, <i>kan overføres</i>	2 179 500 000	
29	OPS-prosjekter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i>	1 631 400 000	
30	Riksveiinvesteringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22, post 29 og post 31</i>	12 555 200 000	
31	Skredsikring riksveier, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i>	1 093 400 000	
34	Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres</i>	18 300 000	
36	E16 over Filefjell, <i>kan overføres</i>	179 700 000	
61	Rentekompensasjon for transporttiltak i fylkene	264 500 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
62	Skredsikring fylkesveier, <i>kan overføres</i>	776 900 000	
63	Tilskudd til gang- og sykkelveier, <i>kan overføres</i>	78 500 000	
64	Utbedring på fylkesveier for tømmertransport	25 000 000	
72	Kjøp av riksveiferjetjenester, <i>kan overføres</i>	1 277 300 000	
73	Tilskudd for reduserte bompengetakster utenfor byområdene	531 400 000	31 677 800 000
1321	Nye Veier AS:		
70	Tilskudd til Nye Veier AS	5 431 900 000	5 431 900 000
1323	Vegtilsynet:		
1	Driftsutgifter	19 000 000	19 000 000
	Sum Veiformål		<u>37 128 700 000</u>

Særskilte transporttiltak

1330	Særskilte transporttiltak:		
60	Utvidet TT-ordning for brukere med særskilte behov, <i>kan overføres</i>	139 200 000	
61	Belønningsordningen for bedre kollektivtransport mv. i byområdene, <i>kan overføres, kan nyttes under post 64</i>	752 000 000	
63	Særskilt tilskudd til store kollektivprosjekter, <i>kan overføres</i>	1 532 000 000	
64	Belønningsmidler til bymiljøavtaler og byvekstavtaler, <i>kan overføres</i>	771 000 000	
65	Konkurransen Smartere transport, <i>kan overføres</i>	15 400 000	
70	Kjøp av sjøtransporttjenester på strekningen Bergen-Kirkenes	725 100 000	
76	Reiseplanlegger og elektronisk billettering, <i>kan overføres</i>	34 100 000	
77	Kjøp av tjenester fra Entur AS	14 200 000	3 983 000 000
	Sum Særskilte transporttiltak		<u>3 983 000 000</u>

Jernbaneformål

1352	Jernbanedirektoratet:		
1	Driftsutgifter	468 500 000	
21	Spesielle driftsutgifter - planer og utredninger, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	208 200 000	
70	Kjøp av persontransport med tog, <i>kan overføres</i>	3 745 100 000	
71	Kjøp av infrastrukturtenester - drift og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72, post 73 og post 74</i>	8 873 500 000	
72	Kjøp av infrastrukturtenester - planlegging av investeringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71 og post 73</i>	2 153 000 000	
73	Kjøp av infrastrukturtenester - investeringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71, post 72 og post 74</i>	9 988 700 000	25 437 000 000
1353	NSB AS:		
70	Tilskudd til pensjonsforpliktelser	490 300 000	490 300 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1354	Statens jernbanetilsyn:		
1	Driftsutgifter	73 500 000	
21	Spesielle driftsutgifter - tilsyn med tau- og kabelbaner og fornøyelsesinnretninger	20 600 000	94 100 000
1357	Mantena AS:		
72	Tilskudd til pensjonsforpliktelser	390 400 000	390 400 000
	Sum Jernbaneformål		<u>26 411 800 000</u>

Kystforvaltning

1360	Kystverket:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	1 715 100 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	44 000 000	
30	Nyanlegg og større vedlikehold, <i>kan overføres</i>	358 500 000	
34	Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres</i>	40 200 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	270 500 000	
60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg, <i>kan overføres</i>	42 000 000	
71	Tilskudd til havnesamarbeid	10 900 000	
72	Tilskudd for overføring av gods fra vei til sjø, <i>kan overføres</i>	77 400 000	
73	Tilskudd til effektive og miljøvennlige havner, <i>kan overføres</i>	50 000 000	2 608 600 000
1361	Samfunnet Jan Mayen:		
1	Driftsutgifter	54 600 000	
30	Nytt hovedbygg på Jan Mayen	5 100 000	59 700 000
1362	Senter for oljevern og marint miljø:		
50	Tilskudd	27 300 000	27 300 000
	Sum Kystforvaltning		<u>2 695 600 000</u>

Post og telekommunikasjoner

1370	Posttjenester:		
70	Kjøp av post- og banktjenester, <i>kan overføres</i>	617 400 000	617 400 000
1380	Nasjonal kommunikasjonsmyndighet:		
1	Driftsutgifter	224 600 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 400 000	
70	Tilskudd til telesikkerhet og -beredskap, <i>kan overføres</i>	183 000 000	
71	Tilskudd til bredbåndsutbygging, <i>kan overføres</i>	99 750 000	
72	Tidlig frigjøring av 700 MHz-båndet, <i>kan overføres</i>	150 000 000	673 750 000
	Sum Post og telekommunikasjoner		<u>1 291 150 000</u>
	Sum Samferdselsdepartementet		<u>73 074 261 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Klima- og miljødepartementet			
Fellesoppgaver, forskning, internasjonalt arbeid m.m.			
1400	Klima- og miljødepartementet:		
1	Driftsutgifter	288 584 000	
21	Spesielle driftsutgifter	106 508 000	
50	Helhetlig profilering, grønne løsninger	10 239 000	
51	Den naturlige skolesekken	7 904 000	
70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmennyttige miljøstiftelser	52 541 000	
71	Internasjonale organisasjoner	88 053 000	
74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	4 871 000	
76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	97 382 000	656 082 000
1410	Kunnskap om klima og miljø:		
21	Miljøovervåking	277 297 000	
22	Miljøkartlegging	90 579 000	
23	MAREANO, <i>kan overføres</i>	44 386 000	
50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	191 294 000	
51	Forskningsprogrammer m.m.	293 105 000	
53	Internasjonalt samarbeid om miljøforskning	6 897 000	
70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	38 007 000	
72	Tilskudd til GenØk - Senter for biosikkerhet	5 145 000	946 710 000
1411	Artsdatabanken:		
1	Driftsutgifter	32 020 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	8 883 000	
70	Tilskudd til arter og naturtyper, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	28 890 000	69 793 000
1412	Meteorologiformål:		
50	Meteorologisk institutt	313 882 000	
70	Internasjonale samarbeidsprosjekt	172 566 000	486 448 000
	Sum Fellesoppgaver, forskning, internasjonalt arbeid m.m.		2 159 033 000

Klima, naturmangfold og forurensning

1420	Miljødirektoratet:		
1	Driftsutgifter	689 287 000	
21	Spesielle driftsutgifter	263 078 000	
22	Statlige vannmiljøtiltak	235 574 000	
23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i>	135 608 000	
30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	30 167 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner
	31	Tiltak i verneområder, <i>kan overføres</i>	81 419 000
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	1 450 000
	33	Statlige erverv, nytt vern, <i>kan overføres</i>	6 200 000
	34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	2 053 000
	35	Statlige erverv, skogvern, <i>kan overføres</i>	444 612 000
	38	Restaurering av myr og annen våtmark, <i>kan overføres</i>	23 625 000
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	12 483 000
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing, <i>kan overføres</i>	158 230 000
	63	Returordning for kasserte fritidsbåter	20 000 000
	64	Skrantesykeprøver fra fallvilt	1 748 000
	65	Tiltak i kommuner med ulverevir i Hedmark, Akershus og Østfold	20 560 000
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	50 962 000
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak, <i>kan overføres</i>	30 292 000
	71	Marin forsøpling, <i>kan overføres</i>	65 290 000
	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	136 978 000
	73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	80 426 000
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	538 167 000
	75	Utbetaling for vrakpant og tilskudd til kjøretøy og fritidsbåter, <i>overslagsbevilgning</i>	690 992 000
	76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	137 464 000
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	14 416 000
	78	Friluftsmål, <i>kan overføres</i>	179 891 000
	79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	450 000
	81	Naturarv og kulturlandskap, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	62 011 000
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper, <i>kan overføres</i>	45 355 000
	84	Internasjonalt samarbeid	5 308 000
	85	Naturinformasjonsentre, <i>kan overføres</i>	69 031 000
1422		Miljøvennlig skipsfart:	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 557 000
	70	Tilskudd til private, <i>kan nyttes under post 21</i>	7 000 000
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø:	
	1	Driftsutgifter	27 040 000
1425		Fisketiltak:	
	21	Spesielle driftsutgifter	100 000
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	16 696 000
1428		Reduserte klimagassutslipp, energiomlegging, energi- og klimateknologi:	
	50	Overføring til Klima- og energifondet	3 064 450 000
		Sum Klima, naturmangfold og forurensning	7 353 970 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Kulturminner og kulturmiljø			
1429	Riksantikvaren:		
1	Driftsutgifter	148 540 000	
21	Spesielle driftsutgifter	37 719 000	
22	Bevaringsoppgaver, <i>kan overføres</i>	24 708 000	
60	Kulturminnearbeid i kommunene	8 600 000	
70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner, <i>kan overføres</i>	52 164 000	
71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap, <i>kan overføres</i>	159 015 000	
72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner, <i>kan overføres</i>	58 045 000	
73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring, <i>kan overføres</i>	57 575 000	
74	Tilskudd til fartøyvern, <i>kan overføres</i>	63 226 000	
75	Tilskudd til fartøyvernsentrene, <i>kan overføres</i>	16 214 000	
77	Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet, <i>kan overføres</i>	8 232 000	
79	Tilskudd til verdensarven, <i>kan overføres</i>	58 690 000	692 728 000
1432	Norsk kulturminnefond:		
50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	116 320 000	116 320 000
	Sum Kulturminner og kulturmiljø		<u>809 048 000</u>
Nord- og polarområdene			
1471	Norsk Polarinstitut:		
1	Driftsutgifter	242 376 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	77 243 000	
50	Stipend	509 000	320 128 000
1472	Svalbards miljøvernfond:		
50	Overføringer til Svalbards miljøvernfond	19 658 000	19 658 000
1473	Kings Bay AS:		
70	Tilskudd	30 270 000	30 270 000
1474	Fram - Nordområdesenter for klima- og miljøforskning:		
50	Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	24 011 000	
70	Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	28 812 000	52 823 000
	Sum Nord- og polarområdene		<u>422 879 000</u>
Internasjonalt klimaarbeid			
1481	Klimakvoter:		
1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 499 000	
22	Kvotekjøp, generell ordning, <i>kan overføres</i>	200 000 000	
23	Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, <i>kan overføres</i>	310 000	204 809 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1482	Internasjonale klima- og utviklingstiltak:		
1	Driftsutgifter	99 039 000	
73	Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i>	3 081 543 000	3 180 582 000
	Sum Internasjonalt klimaarbeid		3 385 391 000
	Sum Klima- og miljødepartementet		14 130 321 000

Finansdepartementet

Finansadministrasjon

1600	Finansdepartementet:		
1	Driftsutgifter	390 800 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	90 900 000	
70	Forskning på og allmennopplysning om finansmarkedet	12 700 000	494 400 000
1602	Finanstilsynet:		
1	Driftsutgifter	389 400 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	26 000 000	415 400 000
1605	Direktoratet for økonomistyring:		
1	Driftsutgifter	507 200 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 200 000	523 400 000
	Sum Finansadministrasjon		1 433 200 000

Skatte-, avgifts- og tolladministrasjon

1610	Tolletaten:		
1	Driftsutgifter	1 522 600 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	95 200 000	1 617 800 000
1618	Skatteetaten:		
1	Driftsutgifter	6 062 100 000	
21	Spesielle driftsutgifter	205 900 000	
22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	472 800 000	
23	Spesielle driftsutgifter, a-ordningen	88 100 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	115 000 000	
70	Tilskudd	3 500 000	6 947 400 000
	Sum Skatte-, avgifts- og tolladministrasjon		8 565 200 000

Offisiell statistikk

1620	Statistisk sentralbyrå:		
1	Driftsutgifter	593 300 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	253 100 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	20 000 000	866 400 000
	Sum Offisiell statistikk		866 400 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Andre formål			
1632	Kompensasjon for merverdiavgift:		
61	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>overslagsbevilgning</i>	24 600 000 000	
72	Tilskudd til private og ideelle virksomheter, <i>overslagsbevilgning</i>	2 180 000 000	26 780 000 000
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	6 600 000 000	6 600 000 000
	Sum Andre formål		<u>33 380 000 000</u>

Statsgjeld, renter og avdrag mv.

1650	Statsgjeld, renter mv.:		
1	Driftsutgifter	43 600 000	
89	Renter og provisjon mv. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	10 489 300 000	10 532 900 000
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning:		
98	Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	76 515 000 000	76 515 000 000
	Sum Statsgjeld, renter og avdrag mv.		<u>87 047 900 000</u>
	Sum Finansdepartementet		<u>131 292 700 000</u>

Forsvarsdepartementet

1700	Forsvarsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	821 030 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres,</i> <i>overslagsbevilgning</i>	128 779 000	
43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet, <i>kan overføres</i>	10 242 000	
71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	66 546 000	
73	Forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	29 724 000	
78	Norges tilskudd til NATO og internasjonale driftsbudsjetter, <i>kan overføres</i>	333 283 000	1 389 604 000
1710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg:		
1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 171 164 000	
47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres, kan</i> <i>nyttes under kap. 1761, post 47</i>	2 616 032 000	6 787 196 000
1716	Forsvarets forskningsinstitutt:		
51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	193 830 000	193 830 000
1720	Felleskapasiteter i Forsvaret:		
1	Driftsutgifter	9 217 413 000	
71	Overføring til andre, <i>kan overføres</i>	22 052 000	9 239 465 000
1723	Nasjonal sikkerhetsmyndighet:		
1	Driftsutgifter	316 418 000	316 418 000
1731	Hæren:		
1	Driftsutgifter	5 566 035 000	5 566 035 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
1732	Sjøforsvaret:		
1	Driftsutgifter	4 409 630 000	4 409 630 000
1733	Luftforsvaret:		
1	Driftsutgifter	5 292 845 000	5 292 845 000
1734	Heimevernet:		
1	Driftsutgifter	1 394 798 000	1 394 798 000
1735	Etterretningstjenesten:		
21	Spesielle driftsutgifter	2 005 584 000	2 005 584 000
1760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1760, post 45</i>	1 629 765 000	
44	Fellesfinansierede investeringer, nasjonal-finansiert andel, <i>kan overføres</i>	83 185 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1761, post 45</i>	8 952 590 000	
48	Fellesfinansierede investeringer, fellesfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	205 000 000	
75	Fellesfinansierede investeringer, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760, post 44</i>	95 110 000	10 965 650 000
1761	Nye kampfly med baseløsning:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1761, post 45</i>	191 471 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760, post 45</i>	7 009 512 000	
47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1710, post 47</i>	1 176 449 000	8 377 432 000
1790	Kystvakten:		
1	Driftsutgifter	1 157 875 000	1 157 875 000
1791	Redningshelikoptertjenesten:		
1	Driftsutgifter	866 848 000	866 848 000
1792	Norske styrker i utlandet:		
1	Driftsutgifter	990 316 000	990 316 000
	Sum Forsvarsdepartementet		<u>58 953 526 000</u>

Olje- og energidepartementet

Administrasjon

1800	Olje- og energidepartementet:		
1	Driftsutgifter	187 346 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	26 500 000	
50	Overføring til andre forvaltningsorganer, <i>kan overføres</i>	500 000	
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	10 000 000	
71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	14 000 000	
72	Tilskudd til olje- og energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	5 000 000	243 346 000
	Sum Administrasjon		<u>243 346 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Petroleum			
1810	Oljedirektoratet:		
1	Driftsutgifter	304 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	82 000 000	
23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	119 000 000	505 000 000
1815	Petoro AS:		
70	Administrasjon	358 700 000	358 700 000
	Sum Petroleum		<u>863 700 000</u>

Energi og vannressurser

1820	Norges vassdrags- og energidirektorat:		
1	Driftsutgifter	566 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	32 000 000	
22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 45, 60 og 72</i>	257 000 000	
23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	89 000 000	
26	Driftsutgifter, Reguleringsmyndigheten for energi	56 500 000	
45	Større utstyranskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	20 000 000	
60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72</i>	66 000 000	
72	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60</i>	6 000 000	
74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	8 600 000	1 101 100 000
	Sum Energi og vannressurser		<u>1 101 100 000</u>

Forskning og næringsutvikling

1830	Forskning og næringsutvikling:		
50	Overføring til Norges forskningsråd	800 500 000	
70	Tilskudd til Nordisk Energiforskning	11 000 000	
72	Tilskudd til Norwegian Energy Partners	34 000 000	845 500 000
	Sum Forskning og næringsutvikling		<u>845 500 000</u>

CO₂-håndtering

1840	CO ₂ -håndtering:		
50	Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO ₂ -håndtering	186 500 000	
70	Administrasjon, Gassnova SF, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	126 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
71	Tilskudd til Teknologisenter for CO ₂ -fangst på Mongstad	208 000 000	
72	Fullskala CO ₂ -håndtering, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	149 000 000	669 500 000
	Sum CO ₂ -håndtering		669 500 000
	Sum Olje- og energidepartementet		3 723 146 000
Ymse			
2309	Tilfeldige utgifter:		
1	Driftsutgifter	4 350 000 000	4 350 000 000
	Sum Ymse		4 350 000 000
Statsbankene			
2410	Statens lånekasse for utdanning:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	392 941 000	
50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	7 167 192 000	
70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	2 983 362 000	
71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	742 493 000	
72	Rentestøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	1 255 776 000	
73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	602 006 000	
74	Tap på utlån	386 200 000	
90	Økt lån og rentegjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	28 584 104 000	42 114 074 000
2412	Husbanken:		
1	Driftsutgifter	352 910 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 532 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	38 844 000	
71	Tap på lån	12 700 000	
72	Rentestøtte	4 100 000	
90	Nye lån, <i>overslagsbevilgning</i>	14 330 000 000	14 750 086 000
2421	Innovasjon Norge:		
50	Innovasjon - prosjekter, fond	507 746 000	
70	Basiskostnader	169 469 000	
71	Innovative næringsmiljøer, <i>kan overføres</i>	123 271 000	
72	Innovasjonskontrakter, <i>kan overføres</i>	328 732 000	
74	Reiseliv, profilering og kompetanse, <i>kan overføres</i>	555 285 000	
76	Miljøteknologi, <i>kan overføres</i>	581 900 000	
77	Tilskudd til pre-så Kornfond	50 000 000	
78	Administrasjonsstøtte for distriktsrettede såkornfond	3 399 000	
90	Lån fra statskassen til utlånsvirksomhet, <i>overslagsbevilgning</i>	53 800 000 000	56 119 802 000
2426	Siva SF:		
70	Tilskudd	89 840 000	
71	Tilskudd til testfasiliteter	125 025 000	
90	Lån, <i>overslagsbevilgning</i>	95 000 000	309 865 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
2429	Eksportkredittordningen:		
70	Tilskudd til Eksportkreditt Norge AS	115 117 000	
71	Viderefakturerte utgifter	206 000	
90	Utlån	8 000 000 000	8 115 323 000
	Sum Statsbankene		<u>121 409 150 000</u>

Statlig petroleumsvirksomhet

2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten:		
30	Investeringer	27 000 000 000	27 000 000 000
	Sum Statlig petroleumsvirksomhet		<u>27 000 000 000</u>

Statens forretningsdrift

2445	Statsbygg:		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	-5 177 400 000	
	2 Driftsutgifter	2 165 483 000	
	3 Avskrivninger	1 442 800 000	
	4 Renter av statens kapital	93 000 000	
	5 Til investeringsformål	1 242 976 000	
	6 Til reguleringsfondet	<u>-113 000 000</u>	-346 141 000
30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>		648 401 000
31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		76 800 000
32	Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		350 000 000
33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		2 237 450 000
34	Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		713 000 000
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		296 453 000
49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>		<u>120 964 000</u>
2460	Garantiinstituttet for eksportkreditt:		4 096 927 000
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	-193 500 000	
	2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>193 500 000</u>	0
2470	Statens pensjonskasse:		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-652 695 000	
	2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	452 222 000	
	3 Avskrivninger	127 106 000	
	4 Renter av statens kapital	307 000	
	5 Til investeringsformål	<u>55 645 000</u>	-17 415 000
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		<u>122 364 000</u>
			104 949 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
2490	NVE Anlegg:		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	-80 000 000	
	2 Driftsutgifter	75 300 000	
	3 Avskrivninger	4 500 000	
	4 Renter av statens kapital	200 000	0
	Sum Statens forretningsdrift		<u>4 201 876 000</u>

Folketrygden

Foreldrepenger

2530	Foreldrepenger:		
70	Foreldrepenger ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i>	19 220 000 000	
71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	610 000 000	
72	Feriepenger av foreldrepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	485 000 000	
73	Foreldrepenger ved adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	63 000 000	20 378 000 000
	Sum Foreldrepenger		<u>20 378 000 000</u>

Arbeidsliv

2540	Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	85 000 000	85 000 000
2541	Dagpenger:		
70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	10 307 000 000	10 307 000 000
2542	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.:		
70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	890 000 000	890 000 000
	Sum Arbeidsliv		<u>11 282 000 000</u>

Sosiale formål

2620	Stønad til enslig mor eller far:		
70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 940 000 000	
72	Stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far i arbeid, <i>overslagsbevilgning</i>	170 000 000	
73	Tilleggsstønader og stønad til skolepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	91 700 000	
76	Bidragforskott	704 200 000	2 905 900 000
2650	Sykepenger:		
70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	37 190 000 000	
71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 480 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
72	Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv., <i>overslagsbevilgning</i>	1 000 000 000	
73	Tilskudd til tilretteleggingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	293 660 000	
75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 080 000 000	42 043 660 000
2651	Arbeidsavklaringspenger:		
70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	31 670 000 000	
71	Tilleggsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	229 600 000	
72	Legeerklæringer	425 000 000	32 324 600 000
2655	Uførhet:		
70	Uføretrygd, <i>overslagsbevilgning</i>	92 950 000 000	
75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	86 000 000	
76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	41 000 000	93 077 000 000
2661	Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.:		
70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 561 600 000	
71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 514 700 000	
72	Stønad til servicehund	5 145 000	
73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	130 000 000	
74	Tilskudd til biler	814 900 000	
75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	3 369 600 000	
76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	310 000 000	
77	Ortopediske hjelpemidler	1 637 300 000	
78	Høreapparater	737 670 000	
79	Aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år	50 450 000	10 131 365 000
2670	Alderdom:		
70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	75 740 000 000	
71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	147 550 000 000	
72	Inntektpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	2 730 000 000	
73	Sært tillegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsbevilgning</i>	6 078 000 000	232 098 000 000
2680	Etterlatte:		
70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 090 000 000	
71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	805 000 000	
72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	85 000 000	
74	Utdanningsstønad	300 000	
75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	5 000 000	1 985 300 000
2686	Stønad ved gravferd:		
70	Stønad ved gravferd, <i>overslagsbevilgning</i>	196 000 000	196 000 000
	Sum Sosiale formål		414 761 825 000

Helsetjenester

2711	Spesialisthelsetjeneste mv.:		
70	Spesialisthjelp	2 135 000 000	
71	Psykologhjelp	323 000 000	
72	Tannbehandling	2 318 320 000	
76	Private laboratorier og røntgeninstitutt	1 024 000 000	5 800 320 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
2751	Legemidler mv.:		
70	Legemidler	9 476 800 000	
71	Legeerklæringer	7 000 000	
72	Medisinsk forbruksmateriell	2 042 100 000	11 525 900 000
2752	Refusjon av egenbetaling:		
70	Egenandelstak 1	5 243 200 000	
71	Egenandelstak 2	1 014 000 000	6 257 200 000
2755	Helsetjenester i kommunene mv.:		
62	Fastlønnsordning fysioterapeuter, <i>kan nyttes under post 71</i>	413 000 000	
70	Allmennlegehjelp	5 274 600 000	
71	Fysioterapi, <i>kan nyttes under post 62</i>	1 180 000 000	
72	Jordmorhjelp	61 000 000	
73	Kiropraktorbehandling	174 000 000	
75	Logopedisk og ortoptisk behandling	164 000 000	7 266 600 000
2756	Andre helsetjenester:		
70	Helsetjenester i annet EØS-land	13 000 000	
71	Helsetjenester i utlandet mv.	490 000 000	
72	Helsetjenester til utenlandsboende mv.	240 000 000	743 000 000
2790	Andre helsetiltak:		
70	Bidrag	244 000 000	244 000 000
	Sum Helsetjenester		31 837 020 000
	Sum Folketrygden		478 258 845 000

Statens pensjonsfond utland

2800	Statens pensjonsfond utland:		
50	Overføring til fondet	285 822 000 000	285 822 000 000
	Sum Statens pensjonsfond utland		285 822 000 000

Totale utgifter: 1 852 351 253 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Inntekter:			
Inntekter under departementene			
Regjering			
3021	Statsrådet:		
2	Diverse refusjoner	100 000	100 000
3024	Regjeringsadvokaten:		
1	Erstatning for utgifter i rettssaker	19 000 000	19 000 000
	Sum Regjering	<u>19 000 000</u>	<u>19 100 000</u>
Stortinget og underliggende institusjoner			
3041	Stortinget:		
1	Salgsinntekter	9 300 000	
3	Leieinntekter	1 100 000	10 400 000
3051	Riksrevisjonen:		
1	Refusjon innland	2 000 000	
2	Refusjon utland	300 000	2 300 000
	Sum Stortinget og underliggende institusjoner	<u>300 000</u>	<u>12 700 000</u>
Utenriksdepartementet			
3100	Utenriksdepartementet:		
1	Diverse gebyrer ved utenriksstasjonene	17 231 000	
2	Gebyrer for utlendingssaker ved utenriksstasjonene	194 940 000	
5	Refusjon spesialutsendinger mv.	45 769 000	
90	Tilbakebetaling av nødlån fra utlandet	318 000	258 258 000
	Sum Utenriksdepartementet	<u>318 000</u>	<u>258 258 000</u>
Kunnskapsdepartementet			
3220	Utdanningsdirektoratet:		
1	Inntekter ved oppdrag	6 030 000	
2	Salgsinntekter mv.	1 261 000	7 291 000
3222	Statlige videregående skoler og fjernundervisningstjenester:		
2	Salgsinntekter mv.	8 033 000	8 033 000
3225	Tiltak i grunnopplæringen:		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	19 734 000	19 734 000
3229	Norges grønne fagskole - Vea:		
2	Salgsinntekter mv.	1 829 000	
61	Refusjon fra fylkeskommuner	1 229 000	3 058 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3230	Statlig spesialpedagogisk støttesystem:		
1	Inntekter ved oppdrag	47 449 000	
2	Salgsinntekter mv.	10 493 000	57 942 000
3256	Kompetanse Norge:		
1	Inntekter ved oppdrag	8 205 000	
2	Salgsinntekter mv.	368 000	8 573 000
3280	Felles enheter:		
1	Inntekter ved oppdrag	10 000	
2	Salgsinntekter mv.	601 000	611 000
3281	Felles tiltak for universiteter og høyskoler:		
2	Salgsinntekter mv.	10 000	10 000
3288	Internasjonale samarbeidstiltak:		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	5 698 000	5 698 000
3291	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere:		
4	Tilskudd til integreringsprosjekter i asylmottak i regi av frivillige organisasjoner, ODA-godkjente utgifter	10 875 000	10 875 000
3292	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere:		
1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	24 185 000	24 185 000
	Sum Kunnskapsdepartementet		146 010 000

Kulturdepartementet

3300	Kulturdepartementet:		
1	Ymse inntekter	85 000	85 000
3320	Norsk kulturråd:		
1	Ymse inntekter	5 000 000	5 000 000
3322	Bygg og offentlige rom:		
1	Ymse inntekter	136 000	
2	Inntekter ved oppdrag	31 000 000	31 136 000
3323	Musikk og scenekunst:		
1	Ymse inntekter	336 000	
2	Billett- og salgsinntekter m.m.	28 020 000	28 356 000
3325	Allmenne kulturformål:		
1	Ymse inntekter	5 717 000	5 717 000
3326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål:		
1	Ymse inntekter	10 730 000	
2	Inntekter ved oppdrag	15 883 000	26 613 000
3329	Arkivformål:		
1	Ymse inntekter	6 626 000	
2	Inntekter ved oppdrag	19 579 000	26 205 000
3334	Filmformål m.m.:		
1	Ymse inntekter	5 813 000	
2	Inntekter ved oppdrag	6 690 000	12 503 000
3335	Medieformål:		
2	Inntekter ved oppdrag	2 838 000	
70	Gebyr	1 400 000	4 238 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3339	Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser:		
2	Gebyr - lotterier	6 757 000	
4	Gebyr - stiftelser	161 000	
7	Inntekter ved oppdrag	9 629 000	16 547 000
3342	Kirkebygg og gravplasser:		
1	Ymse inntekter	20 169 000	
2	Leieinntekter m.m.	3 996 000	24 165 000
	Sum Kulturdepartementet		180 565 000
Justis- og beredskapsdepartementet			
3400	Justis- og beredskapsdepartementet:		
1	Diverse inntekter	5 483 000	5 483 000
3410	Domstolene:		
1	Rettsgebyr	257 022 000	
2	Saks- og gebyrinntekter jordskiftedomstolene	23 753 000	
3	Diverse refusjoner	1 860 000	
4	Vernesaker jordskiftedomstolene	5 916 000	288 551 000
3430	Kriminalomsorgen:		
2	Arbeidsdriftens inntekter	90 231 000	
3	Andre inntekter	24 994 000	
4	Tilskudd	2 390 000	117 615 000
3432	Kriminalomsorgens høyskole og utdannings- senter:		
3	Andre inntekter	1 058 000	1 058 000
3440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten:		
1	Gebyr - pass og våpen	320 956 000	
2	Refusjoner mv.	280 624 000	
3	Salgsinntekter	76 614 000	
4	Gebyr - vaktelskap	1 986 000	
6	Gebyr - utlendingssaker	282 259 000	
7	Gebyr - sivile gjøremål	1 105 679 000	
8	Refusjoner fra EUs grense- og visumfond	21 258 000	2 089 376 000
3442	Politihøgskolen:		
2	Diverse inntekter	16 643 000	
3	Inntekter fra Justissektorens kurs- og øvingssenter	18 507 000	35 150 000
3444	Politiets sikkerhetstjeneste (PST):		
2	Refusjoner	20 000 000	20 000 000
3445	Den høyere påtalemyndighet:		
2	Refusjoner	3 000 000	3 000 000
3451	Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap:		
1	Gebyr	150 472 000	
3	Diverse inntekter	26 750 000	
6	Refusjoner	2 236 000	179 458 000
3454	Redningshelikoptertjenesten:		
1	Refusjoner	26 627 000	26 627 000
3456	Nød- og beredskapskommunikasjon:		
1	Abonnementsinntekter	347 305 000	
2	Refusjoner driftsutgifter	39 228 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
3	Refusjoner spesielle driftsutgifter - tjenester og produkter	97 723 000	
4	Refusjoner større utstysanskaffelser og vedlikehold	9 623 000	493 879 000
3469	Vergemålsordningen:		
1	Vergemåls-/representantordning, ODA-godkjente utgifter	4 183 000	4 183 000
3470	Fri rettshjelp:		
1	Tilkjente saksomkostninger m.m.	4 062 000	
2	Fri rettshjelp, ODA-godkjente utgifter	5 118 000	9 180 000
3473	Statens sivilrettsforvaltning:		
1	Diverse inntekter	5 000	5 000
3474	Konfliktråd:		
2	Refusjoner	701 000	701 000
3490	Utlendingsdirektoratet:		
1	Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter	1 845 000	
3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	13 255 000	
4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	279 091 000	
5	Refusjonsinntekter	8 862 000	
6	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	11 917 000	
7	Tolk og oversettelse, ODA-godkjente utgifter	14 604 000	
8	Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter	61 528 000	391 102 000
	Sum Justis- og beredskapsdepartementet		<u>3 665 368 000</u>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

3510	Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon:		
2	Diverse inntekter	22 166 000	
3	Brukerbetaling	67 540 000	89 706 000
3525	Fylkesmannsembetene:		
1	Inntekter ved oppdrag	167 804 000	167 804 000
3533	Eiendommer utenfor husleieordningen:		
2	Diverse inntekter	2 383 000	2 383 000
3540	Direktoratet for forvaltning og IKT:		
2	Opplæringskontoret OK stat	15 517 000	
3	Diverse inntekter	435 000	
4	Internasjonale oppdrag	716 000	
5	Bruk av nasjonale felleskomponenter	73 700 000	
6	Tilleggstjenester til nasjonale felleskomponenter	778 000	
86	Tvangsmulkt	100 000	91 246 000
3563	Internasjonalt reindriftssenter:		
2	Diverse inntekter	2 717 000	
3	Leieinntekter	271 000	2 988 000
3585	Husleietvistutvalget:		
1	Gebyrer	1 472 000	1 472 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3587	Direktoratet for byggkvalitet:		
1	Diverse inntekter	106 000	
4	Gebyrer	44 031 000	44 137 000
3595	Statens kartverk:		
1	Gebyrinntekter tinglysing	416 447 000	
2	Salg og abonnement m.m.	134 668 000	
3	Samfinansiering	203 966 000	755 081 000
	Sum Kommunal- og moderniserings- departementet		<u>1 154 817 000</u>

Arbeids- og sosialdepartementet

3605	Arbeids- og velferdsetaten:		
1	Administrasjonsvederlag	9 260 000	
4	Tolketjenester	2 655 000	
5	Oppdragsinntekter mv.	27 155 000	
6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag	27 600 000	66 670 000
3614	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse:		
1	Gebyrinntekter, lån	23 000 000	
90	Tilbakebetaling av lån	10 900 000 000	10 923 000 000
3615	Yrkesskadeforsikring:		
1	Premieinntekter	118 000 000	118 000 000
3616	Gruppelivsforsikring:		
1	Premieinntekter	98 000 000	98 000 000
3634	Arbeidsmarkedstiltak:		
85	Innfordring av feilutbetalinger, arbeidsmarkedstiltak	200 000	200 000
3635	Ventelønn mv.:		
1	Refusjon statlig virksomhet mv.	8 000 000	8 000 000
3640	Arbeidstilsynet:		
4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	7 006 000	
5	Tvangsmulkt	2 535 000	
7	Byggesaksbehandling, gebyrer	22 725 000	
8	Refusjon utgifter regionale verneombud	13 090 000	45 356 000
3642	Petroleumstilsynet:		
2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	7 530 000	
3	Gebyr tilsyn	71 170 000	78 700 000
	Sum Arbeids- og sosialdepartementet		<u>11 337 926 000</u>

Helse- og omsorgsdepartementet

3701	E-helse, helseregistre mv.:		
2	Diverse inntekter	200 097 000	200 097 000
3703	Internasjonalt samarbeid:		
2	Diverse inntekter	2 089 000	2 089 000
3710	Vaksiner mv.:		
3	Vaksinesalg	96 065 000	96 065 000
3714	Folkehelse:		
4	Gebyrinntekter	2 412 000	2 412 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3732	Regionale helseforetak:		
80	Renter på investeringslån	264 000 000	
85	Avdrag på investeringslån f.o.m. 2008	525 000 000	
90	Avdrag på investeringslån t.o.m. 2007	632 000 000	1 421 000 000
3740	Helsedirektoratet:		
2	Diverse inntekter	19 582 000	
3	Helsetjenester i annet EØS-land	48 968 000	
4	Gebyrinntekter	46 152 000	
5	Helsetjenester til utenlandsboende mv.	63 000 000	
6	Gjesteinnbyggeroppgjør for fastleger	81 908 000	259 610 000
3741	Norsk pasientskadeerstatning:		
2	Diverse inntekter	6 602 000	
50	Premie fra private	17 802 000	24 404 000
3742	Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten:		
50	Premie fra private	2 418 000	2 418 000
3745	Folkehelseinstituttet:		
2	Diverse inntekter	184 787 000	184 787 000
3746	Statens legemiddelverk:		
2	Diverse inntekter	30 000 000	
4	Registreringsgebyr	92 193 000	122 193 000
3747	Statens strålevern:		
2	Diverse inntekter	19 831 000	
4	Gebyrinntekter	9 151 000	28 982 000
3748	Statens helsetilsyn:		
2	Diverse inntekter	1 558 000	1 558 000
	Sum Helse- og omsorgsdepartementet		2 345 615 000

Barne- og likestillingsdepartementet

3842	Familievern:		
1	Diverse inntekter	736 000	736 000
3847	EUs ungdomsprogram:		
1	Tilskudd fra Europakommisjonen	2 364 000	2 364 000
3855	Statlig forvaltning av barnevernet:		
1	Diverse inntekter	16 021 000	
2	Barnetrygd	3 959 000	
60	Kommunale egenandeler	1 437 256 000	1 457 236 000
3856	Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere:		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	110 127 000	110 127 000
3858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet:		
1	Diverse inntekter	484 000	484 000
	Sum Barne- og likestillingsdepartementet		1 570 947 000

Nærings- og fiskeridepartementet

3900	Nærings- og fiskeridepartementet:		
1	Ymse inntekter og refusjoner knyttet til ordinære driftsutgifter	162 000	
2	Ymse inntekter og refusjoner knyttet til spesielle driftsutgifter	103 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
86	Tvangsmulkt	10 000	275 000
3902	Justervesenet:		
1	Gebyrinntekter	24 883 000	
3	Inntekter fra salg av tjenester	24 000 000	
4	Oppdragsinntekter	357 000	
86	Overtredelsesgebyr	50 000	49 290 000
3903	Norsk akkreditering:		
1	Gebyrinntekter og andre inntekter	49 155 000	49 155 000
3904	Brønnøysundregistrene:		
1	Gebyrinntekter	494 577 000	
2	Refusjoner, oppdragsinntekter og andre inntekter	30 530 000	
3	Refusjoner og inntekter knyttet til Altinn	89 152 000	614 259 000
3905	Norges geologiske undersøkelse:		
3	Oppdragsinntekter og andre inntekter	79 601 000	79 601 000
3906	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard:		
1	Leie av bergrettigheter og eiendommer	103 000	
2	Behandlingsgebyrer	781 000	884 000
3910	Sjøfartsdirektoratet:		
1	Gebyrer for skip og flyttbare innretninger i NOR	212 090 000	
2	Maritime personellsertifikater	14 305 000	
3	Diverse inntekter	412 000	
4	Gebyrer for skip i NIS	53 150 000	
86	Overtredelsesgebyr og tvangsmulkt	4 800 000	284 757 000
3911	Konkurransetilsynet:		
3	Refusjoner og andre inntekter	206 000	
86	Lovbruddsgebyr	100 000	306 000
3912	Klagenemndssekretariatet:		
1	Klagegebyr	1 124 000	
2	Refusjoner og andre inntekter	206 000	
87	Overtredelsesgebyr	100 000	1 430 000
3917	Fiskeridirektoratet:		
1	Refusjoner og diverse inntekter	103 000	
5	Saksbehandlingsgebyr	18 189 000	
22	Inntekter ordningen fiskeforsøk og utvikling	4 598 000	
86	Forvaltningssanksjoner	1 000 000	23 890 000
3923	Havforskningsinstituttet:		
1	Oppdragsinntekter	419 163 000	419 163 000
3926	Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy:		
1	Oppdragsinntekter	85 836 000	85 836 000
3935	Patentstyret:		
1	Inntekter av informasjonstjenester	5 416 000	
2	Inntekter knyttet til NPI	4 599 000	
3	Gebyrer immaterielle rettigheter	92 309 000	102 324 000
3936	Klagenemnda for industrielle rettigheter:		
1	Gebyrer	716 000	716 000
3950	Forvaltning av statlig eierskap:		
90	Avdrag på lån, Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	2 800 000	
96	Salg av aksjer	25 000 000	27 800 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3961	Selskaper under Nærings- og fiskeri- departementets forvaltning:		
70	Garantiprovisjon, Statkraft SF	1 940 000	1 940 000
	Sum Nærings- og fiskeridepartementet		<u>1 741 626 000</u>
Landbruks- og matdepartementet			
4100	Landbruks- og matdepartementet:		
1	Refusjoner m.m.	123 000	
30	Husleie	948 000	1 071 000
4115	Mattilsynet:		
1	Gebyr m.m.	198 704 000	
2	Driftsinntekter og refusjoner m.m.	5 874 000	204 578 000
4136	Kunnskapsutvikling m.m.:		
30	Husleie, Norsk institutt for bioøkonomi	18 081 000	18 081 000
4140	Høstbare viltressurser:		
1	Jegerprøve, gebyr m.m.	4 500 000	4 500 000
4142	Landbruksdirektoratet:		
1	Driftsinntekter, refusjoner m.m.	43 203 000	43 203 000
4150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.:		
85	Markedsordningen for korn	50 000	50 000
	Sum Landbruks- og matdepartementet		<u>271 483 000</u>
Samferdselsdepartementet			
4300	Samferdselsdepartementet:		
1	Refusjon fra Utenriksdepartementet	2 700 000	2 700 000
4312	Avinor AS:		
90	Avdrag på lån	444 400 000	444 400 000
4313	Luftfartstilsynet:		
1	Gebyrinntekter	141 100 000	141 100 000
4320	Statens vegvesen:		
1	Salgsinntekter m.m.	220 000 000	
2	Diverse gebyrer	500 000 000	
3	Refusjoner fra forsikringsselskaper	111 700 000	831 700 000
4322	Svinesundsforbindelsen AS:		
90	Avdrag på lån	80 000 000	80 000 000
4330	Særskilte transporttiltak:		
1	Gebyrer	14 200 000	14 200 000
4331	Infrastrukturfond:		
85	Avkastning infrastrukturfond	2 053 000 000	2 053 000 000
4352	Jernbanedirektoratet:		
1	Innbetalinger til Norsk jernbaneskole og Norsk jernbanemuseum	98 600 000	98 600 000
4354	Statens jernbanetilsyn:		
1	Gebyrer for tilsyn med tau- og kabelbaner og fornøylesinnretninger	14 700 000	14 700 000
4360	Kystverket:		
2	Andre inntekter	12 300 000	12 300 000
4361	Samfunnet Jan Mayen:		
7	Refusjoner og andre inntekter	6 100 000	6 100 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
4380	Nasjonal kommunikasjonsmyndighet:		
1	Diverse gebyrer	600 000	600 000
	Sum Samferdselsdepartementet		<u>3 699 400 000</u>
Klima- og miljødepartementet			
4400	Klima- og miljødepartementet:		
2	Diverse inntekter	441 000	
3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	1 817 000	2 258 000
4411	Artsdatabanken:		
2	Diverse inntekter	417 000	417 000
4420	Miljødirektoratet:		
1	Oppdrag og andre diverse inntekter	7 373 000	
4	Gebyrer, forurensningsområdet	41 141 000	
6	Gebyrer, fylkesmannsembetenes miljøvernavdelinger	35 869 000	
7	Gebyrer, kvotesystemet	8 270 000	
8	Gebyrer, naturforvaltningsområdet	638 000	
9	Internasjonale oppdrag	43 816 000	137 107 000
4429	Riksantikvaren:		
2	Refusjoner og diverse inntekter	2 637 000	
9	Internasjonale oppdrag	3 314 000	5 951 000
4471	Norsk Polarinstitutt:		
1	Salgs- og utleieinntekter	11 272 000	
3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	62 123 000	
21	Inntekter, Antarktis	13 877 000	87 272 000
4481	Salg av klimakvoter:		
1	Salgsinntekter	6 743 022 000	6 743 022 000
	Sum Klima- og miljødepartementet		<u>6 976 027 000</u>
Finansdepartementet			
4600	Finansdepartementet:		
2	Diverse refusjoner	400 000	400 000
4602	Finanstilsynet:		
3	Saksbehandlingsgebyr	12 000 000	
86	Vinningsavståelse og overtredelsesgebyr mv.	500 000	12 500 000
4605	Direktoratet for økonomistyring:		
1	Økonomitjenester	51 600 000	51 600 000
4610	Tolletaten:		
1	Særskilt vederlag for tolltjenester	7 000 000	
2	Andre inntekter	2 000 000	
4	Diverse refusjoner	1 100 000	
5	Refusjon fra Avinor AS	25 200 000	
85	Overtredelsesgebyr og tvangsmulkt	17 000 000	52 300 000
4618	Skatteetaten:		
1	Refunderede utleggs- og tinglysingsgebyr	89 500 000	
2	Andre refusjoner	46 100 000	
3	Andre inntekter	37 900 000	
5	Gebyr for utleggsforretninger	49 000 000	
7	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser	3 500 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner
	11	5 200 000	
	85	246 500 000	
	86	1 430 000 000	
	87	70 000 000	
	88	262 600 000	
	89	4 000 000	2 244 300 000
4620	Statistisk sentralbyrå:		
	2	256 100 000	
	85	25 000 000	281 100 000
	Sum Finansdepartementet		<u>2 642 200 000</u>

Forsvarsdepartementet

4700	Forsvarsdepartementet:		
	1	25 745 000	25 745 000
4710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg:		
	1	3 892 456 000	
	47	264 653 000	4 157 109 000
4720	Felleskapasiteter i Forsvaret:		
	1	517 737 000	517 737 000
4723	Nasjonal sikkerhetsmyndighet:		
	1	11 895 000	11 895 000
4731	Hæren:		
	1	91 984 000	91 984 000
4732	Sjøforsvaret:		
	1	55 089 000	55 089 000
4733	Luftforsvaret:		
	1	109 679 000	109 679 000
4734	Heimevernet:		
	1	5 766 000	5 766 000
4760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold:		
	1	33 090 000	
	48	205 036 000	238 126 000
4790	Kystvakten:		
	1	1 139 000	1 139 000
4791	Redningshelikoptertjenesten:		
	1	774 747 000	774 747 000
4792	Norske styrker i utlandet:		
	1	39 115 000	39 115 000
4799	Militære bøter:		
	86	500 000	500 000
	Sum Forsvarsdepartementet		<u>6 028 631 000</u>

Olje- og energidepartementet

4800	Olje- og energidepartementet:		
	10	683 000	
	70	1 400 000	2 083 000
4810	Oljedirektoratet:		
	1	26 500 000	
	2	119 000 000	145 500 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
4820	Norges vassdrags- og energidirektorat:		
1	Gebyrinntekter	78 000 000	
2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	89 000 000	
40	Flom- og skredforebygging	27 000 000	194 000 000
	Sum Olje- og energidepartementet		<u>341 583 000</u>
Ymse inntekter			
5309	Tilfeldige inntekter:		
29	Ymse	300 000 000	300 000 000
5310	Statens lånekasse for utdanning:		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	18 530 000	
29	Termingebyr	16 892 000	
89	Purregebyrer	105 016 000	
90	Redusert lån og rentegjeld	10 776 474 000	
93	Omgjøring av utdanningslån til stipend	6 999 551 000	17 916 463 000
5312	Husbanken:		
1	Gebyrer m.m.	11 443 000	
11	Diverse inntekter	61 940 000	
90	Avdrag	12 350 000 000	12 423 383 000
5325	Innovasjon Norge:		
50	Tilbakeføring fra landsdekkende innovasjonsordning	5 000 000	
70	Låneprovisjoner	63 500 000	
90	Avdrag på utestående fordringer	53 000 000 000	
91	Tilbakeført kapital, såkornfond	10 000 000	53 078 500 000
5326	Siva SF:		
70	Låne- og garantiprovisjoner	7 000 000	
90	Avdrag på utestående fordringer	95 000 000	102 000 000
5329	Eksportkredittordningen:		
70	Gebyrer m.m.	20 000 000	
90	Avdrag på utestående fordringer	9 000 000 000	9 020 000 000
5341	Avdrag på utestående fordringer:		
95	Avdrag på lån til andre stater	500 000	
98	Avdrag på egenbeholdning statsobligasjoner	8 000 000 000	8 000 500 000
5351	Overføring fra Norges Bank:		
85	Overføring	12 000 000 000	12 000 000 000
	Sum Ymse inntekter		<u>112 840 846 000</u>
	Sum Inntekter under departementene		<u>155 233 102 000</u>

Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet

5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten:		
24	Driftsresultat:		
1	Driftsinntekter	163 500 000 000	
2	Driftsutgifter	-28 500 000 000	
3	Lete- og feltutviklingsutgifter	-2 100 000 000	
4	Avskrivninger	-22 100 000 000	
5	Renter av statens kapital	-2 900 000 000	107 900 000 000
30	Avskrivninger		22 100 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
80	Renter av statens kapital	2 900 000 000	132 900 000 000
	Sum Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet		132 900 000 000

Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.

5445	Statsbygg:		
39	Avsetning til investeringsformål	1 242 976 000	1 242 976 000
5446	Salg av eiendom, Fornebu:		
40	Salgsinntekter	200 000	200 000
5460	Garantiinstituttet for eksportkreditt:		
71	Tilbakeføring fra Gammel alminnelig ordning	12 600 000	
72	Tilbakeføring fra Gammel særordning for utviklingsland	2 000 000	14 600 000
5470	Statens pensjonskasse:		
30	Avsetning til investeringsformål	55 645 000	55 645 000
5490	NVE Anlegg:		
1	Salg av utstyr mv.	100 000	100 000
5491	Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift:		
30	Avskrivninger	1 574 406 000	1 574 406 000
	Sum Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.		2 887 927 000

Skatter og avgifter

5501	Skatter på formue og inntekt:		
70	Trinnskatt, formuesskatt mv. fra personlige skattytere	74 700 000 000	
72	Fellesskatt mv. fra personlige skattytere	105 600 000 000	
74	Selskapsskatter mv. fra upersonlige skattytere utenom petroleum	83 600 000 000	263 900 000 000
5502	Finansskatt:		
70	Skatt på lønn	2 050 000 000	
71	Skatt på overskudd	1 435 000 000	3 485 000 000
5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum:		
71	Ordinær skatt på formue og inntekt	52 800 000 000	
72	Særskatt på oljeinntekter	103 300 000 000	
74	Arealavgift mv.	1 600 000 000	157 700 000 000
5508	Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen:		
70	CO ₂ -avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen	5 600 000 000	5 600 000 000
5509	Avgift på utslipp av NO _x i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen:		
70	Avgift	2 000 000	2 000 000
5511	Tollinntekter:		
70	Toll	3 000 000 000	
71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	300 000 000	3 300 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
5521	Merverdiavgift:		
70	Merverdiavgift	<u>310 000 000 000</u>	310 000 000 000
5526	Avgift på alkohol:		
70	Avgift på alkohol	<u>14 200 000 000</u>	14 200 000 000
5531	Avgift på tobakkvarer mv.:		
70	Avgift på tobakkvarer mv.	<u>6 600 000 000</u>	6 600 000 000
5536	Avgift på motorvogner mv.:		
71	Engangsavgift	14 600 000 000	
72	Trafikkforsikringsavgift	9 400 000 000	
73	Vektårsavgift	350 000 000	
75	Omregistreringsavgift	<u>1 480 000 000</u>	25 830 000 000
5538	Veibruksavgift på drivstoff:		
70	Veibruksavgift på bensin	5 700 000 000	
71	Veibruksavgift på autodiesel	10 900 000 000	
72	Veibruksavgift på naturgass og LPG	<u>7 000 000</u>	16 607 000 000
5541	Avgift på elektrisk kraft:		
70	Avgift på elektrisk kraft	<u>11 000 000 000</u>	11 000 000 000
5542	Avgift på mineralolje mv.:		
70	Grunnavgift på mineralolje mv.	1 850 000 000	
71	Avgift på smøreolje mv.	<u>120 000 000</u>	1 970 000 000
5543	Miljøavgift på mineralske produkter mv.:		
70	CO ₂ -avgift	8 700 000 000	
71	Svovelavgift	<u>6 000 000</u>	8 706 000 000
5547	Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier:		
70	Trikloretten (TRI)	1 000 000	
71	Tetrakloretten (PER)	<u>1 000 000</u>	2 000 000
5548	Miljøavgift på visse klimagasser:		
70	Avgift på hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK)	<u>370 000 000</u>	370 000 000
5549	Avgift på utslipp av NO _x :		
70	Avgift på utslipp av NO _x	<u>54 000 000</u>	54 000 000
5550	Miljøavgift på plantevernmidler:		
70	Miljøavgift på plantevernmidler	<u>65 000 000</u>	65 000 000
5551	Avgifter knyttet til mineralvirksomhet:		
70	Avgift knyttet til andre undersjøiske naturforekomster enn petroleum	1 000 000	
71	Årsavgift knyttet til mineraler	<u>2 000 000</u>	3 000 000
5555	Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv.:		
70	Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv.	<u>1 500 000 000</u>	1 500 000 000
5556	Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.:		
70	Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.	<u>3 050 000 000</u>	3 050 000 000
5557	Avgift på sukker mv.:		
70	Avgift på sukker mv.	<u>210 000 000</u>	210 000 000
5559	Avgift på drikkevareemballasje:		
70	Grunnavgift på engangsemballasje	1 980 000 000	
71	Miljøavgift på kartong	55 000 000	
72	Miljøavgift på plast	40 000 000	
73	Miljøavgift på metall	10 000 000	
74	Miljøavgift på glass	<u>85 000 000</u>	2 170 000 000
5561	Flypassasjeravgift:		
70	Flypassasjeravgift	<u>2 040 000 000</u>	2 040 000 000
5562	Totalisatoravgift:		
70	Totalisatoravgift	135 000 000	135 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
5565	Dokumentavgift:		
70	Dokumentavgift	9 700 000 000	9 700 000 000
5568	Sektoravgifter under Kulturdepartementet:		
71	Årsavgift - stiftelser	24 215 000	
73	Refusjon - Norsk Rikstoto og Norsk Tipping AS	41 197 000	
74	Avgift - forhåndskontroll av kinofilm	5 500 000	
75	Kino- og videogramavgift	32 000 000	102 912 000
5571	Sektoravgifter under Arbeids- og sosialdepartementet:		
70	Petroleumstilsynet - sektoravgift	122 120 000	122 120 000
5572	Sektoravgifter under Helse- og omsorgsdepartementet:		
70	Legemiddeldetaljistavgift	63 000 000	
72	Avgift utsalgssteder utenom apotek	4 900 000	
73	Legemiddelleverandøragift	207 500 000	
74	Tilsynsavgift	3 770 000	
75	Sektoravgift tobakk	15 000 000	294 170 000
5574	Sektoravgifter under Nærings- og fiskeridepartementet:		
71	Avgifter immaterielle rettigheter	154 500 000	
72	Kontroll- og tilsynsavgift akvakultur	29 600 000	
73	Årsavgift Merkerregisteret	8 550 000	
74	Fiskeriforskningsavgift	236 496 000	
75	Tilsynsavgift Justervesenet	49 634 000	478 780 000
5576	Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet:		
70	Forskningsavgift på landbruksprodukter	158 901 000	
72	Jeger- og fellingsavgifter	95 000 000	253 901 000
5577	Sektoravgifter under Samferdselsdepartementet:		
74	Sektoravgifter Kystverket	798 000 000	
75	Sektoravgifter Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	243 400 000	1 041 400 000
5578	Sektoravgifter under Klima- og miljødepartementet:		
70	Sektoravgifter under Svalbards miljøvernfond	19 670 000	
72	Fiskeravgifter	19 000 000	
73	Påslag på nettariffen til Klima- og energifondet	670 000 000	708 670 000
5580	Sektoravgifter under Finansdepartementet:		
70	Finanstilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene	418 400 000	418 400 000
5582	Sektoravgifter under Olje- og energidepartementet:		
71	Konsesjonsavgifter fra vannkraftutbygging	166 000 000	166 000 000
5583	Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser:		
70	Avgift på frekvenser mv.	302 000 000	302 000 000
	Sum Skatter og avgifter		852 087 353 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Renter og utbytte mv.			
5603	Renter av statens kapital i statens forretningsdrift:		
80	Renter av statens faste kapital	<u>93 507 000</u>	93 507 000
5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer:		
80	Av statskassens foliokonto i Norges Bank	2 158 000 000	
81	Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	200 000	
82	Av innenlandske verdipapirer	1 307 700 000	
83	Av alminnelige fordringer	25 000 000	
84	Av driftskreditt til statsbedrifter	54 900 000	
86	Renter av lån til andre stater	<u>100 000</u>	3 545 900 000
5607	Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse:		
80	Renter	<u>963 000 000</u>	963 000 000
5611	Aksjer i NSB AS:		
85	Utbytte	<u>225 000 000</u>	225 000 000
5612	Renter fra Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS:		
80	Renter	<u>2 900 000</u>	2 900 000
5613	Renter fra Siva SF:		
80	Renter	<u>16 300 000</u>	16 300 000
5615	Husbanken:		
80	Renter	<u>3 309 000 000</u>	3 309 000 000
5616	Kommunalbanken AS:		
85	Aksjeutbytte	<u>481 000 000</u>	481 000 000
5617	Renter fra Statens lånekasse for utdanning:		
80	Renter	<u>4 857 196 000</u>	4 857 196 000
5619	Renter av lån til Avinor AS:		
80	Renter	<u>30 300 000</u>	30 300 000
5622	Aksjer i Avinor AS:		
85	Utbytte	<u>512 500 000</u>	512 500 000
5624	Renter av Svinesundsforbindelsen AS:		
80	Renter	<u>3 000 000</u>	3 000 000
5625	Renter og utbytte fra Innovasjon Norge:		
80	Renter på lån fra statskassen	244 500 000	
81	Rentemargin, innovasjonslåneordningen	20 000 000	
85	Utbytte, lavrisikolåneordningen	<u>100 000 000</u>	364 500 000
5629	Renter fra eksportkredittordningen:		
80	Renter	<u>1 700 000 000</u>	1 700 000 000
5631	Aksjer i AS Vinmonopolet:		
85	Statens overskuddsandel	41 200 000	
86	Utbytte	<u>2 000</u>	41 202 000
5652	Statskog SF - renter og utbytte:		
85	Utbytte	<u>24 750 000</u>	24 750 000
5656	Aksjer under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning:		
85	Utbytte	21 085 500 000	21 085 500 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
5680	Statnett SF:		
85	Utbytte	443 000 000	443 000 000
5685	Aksjer i Equinor ASA:		
85	Utbytte	16 620 000 000	16 620 000 000
5692	Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank:		
85	Utbytte	112 700 000	112 700 000
5693	Utbytte av aksjer i diverse selskaper mv.:		
85	Utbytte fra Folketrygdfondet	600 000	600 000
	Sum Renter og utbytte mv.		54 431 855 000

Folketrygden

5700	Folketrygdens inntekter:		
71	Trygdeavgift	150 700 000 000	
72	Arbeidsgiveravgift	191 800 000 000	342 500 000 000
5701	Diverse inntekter:		
71	Refusjon ved yrkesskade	940 000 000	
73	Refusjon fra bidragspliktige	235 000 000	
80	Renter	1 700 000	
86	Innkrevning feilutbetalinger	1 150 000 000	
87	Diverse inntekter	26 950 000	
88	Hjelpemiddelsentraler m.m.	63 000 000	2 416 650 000
5704	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs:		
70	Dividende	230 000 000	230 000 000
5705	Refusjon av dagpenger:		
70	Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs	26 000 000	
71	Refusjon av dagpenger for grensearbeidere mv. bosatt i Norge	800 000	26 800 000
	Sum Folketrygden		345 173 450 000

Statens pensjonsfond utland

5800	Statens pensjonsfond utland:		
50	Overføring fra fondet	232 494 395 000	232 494 395 000
	Sum Statens pensjonsfond utland		232 494 395 000

Statslånemidler

5999	Statslånemidler:		
90	Lån	77 143 171 000	77 143 171 000
	Sum Statslånemidler		77 143 171 000

Totale inntekter: 1 852 351 253 000

Folketrygden

II

Stortinget samtykker i at statstilskudd til finansiering av folketrygden, jf. folketrygdlovens § 23-10, gis med 133 085 395 000 kroner, hvorav 18 711 661 000 kroner gis til dekning av utgifter som fullt ut skal dekkes ved tilskudd fra staten, jf. § 23-10 tredje ledd.

Statslån o.a.

II

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2019 kan:

1. ta opp nye langsiktige innenlandske statslån til et beløp inntil 75 000 mill. kroner.
2. ha utestående kortsiktige markedslån til et beløp inntil 125 000 mill. kroner.
3. ta imot innskudd i form av kontolån fra statsinstitusjoner og statlige fond, og fra institusjoner som kan bli pålagt å plassere likviditet som kontolån til staten.
4. inngå rentebytteavtaler og tilsvarende derivatavtaler.

Utenriksdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2019 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 01	kap. 3100 postene 02 og 05
kap. 140 post 01	kap. 3140 post 05

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2019 kan:

1. overskride bevilgningen under kap. 100 Utenriksdepartementet, post 90 Lån til norske borgere i utlandet, ved behov for bistand fra aktuelle transportselskaper ved evakuering av norske borgere i kriserammede land. Fullmakten gjelder i de tilfeller og på de betingelser som gjelder for denne typen bistand.

2. overskride bevilgningen under kap. 116 Internasjonale organisasjoner, post 90 Innskudd i Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur (AIIB) som følge av valutakursjusteringer dersom dette er nødvendig for å oppfylle norske forpliktelser overfor AIIB på USD 22 mill.

IV

Valutatap (disagio)/Valutagevinst (agio)

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2019 gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning valutatap (disagio)/valutagevinst (agio) som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene under kap. 100/3100 Utenriksdepartementet og kap. 140/3140 Utenriksdepartementet, postene 89 Valutatap (disagio)/Valutagevinst (agio).

V

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til tematisk støtte, multi-bi-prosjekter, samarbeidsprosjekter, stat-til-stat-bistand, støtte til internasjonale og lokale ikke-statlige aktører, kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte mottaker.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2019 kan gi tilsagn om:

1. støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
117		EØS-finansieringsordningene	
	77	EØS-finansieringsordningen 2014-2021	10 637 mill. kroner
	78	Den norske finansieringsordningen 2014-2021	9 038 mill. kroner
162		Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi	
	70	Næringsutvikling og handel	50 mill. kroner
	72	Fornybar energi	100 mill. kroner

2. tilskudd til International Finance Facility for Immunisation II (IFFIm II) med inntil 1 500 mill. kroner i perioden 2010–2020 under kap. 160 Helse, samt fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av tilskudd før det er behov for å dekke de aktuelle utgiftene og bruke tilskudd som sikkerhet for lån.
3. tilskudd til en global finansieringsordning for kvinne- og barnehelse med inntil 5 400 mill. kroner samlet i perioden 2015–2023 under kap. 160 Helse.
4. tilskudd til Vaksinealliansen Gavi med inntil 6 250 mill. kroner i perioden 2016–2020 under kap. 160 Helse.
5. tilskudd til Koalisjonen for innovasjon for epidemiberedskap (CEPI) med inntil 1 600 mill. kroner under kap. 160 Helse, samt fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av tilskudd før det er behov for å dekke de aktuelle utgiftene og bruke tilskudd som sikkerhet for lån. Inntil 1 000 mill. kroner gis i direkte støtte til CEPI i årene 2017–2021, og inntil 600 mill. kroner i årene 2021–2025. Hele eller deler av disse midlene kan fra 2019 gå via en finansieringsmekanisme forvaltet av Verdensbanken eller IFFIm.

6. tilskudd til International Finance Facility for Education (IFFEd) med inntil 850 mill. kroner i perioden 2019–2025 under kap. 161 Utdanning, forskning og faglig samarbeid, samt fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av tilskudd før det er behov for å dekke de aktuelle utgiftene og bruke tilskudd som sikkerhet for lån.
7. tilskudd til Det globale partnerskapet for utdanning (GPE) med inntil 2 070 mill. kroner i perioden 2018–2020 under kap. 161 Utdanning, forskning og faglig samarbeid, post 70 Utdanning.

VII

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2019 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme for gamle og nye garantier på inntil 12 500 mill. kroner. Forsikringsansvaret omfatter tap og skade under transport, lagring og i visningsperioden.

VIII

Toårige budsjettvedtak

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til toårige budsjettvedtak i FAO, WHO, ILO, UNIDO, OECD, WTO, IAEA, IEA, Havbunnsmyndigheten, Den internasjonale havrettsdomstolen, Mekanismen for internasjonale straffedomstoler (MICT) og for regulært bidrag til FN.

Andre fullmakter

IX

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2019 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i handlingsplanen av 2004 *Om gjeldslette for utvikling* innenfor den resterende ramme på 834 mill. kroner under Garantiinstituttet for eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til faktisk utestående beløp på ettergivelsestidspunktet inklusive påløpte renter, belastes gjeldsplanens ramme og ettergis uten bevilgning over bistandsbudsjettet. Rammen belastes ikke ved en eventuell ettergivelse av statlige fordringer på Sudan som stammer fra den norske skipseksportkampanjen (1976–1980), jf. Prop. 110 S (2012–2013).

X

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2019 gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av norske medlemskapskontingenter, pliktige bidrag og andre bidrag til internasjonale organisasjoner Norge er medlem av, kan foretas en gang i året.
2. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas en gang i året dersom avtaler om samfinansiering med andre givere innenfor utviklingssamarbeidet tilsier det.
3. Eventuelle utbetalinger av regjeringens gave til TV-aksjoner kan i sin helhet utbetales som et engangsbeløp.
4. Utbetalinger av tilskudd til Climate Investment Fund (CIF) kan foretas i samsvar med fondets prosedyrer for fondsoppbygging.
5. Utbetalinger av tilskudd til følgende fond forvaltet av Den europeiske bank for gjenoppbygging og utvikling (EBRD) kan foretas i henhold til regelverket til det enkelte fond: Early Transition Countries Fund, Eastern Europe Energy Efficiency and Environment Partnership Fund, Eastern Europe Energy

Efficiency and Environment Partnership Regional Fund, EBRD Southern and Eastern Mediterranean Multi-Donor Account samt Multi Donor Account for Ukraine.

6. Utbetalinger av tilskudd til Ukraine Trust Fund for Military Career Transition forvaltet av NATO, kan foretas i henhold til fondets regelverk.
7. Utbetalinger av bidrag til Northern Dimension Environment Partnership Support Fund (NDEP), Chernobyl Shelter Fund (CSF) og Nuclear Safety Account (NSA) kan foretas i samsvar med fondets prosedyrer for fondsoppbygging.
8. Utbetalinger av tilskudd til akutt nødhjelpsarbeid kan i enkelte tilfeller foretas for opptil ett år frem i tid når dette er påkrevd for å sikre raske og nødvendige investeringer.
9. Utbetalinger av tilskudd til fond forvaltet av Verdensbanken, Afrikabanken, Asiabanken, Den interamerikanske utviklingsbanken og Det internasjonale fond for jordbruksutvikling kan foretas i henhold til regelverket for det enkelte fond.
10. Utbetalinger til Vaksinealliansen Gavi kan foretas årlig i tråd med organisasjonens finansieringsstrategi og regelverk.
11. Utbetalinger av tilskudd til Det grønne klimafondet (GCF) kan foretas i samsvar med fondets strategi og prosedyrer for fondsoppbygging.

XI

Bruk av gjeldsbrev og raskere trekk på gjeldsbrev

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2019 kan fravike Bevilgningsreglementet § 3 annet ledd ved utstedelse av gjeldsbrev i forbindelse med kapitalpåfyllinger under Det internasjonale utviklingsfondet, Det asiatiske utviklingsfondet, Det afrikanske utviklingsfondet og Den globale miljøfasiliteten.

XII

Deltakelse i kapitaløkninger i internasjonale banker og fond

Stortinget samtykker i at:

1. Norge deltar, i forbindelse med formalisering av Sør-Sudans medlemskap i Den afrikanske utviklingsbanken (AfDB), i en selektiv kapitaløkning i banken, med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av til sammen UA 0,57 mill. (UA tilsvarer IMF's spesielle trekkrettigheter XDR). Innbetalingen foretas i løpet av årene 2016–2023, og belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 71 Regionale banker og fond. Kapitaløkningen innebærer også en økning i den norske statsgarantien i AfDB med UA 8,93 mill.
2. Norge deltar i kapitalpåfyllingen til Den interamerikanske utviklingsbankens (IDB) organisasjon for privat sektor, Inter-American Investment Corporation (IIC), med en andel på USD 10,1 mill. innbetalt i syv årlige avdrag for perioden 2016–2022. Innbetalingene belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 71 Regionale banker og fond.
3. Norge deltar i de første kapitalinnskuddene i Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur (AIIB) med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av til sammen USD 110 mill., innbetalt i fem like årlige bidrag og gir garantier tilsvarende USD 440 mill. for perioden 2016–2020. Innbetalingen belastes kap. 116 Internasjonale organisasjoner, post 90 Innskudd i Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur (AIIB).
4. Norge deltar i den 12. kapitalpåfyllingen i Det asiatiske utviklingsfondet (AsDF-12) med et bidrag på til sammen 229,44 mill. kroner for perioden 2017–2020, innbetalt i tre like årlige bidrag. Innbetalingene belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 71 Regionale banker og fond.
5. Norge deltar i den 5. kapitaløkningen i Den internasjonale bank for rekonstruksjon og utvikling (IBRD) med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av inntil USD 47,6 mill. i perioden 2020–2024, som belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 70 Verdensbanken. Den norske statsgarantien i IBRD økes samtidig med inntil USD 354 mill.
6. Norge deltar i kapitaløkningen i Det internasjonale finansieringsinstituttet (IFC) med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av inntil USD 46,1 mill. inn-

betalt over perioden 2020–2024, som belastes kap. 162 Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi, post 73 Det internasjonale finansieringsinstituttet (IFC).

7. Norge deltar i kapitalpåfyllingen i Den globale miljøfasiliteten (GEF) med en innbetalt andel på inntil 520 mill. kroner over perioden 1. juli 2018 – 30. juni 2022. Innbetalingene belastes kap. 163 Klima, miljø og hav, post 70 Miljø og klima.
8. Norge deltar i den 11. kapitalpåfylling i Det internasjonale fond for jordbruksutvikling (IFAD-11) med et bidrag på til sammen 360 mill. kroner for perioden 2019–2021, innbetalt i tre årlige bidrag på 120 mill. kroner per år i 2019–2021. Innbetalingene belastes kap. 162 Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi, post 71 Matsikkerhet og landbruk.

Kunnskapsdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2019 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 200 post 01	kap. 3200 post 02
kap. 220 post 01	kap. 3220 post 02
kap. 222 post 01	kap. 3222 post 02
kap. 229 post 01	kap. 3229 postene 02 og 61
kap. 230 post 01	kap. 3230 post 02
kap. 256 post 01	kap. 3256 post 02
kap. 280 post 01	kap. 3280 post 02
kap. 281 post 01	kap. 3281 post 02
kap. 290 post 01	kap. 3290 post 01

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningene til oppdragsvirksomhet på postene 21 mot tilsvarende merinntekter.
3. avhende fast eiendom, jf. Instruks om avhending av statlig eiendom mv., og bruke inntekter fra salg av eiendommer til kjøp, vedlikehold og bygging av andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål ved den samme virksomheten.
4. gi Norges forskningsråd fullmakt til å kjøpe og avhende eiendommer. Salgsinntektene blir ført til eiendomsfondet til Norges forskningsråd.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2019 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
220		Utdanningsdirektoratet	
	70	Tilskudd til læremidler mv.	30 mill. kroner
226		Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen	
	21	Spesielle driftsutgifter	20 mill. kroner
226		Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen	
	22	Videreutdanning for lærere og skoleledere	236,9 mill. kroner
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	1 313,1 mill. kroner

2. gi tilsagn om å utbetale 20 pst. av tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen over kap. 225 Tiltak i grunnsopplæringen, post 68 Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen påfølgende budsjettår, når endelig regnskap foreligger.
3. gi tilsagn om å utbetale utdanningsstøtte for første halvår 2020 (andre halvdel av undervisningsåret 2019–20) etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2019 (første halvdel av undervisningsåret 2019–20), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, postene 70 Utdanningsstipend, 71 Andre stipend, 72 Rentestøtte og 90 Økt lån og rentegjeld samt kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning, post 80 Renter.
4. gi tilsagn om å omgjøre lån til stipend første halvår 2020 (andre halvdel av undervisningsåret 2019–20) etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2019 (første halvdel av undervisningsåret 2019–20), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning post 50 Avsetning til utdanningsstipend.

Andre fullmakter

IV

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. privatister som melder seg opp til eksamen, og kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret skal betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg opp til eksamen, skal betale 1 114 kroner dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og 2 231 kroner ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringslova § 3-5, skal betale 951 kroner per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og 1 905 kroner ved senere forsøk.
2. Kunnskapsdepartementet i 2019 kan gi universiteter og høyskoler fullmakt til å:
 - a. opprette nye selskap og delta i selskap som er av faglig interesse for virksomheten.
 - b. bruke overskudd av oppdragsvirksomhet til kapitalinnskudd ved opprettelse av nye selskap eller ved deltagelse i selskap som er av faglig interesse for virksomheten.
 - c. bruke utbytte fra selskap som virksomheten har kjøpt aksjer i eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.

- d. bruke inntekt fra salg av aksjer i selskap som virksomheten har ervervet med overskudd fra oppdragsvirksomhet eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.
3. maksimalgrensen for foreldrebetaling for et heldags ordinært barnehagetilbud blir fastsatt til 2 990 kroner per måned fra 1. januar 2019, til 3 040 kroner per måned fra 1. august 2019 og til 33 140 kroner per år fra 1. januar 2019, jf. forskrift 16. desember 2005 nr. 1478 om foreldrebetaling i barnehager § 1.
 4. inntektsgrensen for fritak i foreldrebetalingen i barnehage for 20 timer settes til 548 500 kroner per år fra 1. august 2019, jf. forskrift 16. desember 2005 nr. 1478 om foreldrebetaling i barnehager § 3.
 5. Kunnskapsdepartementet i 2019 kan overføre aksjene i UNINETT AS til UNIT - Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning, og at direktoratet kan forvalte eierskapet i selskapet. Aksjene blir flyttet fra gruppe 1 til gruppe 2 og ført ut av kapitalregnskapet i 2019 mot konto for forskyninger i balansen.

Kulturdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2019 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 300 post 01	kap. 3300 post 01
kap. 320 post 01	kap. 3320 postene 01 og 03
kap. 322 post 01	kap. 3322 post 01
kap. 322 post 21	kap. 3322 post 02
kap. 323 post 01	kap. 3323 post 01
kap. 323 post 21	kap. 3323 post 02
kap. 325 post 01	kap. 3325 post 01
kap. 326 post 01	kap. 3326 post 01
kap. 326 post 21	kap. 3326 post 02
kap. 329 post 01	kap. 3329 post 01
kap. 329 post 21	kap. 3329 post 02
kap. 334 post 01	kap. 3334 post 01
kap. 334 post 21	kap. 3334 post 02
kap. 335 post 21	kap. 3335 post 02
kap. 339 post 01	kap. 3339 postene 02 og 04
kap. 339 post 01	kap. 5568 post 71
kap. 339 post 21	kap. 3339 post 07
kap. 342 post 01	kap. 3342 postene 01 og 02

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2019 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
322		Bygg og offentlige rom	
	50	Kunst i offentlige rom	11 mill. kroner
	70	Nasjonale kulturbygg	771,7 mill. kroner

IV

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2019 kan inngå avtaler om forsikringsansvar i forbindelse med større utenlandske utstillinger i Norge innenfor enn samlet ramme for nytt og gammelt ansvar som til enhver tid ikke må overstige 4 000 mill. kroner.

Andre fullmakter

V

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd

Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler for 2019:

1. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikk og scenekunst, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner.
2. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region- og distriktsoperatiltak fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikk og scenekunst, post 73 Region- og distriktsopera.

VI

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i at for 2019 skal:

1. gebyret for merking og registrering av hver kopi av et videogram for utleie eller salg være 0,60 kroner. Kulturdepartementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfeller.
2. avgiften per videogram for omsetning i næring være 3,50 kroner.
3. kringkastingsavgiften for fjernsynsmottakere være 2 713 kroner ekskl. merverdiavgift. Tilleggsavgiften ved forsinket betaling av kringkastingsavgiften og når melding ikke blir gitt etter reglene i lov av 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting § 8–1 andre ledd skal være 15 pst. av kringkastingsavgiften.

VII

Fullmakt til å benytte åremål

Stortinget samtykker i at det gis adgang til i henhold til statsansattelovens regler å benytte åremål for kuratorer som forestår utvikling og gjennomføring av kunstproduksjoner i KORO. For disse gis det mulighet for åremål i en periode på fire år for konsulentene og inntil seks år for leder, med mulighet til én gangs fornyelse.

Justis- og beredskapsdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 61 post 01	kap. 3061 post 03
kap. 400 post 01	kap. 3400 post 01
kap. 410 post 01	kap. 3410 postene 02 og 03
kap. 410 post 22	kap. 3410 post 04
kap. 430 post 01	kap. 3430 postene 03 og 04
kap. 430 post 21	kap. 3430 post 02
kap. 432 post 01	kap. 3432 post 03
kap. 440 post 01	kap. 3440 postene 02, 03, 04
kap. 442 post 01	kap. 3442 post 02 og 03
kap. 444 post 01	kap. 3444 post 02
kap. 451 post 01	kap. 3451 post 03 og 06
kap. 454 post 01	kap. 3454 post 01
kap. 455 post 01	kap. 3455 post 01
kap. 456 post 01	kap. 3456 post 02
kap. 456 post 22	kap. 3456 post 03
kap. 456 post 45	kap. 3456 post 04
kap. 473 post 01	kap. 3473 post 01
kap. 474 post 01	kap. 3474 post 02
kap. 490 post 01	kap. 3490 post 05
kap. 491 post 01	kap. 3491 post 01

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

- overskride bevilgningen under kap. 451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 01 Driftsutgifter med inntil 75 pst. av inntekter ved salg av sivilforsvarsanlegg og fast eiendom. Inntekter inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 kan bestille varer utover den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	01	Driftsutgifter	150 mill. kroner
454		Redningshelikoptertjenesten	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	60 mill. kroner

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 kan:

- gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger på kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 72 Internasjonalt migrasjonsarbeid, og assistert retur og reintegrering i hjemlandet, *overslagsbevilgning*, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.
- gi tilsagn som pådrar staten forpliktelser utover budsjettåret for å gjennomføre forsøk med velferdsobligasjoner innenfor en samlet ramme på inntil 10 mill. kroner i 2018 og 2019 på kap. 430 Kriminalomsorgen, post 70 Tilskudd.

V

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i byggeprosjekt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 kan pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for å gjennomføre byggingen av politiets nasjonale beredskapssenter som omtalt i Prop. 1 S (2017–2018) under kap. 440 Politi- og lensmannsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*, innenfor en kostnadsramme på 2 620 mill. kroner.

VI

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 under kap. 430 Kriminalomsorgen, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*, kan pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for å anskaffe brukerutstyr til nytt fengsel i Agder. Samlede forpliktelser og utbetalinger kan

ikke overskride kostnadsrammer omtalt i Prop. 129 S (2016–2017) på 125 mill. kroner for avdelingen i Froland og 75 mill. kroner for avdelingen i Mandal.

Andre fullmakter

VII

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, *kan overføres*, med inntil 10 mill. kroner, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 33 mill. kroner.

VIII

Nettobudsjetteringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 kan:

1. trekke politiets direkte utgifter til oppbevaring, tilsyn og salg av beslag fra salgsinntekten, før det overskytende inntektsføres under kap. 5309 Tilfeldige inntekter, post 29 Ymse.
2. trekke salgsomkostninger ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.
3. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 473 Statens sivilrettsforvaltning, post 01 Driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.
4. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, *kan overføres*, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

IX

Stortingets rettsferdsvederlagsordning

Stortingets utvalg for rettsferdsvederlag får fullmakt til å tilstå rettsferdsvederlag av statskassen med inntil 250 000 kroner for hver enkelt søknad, men slik at grensen er 500 000 kroner for HIV-ofre og 300 000 kroner for tidligere barn i barnehjem, offentlige fosterhjem og spesialskoler. Søknader der utvalget anbefaler å innvilge erstatning som er høyere enn nevnte beløp, fremmes for Stortinget til avgjørelse. Det samme gjelder søknader som etter utvalgets vurdering reiser spørsmål av særlig prinsipiell art.

X

Avhending av sivilforsvarsanlegg

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 kan overdra sivilforsvarsanlegg til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

XI

Innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 kan inngå avtaler med varighet utover 2019 om midlertidig drift av innkvartering for utlendinger som søker beskyttelse i Norge. Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet kan øke innkvarteringskapasiteten selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller post 70 Stønader til beboere i asylmottak, dersom det er nødvendig for å gi innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse. Stor-

tinget samtykker videre i at Justis- og beredskapsdepartementet kan iverksette beredskapstiltak med varighet utover 2019 for eventuelt sterkt økte ankomster av asylsøkere selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak og kap. 2445 Statsbygg, post 31 Igangsetting av ordinære byggeprosjekter og post 49 Kjøp av eiendommer og selv om det ikke foreligger fastsatt kostnadsramme. Summen av overskridelser på postene kan ikke overstige 3 mrd. kroner i 2019.

XII

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 kan overskride bevilgningen under kap. 451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 21 Spesielle driftsutgifter med inntil 50 mill. kroner dersom det oppstår en situasjon med ekstraordinært mange skogbranner, og det i den forbindelse er nødvendig med innsats for slokking og beredskap utover det som må påregnes i et normalår, uten opphold og før Kongen kan gi slikt samtykke.

XIII

Forslag til endring av anmodningsvedtak nr. 68 vedtakspunkt 18, 3. desember 2015

Stortinget samtykker i at regjeringen bidrar aktivt i de brede internasjonale prosessene i EU og FN med det mål å fremme tiltak som støtter opp om kontrollert og regulert migrasjon og å begrense irregulære ankomster av migranter uten beskyttelsesbehov eller annet grunnlag for lovlig opphold. Norge skal arbeide for å ivareta statens folkerettslige handlingsrom og for at flere land oppfyller internasjonale forpliktelser knyttet til flukt og migrasjon. Norge tar på nåværende tidspunkt ikke initiativ til endring av sentrale konvensjoner av relevans for flukt og migrasjon eller til en internasjonal gjennomgang av disse.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 01	kap. 3500 post 01
kap. 510 post 01	kap. 3510 postene 02 og 03
kap. 525 post 21	kap. 3525 post 01
kap. 533 post 01	kap. 3533 post 02
kap. 540 post 01	kap. 3540 postene 03 og 04
kap. 540 post 21	kap. 3540 post 03
kap. 540 post 22	kap. 3540 post 05
kap. 540 post 23	kap. 3540 post 06
kap. 540 postene 01 og 27	kap. 3540 post 02
kap. 554 post 01	kap. 3554 post 01

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 563 post 01	kap. 3563 post 03
kap. 563 post 21	kap. 3563 post 02
kap. 585 post 01	kap. 3585 post 01
kap. 587 post 01	kap. 3587 post 04
kap. 595 post 01	kap. 3595 postene 02 og 03
kap. 595 post 21	kap. 3595 postene 02 og 03
kap. 595 post 45	kap. 3595 post 04
kap. 2412 post 01	kap. 5312 post 01

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Forskudd på rammetilskudd

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i statsbudsjettet for 2019 kan utgiftsføre uten bevilgning:

1. inntil 350 mill. kroner på kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd som forskudd på rammetilskudd for 2020 til kommuner.
2. inntil 150 mill. kroner på kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd som forskudd på rammetilskudd for 2020 til fylkeskommuner.

IV

Utsatt utgifts- og inntektsføring

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan gi Statens kartverk fullmakt til å plassere innbetalinger fra samfinansierte prosjekter på mellomværende med statskassen. Inntektene vil bli rapportert til statsregnskapet på det tidspunkt utgiftene i de samfinansierte prosjektene kommer til utbetaling og rapporteres til statsregnskapet.

V

Samfinansiering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan gi Statens kartverk fullmakt til å sette i gang samfinansierte prosjekter før finansieringen i sin helhet er innbetalt til Statens kartverk, forutsatt at det er inngått en bindende avtale med betryggende sikkerhet om innbetaling mellom partene. Fullmakten begrenses oppad til 90 mill. kroner og gjelder utgifter ført på kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter mot inntekter ført på kap. 3595 Statens kartverk, post 03 Samfinansiering.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VI

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan gi Statens kartverk fullmakt til å foreta bestillinger av kartgrunnlag utover gitt bevilgning under kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 120 mill. kroner.

VII

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 525 Fylkesmannsembetene, post 21 Spesielle driftsutgifter, refusjoner av utgifter til fellestjenester der Fylkesmannen samordner utgiftene.

VIII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
540		Direktoratet for forvaltning og IKT	
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter	108,9 mill. kroner
567		Nasjonale minoriteter	
	74	Kultur- og ressursenter for norske rom	4,1 mill. kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	76	Utleieboliger	667,1 mill. kroner
	79	Heis og tilstandsvurdering	45,0 mill. kroner
590		Planlegging og byutvikling	
	72	Bolig- og områdeutvikling i byer	22,3 mill. kroner

Andre fullmakter

IX

Husbankens låneramme

Stortinget samtykker i at Husbanken i 2019 kan gi tilsagn om lån for 16 mrd. kroner. Lånene vil bli utbetalt i 2019 og senere år.

X

Tilskudd uten krav om tilbakebetaling

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan:

1. tildele midler til fylkeskommunene som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 550 Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene, post 62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene og post 64 Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn, og under kap. 553 Omstillingsdyktige regioner, post 60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse, post 63 Grenseregionale Interreg-program og post 65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet.
2. tildele midler til Innovasjon Norge, Siva og Forskningsrådet som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 550 Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene, post 70 Bedriftsrettede programmer i distriktene og under kap. 553 Omstillingsdyktige regioner, post 74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø.

XI

Sikringsprosjekt på de kongelige eiendommer

Stortinget samtykker i at H.M. Kongen i 2019 kan pådra forpliktelser utover bevilgningen på kap. 1, post 51 for å gjennomføre sikringsprosjektet på de kongelige eiendommer. Kostnadsrammen er 602,9 mill. kroner i prisnivå per juli 2019.

Bygge- og eiendomsfullmakter*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

XII

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan:

1. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med inntil 250 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med beløp som tilsvarer netto gevinst fra salg av eiendommer.

XIII

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan omdisponere:

1. under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, mellom postene 31 og 33 og mellom postene 30 og 34.
2. under kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, fra post 01 til 45.
3. under kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen, fra post 01 til 45.
4. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30, 31, 33, 45 og 49.
5. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 32 og 34, samt post 49 i de tilfeller det er aktuelt å kjøpe en eiendom som ledd i gjennomføringen av brukerfinansierte byggeprosjekter.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

XIV

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for å gjennomføre byggeprosjekter og andre investeringsprosjekter som er omtalt under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, kap. 532 Utvikling av Fornebuområdet, kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen og kap. 2445 Statsbygg, innenfor de kostnadsrammene som er omtalt i Prop. 1 S (2018–2019) eller i tidligere proposisjoner til Stortinget.

XV

Fullmakter som gjelder brukerfinansierte byggeprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan:

1. sette i gang byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, uten at disse er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, når leietakeren har de husleiemidlene det er behov for innenfor gjeldende budsjettammer.
2. pådra staten forpliktelser utover budsjettåret, innenfor en samlet ramme på 1 500 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser, ved gjennomføring av brukerfinansierte byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter og post 34 Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter.

Andre fullmakter

XVI

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan:

1. godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av statlige virksomheter som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 750 mill. kroner.
2. godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 800 mill. kroner totalt, utover bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49.
3. korrigere Statsbyggs balanse i de tilfellene hvor prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445 Statsbygg blir overført til andre budsjettkapitler eller prosjektene ikke blir realisert.

Arbeids- og sosialdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2019 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 01	kap. 3600 post 02
kap. 601 post 21	kap. 3601 post 02
kap. 605 post 01	kap. 3605 postene 01, 04 og 05
kap. 605 post 21	kap. 3605 post 02
kap. 621 post 21	kap. 3621 post 02
kap. 640 post 01	kap. 3640 postene 06 og 07
kap. 640 post 21	kap. 3640 post 08
kap. 642 post 01	kap. 3642 postene 06 og 07
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 02

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2019 kan:

1. omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 01 Driftsutgifter til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere.
2. omdisponere inntil 11 mill. kroner under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 77 Varig tilrettelagt arbeid i forbindelse med forsøket med VTA i kommunal regi.
3. omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 77 Varig tilrettelagt arbeid til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere.
4. omdisponere fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 634, post 79 Funksjonsassistanse i arbeidslivet inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634, post 79.
5. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 01 Driftsutgifter.
6. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2019 kan overskride bevilgningen under kap. 2470 Statens pensjonskasse, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med inntil 50 mill. kroner mot dekning i reguleringsfondet.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2019 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere	2 774,8 mill. kroner
	77	Varig tilrettelagt arbeid	822,1 mill. kroner

VI

Fullmakt til å starte opp Prosjekt 3 i IKT-moderniseringsprogrammet i Arbeids- og velferdsetaten

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2019 kan starte opp Prosjekt 3 i IKT-moderniseringsprogrammet i Arbeids- og velferdsetaten med utgangspunkt i en kostnadsramme på 847 mill. kroner. Utover denne rammen vil eventuelle ubrukte midler fra Prosjekt 2 kunne benyttes i Prosjekt 3.

VII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for gjennomføring av forsøk med velferdsobligasjoner

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2019 kan gi tilsagn som pådrar staten forpliktelser utover budsjettåret for å gjennomføre forsøk med velferdsobligasjoner innenfor en samlet ramme på inntil 10 mill. kroner i 2018 og 2019 på kap. 621 Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering, post 63 Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte.

Andre fullmakter

VIII

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2019 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån til arbeidsmarkedstiltak for personer med nedsatt arbeidsevne der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

IX

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2019 kan nettopføre som utgiftsreduksjon under kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, postene 01, 21 og 45, refusjoner av kommunenes andel av utgifter til opprettelse og drift av NAV-kontorer.

Folketrygden

Andre fullmakter

II

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2019 skal følgende ytelser i folketrygden gis etter disse satsene¹:

		kroner
1a.	Grunnstønad for ekstrautgifter grunnet varig sykdom, skade eller lyte etter lovens § 6-3 (laveste sats)	8 232
1b.	Ved ekstrautgifter utover laveste sats, kan grunnstønaden forhøyes til	12 564
1c.	eller til	16 464
1d.	eller til	24 252
1e.	eller til	32 868
1f.	eller til	41 052
2a.	Hjelpestønad etter lovens § 6-4 til de som må ha særskilt tilsyn og pleie grunnet varig sykdom, skade eller lyte	14 748
2b.	Forhøyet hjelpestønad etter lovens § 6-5 til barn under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie	29 496
2c.	eller til	58 992
2d.	eller til	88 488
3.	Behovsprøvet gravferdsstønad opptil	23 990
4.	Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-10 og 17-9 første ledd bokstav a) ²	
	for første barn	47 724
	for to barn	62 280
	for tre og flere barn	70 572

¹ Satsene under 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

² Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-10 og 17-9 første ledd bokstav a) gjelder fra 1.1.2016 stønad til barnetilsyn for enslige forsørgere og etterlatte som er i arbeid. Stønaden dekker 64 pst. av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønaden er inntektsprøvet.

Helse- og omsorgsdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2019 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 701 post 21	kap. 3701 post 02
kap. 703 post 21	kap. 3703 post 02
kap. 710 post 21	kap. 3710 post 03
kap. 714 post 21	kap. 3714 post 04
kap. 740 postene 01 og 21	kap. 3740 postene 02 og 04
kap. 740 post 01	kap. 5572 post 75
kap. 740 post 70	kap. 3740 post 03
kap. 740 post 60	kap. 3740 post 06
kap. 741 post 01	kap. 3741 postene 02 og 50
kap. 742 post 01	kap. 3742 post 50
kap. 745 post 01	kap. 3710 post 03
kap. 745 postene 01 og 21	kap. 3745 post 02
kap. 745 post 01	kap. 3740 post 04
kap. 746 postene 01 og 21	kap. 3746 post 02
kap. 747 postene 01 og 21	kap. 3747 postene 02 og 04
kap. 748 post 01	kap. 3748 post 02

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2019 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
710		Vaksiner mv.	
	21	Spesielle driftsutgifter	580 mill. kroner

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2019 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
761		Omsorgstjeneste	
	63	Investeringsstilskudd – rehabilitering	8 009,2 mill. kroner
	69	Investeringsstilskudd – netto tilvekst	1 241,0 mill. kroner
	79	Andre tilskudd	1,0 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2019:

1. aktiverer investeringslån og driftskredittrammen til regionale helseforetak i statens kapitalregnskap.
2. i tilknytning til oppgjørsordningene for h-reseptlegemidler og fritt behandlingsvalg kan føre utgifter og inntekter uten bevilgning over kap. 740 Helsedirektoratet, hhv. post 71 Oppgjørsordning h-reseptlegemidler og post 72 Oppgjørsordning fritt behandlingsvalg. Netto mellomregning med helseforetakene føres ved årets slutt i kapitalregnskapet for hver av ordningene.

Barne- og likestillingsdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Barne- og likestillingsdepartementet i 2019 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 842 post 01	kap. 3842 post 01
kap. 847 post 01	kap. 3847 post 01
kap. 855 post 01	kap. 3855 postene 01, 02 og 60
kap. 856 post 01	kap. 3856 post 01
kap. 858 post 01	kap. 3858 post 01
kap. 868 post 01	kap. 3868 post 01

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Andre fullmakter

III

Satser for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2019 i henhold til *lov 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd* § 10 kan betale ut barnetrygd med 11 640 kroner per barn per år.

Enslige forsørgere som oppfyller vilkårene for rett til utvidet stønad etter barnetrygdloven og full overgangsstonad etter folketrygdloven, og som har barn i alderen 0–3 år, har rett til et småbarnstillegg på 7 920 kroner per år. Dette tillegget gjelder per enslige forsørger, uavhengig av hvor mange barn i alderen 0–3 år vedkommende faktisk forsørger.

IV

Satser for kontantstøtte

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2019 i henhold til *lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre* § 7 kan betale ut kontantstøtte med følgende beløp for barn i alderen 13–23 måneder:

Avtalt oppholdstid i barnehage per uke	Kontantstøtte i prosent av full sats	Kontantstøtte per barn i alderen 13–23 måneder
Ikke bruk av barnehageplass	100	7 500
Til og med 8 timer	80	6 000
Fra 9 til og med 16 timer	60	4 500

Avtalt oppholdstid i barnehage per uke	Kontantstøtte i prosent av full sats	Kontantstøtte per barn i alderen 13– 23 måneder
Fra 17 til og med 24 timer	40	3 000
Fra 25 til og med 32 timer	20	1 500
33 timer eller mer	0	0

V

Sats for engangsstønad ved fødsel og adopsjon

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2019 i henhold til *lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd* § 14-17 kan betale ut:

Engangsstønad ved fødsel og adopsjon	63 140 kroner per barn

Nærings- og fiskeridepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 900 post 01	kap. 3900 post 01
kap. 900 post 21	kap. 3900 post 02
kap. 902 post 01	kap. 3902 postene 01 og 03 og kap. 5574 post 75
kap. 902 post 21	kap. 3902 post 04
kap. 903 post 01	kap. 3903 post 01
kap. 904 post 01	kap. 3904 post 02
kap. 904 post 21	kap. 3904 post 02
kap. 904 post 22	kap. 3904 post 03
kap. 905 post 21	kap. 3905 post 03
kap. 910 post 01	kap. 3910 post 03
kap. 912 post 01	kap. 3912 post 01
kap. 917 post 01	kap. 3917 post 01
kap. 917 post 21	kap. 3917 post 22
kap. 923 post 21	kap. 3923 post 01
kap. 926 post 21	kap. 3926 post 01

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 917, post 22, kap. 919, post 76 og kap. 923, post 22, slik at summen av overskridelser tilsvarer merinntekter under kap. 5574, post 74.
3. overskride bevilgningen under kap. 919, post 60 med 80 pst. av tilsvarende merinntekter under kap. 3917, post 13.

III

Utbetaling under garantiordninger (trekkfullmakter)

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan:

1. foreta utbetalinger til Garantiinstituttet for eksportkreditt uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger under byggelånsgarantiordningen overstiger innestående likvide midler tilknyttet ordningen, men slik at saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen ikke overstiger 600 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Garantiinstituttet for eksportkreditt, post 91 Utbetaling iflg. trekkfullmakt – byggelånsgarantiordning.
2. foreta utbetalinger til Garantiinstituttet for eksportkreditt uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger under Garantiordning for kjøp av skip fra verft i Norge til bruk i Norge (skipsgarantiordningen) overstiger innestående likvide midler tilknyttet ordningen, men slik at saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen ikke overstiger 150 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Garantiinstituttet for eksportkreditt, post 92 Utbetaling iflg. trekkfullmakt – skipsgarantiordning.

IV

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan:

1. overskride bevilgningen under kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 71 Miljøtiltak Raufoss, for miljøtiltak innenfor gitt garantiramme på 168 mill. kroner.
2. overskride bevilgningen under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorarer og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter, samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i selskapene.
3. overskride bevilgningen under kap. 2429 Eksportkredittordningen, post 90 Utlån, men slik at utlån i 2019 ikke overstiger 38 mrd. kroner.
4. overskride bevilgningen under kap. 905 Norges geologiske undersøkelse, post 21 Spesielle driftsutgifter, kap. 923 Havforskningsinstituttet, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 926 Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy, post 21 Spesielle driftsutgifter i forbindelse med gjennomføringen av bestemte oppdragsprosjekter, mot tilsvarende kontraktsfestede innbetalinger til disse prosjektene under henholdsvis kap. 3905 Norges geologiske undersøkelse, post 03 Oppdragsinntekter og andre inntekter, kap. 3923 Havforskningsinstituttet, post 01 Oppdragsinntekter og kap. 3926 Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy, post 01 Oppdragsinntekter. Ved beregning av beløp som kan overføres til 2020 under de nevnte utgiftsbevilgninger, skal alle ubrukte merinntekter og mindreinntekter regnes med, samt eventuell inndekning av foregående års overskridelse på posten.
5. overskride bevilgningen under kap. 922 Romvirksomhet, post 95 Egenkapital Space Norway AS innenfor en totalramme på 139 mill. USD.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
929		Institutt for energiteknikk	
	51	Tilskudd til atomforskning	42 mill. kroner
2421		Innovasjon Norge	
	72	Innovasjonskontrakter	400 mill. kroner
	76	Miljøteknologi	550 mill. kroner

2. gi tilsagn om tilskudd på 115,6 mill. euro i tillegg til eksisterende bevilgning, for å delta i de frivillige programmene til Den europeiske romorganisasjonen ESA. Samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar skal likevel ikke overstige 160,5 mill. euro.

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan:

1. inngå forpliktelser for inntil 7,5 mill. kroner til utredninger og lignende ut over bevilgning under kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter.
2. foreta bestillinger ut over gitt bevilgning under kap. 904 Brønnøysundregistrene, post 22 Forvaltning av Altinn-løsningen, men slik at ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

VII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan gi:

1. Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 160 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at total ramme for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 290 mill. kroner.
2. Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 145 000 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utlandet innenfor Alminnelig garantiordning og inkludert Gammel alminnelig ordning.
3. Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 3 150 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland, samt innenfor en øvre rammebegrensning på syv ganger det til enhver tid innestående beløp på ordningens grunnfond.
4. Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 7 000 mill. kroner ved byggelån innenfor skipsbyggingsindustrien.
5. Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme på 20 000 mill. kroner ved etablering av langsiktige kraftkontrakter i kraftintensiv industri.
6. Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 10 000 mill. kroner ved kjøp av skip fra verft i Norge når disse skipene skal brukes i Norge.

VIII

Garantifullmakt og fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan inngå standardavtaler for leie av grunn til bolig- og næringsformål på Svalbard med garantier overfor långiver som har pant i bygg som står på statens grunn. Garantiansvar kan kun utløses dersom staten sier opp avtalen eller nekter overføring av leierett. Samlet garantiramme for avtalene begrenses oppad til 25 mill. kroner. Det kan utgiftsføres utbetalinger knyttet til garantiene uten bevilgning under kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 80 Lånesikringsordning, bolig- og næringsformål på Svalbard, innenfor en ramme på 10 mill. kroner.

IX

Dekning av forsikringstilfeller

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan:

1. gi tilsagn til Institutt for energiteknikk og Statsbygg om dekning av forsikringsansvar for inntil 80 000 000 euro overfor tredjeperson for instituttets og Statsbyggs ansvar etter lov av 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet, kapittel III.
2. inngå avtaler om forsikringsansvar under beredskapsordningen for statlig varekrigsforsikring innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 2 000 mill. kroner.

X

Utlånsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan:

1. gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye landsdekkende innovasjonslån innenfor en ramme på 1 200 mill. kroner.
2. gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye lån under lavrisikolåneordningen innenfor en ramme på 2 500 mill. kroner.
3. gi Eksportkreditt Norge AS fullmakt til å gi tilsagn om lån i tråd med selskapets og eksportkredittordningens formål uten en øvre ramme.

XI

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser knyttet til miljøtiltak

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan:

1. pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for inntil 190 mill. kroner til gjennomføring av pålagte miljøtiltak på Løkken.
2. pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for inntil 375,5 mill. kroner til gjennomføring av pålagte miljøtiltak i Lunckefjell.

Andre fullmakter

XII

Fullmakt til å bortfeste

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan bortfeste hjemfalte gruveeieendommer til museale formål vederlagsfritt.

XIII

Fullmakt til å erverve og avhende aksjer og opsjoner

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan gi Garantiinstituttet for eksportkreditt anledning til å erverve og avhende aksjer og opsjoner med formål å få dekning for krav i misligholds- og gjenvinningssaker. Eierskapet skal være midlertidig.

XIV

Endring i statlige eierposter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 gjennom salg av aksjer eller gjennom andre transaksjoner kan:

1. redusere eierskapet i Ambita AS helt eller delvis.
2. redusere eierskapet i Baneservice AS helt eller delvis.
3. redusere eierskapet i Entra ASA helt eller delvis.
4. redusere eierskapet i Mesta AS helt eller delvis.
5. redusere eierskapet i Veterinærmedisinsk Oppdragscenter AS helt eller delvis.
6. redusere eierskapet i Telenor ASA ned mot 34 prosent.

XV

Salgsfullmakt og nettobudsjettering av salgsomkostninger

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan avhende eiendom på Raudsand i Nesset kommune i Møre og Romsdal og ved Løkken Verk i Meldal kommune i Trøndelag. Utgifter knyttet til eventuell avhending kan trekkes fra salgsinntektene før det overskytende inntektsføres under kap. 3900, post 30 Inntekter fra salg av gruveeiendom.

XVI

Bruk av holdingselskap

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 kan gi Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å:

1. benytte holdingselskapet for å forvalte eierandeler som følge av misligholds- og gjenvinningssaker under GIEKs Alminnelig garantiordning. Selskapet oppkapitaliseres med midler fra Alminnelig garantiordning. Alminnelig garantiordning kan også gi lån til holdingselskapet eller overføre andre verdier for oppkapitalisering. Holdingselskapet skal være midlertidig.
2. plassere aksjer eller andre verdier tilhørende Alminnelig garantiordning i holdingselskapet.
3. overføre utbytte fra holdingselskapet tilbake til Alminnelig garantiordning.
4. overføre inntekter fra salg av aksjer eid av holdingselskapet til Alminnelig garantiordning.
5. avvikle holdingselskapet, samt tilbakeføre eventuelle midler til eller dekke eventuelt kapitalbehov fra Alminnelig garantiordning.

Landbruks- og matdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2019 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1115 post 01	kap. 4115 post 02
kap. 1137 post 54	kap. 5576 post 70
kap. 1140, post 23	kap. 4140, post 01
kap. 1142 post 01	kap. 4142 post 01

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 1100 Landbruks- og matdepartementet, post 45 Store utstyrsanskaffelser og vedlikehold – ordinære forvaltningsorganer, med et beløp som tilsvarer merinntektene fra salg av eiendom, avgrenset oppad til 25 mill. kroner. Ubenyttede merinntekter fra salg av eiendom kan regnes med ved utregning av overførbart beløp under bevilgningen.

III

Forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2019 kan overskride bevilgningen under kap. 1142 Landbruksdirektoratet, post 01 Driftsutgifter, med inntil 0,5 mill. kroner i forbindelse med forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2019 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1137		Forskning og innovasjon	
	71	Bioøkonomiordningen	5,2 mill. kroner
1148		Naturskade – erstatninger	
	71	Naturskade – erstatninger	107,8 mill. kroner
1149		Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket	
	71	Tilskudd til verdiskapingstiltak i skogbruket	118,7 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Salg av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2019 kan selge innkjøpt og opprinnelig statseiendom for inntil 75 mill. kroner.

Departementet kan trekke utgifter ved salget fra salgsinntektene før disse inntektsføres.

VI

Salg av aksjer

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2019 kan

1. avvikle NIBIO og Veterinærinstituttet sitt eierskap i Instrumenttjenesten AS, og at virksomhetene kan benytte inntektene fra salget.
2. avvikle NIBIO sitt eierskap i Instidata AS, og at virksomheten kan benytte inntektene fra salget.

Samferdselsdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 1313 post 01	kap. 4313 post 02
kap. 1320 postene 01, 22, 28 og 30	kap. 4320 post 01
kap. 1320 post 28	kap. 4320 post 02
kap. 1320 post 22	kap. 4320 post 03
kap. 1352 post 01	kap. 4352 post 01
kap. 1354 post 21	kap. 4354 post 01
kap. 1360 postene 01 og 45	kap. 4360 post 02 og kap. 5577 post 74
kap. 1361 post 01	kap. 4361 post 07

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. nytte inntil 10 mill. kroner av salgsinntekter fra salg av ikke næringsaktive fiskerihavner under kap. 4360, post 02 til følgende formål under kap. 1360, post 30:
 - a. dekning av salgsomkostninger forbundet med salget
 - b. oppgradering og vedlikehold av fiskerihavner.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan overskride bevilgningen under kap. 1360 Kystverket, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 70 mill. kroner per aksjon dersom det er nødvendig å sette i verk tiltak mot akutt forurensing uten opphold og før Kongen kan gi slikt samtykke.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitt bevilgning, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1320		Statens vegvesen	
	63	Tilskudd til gang- og sykkelveier	40 mill. kroner
1352		Jernbanedirektoratet	
	74	Tilskudd til eksterne	1 340 mill. kroner
1380		Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	
	70	Tilskudd til telesikkerhet og -beredskap, fiberkabler	20 mill. kroner

V

Fullmakter til forskuttering

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan inngå avtaler om forskuttering av midler utover gitt bevilgning inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Ramme for samlede, løpende refusjonsforpliktelser
1320		Statens vegvesen	
	30, 31 og 36	Investeringer, riksvei	2 600 mill. kroner
1360		Kystverket	
	30	Nyanlegg og større vedlikehold, fiskerihavner og farleder	350 mill. kroner

Forskutteringene skal refunderes uten kompensasjon for renter og prisstigning.

VI

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser for investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan:

1.

starte opp dette investeringsprosjektet:	innenfor en kostnadsramme på:
rv. 5 Kjørnesfjorden	1 331 mill. kroner

Fullmakten gjelder også forpliktelser som inngås i senere budsjettår, innenfor kostnadsrammen for prosjektet. Samferdselsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

2. pådra forpliktelser som inngås i senere budsjettår, innenfor det enkelte prosjekts kostnadsramme for prosjekter som har startet opp før 2016 og er omtalt i Prop. 1 S. Samferdselsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.
3. forplikte staten for fremtidige budsjettår utover gitt bevilgning for prosjekter som ikke er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget inntil følgende beløp:

a.

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for gamle og nye forpliktelser	Ramme for forpliktelser som forfaller hvert år
1352		Jernbanedirektoratet		
	72	Planlegging nye prosjekter	3 000 mill. kroner	1 500 mill. kroner
	73	Investeringer, jernbane	3 000 mill. kroner	1 500 mill. kroner

b.

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for gamle og nye forpliktelser
1320		Statens vegvesen	
	30, 31 og 36	Investeringer, riksvei	3 000 mill. kroner
1360		Kystverket	
	21 og 30	Investeringer	330 mill. kroner

VII

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for drift- og vedlikeholdsarbeider

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan forplikte staten for fremtidige budsjettår utover gitt bevilgning inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for gamle og nye forpliktelser	Ramme for forpliktelser som forfaller hvert år
1320		Statens vegvesen		
	22	Drift og vedlikehold	8 400 mill. kroner	2 700 mill. kroner
1352		Jernbanedirektoratet		
	71	Drift og vedlikehold	9 000 mill. kroner	3 000 mill. kroner

VIII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for riksveiferjedriften

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan forplikte staten for fremtidige budsjettår utover gitt bevilgning på kap. 1320 Statens vegvesen, post 72 Kjøp av riksveiferjetjenester, slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 9 700 mill. kroner, og slik at forpliktelsene som forfaller hvert år ikke overstiger 1 600 mill. kroner.

IX

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser for Nye Veier AS

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan forplikte staten for fremtidige budsjettår utover gitt bevilgning på kap. 1321 Nye Veier AS, post 70 Tilskudd til Nye Veier AS, likevel slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 21 600 mill. kroner og årlige forpliktelser ikke overstiger 5 400 mill. kroner.

Andre fullmakter

X

Salg og bortfeste av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan selge og bortfeste fast eiendom inntil en verdi av 50 mill. kroner i hvert enkelt tilfelle.

XI

Restverdisikring for eksisterende materiell, oppgraderinger av eksisterende materiell og investeringer i nytt materiell

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 for det togmateriellet som inngår i statens kjøp av persontransporttjenester med tog på kap. 1352 Jernbanedirektoratet, post 70 Kjøp av persontransport med tog, kan:

- a. gi en restverdigaranti for bokførte verdier på inntil 7 103 mill. kroner
- b. gi ytterligere restverdigaranti til oppgraderinger og nyinvesteringer innenfor en ramme på inntil 3 007 mill. kroner. Det legges til grunn 75 pst. restverdigaranti.

XII

Opprettelse av post uten bevilgning

Stortinget samtykker i at kap. 1352 Jernbanedirektoratet, post 74 Tilskudd til eksterne, opprettes i statsregnskapet 2019 uten bevilgning.

XIII

Overføringer til og fra reguleringsfond

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2019 kan overføre inntil 10 mill. kroner til eller fra Nasjonal kommunikasjonsmyndighets reguleringsfond.

Klima- og miljødepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2019 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 01	kap. 4400 post 02
kap. 1411 post 21	kap. 4411 post 02
kap. 1420 post 01	Kap. 4420 post 01
kap. 1420 post 23	kap. 4420 postene 04, 06, 08 og 09
kap. 1429 post 01	kap. 4429 postene 02 og 09
kap. 1471 post 01	kap. 4471 postene 01 og 03
kap. 1471 post 21	kap. 4471 post 21
kap. 1472 post 50	kap. 5578 post 70

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til overskridelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2019 kan:

1. overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 01 Driftsutgifter, til dekning av honorar, transaksjonskostnader og utgifter til faglig bistand i forbindelse med salg av klimakvoter.
2. overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning, med et beløp som svarer til inntekter fra salg av klimakvoter under statens kvotekjøpsprogram som er regnskapsført på kap. 4481 Salg av klimakvoter, post 01 Salgsinntekter.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Kjøp av klimakvoter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2019 kan inngå avtaler om kjøp av klimakvoter innenfor en samlet ramme på 1 700 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser under kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning.

V

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2019 kan foreta bestillinger av materiell o.l. utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	22	Statlige vannmiljøtiltak	9,1 mill. kroner
	31	Tiltak i verneområder	3 mill. kroner
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	6,7 mill. kroner
	33	Statlige erverv, nytt vern	7,7 mill. kroner
	35	Statlige erverv, skogvern	351,3 mill. kroner
	38	Restaurering av myr og annen våtmark	9,5 mill. kroner

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2019 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1411		Artsdatabanken	
	70	Tilskudd til arter og naturtyper	27 mill. kroner
1420		Miljødirektoratet	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	55 mill. kroner
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing	176,7 mill. kroner
	71	Marin forsøpling	15 mill. kroner
	78	Friluftsmål	3 mill. kroner
1428		Reduserte klimagassutslipp, energiomlegging, energi- og klimateknologi	
	50	Overføring til Klima- og energifondet	400 mill. kroner
1429		Riksantikvaren	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	61 mill. kroner
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap	40 mill. kroner
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	10 mill. kroner
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring	10 mill. kroner

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
	74	Tilskudd til fartøyvern	15 mill. kroner
	75	Tilskudd til fartøyvernsentrene	1,5 mill. kroner
	79	Tilskudd til verdensarven	15 mill. kroner
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	73	Klima- og skogsatsingen	2 052 mill. kroner

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2019 kan pådra forpliktelser for fremtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger under kap. 1420 Miljødirektoratet, postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 76,3 mill. kroner.

Andre fullmakter

VIII

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2019 gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas en gang i året for FNs klima- og skogprogram, Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility, Forest Investment Program, og BioCarbon Fund plus.
2. Utbetalinger av kjernebidrag til Global Green Growth Institute kan foretas i henhold til organisasjonens regelverk.
3. Utbetalinger av tilskudd til fond forvaltet av FNs Multi Partner Trust Fund og Inter-American Development Bank (IDB) kan foretas i henhold til regelverket for det enkelte fond.

IX

Utbetaling til Verdensbankens karbonfond

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2019 får unntak fra forutsetningene i Stortingets vedtak av 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger gjennom at tilskudd til Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility Carbon Fund kan utbetales med det formål å betale for framtidige verifiserte utslippsreduksjoner.

X

Utbetaling av tilskudd til offentlig-privat samarbeid

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2019 får unntak fra forutsetningene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om at utbetaling av gitte bevilgninger kun skal skje ved behov, slik at det kan utbetales tilskudd til risikoreduksjon for investeringer i avskogingsfri og bærekraftig råvareproduksjon i tråd med kriteriene for kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak, post 73 Klima- og skogsatsingen.

XI

Utbetaling av renter på tilskudd

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalte fra Norge under Klima- og skogsatsingen på kap. 1482, post 73 kan benyttes til tiltak etter avtale mellom Klima- og miljødepartementet og den enkelte mottaker.

XII

Omgjøring av betingede lån til tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2019 kan gi Enova SF fullmakt til å omgjøre betingede lån fra Klima- og energifondet til tilskudd etter forhåndsdefinerte og forutsigbare betingelser.

Finansdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2019 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 21 post 01	kap. 3021 post 02
kap. 1600 post 21	kap. 4600 post 02
kap. 1605 post 01	kap. 4605 post 01
kap. 1610 post 01	kap. 4610 postene 01, 04 og 05
kap. 1618 post 01	kap. 4618 post 02
kap. 1618 post 01	kap. 4618 post 03

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633, post 01, for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen til oppdragsvirksomhet på kap. 1620 Statistisk sentralbyrå, post 21 Spesielle driftsutgifter, med et beløp som tilsvarer alle merinntektene på kap. 4620 Statistisk sentralbyrå, post 02 Oppdragsinntekter.

Ubrukte merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med ved utregning av overførbart beløp på posten.

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633, post 01.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2019 kan overskride bevilgningen på kap. 21 Statsrådet, post 01 Driftsutgifter, for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for regjeringen.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2019 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1610		Tolletaten	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	40 mill. kroner
1618		Skatteetaten	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	35 mill. kroner

V

Fullmakt til å inngå avtaler om investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2019 kan inngå avtaler om gjennomføring av de investeringsprosjektene som er omtalt i Prop. 1 S (2018–2019) under kap. 1618 Skatteetaten, post 22 Større IT-prosjekter, innenfor de kostnadsrammene som der er angitt.

VI

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2019 kan gi garantier for:

1. grunnkapitalen til Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 1 230 785 695 euro.
2. lån fra Den nordiske investeringsbank vedrørende ordningen med prosjektinvesteringsslån innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 387 086 761 euro.
3. miljølån gjennom Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 57 243 888 euro.

VII

Fullmakt til fortsatt bobehandling

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet for 2019 kan bestemme at det under ordningen med oppfølging av statens krav i konkursbo pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 20,8 mill. kroner. Utbetalinger dekkes av bevilgningen under kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Andre fullmakter

VIII

Fullmakt til å korrigere uoppklarte differanser og feilposterings i tidligere års statsregnskap

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2019 i enkeltsaker kan korrigere uoppklarte differanser i regnskapene og feilposterings i statsregnskapet som gjelder tidligere års regnskaper, ved postering over konto for forskyvninger i balansen i statsregnskapet i det inneværende års regnskap. Fullmakten gjelder inntil 1 mill. kroner.

IX

Nettoposteringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2019 kan:

1. trekke direkte utgifter i forbindelse med auksjonssalg fra salgsinntektene før det overskytende inntektsføres under kap. 4610 Tolletaten, post 02 Andre inntekter.
2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1610 Tolletaten, post 01 Driftsutgifter, refusjoner av fellesutgifter og liknende der Tolletaten framleier lokaler.
3. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1618 Skatteetaten, post 01 Driftsutgifter, refusjoner av fellesutgifter og liknende der Skatteetaten framleier lokaler.
4. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1618 Skatteetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, refusjoner fra andre offentlige institusjoner for investeringer Skatteetaten gjør i samarbeid med disse.
5. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1620 Statistisk sentralbyrå, post 01 Driftsutgifter, refusjoner av fellesutgifter og liknende der Statistisk sentralbyrå framleier lokaler.

Forsvarsdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2019 kan benytte alle merinntekter til å overskride enhver utgiftsbevilgning under Forsvarsdepartementet, med følgende unntak:

- a. Inntekter fra militære bøter kan ikke benyttes som grunnlag for overskridelse.
- b. Inntekter ved salg av større materiell kan benyttes med inntil 75 pst. til overskridelse av bevilgningen under kapittel 1760 Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kapittel 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2019 kan:

1. foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1720		Felleskapasiteter i Forsvaret	
	01	Driftsutgifter	1 517 mill. kroner
1731		Hæren	
	01	Driftsutgifter	30 mill. kroner
1732		Sjøforsvaret	
	01	Driftsutgifter	910 mill. kroner
1733		Luftforsvaret	
	01	Driftsutgifter	1 500 mill. kroner
1734		Heimevernet	
	01	Driftsutgifter	65 mill. kroner
1760		Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	
	01	Driftsutgifter	1 100 mill. kroner
	44	Fellesfinansierte investeringer, nasjonalfinansiert andel	80 mill. kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	65 000 mill. kroner
	48	Fellesfinansierte investeringer, fellesfinansiert andel	165 mill. kroner
1761		Nye kampfly med baseløsning	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	34 335 mill. kroner
1790		Kystvakten	
	01	Driftsutgifter	2 080 mill. kroner
1791		Redningshelikopter tjenesten	
	01	Driftsutgifter	60 mill. kroner
1792		Norske styrker i utlandet	
	01	Driftsutgifter	25 mill. kroner

2. gi Forsvarets forskningsinstitutt fullmakt til å ha økonomiske forpliktelser på inntil 60 mill. kroner utover det som dekkes av egne avsetninger.

IV

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2019 kan gi tilsagn om økonomisk støtte utover bevilgningen, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1700		Forsvarsdepartementet	
	73	Forskning og utvikling	68 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Nettobudsjettering av salgsomkostninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2019 kan trekke salgsomkostninger ved salg av materiell og fast eiendom fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kapittel 4760 Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, inntekter og kapittel 4710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg, post 47 Salg av eiendom.

VI

Personell

Stortinget samtykker i at:

1. Forsvarsdepartementet i 2019 kan fastsette lengden på førstegangstjenesten, repetisjonstjenesten og heimevernstjenesten slik det går frem av Prop. 1 S (2018–2019).
2. enheter oppsatt med frivillig heimevernspersonell kan overføres til forsvarsgrener og fellesinstitusjoner, og benyttes i operasjoner i utlandet.

VII

Investeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2019 kan:

1. starte opp nye investeringsprosjekter som er presentert i Prop. 1 S (2018–2019), innenfor de kostnadsrammer som der er omtalt.
2. endre tidligere godkjente prosjekter som anført i Prop. 1 S (2018–2019), herunder endrede kostnadsrammer.
3. starte opp og gjennomføre materiellinvesteringsprosjekter med en kostnadsramme under 500 mill. kroner.
4. starte opp og gjennomføre eiendoms-, bygge- og anleggsprosjekter (inkludert tilhørende innredning) med en kostnadsramme under 200 mill. kroner.
5. nytte bevilgningen på den enkelte investeringspost, hhv. post 44, 45, 47 og 48 fritt mellom formål, bygg- og eiendoms-kategorier, anskaffelser og prosjekter som presentert i Prop. 1 S (2018–2019).
6. gjennomføre konsept- og definisjonsfasen av planlagte materiellanskaffelser.
7. igangsette planlegging og prosjektering av eiendoms-, bygge- og anleggsprosjekter (inkludert tilhørende innredning) innenfor rammen av bevilgningen på de respektive poster.
8. inkludere gjennomføringskostnader i eiendoms-, bygge- og anleggsprosjekter på post 47.

VIII

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2019 kan:

1. avhende fast eiendom uansett verdi til markedspris når det ikke foreligger annet statlig behov for eiendommen. Eiendommene skal normalt legges ut for salg i markedet, men kan selges direkte til fylkeskommuner eller kommuner til markedspris, innenfor EØS-avtalens bestemmelser. Dersom eiendommene er aktuelle for friluft- eller kulturformål kan de selges på samme vilkår til Statskog SF hvis ikke fylkeskommuner eller kommuner ønsker å kjøpe eiendommene. Likeledes kan eiendommer som er nødvendige for å oppfylle samfunnets målsetting om å opprettholde en selvfinansiert sivil luftfart, selges direkte til Avinor AS. Dette gjelder følgende eiendoms-kategorier:
 - a. rullebaner, taksebaner med tilhørende sikkerhetsområder, flyoppstillingsplasser og andre arealer og infrastruktur for flyoperasjoner
 - b. terminal innrettet mot det service- og tjenestebehov som forbrukere og myndigheter har bruk for
 - c. områder for kollektiv og privat tilbringertjeneste
 - d. kontorer og lignende
 - e. eiendommer for fremtidig utbygging.

2. avhende fast eiendom til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

IX

Tidspunkt for belastning av utgiftsbevilgninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2019 kan belaste utgiftsbevilgninger for bestillinger gjennom NSPA (*NATO Support and Procurement Agency*), andre internasjonale organisasjoner eller andre lands myndigheter fra det tidspunkt materiell blir bestilt, selv om levering først skjer senere i budsjettåret eller i et etterfølgende budsjettår.

X

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet gjennom Forsvarsbygg i 2019 kan kjøpe/innløse boliger med fellesgjeld, slik at samlet gjeld knyttet til eierskap av slike boliger ikke overstiger 100 mill. kroner.

Olje- og energidepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2019 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1810 post 23	kap. 4810 post 02
kap. 1820 post 23	kap. 4820 post 02

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Kongen i 2019 kan overskride bevilgningen under:

1. kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved statlig kjøp/salg av aksjeposter samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Equinor ASA.
2. kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten med inntil 5 mrd. kroner ved utøvelse av statens forkjøpsrett ved overdragelser av andeler i utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel.

IV

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2019 kan utgiftsføre uten bevilgning under:

1. kap. 1815 Petoro AS, post 79 Erstatninger, erstatning til Norges Bank som omfatter netto rentetap og andre dokumenterte kostnader grunnet avvik i varslet og faktisk innbetaling av valuta fra SDØE til Norges Bank, jf. avtale om overføring og kjøp av valuta fra SDØE til Norges Bank.
2. kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, post 90 Lån til Norpipe Oil AS, inntil 25 mill. kroner til utlån til Norpipe Oil AS.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2019 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	72	Tilskudd til olje- og energiformål	126 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging	70 mill. kroner
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging	10 mill. kroner

VI

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2019 kan pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 mill. kroner
1810		Oljedirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
1815		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
	22	Flom- og skredforebygging	150 mill. kroner
1840		CO ₂ -håndtering	
	70	Administrasjon, Gassnova SF	20 mill. kroner

VII

Forpliktelse under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2019 kan pådra staten forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

1. løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene, samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum.
2. avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Equinor ASA.

VIII

Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2019 kan pådra staten forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for statens forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør inntil 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel.
2. utviklingsprosjekter under Gassled eller andre interessentskap.

IX

Forpliktelser før plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2019 kan pådra staten forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten knyttet til kontraktmessige forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift er godkjent eller før tilatelse til anlegg og drift er gitt, herunder forpliktelser knyttet til en pre-interessentskapsfase.

Andre fullmakter

X

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2019 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Olje- og energidepartementet har fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

XI

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2019 kan godkjenne overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler for Petoro AS som forvalter av SDØE der det antas at ressursene i utvinningstillatelsen på tidspunkt for overdragelsen er mindre enn 3 mill. Sm³ oljeekvivalenter.

XII

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2019 kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.
2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

XIII

Overdragelse av andeler i rørledninger mv.

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2019 kan godkjenne nødvendige transaksjoner for overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE for å innlemme rørledninger og transportrelaterte anlegg med SDØE-andel i Gassled eller andre interessentskap. Statens andel i Gassled eller andre interessentskap skal justeres for å gjenspeile innlemmelsen.

XIV

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
 2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 20 mrd. kroner.
 3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.
-

Vedlegg 1**Oversikt over utgifter og inntekter i statsbudsjettet for
budsjetterterminen 2019**

i 1 000 kroner

	Utgifter				
	Samlede utgifter	Drifts- utgifter	Nybygg, anlegg mv.	Overføringer til andre	Utlån, gjelds- avdrag mv.
Det kongelige hus	433 897	22 158	-	411 739	-
Regjering	431 600	431 600	-	-	-
Stortinget og underliggende institusjoner	2 332 100	1 637 600	441 800	252 700	-
Høyesterett	112 195	112 195	-	-	-
Utenriksdepartementet	41 940 892	5 086 412	91 063	35 166 807	1 596 610
Kunnskapsdepartementet	77 872 709	6 569 413	130 785	71 172 511	-
Kulturdepartementet	14 828 416	2 122 742	32 885	12 672 789	-
Justis- og beredskapsdepartementet	41 470 386	35 011 782	4 493 562	1 965 042	-
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	196 810 702	5 708 430	2 661 789	188 440 483	-
Arbeids- og sosialdepartementet	35 423 143	16 252 988	662 790	12 607 365	5 900 000
Helse- og omsorgsdepartementet	178 755 063	6 029 017	16 971	172 709 075	-
Barne- og likestillingsdepartementet	27 642 551	7 955 089	25 500	19 661 962	-
Nærings- og fiskeridepartementet	12 593 946	4 522 668	562 340	6 870 438	638 500
Landbruks- og matdepartementet	19 487 828	1 850 731	9 032	17 628 065	-
Samferdselsdepartementet	73 074 261	18 223 111	14 537 300	40 313 850	-
Klima- og miljødepartementet	14 130 321	3 038 935	602 009	10 489 377	-
Finansdepartementet	131 292 700	17 219 800	272 400	37 285 500	76 515 000
Forsvarsdepartementet	58 953 526	38 159 971	20 053 010	740 545	-
Olje- og energidepartementet	3 723 146	1 719 346	20 000	1 983 800	-
Ymse	4 350 000	4 350 000	-	-	-
Statsbankene	121 409 150	757 383	38 844	15 803 819	104 809 104
Statlig petroleumsvirksomhet	27 000 000	-	27 000 000	-	-
Statens forretningsdrift	4 201 876	-363 556	4 565 432	-	-
Folketrygden	478 258 845	-	-	478 258 845	-
Statens pensjonsfond utland	285 822 000	-	-	285 822 000	-
Sum utgifter	1 852 351 253	176 417 815	76 217 512	1 410 256 712	189 459 214
			Statsbudsjet- tet folke- trygden ikke medregnet	Folke- trygden	Statsbud- sjettet med- regnet fol- ketrygden
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføringer fra Statens pensjonsfond utland)			1 085 224 194	345 173 450	1 430 397 644
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)			1 184 633 194	478 258 845	1 662 892 039
Driftsutgifter			176 417 815	-	176 417 815
Nybygg anlegg mv.			76 217 512	-	76 217 512
Overføringer til andre			646 175 867	478 258 845	1 124 434 712
Overføringer til Statens pensjonsfond utland			285 822 000	-	285 822 000
3. Overskudd før lånetransaksjoner før overføring fra Statens pensjonsfond utland (1-2)			-99 409 000	-133 085 395	-232 494 395
4. Overføring fra Statens pensjonsfond utland			232 494 395	-	232 494 395
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)			133 085 395	-133 085 395	-

i 1 000 kroner

Inntekter					
	Samlede inntekter	Drifts-inntekter	Inntekter i samband med nybygg, anlegg mv.	Skatter, avgifter og andre overføringer	Tilbakebetalinger mv.
Skatt på formue og inntekt	267 385 000	-	-	267 385 000	-
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	342 500 000	-	-	342 500 000	-
Tollinntekter	3 300 000	-	-	3 300 000	-
Merverdiavgift	310 000 000	-	-	310 000 000	-
Avgifter på alkohol	14 200 000	-	-	14 200 000	-
Avgifter på tobakk	6 600 000	-	-	6 600 000	-
Avgifter på motorvogner	25 830 000	-	-	25 830 000	-
Andre avgifter	61 470 353	-	-	61 470 353	-
Sum skatter og avgifter	1 031 285 353	-	-	1 031 285 353	-
Renter av statens forretningsdrift	93 507	-	-	93 507	-
Øvrige inntekter av statens forretningsdrift	2 887 927	100	2 873 227	14 600	-
Sum inntekter av statens forretningsdrift	2 981 434	100	2 873 227	108 107	-
Renter fra statsbankene	10 146 996	-	-	10 146 996	-
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	4 810 800	-	-	4 810 800	-
Utbytte ekskl. Equinor	23 026 252	-	-	23 026 252	-
Renteinntekter og utbytte (eksl. statens forretningsdrift og Equinor)	37 984 048	-	-	37 984 048	-
Inntekter under departementene	33 324 809	23 832 870	515 718	8 976 221	-
Overføring fra Norges Bank	12 000 000	-	-	12 000 000	-
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	-	-	-	-	-
Sum andre inntekter	45 324 809	23 832 870	515 718	20 976 221	-
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	132 900 000	107 900 000	22 100 000	2 900 000	-
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	163 302 000	-	-	163 302 000	-
Aksjeutbytte fra Equinor	16 620 000	-	-	16 620 000	-
Sum petroleumsinntekter	312 822 000	107 900 000	22 100 000	182 822 000	-
Tilbakebetalinger	112 316 043	-	-	-	112 316 043
Statens pensjonsfond utland	232 494 395	-	-	232 494 395	-
Sum inntekter	1 775 208 082	131 732 970	25 488 945	1 505 670 124	112 316 043
			Statsbudsjettet folketrygden ikke medregnet	Folketrygden	Statsbudsjettet medregnet folketrygden
Lånetransaksjoner:					
6. Utlån gjeldsavdrag, aksjetegning mv. i alt			189 459 214	-	189 459 214
Utlån til statsbanker			104 809 104	-	104 809 104
Gjeldsavdrag			76 515 000	-	76 515 000
Andre utlån, aksjetegning mv.			8 135 110	-	8 135 110
7. Tilbakebetalinger mv.			112 316 043	-	112 316 043
8. Utlån mv. (netto) (6 - 7)			77 143 171	-	77 143 171
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8 - 5)			-55 942 224	133 085 395	77 143 171

Vedlegg 2**Statsbudsjettet**

Tabell 2.1 Hovedtallene i statsbudsjettet for perioden 2013–2019

Mill. kroner

	Regnskap					Saldert budsjett 2018	Anslag regn- skap 2018	Forslag 2019
	2013	2014	2015	2016	2017			
Driftsutgifter og investeringer ekskl. petroleumsvirksomhet	185 772	199 461	213 942	233 553	210 329	219 396	220 514	225 999
Driftsresultat forretningsdriften	195	-349	-593	-334	-176	-459	-428	-364
Renter av statsgjeld	12 186	11 117	11 249	10 825	8 833	8 872	9 196	10 489
Overføringer til andre	831 385	881 498	940 912	974 232	1 035 317	1 075 173	1 068 563	1 113 945
Utgifter ekskl. lån og petroleumsvirksomhet	1 029 538	1 091 727	1 165 509	1 218 276	1 254 303	1 302 982	1 297 845	1 350 070
Inntekter ekskl. lån, oljeskatter og petroleumsvirksomhet	913 084	931 719	980 197	1 009 888	1 031 477	1 047 616	1 063 142	1 117 576
Oljekorrigert overskudd	-116 454	-160 008	-185 312	-208 388	-222 826	-255 366	-234 703	-232 494
Overført fra Statens pensjonsfond utland	117 340	156 164	186 063	212 516	231 394	255 366	234 703	232 494
Overskudd før lånetransaksjoner	885	-3 844	751	4 127	8 568	0	0	0
Oljeskatter	206 436	176 164	110 157	47 606	71 177	91 105	123 602	163 302
Utbytte fra Equinor	14 421	22 646	15 382	10 717	8 398	14 544	14 544	16 620
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	157 880	148 229	121 673	94 270	114 836	102 400	145 800	132 900
Utgifter til statlig petroleumsvirksomhet	-33 585	-35 372	-28 955	-27 815	-26 564	-25 000	-25 000	-27 000
Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten	345 151	311 667	218 256	124 779	167 847	183 049	258 946	285 822
Overskudd før overføring til Statens pensjonsfond utland	228 697	151 658	32 945	-83 609	-54 979	-72 317	24 243	53 328
Utlån og avdrag, brutto	233 208	192 855	222 159	163 718	163 595	104 783	125 532	189 459
Tilbakebetalinger	96 233	215 040	126 087	111 351	120 138	167 234	186 165	112 316
Utlån, netto	136 974	-22 185	96 072	52 367	43 456	-62 451	-60 634	77 143
Overskudd før lånetransaksjoner	885	-3 844	751	4 127	8 568	0	0	0
Samlet finansieringsbehov	136 089	-18 341	95 321	48 240	34 888	-62 451	-60 634	77 143

Tabell 2.2 Samlede utgifter etter departement 2013–2019

Mill. kroner

Departement ³	Regnskap					Budsjett	
	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ¹	2019 ²
Det kongelige hus, Regjering, Stortinget og Høyesterett	2 305	2 438	2 614	2 871	3 003	3 322	3 310
Utenriksdepartementet	35 865	35 890	40 035	41 352	37 353	38 136	41 941
Kunnskapsdepartementet	43 816	47 844	52 109	55 780	58 242	61 841	77 873
Kulturdepartementet	9 759	12 460	12 790	13 149	13 694	14 188	14 828
Justis- og beredskapsdepartementet	31 637	34 740	35 496	52 667	57 272	57 404	41 470
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	159 424	172 049	176 469	180 774	187 390	189 084	196 811
Arbeids- og sosialdepartementet	70 704	62 493	43 353	40 673	35 828	34 813	35 423
Helse- og omsorgsdepartementet	121 545	131 313	147 936	150 198	158 223	165 951	178 755
Barne- og likestillingsdepartementet	34 626	34 825	37 252	28 421	28 020	27 550	27 643
Nærings- og fiskeridepartementet	8 472	14 722	10 160	10 257	11 098	11 024	12 594
Fiskeri- og kystdepartementet	5 083	0	0	0	0	0	0
Landbruks- og matdepartementet	17 206	17 459	17 496	17 749	18 283	18 580	19 488
Samferdselsdepartementet	50 980	70 655	94 063	90 981	71 827	67 694	73 074
Klima- og miljødepartementet	5 420	8 616	8 323	8 519	9 858	10 701	14 130
Fornyings-, administrasjons- og kirke- departementet	6 724	0	0	0	0	0	0
Finansdepartementet	107 331	57 873	107 121	64 082	101 208	51 509	131 293
Forsvarsdepartementet	43 571	46 675	45 339	49 254	52 429	54 945	58 954
Olje- og energidepartementet	16 528	18 614	15 790	25 933	14 312	8 097	3 723
Ymse utgifter	61	0	0	1	0	4 498	4 350
Statsbankene	121 021	124 001	118 410	109 057	106 972	113 860	121 409
Statlig petroleumsvirksomhet	33 585	35 372	28 955	27 815	26 564	25 000	27 000
Statens forretningsdrift	2 568	1 986	2 452	3 188	3 053	3 892	4 202
Folketrygden	368 100	389 928	420 461	437 087	449 831	470 675	478 259
Statens pensjonsfond utland	345 151	311 667	218 256	124 779	167 847	183 049	285 822
Utgifter i alt	1 641 483	1 631 621	1 634 880	1 534 588	1 612 308	1 615 814	1 852 351

¹ Saldert budsjett 2018.² Forslag 2019 Prop. 1 S (2018–2019).³ Departementenes budsjetter er uten ymse utgifter, statsbankene, statlig petroleumsvirksomhet, statens forretningsdrift og folketrygden som vises separat.

Tabell 2.3 Driftsutgifter (postene 1–29) etter departement 2013–2019

Departement ³	Regnskap					Budsjett	
	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ¹	2019 ²
Det kongelige hus, Regjering, Stortinget og Høyesterett	1 772	1 854	1 839	1 961	2 002	2 159	2 204
Utenriksdepartementet	5 245	5 510	7 686	10 741	5 544	5 843	5 086
Kunnskapsdepartementet	3 400	3 799	4 160	4 630	5 252	5 905	6 569
Kulturdepartementet	1 725	3 160	3 160	3 219	2 001	2 036	2 123
Justis- og beredskapsdepartementet	27 205	29 223	31 602	35 869	35 767	35 101	35 012
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	411	4 965	4 862	5 090	5 556	5 502	5 708
Arbeids- og sosialdepartementet	23 038	23 387	23 927	25 179	18 844	17 942	16 253
Helse- og omsorgsdepartementet	4 782	5 110	5 259	5 470	5 656	5 396	6 029
Barne- og likestillingsdepartementet	7 138	7 319	7 752	8 476	7 886	7 831	7 955
Nærings- og fiskeridepartementet	1 938	4 015	3 641	3 831	4 302	4 335	4 523
Fiskeri- og kystdepartementet	3 521	0	0	0	0	0	0
Landbruks- og matdepartementet	1 708	1 673	1 586	1 646	1 795	1 742	1 851
Samferdselsdepartementet	15 831	19 789	21 009	23 040	15 121	15 978	18 223
Klima- og miljødepartementet	2 915	2 297	2 329	2 433	2 807	2 895	3 039
Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet	4 578	0	0	0	0	0	0
Finansdepartementet	9 571	9 027	14 158	14 908	16 225	16 543	17 220
Forsvarsdepartementet	32 606	33 808	32 722	34 045	35 847	36 636	38 160
Olje- og energidepartementet	2 130	1 639	1 562	1 644	1 672	1 643	1 719
Ymse utgifter	61	0	0	1	0	4 498	4 350
Statsbankene	668	721	724	725	738	748	757
Statlig petroleumsvirksomhet	1	0	0	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	195	-349	-593	-334	-176	-459	-364
Folketrygden	0	0	0	0	0	0	0
Statens pensjonsfond utland	0	0	0	0	0	0	0
Utgifter i alt	150 439	156 948	167 382	182 574	166 839	172 275	176 418

¹ Saldert budsjett 2018.² Forslag 2019 Prop. 1 S (2018–2019).³ Departementenes budsjetter er uten ymse utgifter, statsbankene, statlig petroleumsvirksomhet, statens forretningsdrift og folketrygden som vises separat.

Tabell 2.4 Nybygg, anlegg mv. (postene 30–49) etter departement 2013–2019

Departement ³	Regnskap					Budsjett	
	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ¹	2019 ²
	Det kongelige hus, Regjering, Stortinget og Høyesterett	183	209	354	477	543	593
Utenriksdepartementet	93	179	282	63	261	59	91
Kunnskapsdepartementet	23	84	21	57	20	26	131
Kulturdepartementet	32	39	32	29	36	32	33
Justis- og beredskapsdepartementet	1 587	1 377	1 710	999	1 388	3 408	4 494
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	1	1 122	1 696	2 053	2 574	2 420	2 662
Arbeids- og sosialdepartementet	312	689	549	391	523	841	663
Helse- og omsorgsdepartementet	20	24	27	22	7	20	17
Barne- og likestillingsdepartementet	13	48	71	10	7	0	26
Nærings- og fiskeridepartementet	9	50	776	101	532	481	562
Fiskeri- og kystdepartementet	858	0	0	0	0	0	0
Landbruks- og matdepartementet	11	9	46	33	20	4	9
Samferdselsdepartementet	18 022	22 881	24 634	27 482	17 356	15 877	14 537
Klima- og miljødepartementet	429	544	494	606	610	626	602
Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet	828	0	0	0	0	0	0
Finansdepartementet	226	237	185	201	213	258	272
Forsvarsdepartementet	10 345	12 220	11 982	14 532	15 927	17 609	20 053
Olje- og energidepartementet	12	12	8	7	15	17	20
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	153	106	56	62	55	48	39
Statlig petroleumsvirksomhet	33 585	35 372	28 955	27 815	26 564	25 000	27 000
Statens forretningsdrift	2 372	2 335	3 045	3 522	3 228	4 341	4 565
Folketrygden	0	0	0	0	0	0	0
Statens pensjonsfond utland	0	0	0	0	0	0	0
Utgifter i alt	69 114	77 536	74 922	78 460	69 878	71 662	76 218

¹ Saldert budsjett 2018.² Forslag 2019 Prop. 1 S (2018–2019).³ Departementenes budsjetter er uten ymse utgifter, statsbankene, statlig petroleumsvirksomhet, statens forretningsdrift og folketrygden som vises separat.

Tabell 2.5 Overføringer til andre (postene 50–89) etter departement 2013–2019

Departement ³	Regnskap					Budsjett	
	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ¹	2019 ²
Det kongelige hus, Regjering, Stortinget og Høyesterett	351	374	421	433	459	570	664
Utenriksdepartementet	29 616	29 279	30 957	29 247	30 234	30 778	35 167
Kunnskapsdepartementet	40 392	43 961	47 928	51 093	52 970	55 910	71 173
Kulturdepartementet	8 003	9 262	9 599	9 902	11 657	12 120	12 673
Justis- og beredskapsdepartementet	2 844	4 139	2 184	15 799	20 118	18 895	1 965
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	159 005	165 962	169 911	173 631	179 257	181 162	188 440
Arbeids- og sosialdepartementet	10 996	11 171	11 033	11 552	12 388	12 629	12 607
Helse- og omsorgsdepartementet	116 741	126 178	142 651	144 706	152 560	160 535	172 709
Barne- og likestillingsdepartementet	27 475	27 458	29 429	19 936	20 127	19 719	19 662
Nærings- og fiskeridepartementet	4 463	5 657	5 538	5 987	6 095	6 034	6 870
Fiskeri- og kystdepartementet	703	0	0	0	0	0	0
Landbruks- og matdepartementet	15 488	15 777	15 865	16 071	16 469	16 834	17 628
Samferdselsdepartementet	7 096	7 985	8 420	10 458	31 651	35 839	40 314
Klima- og miljødepartementet	2 076	5 776	5 500	5 480	6 441	7 180	10 489
Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet	1 318	0	0	0	0	0	0
Finansdepartementet	30 990	31 403	32 859	34 196	33 695	34 708	37 286
Forsvarsdepartementet	621	648	634	676	656	700	741
Olje- og energidepartementet	4 387	4 463	4 971	5 007	5 084	4 537	1 984
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	12 905	13 194	13 801	13 796	14 460	15 210	15 804
Statlig petroleumsvirksomhet	0	0	0	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	0	0	0	0	0	10	0
Folketrygden	368 100	389 928	420 461	437 087	449 831	470 675	478 259
Statens pensjonsfond utland	345 151	311 667	218 256	124 779	167 847	183 049	285 822
Utgifter i alt	1 188 722	1 204 282	1 170 417	1 109 835	1 211 996	1 267 094	1 410 257

¹ Saldert budsjett 2018.² Forslag 2019 Prop. 1 S (2018–2019).³ Departementenes budsjetter er uten ymse utgifter, statsbankene, statlig petroleumsvirksomhet, statens forretningsdrift og folketrygden som vises separat.

Tabell 2.6 Utlån, gjeldsavdrag mv. (postene 90–99) etter departement 2013–2019

Departement ³	Regnskap					Budsjett	
	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ¹	2019 ²
	Det kongelige hus, Regjering, Stortinget og Høyesterett	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	911	923	1 110	1 301	1 315	1 456	1 597
Kunnskapsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Kulturdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Justis- og beredskapsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	6	0	0	0	3	0	0
Arbeids- og sosialdepartementet	36 358	27 246	7 844	3 552	4 074	3 400	5 900
Helse- og omsorgsdepartementet	2	1	0	0	0	0	0
Barne- og likestillingsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Nærings- og fiskeridepartementet	2 062	5 000	205	338	169	173	639
Fiskeri- og kystdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Landbruks- og matdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Samferdselsdepartementet	10 030	20 000	40 000	30 000	7 700	0	0
Klima- og miljødepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Finansdepartementet	66 544	17 206	59 919	14 778	51 074	0	76 515
Forsvarsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Olje- og energidepartementet	10 000	12 500	9 250	19 275	7 541	1 900	0
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	107 295	109 980	103 831	94 474	91 719	97 854	104 809
Statlig petroleumsvirksomhet	0	0	0	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	0	0	0	0	0	0	0
Folketrygden	0	0	0	0	0	0	0
Statens pensjonsfond utland	0	0	0	0	0	0	0
Utgifter i alt	233 208	192 855	222 159	163 718	163 595	104 783	189 459

¹ Saldert budsjett 2018.² Forslag 2019 Prop. 1 S (2018–2019).³ Departementenes budsjetter er uten ymse utgifter, statsbankene, statlig petroleumsvirksomhet, statens forretningsdrift og folketrygden som vises separat.

Tabell 2.7 Skatter og avgifter i perioden 2013–2019

Kapittel	Regnskap					Budsjett		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ¹	2019 ²	
5501	Skatter på formue og inntekt	243 362	238 985	237 996	240 088	252 627	244 527	263 900
5502	Finansskatt	0	0	0	0	1 563	2 300	3 485
5506	Avgift av arv og gaver	2 246	1 880	295	206	91	0	0
5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum	203 204	171 586	105 223	42 496	65 988	85 500	157 700
5508	Avgift på utslipp av CO ₂ kontinentalsokkelen	3 293	4 516	4 959	5 108	5 182	5 600	5 600
5509	Avgift på utslipp av NO _x kontinentalsokkelen	-61	62	-26	2	7	5	2
5511	Tollinntekter	3 111	3 205	3 305	3 369	3 498	3 450	3 300
5521	Merverdiavgift	233 874	242 571	252 220	266 172	267 433	291 500	310 000
5526	Avgift på alkohol	12 239	12 643	12 827	13 503	13 692	13 800	14 200
5531	Avgift på tobakkvarer mv.	7 080	7 259	7 265	7 254	7 027	7 100	6 600
5536	Avgift på motorvogner mv.							
	Engangsavgift	20 184	18 533	17 995	16 867	16 227	15 935	14 600
	Trafikkforsikringsavgift	9 695	9 975	10 170	10 526	9 606	7 100	9 400
	Vektårsavgift	328	359	352	344	339	350	350
	Omregistreringsavgift	2 103	1 907	1 370	1 404	1 474	1 450	1 480
5537	Avgift på båter mv.	169	50	0	0	0	0	0
5538	Veibruksavgift på drivstoff	16 426	16 562	16 079	15 152	15 430	15 008	16 607
5541	Avgift på elektrisk kraft	7 961	7 538	8 563	10 117	10 884	11 100	11 000
5542	Avgift på mineralolje mv.	1 443	1 876	2 035	2 016	1 924	1 815	1 970
5543	Miljøavgift på mineralske produkter mv.	4 768	5 238	5 766	6 576	7 111	7 949	8 706
5546	Avgift på sluttbehandling av avfall	49	53	3	0	0	0	0
5547	Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier	2	1	8	10	1	2	2
5548	Miljøavgift på visse klimagasser	282	355	345	404	429	560	370
5549	Avgift på utslipp av NO _x	55	58	54	50	52	50	54
5550	Miljøavgift på plantevernmidler	64	71	68	73	39	65	65
5551	Avgifter knyttet til mineralvirksomhet	20	6	5	4	4	3	3
5555	Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv.	1 265	1 240	1 401	1 421	1 411	2 520	1 500
5556	Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.	1 911	1 968	1 961	2 026	2 091	3 170	3 050
5557	Avgift på sukker mv.	201	197	206	203	206	210	210
5559	Avgift på drikkevareemballasje	1 325	1 596	1 798	1 921	1 999	2 115	2 170
5561	Flypassasjeravgift	0	0	0	927	1 813	1 850	2 040
5562	Totalisatoravgift	0	0	0	0	0	135	135
5565	Dokumentavgift	7 310	7 607	8 446	8 501	9 259	9 300	9 700
5568	Sektoravgifter under Kulturdepartementet	70	75	75	106	107	107	103
5571	Sektoravgifter under Arbeids- og sosialdep.	46	89	79	84	94	107	122
5572	Sektoravgifter under Helse- og omsorgsdep.	192	167	199	235	233	236	294
5574	Sektoravgifter under Nærings- og fiskeridep.	149	317	388	486	479	494	479
5575	Sektoravgifter under Fiskeri- og kystdep.	889	0	0	0	0	0	0
5576	Sektoravgifter under Landbruks- og matdep.	140	135	138	142	317	160	254
5577	Sektoravgifter under Samferdselsdep.	0	841	847	746	985	977	1 041
5578	Sektoravgifter under Klima- og miljødep.	112	105	104	113	110	125	709
5580	Sektoravgifter under Finansdepartementet	312	309	333	342	362	389	418
5582	Sektoravgifter under Olje- og energidep.	0	160	168	154	847	835	166
5583	Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser	236	274	281	297	292	294	302
5584	Andre avgifter, etterslep utgåtte avgifter	0	0	-6	1	4	0	0
5700	Trygdeavgift	111 686	119 936	129 807	133 599	137 747	144 613	150 700
5700	Arbeidsgiveravgift	157 743	164 015	169 628	171 325	175 773	182 205	191 800
	Sum skatter og avgifter inkl. folketrygden	1 055 482	1 044 319	1 002 733	964 368	1 014 754	1 065 010	1 194 587

¹ Saldert budsjett 2018.² Forslag 2019 Prop. 1 S (2018–2019).

Tabell 2.8 Samlede inntekter i perioden 2013–2019

Mill. kroner

	Regnskap					Saldert budsjett 2018	Anslag regn- skap 2018	Forslag 2019
	2013	2014	2015	2016	2017			
Skatter på formue og inntekt	245 608	240 865	238 291	240 294	254 280	246 827	247 055	267 385
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	269 430	283 951	299 435	304 924	313 520	326 818	327 700	342 500
Tollinntekter	3 111	3 205	3 305	3 369	3 498	3 450	3 740	3 300
Merverdiavgift	233 874	242 571	252 220	266 172	267 433	291 500	294 000	310 000
Avgifter på alkohol	12 239	12 643	12 827	13 503	13 692	13 800	14 100	14 200
Avgifter på tobakk	7 080	7 259	7 265	7 254	7 027	7 100	6 600	6 600
Avgifter på motorvogner	32 309	30 773	29 887	29 140	27 644	24 835	23 790	25 830
Andre avgifter	45 396	46 888	49 344	52 105	56 483	59 575	61 200	61 470
Sum skatter og avgifter	849 047	868 156	892 576	916 762	943 577	973 905	978 185	1 031 285
Renter av statens forretningsdrift	85	80	76	77	72	87	87	94
Øvrige inntekter av statens forretningsdrift	1 964	2 334	2 659	2 527	2 838	2 407	2 659	2 888
Sum inntekter av statens forretningsdrift	2 049	2 413	2 735	2 604	2 910	2 495	2 746	2 981
Renter fra statsbankene	8 370	9 014	9 280	8 445	8 829	8 785	9 517	10 147
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	6 585	5 657	4 841	3 823	3 385	3 387	4 645	4 811
Utbytte ekskl. Equinor	14 528	14 029	19 651	14 703	17 408	18 458	21 875	23 026
Sum renteinntekter og utbytte (ekskl. statens forretningsdrift og Equinor)	29 484	28 699	33 772	26 971	29 622	30 630	36 037	37 984
Inntekter under departementene	32 505	32 451	40 696	36 962	37 642	26 086	31 841	33 325
Overføring fra Norges Bank	0	0	10 419	26 589	17 726	14 500	14 333	12 000
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum andre inntekter	32 505	32 451	51 115	63 550	55 368	40 586	46 174	45 325
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	157 880	148 229	121 673	94 270	114 836	102 400	145 800	132 900
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	206 436	176 164	110 157	47 606	71 177	91 105	123 602	163 302
Aksjeutbytte fra Equinor	14 421	22 646	15 382	10 717	8 398	14 544	14 544	16 620
Sum petroleumsinntekter	378 737	347 039	247 212	152 594	194 411	208 049	283 946	312 822
Tilbakebetalinger	96 233	215 040	126 087	111 351	120 138	167 234	186 165	112 316
Statens pensjonsfond utland	117 340	156 164	186 063	212 516	231 394	255 366	234 703	232 494
Sum inntekter	1 505 394	1 649 962	1 539 559	1 486 348	1 577 420	1 678 265	1 767 956	1 775 208

Tabell 2.9 Vedtatt budsjett 2018 (des. 2017). Utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer.

	Samlede utgifter	Statens egne driftsutgifter				Nybygg, anlegg (postnr. 30-49)	I alt	Overføringer				Utånn gjelds-avdrag mv. (postnr. 90-99)
		I alt	Driftsutgifter (postnr. 01)	Spesielle driftsutgifter (postnr. 21-23 og 25-29)	Driftsresultat forretningsdriften (postnr. 24)			Andre statsregnskaper (postnr. 50-59)	Kommuner (postnr. 60-69)	Andre overføringer (postnr. 70-89)	Utånn gjelds-avdrag mv. (postnr. 90-99)	
Det kongelige hus	357 345	21 493	21 493	0	0	0	357 345	335 852	0	0	0	0
Regjering	406 092	406 092	392 436	13 656	0	0	406 092	0	0	0	0	0
Stortinget og underliggende institusjoner	2 449 200	1 622 000	1 622 000	0	0	593 400	2 449 200	233 800	0	233 800	0	0
Høyesterett	109 750	109 750	109 750	0	0	0	109 750	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	38 135 933	5 843 098	4 404 690	1 438 408	0	59 116	30 777 734	30 777 734	0	30 777 734	0	1 455 985
Kunnskapsdepartementet	61 841 398	5 905 038	2 169 405	3 735 633	0	26 285	55 910 075	39 768 546	3 657 705	12 483 824	0	0
Kulturdepartementet	14 187 737	2 036 031	1 858 536	177 495	0	32 118	12 119 588	1 598 820	54 461	10 466 307	0	0
Justis- og beredskapsdepartementet	57 404 192	35 100 994	32 660 602	2 440 392	0	3 408 066	18 895 132	270 183	17 085 123	1 539 826	0	0
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	189 084 303	5 502 078	4 399 271	1 102 807	0	2 420 315	181 161 910	394 446	175 424 583	5 842 881	0	0
Arbeids- og sosialdepartementet	34 812 554	17 942 435	17 609 729	332 706	0	840 677	12 629 442	284 662	151 410	12 193 370	0	3 400 000
Helse- og omsorgsdepartementet	165 951 491	5 395 963	3 692 407	1 703 556	0	20 480	160 535 048	336 181	9 702 604	150 496 263	0	0
Barne- og likestillingsdepartementet	27 550 471	7 831 407	5 025 968	2 805 439	0	0	19 719 064	233 869	1 703 755	17 781 440	0	0
Nærings- og fiskeridepartementet	11 023 650	4 335 349	3 103 200	1 232 149	0	481 100	6 034 201	2 446 108	15 000	3 573 093	0	173 000
Landbruks- og matdepartementet	18 579 957	1 741 625	1 708 108	33 517	0	4 032	16 834 300	2 093 351	146 373	14 594 576	0	0
Samferdselsdepartementet	67 693 841	15 978 232	2 971 593	13 006 639	0	15 876 600	35 839 009	194 314	3 442 300	32 202 395	0	0
Klima- og miljødepartementet	10 700 683	2 894 953	1 492 990	1 401 963	0	626 042	7 179 688	956 369	311 707	5 911 612	0	0
Finansdepartementet	51 509 104	16 542 504	15 337 467	1 205 037	0	258 400	34 708 200	10 000	23 650 000	11 048 200	0	0
Forsvarsdepartementet	54 945 177	36 636 246	34 605 586	2 030 660	0	17 609 044	699 887	186 247	0	513 640	0	1 900 000
Olje- og energidepartementet	8 097 429	1 643 077	1 030 250	612 827	0	17 000	4 537 352	3 672 513	67 000	797 839	0	0
Ymse	4 498 022	4 498 022	4 498 022	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	113 859 755	747 542	736 279	11 263	0	47 699	15 210 144	7 499 577	0	7 710 567	0	97 854 370
Statlig petroleumsvirksomhet	25 000 000	0	0	0	0	25 000 000	0	0	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	3 892 098	-459 344	0	-459 344	0	4 341 442	10 000	0	0	10 000	0	0
Folketrygden	470 674 975	0	0	0	0	0	470 674 975	0	380 000	470 294 975	0	0
Statens pensjonsfond utland	183 049 000	0	0	0	0	0	183 049 000	183 049 000	0	0	0	0
Sum utgifter	1 615 814 157	1 727 274 585	1 394 449 782	33 284 147	-459 344	71 661 816	1 267 094 401	243 330 038	235 792 021	787 972 342	0	104 783 355

1000 kroner.

Tabell 2.10 Forslag for 2019. Utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer

	1000 kroner										
	Statens egne driftsutgifter					Overføringer				Utånn	
	Samlede utgifter	I alt	Driftsutgifter (postnr. 01)	Spesielle driftsutgifter 21-23 og 25-29)	Driftsresultat forretningsdriften (postnr. 24)	Nybygg, anlegg (postnr. 30-49)	I alt	Andre statsregnskaper (postnr. 50-59)	Kommuner (postnr. 60-69)	Andre overføringer (postnr. 70-89)	Utånn gjeldsavgdrag mv. (postnr. 90-99)
Det kongelige hus	433 897	22 158	22 158	0	0	0	411 739	411 739	0	0	0
Regjering	431 600	431 600	417 600	14 000	0	0	0	0	0	0	0
Stortinget og underliggende institusjoner	2 332 100	1 637 600	1 637 600	0	0	441 800	252 700	8 000	0	244 700	0
Høyesterett	112 195	112 195	112 195	0	0	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	41 940 892	5 086 412	4 240 663	845 749	0	91 063	35 166 807	0	0	35 166 807	1 596 610
Kunnskapsdepartementet	77 872 709	6 569 413	2 371 172	4 198 241	0	130 785	71 172 511	41 571 656	16 830 520	12 770 335	0
Kulturdepartementet	14 828 416	2 122 742	1 887 596	235 146	0	32 885	12 672 789	1 571 435	76 961	11 024 393	0
Justis- og beredskapsdepartementet	41 470 386	35 011 782	33 266 279	1 745 503	0	4 493 562	1 965 042	403 035	227 162	1 334 845	0
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	196 810 702	5 708 430	4 516 444	1 191 986	0	2 661 789	188 440 483	603 526	182 311 840	5 525 117	0
Arbeids- og sosialdepartementet	35 423 143	16 252 988	17 761 708	-1 508 720	0	662 790	12 607 365	291 605	146 750	12 169 010	5 900 000
Helse- og omsorgsdepartementet	178 755 063	6 029 017	3 840 479	2 188 538	0	16 971	172 709 075	336 212	10 442 087	161 930 776	0
Barne- og likestillingsdepartementet	27 642 551	7 955 089	5 078 964	2 876 125	0	25 500	19 661 962	229 448	1 813 661	17 618 853	0
Nærings- og fiskeridepartementet	12 593 946	4 522 668	3 256 470	1 266 198	0	562 340	6 870 438	2 619 288	519 000	3 732 150	638 500
Landbruks- og matdepartementet	19 487 828	1 850 731	1 770 964	79 767	0	9 032	17 628 065	2 090 663	150 471	15 386 931	0
Samferdselsdepartementet	73 074 261	18 223 111	7 391 611	10 831 500	0	14 537 300	40 313 850	206 300	4 396 500	35 711 050	0
Klima- og miljødepartementet	14 130 321	3 038 935	1 531 385	1 507 550	0	602 009	10 489 377	4 048 269	260 100	6 181 008	0
Finansdepartementet	131 292 700	17 219 800	16 109 000	1 110 800	0	272 400	37 285 500	0	24 600 000	12 685 500	76 515 000
Forsvarsdepartementet	58 953 526	38 159 971	36 025 608	2 134 363	0	20 053 010	740 545	193 830	0	546 715	0
Olje- og energidepartementet	3 723 146	1 719 346	1 057 346	662 000	0	20 000	1 983 800	987 500	66 000	930 300	0
Ymse	4 350 000	4 350 000	4 350 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	121 409 150	757 383	745 851	11 532	0	38 844	15 803 819	7 674 938	0	8 128 881	104 809 104
Statlig petroleumsvirksomhet	27 000 000	0	0	0	0	27 000 000	0	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	4 201 876	-363 556	0	0	-363 556	4 565 432	0	0	0	0	0
Folketrygden	478 258 845	0	0	0	0	0	478 258 845	0	413 000	477 845 845	0
Statens pensjonsfond utland	285 822 000	0	0	0	0	0	285 822 000	285 822 000	0	0	0
Sum utgifter	1 852 351 253	176 417 815	147 391 093	29 390 278	-363 556	76 217 512	1 410 256 712	349 069 444	242 254 052	818 933 216	189 459 214

Vedlegg 3**Bevilgningsregnskapet**

Tabell 3.1 Utgifter og inntekter i bevilgningsregnskapet per 1. halvår 2018

Utgifter	Mill. kroner				
	Overført fra forrige termin ¹	Budsjettets stilling 2018	Samlet til disposisjon	Regnskap for 1. halvår	Gjenstående beløp
Det kongelige hus	0	357	357	303	54
Regjering	15	414	429	192	237
Stortinget og underliggende institusjoner	76	2 838	2 914	1 286	1 628
Høyesterett	1	111	112	52	60
Utenriksdepartementet	784	37 987	38 771	17 302	21 469
Kunnskapsdepartementet	1 035	79 172	80 207	45 052	35 155
Kulturdepartementet	321	14 305	14 626	9 117	5 509
Justis- og beredskapsdepartementet	1 184	39 696	40 880	19 020	21 860
Kommunal- og moderniserings- departementet	1 038	189 269	190 307	105 918	84 389
Arbeids- og sosialdepartementet	586	35 854	36 440	19 048	17 393
Helse- og omsorgsdepartementet	1 055	165 479	166 534	96 021	70 513
Barne- og likestillingsdepartementet	92	27 448	27 540	14 075	13 465
Nærings- og fiskeridepartementet	1 467	13 665	15 132	5 534	9 598
Landbruks- og matdepartementet	205	18 670	18 875	13 592	5 283
Samferdselsdepartementet	2 369	68 365	70 734	33 911	36 823
Klima- og miljødepartementet	731	13 301	14 032	3 743	10 289
Finansdepartementet	551	71 574	72 125	57 625	14 500
Forsvarsdepartementet	1 572	55 263	56 835	23 264	33 571
Olje- og energidepartementet	422	5 290	5 712	6 289	-578
Ymse utgifter	0	6 138	6 138	0	6 138
Statsbankene	576	114 274	114 850	58 813	56 037
Statlig petroleumsvirksomhet	0	25 000	25 000	10 802	14 198
Statens forretningsdrift	294	4 301	4 595	1 076	3 519
Folketrygden	133	464 052	464 185	225 761	238 424
Statens pensjonsfond utland	0	183 049	183 049	-7 913	190 962
Sum utgifter	14 506	1 635 873	1 650 380	759 882	890 498

¹ Fordelingen av overført beløp fra 2017 avviker noe fra Meld. St. 3 (2017–2018) Statsrekneskapen 2017. Dette er en konsekvens av Prop. 48 S (2017–2018)/Innst. 230 S (2017–2018) om Endringer i statsbudsjettet 2018 under Utenriksdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Klima- og miljødepartementet og Olje- og energidepartementet (endringer i departementsstrukturen mv.).

			Mill. kroner
Inntekter	Budsjettets stilling 2018	Regnskap for 1. halvår	Gjenstående beløp
Skatt på formue og inntekt	246 827	150 219	96 608
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	326 818	160 669	166 149
Tollinntekter	3 450	1 497	1 953
Merverdiavgift	291 505	144 468	147 037
Avgifter på alkohol	13 793	6 885	6 908
Avgifter på tobakk	7 100	3 243	3 857
Avgifter på motorvogner	24 840	10 736	14 104
Andre avgifter	59 581	29 932	29 649
Sum skatter og avgifter	973 914	507 650	466 264
Renter av statens forretningsdrift	87	-1	89
Øvrige inntekter av statens forretningsdrift	2 659	796	1 863
Sum inntekter av statens forretningsdrift	2 746	794	1 952
Renter fra statsbankene	9 517	4 468	5 050
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	3 684	3 238	446
Aksjeutbytte ekskl. Equinor	21 875	10 817	11 058
Renteinntekter og utbytte (ekskl. statens forretningsdrift og Equinor)	35 076	18 523	16 554
Inntekter under departementene	29 470	15 143	14 327
Overføring fra Norges Bank	14 333	14 333	0
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	0	0	0
Sum andre inntekter	43 803	29 476	14 327
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	122 800	66 075	56 725
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	91 105	48 378	42 727
Aksjeutbytte fra Equinor	14 544	6 273	8 271
Sum petroleumsinntekter	228 449	120 726	107 723
Tilbakebetalinger	186 165	137 765	48 400
Statens pensjonsfond utland	255 366	0	255 366
Sum inntekter	1 725 520	814 933	910 586

Tabell 3.2 Bevilgningsregnskapet for 1. halvår 2017 og 2018

Utgifter	Mill. kroner									
	Samlede utgifter		Driftsutgifter		Nybygg, anlegg mv.		Overføringer til andre		Utlån, gjelds-avdrag mv.	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Det kongelige hus	194	303	16	16	0	0	178	287	0	0
Regjering	185	192	185	192	0	0	0	0	0	0
Stortinget og underliggende institusjoner	1 071	1 286	756	803	202	366	113	117	0	0
Høyesterett	52	52	52	52	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	16 836	17 302	1 988	2 042	261	24	13 272	13 794	1 315	1 443
Kunnskapsdepartementet	34 809	45 052	2 151	2 559	16	25	32 642	42 468	0	0
Kulturdepartementet	8 633	9 117	962	971	8	9	7 664	8 136	0	0
Justis- og beredskapsdep.	25 868	19 020	17 354	16 993	396	1 073	8 118	954	0	0
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	113 341	105 918	2 578	2 559	1 276	1 098	109 487	102 261	0	0
Arbeids- og sosialdepartementet	18 555	19 048	10 052	10 478	182	232	6 399	6 354	1 922	1 985
Helse- og omsorgsdepartementet	90 781	96 021	2 629	2 643	3	5	88 149	93 373	0	0
Barne- og likestillingsdepartementet	14 172	14 075	3 852	3 899	5	0	10 315	10 176	0	0
Nærings- og fiskeridepartementet	5 294	5 534	2 015	2 065	439	785	2 696	2 684	144	0
Landbruks- og matdepartementet	13 465	13 592	860	824	12	1	12 594	12 767	0	0
Samferdselsdepartementet	35 323	33 911	6 764	6 678	8 069	8 219	20 491	19 014	0	0
Klima- og miljødepartementet	3 472	3 743	1 105	1 146	79	127	2 288	2 470	0	0
Finansdepartementet	79 612	57 625	7 482	7 739	85	125	20 972	22 276	51 074	27 485
Forsvarsdepartementet	22 644	23 264	16 743	17 160	5 550	5 789	351	315	0	0
Olje- og energidepartementet	6 535	6 289	731	770	1	4	3 825	3 762	1 979	1 754
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	55 592	58 813	364	370	28	38	7 019	7 446	48 181	50 959
Statlig petroleumsvirksomhet	13 781	10 802	0	0	13 781	10 802	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	304	1 076	-1 116	-959	1 420	2 025	0	10	0	0
Folketrygden	223 137	225 761	0	0	0	0	223 137	225 761	0	0
Statens pensjonsfond utland	-39 110	-7 913	0	0	0	0	-39 110	-7 913	0	0
Sum utgifter	744 547	759 882	77 521	78 999	31 812	30 747	530 600	566 509	104 614	83 626
Lånetransaksjoner					Budsjet- Regn- skap	tets stil- ling	End- ringer	Regn- skap	Regn- skap	End- ringer i
1 Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføring fra					2017	2018	i pst.	2017	2018	pst.
Statens pensjonsfond utland					1 225 888	1 283 988	4,7	640 207	677 169	5,8
2 Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld)					1 448 713	1 510 341	4,3	639 933	676 256	5,7
Driftsutgifter					166 839	174 228	4,4	77 521	78 999	1,9
Nybygg, anlegg mv.					69 878	72 648	4,0	31 812	30 747	-3,3
Overføringer til andre					1 044 150	1 080 416	3,5	569 711	574 422	0,8
Overføringer til Statens pensjonsfond utland					167 847	183 049	9,1	-39 110	-7 913	-79,8
3 Overskudd før lånetransaksjoner før overføring fra										
Statens pensjonsfond utland (1-2)					-222 826	-226 353	-	275	913	-
4 Overføring fra Statens pensjonsfond utland					231 394	255 366	-	0	0	-
5 Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)					8 568	29 013	-	275	913	-

Inntekter	Mill. kroner										
	Samlede inntekter		Driftsinntekter		Inntekter i samband med nybygg, anlegg mv.		Skatter, avgifter og andre overføringer		Tilbakebetalinger mv.		
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	
Skatt på formue og inntekt	156 180	150 219	0	0	0	0	156 180	150 219	0	0	
Arbeidsgiveravgift og folketrygdavgift	155 239	160 669	0	0	0	0	155 239	160 669	0	0	
Tollinntekter	1 613	1 497	0	0	0	0	1 613	1 497	0	0	
Merverdiavgift	123 770	144 468	0	0	0	0	123 770	144 468	0	0	
Avgifter på alkohol	6 646	6 885	0	0	0	0	6 646	6 885	0	0	
Avgifter på tobakk	3 432	3 243	0	0	0	0	3 432	3 243	0	0	
Avgifter på motorvogner	18 651	10 736	0	0	0	0	18 651	10 736	0	0	
Andre avgifter	27 441	29 932	0	0	0	0	27 441	29 932	0	0	
Sum skatter og avgifter	492 972	507 650	0	0	0	0	492 972	507 650	0	0	
Renter av statens forretningsdrift	-1	-1	0	0	0	0	-1	-1	0	0	
Øvrige inntekter av statens forretningsdrift	676	796	0	0	658	744	18	51	0	0	
Sum inntekter av statens forretningsdrift	675	794	0	0	658	744	16	50	0	0	
Renter fra statsbankene	4 434	4 468	0	0	0	0	4 434	4 468	0	0	
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	2 306	3 238	0	0	0	0	2 306	3 238	0	0	
Aksjeutbytte ekskl. Equinor	12 847	10 817	0	0	0	0	12 847	10 817	0	0	
Renteinntekter og utbytte (ekskl. statens forretningsdrift og Equinor)	19 587	18 523	0	0	0	0	19 587	18 523	0	0	
Inntekter under departementene	16 326	15 143	7 492	8 911	570	212	8 263	6 020	0	0	
Overføring fra Norges Bank	17 726	14 333	0	0	0	0	17 726	14 333	0	0	
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Sum andre inntekter	34 051	29 476	7 492	8 911	570	212	25 989	20 352	0	0	
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	62 573	66 075	48 388	53 300	12 426	11 220	1 759	1 556	0	0	
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	28 331	48 378	0	0	0	0	28 331	48 378	0	0	
Aksjeutbytte fra Equinor	2 018	6 273	0	0	0	0	2 018	6 273	0	0	
Sum petroleumsinntekter	92 922	120 726	48 388	53 300	12 426	11 220	32 108	56 206	0	0	
Tilbakebetalinger	57 484	137 765	0	0	0	0	0	0	57 484	137 765	
Statens pensjonsfond utland	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Sum inntekter	697 691	814 933	55 880	62 211	13 655	12 176	570 673	602 781	57 484	137 765	
						Budsjettsstillinger	Endringer i pst.	Regnskap 1. halvår 2017	Regnskap 1. halvår 2018	Endringer i pst.	
Låntransaksjoner						2017	2018				
6 Utlån, gjeldsavdrag, aksjetegning mv. i alt						163 595	125 532	-23,3	104 614	83 626	-20,1
Utlån mv. til statsbankene						91 719	97 849	6,7	48 181	50 959	5,8
Gjeldsavdrag						50 959	20 000	-	50 959	27 485	-
Andre utlån, aksjetegning mv.						20 916	7 683	-63,3	5 474	5 182	-5,3
7 Tilbakebetalinger mv.						120 138	186 165	55,0	57 484	137 765	139,7
8 Utlån mv. netto (6-7)						43 456	-60 634	-239,5	47 130	-54 139	-214,9
9 Samlet finansieringsbehov dekket av kontantbeholdning og lån (8-5) ¹⁾						34 888	-89 646	-	46 856	-55 052	-
10 Statslånemidler						34 888	0	-	0	0	-
11 Endring i diverse beholdninger						0	-89 646	-	46 856	-55 052	-

¹ Inkluderer ikke finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten

Vedlegg 4**Virksomheter med særskilte fullmakter
(nettobudsjetterte forvaltningsorganer)**

Finansdepartementet har i samråd med berørte departementer etablert prosedyrer for innrapportering av standardiserte nøkkeltall for nettobudsjetterte virksomheter, jf. omtale i Gul bok 2010, kapittel 9.3. Tabellene 4.1 - 4.3 nedenfor oppsummerer tall som Finansdepartementet har mottatt fra de berørte departementene. Tabell 4.4 gir en oversikt over aktuelle departementer og tilhørende nettobudsjetterte virksomheter. De enkelte departementene gir i sine fagproposisjoner et mer detaljert tallgrunnlag for sine nettobudsjetterte virksomheter.

Tabellene nedenfor er en ren oppsummering av tall for enkeltvirksomheter, og det er ikke foretatt noen eliminering av overføringer eller trans-

aksjoner mellom virksomhetene. Som følge av dette vil for eksempel bevilgninger til Norges Forskningsråd som viderefordes til øvrige nettobudsjetterte virksomheter, fremkomme som inntekter fra statlige bevilgninger to ganger i den aggregerte fremstillingen. Videre vil bevilgninger og tildelinger som de nettobudsjetterte virksomhetene mottar fra andre departementer eller statlige virksomheter, og som ikke tilflyter virksomheten direkte over den statlige nettobevilgning (post 50-59), fremkomme som inntekter fra statlige bevilgninger i tabellene 4.1 og 4.2 nedenfor. Det er gjort noen mindre reklassifiseringer i sammenligningstall for 2015 og 2016, basert på tallgrunnlag mottatt fra departementene.

Tabell 4.1 Utgifter og inntekter fordelt etter art ¹

<i>Beløp i mill. kroner</i>	Budsjett			
	2015	2016	2017	2018
1. Utgifter				
<i>Driftsutgifter</i>				
Lønnsutgifter	27 399	28 710	29 632	31 466
Varer og tjenester	14 394	14 019	15 399	15 925
<i>Sum driftsutgifter</i>	<i>41 793</i>	<i>42 729</i>	<i>45 030</i>	<i>47 391</i>
<i>Investeringsutgifter</i>				
Investeringer, større utstyrskaffelser og vedlikehold	2 510	2 641	2 549	2 254
<i>Sum investeringsutgifter</i>	<i>2 510</i>	<i>2 641</i>	<i>2 549</i>	<i>2 254</i>
<i>Overføringer fra virksomheten</i> ²				
Utbetalinger til andre statlige regnskaper	3 488	4 354	4 687	5 428
Andre utbetalinger	5 550	5 882	6 260	5 919
<i>Sum overføringsutgifter</i>	<i>9 038</i>	<i>10 237</i>	<i>10 947</i>	<i>11 346</i>

Tabell 4.1 fortsetter

<i>Beløp i mill. kroner</i>	Budsjett			
	2015	2016	2017	2018
<i>Finansielle aktiviteter</i>				
Kjøp av aksjer og andeler	9	8	10	3
Andre finansielle utgifter	7	17	15	1
<i>Sum finansielle utgifter</i>	<i>16</i>	<i>25</i>	<i>25</i>	<i>5</i>
Sum utgifter	53 358	55 631	58 552	60 996
2. Inntekter				
<i>Driftsinntekter</i>				
Inntekter fra salg av varer og tjenester	3 668	3 478	3 767	3 341
Inntekter fra avgifter, gebyrer og lisenser	15	15	15	15
Refusjoner	702	620	303	308
Andre driftsinntekter	2 691	2 114	2 986	2 514
<i>Sum driftsinntekter</i>	<i>7 076</i>	<i>6 227</i>	<i>7 072</i>	<i>6 178</i>
<i>Investeringsinntekter</i>				
Salg av varige driftsmidler	102	7	34	0
<i>Sum investeringsinntekter</i>	<i>102</i>	<i>7</i>	<i>34</i>	<i>0</i>
<i>Overføringer til virksomheten</i>				
Inntekter fra statlige bevilgninger ³	45 987	49 628	52 264	53 654
Andre innbetalinger	716	925	829	823
<i>Sum overføringsinntekter</i>	<i>46 703</i>	<i>50 554</i>	<i>53 093</i>	<i>54 477</i>
<i>Finansielle aktiviteter</i>				
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler	1	36	9	0
Andre finansielle innbetalinger	11	14	22	3
<i>Sum finansielle inntekter</i>	<i>12</i>	<i>49</i>	<i>31</i>	<i>3</i>
Sum inntekter	53 892	56 837	60 230	60 660
3. Netto endring i kontantbeholdningen (2-1) ⁴	534	1 206	1 679	-336

¹ Tabell 4.1 gir et uttrykk for virksomhetenes samlede brutto utgifter og inntekter fordelt etter art for årene 2015, 2016 og 2017, samt summen av virksomhetenes interne budsjetter for 2018. Tallene i tabellen baserer seg på virksomhetenes egen oppstilling av brutto utgifter og inntekter på en standard mal.

² Overføringer fra Norges Forskningsråd (NFR) utgjør den vesentligste delen av overføringsutgiftene, med samlede overføringer på henholdsvis 7,7 mrd. kroner, 8,7 mrd. kroner og 9,5 mrd. kroner i årene 2015, 2016 og 2017, og estimerte utbetalinger i 2018 på om lag 9,7 mrd. kroner.

³ Inntekter fra statlige bevilgninger omfatter blant annet bevilgninger fra overordnet fagdepartement, bevilgninger fra andre departementer, bevilgninger fra andre statlige forvaltningsorganer og tildelinger fra NFR. Det vises til innledende kommentarer til tabellene, hvor det fremgår at det ikke er foretatt noen eliminering av overføringer eller transaksjoner mellom virksomhetene i oppstillingen.

⁴ Netto endring i kontantbeholdningen i tabell 4.1, beregnet ut fra sum inntekter med fradrag av sum utgifter, tilsvarer endringen i kontantbeholdningen mellom årene i tabell 4.3.

Tabell 4.2 Inntekter etter inntektskilde ¹

Inntektskilde	Budsjett			
	2015	2016	2017	2018
<i>Beløp i mill. kroner</i>				
<i>Bevilgninger til finansiering av statsoppdraget</i>				
Bevilgninger fra fagdepartementet	36 020	38 438	39 665	41 710
Bevilgninger fra andre departement	5 274	5 890	6 301	5 513
Bevilgninger fra andre statlige forvaltningsorganer	1 441	1 301	1 622	1 479
Tildelinger fra Norges forskningsråd	3 023	3 270	3 594	3 776
<i>Sum bevilgninger</i>	<i>45 758</i>	<i>48 898</i>	<i>51 183</i>	<i>52 478</i>
<i>Offentlige og private bidrag</i>				
Bidrag fra kommuner og fylkeskommuner	189	287	294	278
Bidrag fra private	1 030	1 056	998	934
Tildelinger fra internasjonale organisasjoner	509	509	625	639
<i>Sum bidrag</i>	<i>1 727</i>	<i>1 851</i>	<i>1 917</i>	<i>1 851</i>
<i>Oppdragsinntekter mv.</i>				
Oppdrag fra statlige virksomheter	1 231	1 231	1 380	1 057
Oppdrag fra kommunale og fylkeskommunale virksomheter	110	99	113	100
Oppdrag fra private	600	614	643	536
Andre inntekter	4 466	4 143	4 995	4 637
<i>Sum oppdragsinntekter mv.</i>	<i>6 407</i>	<i>6 087</i>	<i>7 131</i>	<i>6 330</i>
Sum inntekter	53 892	56 837	60 230	60 660

¹ Tabell 4.2 gir et uttrykk for virksomhetenes samlede inntekter spesifisert etter inntektskilde for årene 2015, 2016 og 2017, samt summen av virksomhetenes interne budsjetter for 2018. Sum inntekter i tabell 4.2 skal samsvare med summen av inntekter i tabell 4.1, men gir supplerende informasjon om hva som er kilden til inntektene. Tallene i tabellen baserer seg på virksomhetenes egen spesifisering av brutto inntekter på en standard mal.

Tabell 4.3 Forholdet mellom kontantbeholdning, påløpte kostnader og avsetninger pr. 31.12 ¹

Beløp i mill. kroner	Endring			
	2015	2016	2017	2016 til 2017
Kontantbeholdning				
Beholdning på oppgjørskonto i Norges Bank ²	16 359	17 592	18 989	1 397
Beholdning på andre bankkonti	619	626	880	254
Andre kontantbeholdninger	49	16	43	28
Sum kontanter og kontantekvivalenter	17 028	18 234	19 912	1 679
Påløpte kostnader og avsetninger				
<i>Avsetninger til dekning av påløpte kostnader som forfaller i neste budsjettår ³</i>				
Feriepenger mv.	2 291	2 407	2 524	117
Skattetrekk og offentlige avgifter	1 823	1 954	2 030	76
Gjeld til leverandører	3 125	3 730	4 001	271
Gjeld til oppdragsgivere	-301	-347	-431	-83
Annen gjeld som forfaller i neste budsjettår	379	930	975	45
<i>Sum til dekning av påløpte kostnader som forfaller i neste budsjettår</i>	<i>7 319</i>	<i>8 673</i>	<i>9 099</i>	<i>426</i>
<i>Avsetninger til dekning av planlagte tiltak der kostnadene helt eller delvis vil bli dekket i fremtidige budsjettår</i>				
Prosjekter finansiert av Norges forskningsråd	255	254	346	91
Større påbegynte, flerårige investeringsprosjekter finansiert av grunnbevilgningen fra fagdepartementet	-131	-355	-396	-41
Konkrete påbegynte, ikke fullførte prosjekter finansiert av grunnbevilgningen fra fagdepartementet	2 085	2 084	2 706	622
Andre avsetninger til vedtatte, ikke igangsatte formål ⁴	4 107	4 421	4 292	-129
Konkrete påbegynte, ikke fullførte prosjekter finansiert av bevilgninger fra andre departementer	62	115	110	-5
<i>Sum avsetninger til planlagte tiltak i fremtidige budsjettår</i>	<i>6 379</i>	<i>6 520</i>	<i>7 058</i>	<i>538</i>

Tabell 4.3 fortsetter

<i>Beløp i mill. kroner</i>	2015	2016	2017	Endring
				2016 til 2017
<i>Andre avsetninger</i>				
Avsetninger til andre formål/ikke spesifiserte formål	2 558	2 334	2 988	654
Fri virksomhetskapital	694	728	744	16
<i>Sum andre avsetninger</i>	<i>3 252</i>	<i>3 063</i>	<i>3 733</i>	<i>670</i>
<i>Langsiktig gjeld (netto)</i>				
Langsiktig forpliktelse knyttet til anleggsmidler ⁵	-123	-80	-65	15
Annen langsiktig gjeld	202	58	88	30
<i>Sum langsiktig gjeld</i>	<i>79</i>	<i>-22</i>	<i>23</i>	<i>45</i>
Sum netto gjeld og forpliktelser	17 028	18 234	19 912	1 679

¹ Tabell 4.3 viser samlet kontantbeholdning i nettobudsjetterte virksomheter ved utgangen av 2015, 2016 og 2017, og endringen i kontantbeholdningen mellom de to siste årene. Tabellen spesifiserer også de formål som kontantbeholdningen er bundet opp i. Tallene i tabellen baserer seg på virksomhetenes egne balanseoppstillinger basert på en standard mal.

² Samlet bankbeholdning til nettobudsjetterte virksomheter på oppgjørskonto i Norges Bank tilsvarer beholdning bokført i kapitalregnskapets kontogruppe 82, eksklusiv Sametinget (konto 820501) som ikke omfattes av dette sammendraget.

³ Postene på eiendelssiden av balansen er i oppstillingen ikke spesifisert hver for seg, men er inkludert i de relaterte postene på gjeldssiden av balansen. Tallene i tabellen er derfor nettotall, og gruppen *avsetninger til dekning av påløpte kostnader som forfaller i neste budsjettår*, inneholder for eksempel også fordringer og andre omløpsmidler.

⁴ Forskningsprogram under behandling i NFR utgjør en betydelig del av denne avsetningen, med henholdsvis 3 159 mill. kroner, 3 305 mill. kroner og 2 929 mill. kroner for årene 2015, 2016 og 2017.

⁵ Negative tall for netto langsiktig forpliktelse knytter seg til anleggsmidler i NFR.

Tabell 4.4 Oversikt over nettobudsjetterte virksomheter

Overordnet departement/virksomhet ¹	Antall
<i>Kunnskapsdepartementet</i> ²	
Norges forskningsråd (NFR)	1
Universiteter ³	10
Vitenskapelige høyskoler ⁴	5
Statlige høyskoler ⁵	6
DIKU, Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning	1
UNIT – Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning ⁷	1
NUPI, Norsk utenrikspolitisk institutt	1
<i>Kulturdepartementet</i>	
Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond	1
<i>Arbeids- og sosialdepartementet</i>	
Statens arbeidsmiljøinstitutt	1
<i>Barne- og likestillingsdepartementet</i>	
Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO)	1
Forbrukerrådet	1
<i>Nærings- og fiskeridepartementet</i>	
Norsk romsenter	1
<i>Landbruks- og matdepartementet</i>	
Norsk institutt for bioøkonomi	1
Veterinærinstituttet	1
<i>Klima- og miljødepartementet</i>	
Norsk kulturminnefond	1
Meteorologisk institutt ⁶	1
<i>Forsvarsdepartementet</i>	
Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)	1
Sum virksomheter	35

¹ Sametinget (KMD) inngår ikke i tabellverket for nettobudsjetterte virksomheter.

² Antall virksomheter gruppert under kategoriene universiteter og høyskoler (UH-sektoren), baserer seg på oversikt fra KD per 2018. (Det er de senere år gjennomført sammenslåing av flere virksomheter innenfor UH-sektoren, og i 2018 er to statlige høyskoler omgjort til universiteter.)

³ Universiteter omfatter: Nord Universitet, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet, OsloMet – Storbyuniversitetet, Universitet i Agder, Universitet i Bergen, Universitet i Oslo, Universitet i Stavanger, Universitetet i Sørøst-Norge, og Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet.

⁴ Vitenskapelige høyskoler omfatter: Norges handelshøyskole, Norges idrettshøyskole, Norges musikkhøgskole, Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo, og Høgskolen i Molde, vitenskapelig høyskole i logistikk.

⁵ Statlige høyskoler omfatter: Høgskolen i Innlandet, Høgskolen i Østfold, Høgskulen i Volda, Høgskulen på Vestlandet, Kunst- og designhøgskolen i Oslo, og Samisk høyskole.

⁶ Meteorologisk institutt er fra 2018 flyttet fra Kunnskapsdepartementet til Klima- og miljødepartementet.

⁷ Ny virksomhet etablert fra 1.1.2018. Budsjettall for virksomheten inngår ikke i tabellene ovenfor.

Kilde: Finansdepartementet

Vedlegg 5**Bestillingsfullmakt, tilsagnsfullmakt og garantifullmakt****1 Bestillings- og tilsagnsfullmakter**

I sammenheng med budsjettet for 2019 foreslås det bestillings- og tilsagnsfullmakter for i alt 150 039 mill. kroner, mot 100 461 mill. kroner i Gul bok 2018.

Forslagene til bestillingsfullmakter utgjør i alt 108 297 mill. kroner, mot 67 734 mill. kroner i Gul bok 2018. Under Forsvarsdepartementet er det foreslått bestillingsfullmakter på 106 867 mill. kroner, mot 66 867 mill. kroner i Gul bok 2018. Det fremmes forslag om tilsagnsfullmakter på i alt

41 742 mill. kroner, mot 32 727 mill. kroner i Gul bok 2018. Utover fullmaktene i tabellen, foreslås det enkelte tilsagnsfullmakter uten en beløpsramme, for eksempel en fullmakt som hjemler at Statens lånekasse for utdanning kan gi tilsagn om støtte for vårhalvåret 2020 etter de samme satser som for høsthalvåret 2019. For øvrige fullmakter til å forplikte staten for fremtidige budsjettår, eksempelvis bygge- og eiendomsfullmakter under KMD og investerings-, drifts- og vedlikeholdsfullmakter under SD, vises det til forslag til romertallsvedtak under det enkelte departement.

Tabell 5.1 Oversikt over bestillingsfullmakter og tilsagnsfullmakter

			1 000 kroner	
Kap.	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakt	Tilsagns- fullmakt
117		EØS-finansieringsordningene		
	77	EØS-finansieringsordningen 2014-2021		10 637 000
	78	Den norske finansieringsordningen 2014-2021		9 038 000
162		Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi		
	70	Næringsutvikling og handel		50 000
	72	Fornybar energi		100 000
220		Utdanningsdirektoratet		
	70	Tilskudd til læremidler mv.		30 000
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen		
	21	Spesielle driftsutgifter		20 000
	22	Videreutdanning for lærere og skoleledere		236 900
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter		
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger		1 313 100
322		Bygg og offentlige rom		
	50	Kunst i offentlige rom		11 000
	70	Nasjonale kulturbygg		771 700

Tabell 5.1 fortsetter

			1 000 kroner	
Kap.	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakt	Tilsagns- fullmakt
430		Kriminalomsorgen		
	70	Tilskudd		10 000
440		Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten		
	01	Driftsutgifter	150 000	
454		Redningshelikoptertjenesten		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	60 000	
490		Utlendingsdirektoratet		
	72	Internasjonalt migrasjonsarbeid, og assistert retur og reintegrering i hjemlandet		50 000
540		Direktoratet for forvaltning og IKT		
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter		108 900
567		Nasjonale minoriteter		
	74	Kultur- og ressursenter for norske rom		4 100
581		Bolig- og bomiljøtiltak		
	76	Utleieboliger		667 100
	79	Heis og tilstandsvurdering		45 000
590		Planlegging og byutvikling		
	72	Bolig- og områdeutvikling i byer		22 300
595		Statens kartverk		
	21	Spesielle driftsutgifter	120 000	
634		Arbeidsmarkedstiltak		
	76	Tiltak for arbeidssøkere		2 774 800
	77	Varig tilrettelagt arbeid		822 100
710		Vaksiner mv.		
	21	Spesielle driftsutgifter	580 000	
761		Omsorgstjeneste		
	63	Investeringstilskudd – rehabilitering		8 009 200
	69	Investeringstilskudd – netto tilvekst		1 241 000
	79	Andre tilskudd		1 000
900		Nærings- og fiskeridepartementet		
	21	Spesielle driftsutgifter	7 500	
904		Brønnøysundregistrene		
	22	Forvaltning av Altinn-løsningen	50 000	

Tabell 5.1 fortsetter

			1 000 kroner	
Kap.	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakt	Tilsagns- fullmakt
929		Institutt for energiteknikk		
	51	Tilskudd til atomforskning		42 000
1137		Forskning og innovasjon		
	71	Bioøkonomiordningen		5 200
1148		Naturskade – erstatninger		
	71	Naturskade – erstatninger		107 800
1149		Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket		
	71	Tilskudd til verdiskapingstiltak i skogbruket		118 700
1320		Statens vegvesen		
	63	Tilskudd til gang- og sykkelveier		40 000
1352		Jernbanedirektoratet		
	74	Tilskudd til eksterne		1 340 000
1380		Nasjonale kommunikasjonsmyndighet		
	70	Tilskudd til telesikkerhet og -beredskap, fiberkabler		20 000
1411		Artsdatabanken		
	70	Tilskudd til arter og naturtyper		27 000
1420		Miljødirektoratet		
	22	Statlige vannmiljøtiltak	9 100	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder		55 000
	31	Tiltak i verneområder	3 000	
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	6 700	
	33	Statlige erverv, nytt vern	7 700	
	35	Statlige erverv, skogvern	351 300	
	38	Restaurering av myr og annen våtmark	9 500	
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing		176 700
	71	Marin forsøpling		15 000
	78	Friluftsmål		3 000
1428		Reduserte klimagassutslipp, energiomlegging, energi- og klimateknologi		
	50	Overføring til Klima- og energifondet		400 000
1429		Riksantikvaren		
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner		61 000

Tabell 5.1 fortsetter

			1 000 kroner	
Kap.	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakt	Tilsagns- fullmakt
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap		40 000
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner		10 000
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring		10 000
	74	Tilskudd til fartøyvern		15 000
	75	Tilskudd til fartøyvernsentrene		1 500
	79	Tilskudd til verdensarven		15 000
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak		
	73	Klima- og skogsatsingen		2 052 000
1610		Tolletaten		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	40 000	
1618		Skatteetaten		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	35 000	
1700		Forsvarsdepartementet		
	73	Forskning og utvikling		68 000
1720		Felleskapasiteter i Forsvaret		
	01	Driftsutgifter	1 517 000	
1731		Hæren		
	01	Driftsutgifter	30 000	
1732		Sjøforsvaret		
	01	Driftsutgifter	910 000	
1733		Luftforsvaret		
	01	Driftsutgifter	1 500 000	
1734		Heimevernet		
	01	Driftsutgifter	65 000	
1760		Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold		
	01	Driftsutgifter	1 100 000	
	44	Fellesfinansierte investeringer, nasjonalfinansiert andel	80 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	65 000 000	
	48	Fellesfinansierte investeringer, fellesfinansiert andel	165 000	
1761		Nye kampfly med baseløsning		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	34 335 000	

Tabell 5.1 fortsetter

			1 000 kroner	
Kap.	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakt	Tilsagns- fullmakt
1790		Kystvakten		
	01	Driftsutgifter	2 080 000	
1791		Redningshelikoptertjenesten		
	01	Driftsutgifter	60 000	
1792		Norske styrker i utlandet		
	01	Driftsutgifter	25 000	
1800		Olje- og energidepartementet		
	72	Tilskudd til olje- og energiformål		126 000
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging		70 000
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging		10 000
2421		Innovasjon Norge		
	72	Innovasjonskontrakter		400 000
	76	Miljøteknologi		550 000
			108 296 800	41 742 100

Kilde: Finansdepartementet

2 Statlige garantier

For 2019 bes det om fullmakt til å gi nye garantier innenfor følgende totale garantirammer under disse ordningene:

Nærings- og fiskeridepartementet

Avtaler for leie av grunn til bolig- og næringsformål på Svalbard	25 mill. kroner
Innovasjon Norge	
– Lån til realinvesteringer og driftskapital	290 mill. kroner
GIEK	
– Almennelig garantiordning og Gammel almennelig ordning	145 000 mill. kroner
– Eksport til og investeringer i utviklingsland	3 150 mill. kroner
– Byggelån innenfor skipsbyggingsindustrien	7 000 mill. kroner
– Langsiktige kraftkontrakter i kraftintensiv industri	20 000 mill. kroner
– Kjøp av skip fra verft i Norge til bruk i Norge	10 000 mill. kroner

Samferdselsdepartementet

– Restverdigaranti for togmateriell, bokførte verdier	7 103 mill. kroner
– Restverdigaranti for togmateriell, oppgraderinger og nyinvesteringer	3 007 mill. kroner

Finansdepartementet

Den nordiske investeringsbank

– Grunnkapital til Den nordiske investeringsbank	1 231 mill. euro
– Prosjektinvesteringsslån	387 mill. euro
– Miljølån	57 mill. euro
-

Kilde: Finansdepartementet

Det vises for øvrig til spesifisert oversikt over statens garantiansvar og utbetalinger i 2017 i Meld. St. 3 (2017–2018) Statsrekneskapen for 2017, vedlegg 4.

Økonomireglementet for staten med tilhørende utfyllende bestemmelser fastsetter normalvilkår for statlige garantier. Normalvilkårene er basert på tidligere generelle behandlinger i Stortinget av garantisaker, senest på grunnlag av

Dokument nr. 3:6 (1995–96), jf. Innst. S. nr. 218 (1995–96). Stortinget har imidlertid akseptert unntak fra normalvilkårene for flere av de eksisterende ordningene. Det forutsettes at de tidligere godtatte unntakene kan legges til grunn også for garantier som gis i 2019. Vilkårene for de enkelte garantiordningene omtales i departementenes fagproposisjoner.

Bestilling av publikasjoner

Offentlige institusjoner:

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon

Internett: www.publikasjoner.dep.no

E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no

Telefon: 22 24 00 00

Privat sektor:

Internett: www.fagbokforlaget.no/offpub

E-post: offpub@fagbokforlaget.no

Telefon: 55 38 66 00

Publikasjonene er også tilgjengelige på

www.regjeringen.no

Trykk: 07 Media – 10/2018

